
Školský vzdelávací program pre ročníky 3.-4. a 7.-8.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRÍRODOVEDA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA

3. ročník

Slovenský jazyk

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania. Základnou úlohou predmetu Slovenský jazyk na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si pravopis a gramatiku, rozvíjať komunikačné schopnosti na úrovni ústnej i písomnej. Dobré zvládnutie tohto predmetu vytvára predpoklady na zvládnutie aj ďalších vyučovacích predmetov.

Predmet slovenský jazyk a literatúra spája jazykovú zložku, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. Učia sa hlbšie vnikať do zákonitostí jazyka. Gramatickej stránke vedia správne vyslovovať slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu spoluhlások. Vedia správne napísať slová po obojakých spoluhláskach, ovládajú písanie vlastných mien. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením a vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám. Písanie sa stáva pre žiaka základným nástrojom gramotnosti a zároveň mu slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný.

V jazykovej výchove žiaci spoznávajú zvukovú stránku jazyka, učia sa správne používať slovnú zásobu a tvoriť nové slová. Jazyková výchova vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu, ktoré je základným predpokladom jasného, prehľadného a zrozumiteľného vyjadrovania. V literárnej výchove žiaci vedia analyzovať a reprodukovat jednoduché literárne texty. Učia sa formulovať vlastné názory o prečítanom diele, postupne získavajú čitateľské návyky, poslúchajú umelecké texty. Pomocou vhodných metód a zážitkových postupov získavajú potrebné čitateľské schopnosti.

V slohovej výchove sa žiaci zoznamujú s verbálnou a neverbálnou komunikáciou. Učia sa čítať s porozumením, kultivovane sa vyjadrovať a písať, riešiť problémy v modelových situáciách a rozoberať a posudzovať obsah textu.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Gramotnosť je nevyhnutným predpokladom pozitívneho duševného rozvoja žiaka, jeho ďalšieho vzdelávania a skultúrňovania. Učiteľ vedie žiakov vyjadrovať sa v ústnej a písomnej forme v životných komunikačných situáciách, k upevňovaniu čitateľských návykov spojených s reprodukovaním, vedieť správne spisovne, gramaticky sa vyjadrovať nielen v ústnom, ale aj v písomnom prejave. Budovať u žiakov zdravé sebavedomie, vytváranie vlastného názoru na svet okolo seba. Slovná zásoba sa obohacuje kvantitatívne, ale aj kvalitatívne. Nezabudnuteľnou je i literárna zložka jazyka.

Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v 3. ročníku ZŠ je predovšetkým: -

upevniť si základy písanej reči (čítania a písania),

- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami,
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej, - upevniť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma,
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka,
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti,
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme,
- prehĺbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa,
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme,
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej).

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
1.opakovanie	Písanie a výskyt samohlásky ä. Písanie a výslovnosť spoluhlások – l/ĺ, r/ř. Obmieňanie slov – spoločný základ slova. Opakovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások. Pravopis dvojhlások ia, ie, iu.	Afektívny cieľ- vzbudiť záujem o učenie, zopakovať a tým aj utvrdiť učivo II. Roč. Pestovať zmysel pre povinnosť, poriadok, vzbudzovať u žiakov kladný postoj k práci a povinnostiam.	Utvrďovanie a upevňovanie vedomostí a zručností získaných v II. ročníku. Aktívne zlepšovať nadobudnuté vedomosti.
2. Obojaké spoluhlásky	b, m, p, r, s, v, z, f - vymenovať, - rozlišovať v texte, - triediť ich do skupín	Uvedomiť si a zafixovať , že po obojakých spoluhláskach sa môže písať i/i, y/ý.	Vedieť vymenovať obojaké spoluhlásky. Rozlíšiť obojaké spoluhlásky od tvrdých a mäkkých. Snažiť sa motivovať, aby riešili tento pravopisný problém.
3. Dvojhlásky	ia, ie, iu, - pravopis dvojhlások - písanie dvojhlások ia, ie, iu po obojakých spoluhláskach	Uvedomiť si, že v slovách, v ktorých sa píše po obojakých spoluhláskach dvojhláska sa píše dvojhláska a nie i/i a y/ý.	Vedieť to pochopiť, spracovať a následne to aj v praxi správne písať. Vyhľadávať dvojhlásky v slovách, vedieť pochopiť rozdiel medzi dvojhláskami a slabikami.
4. Vybrané slová	Vymenovať a vedieť základné vybrané slová po obojakých spoluhláskach. Vedieť utvárať k nim príbuzné slová.	Poznať vybrané slová, rozumieť im, vedieť, že patria medzi vybrané a poznať ich pravopis.	Dôkladne si osvojovať najpoužívanejšie vybrané slová. Nielen vymenovať vybrané slová spamäti, ale ich aj poznať, rozumieť im a vedieť ich uplatniť v písomnom a ústnom prejave.
5. Abeceda	Osvojenie si abecedy. Abecedné čítanie.	Pochopiť výhody praktického použitia abecedného radenia rôznych údajov. Poznať abecedu spamäti.	Pozorovať zoradenie slov podľa abecedy. Vedieť vymenovať abecedu aj ju hlásť.
6. Slovné druhy	Ohybné slovné druhy: Podstatné mená – vlastné mená Prídavné mená Zámená Číslovky Slovesá Neohybné slovné druhy: Príslovky Predložky	Rozumieť obsahom a významom slovných druhov a spojení. Vyhľadávanie slovných druhov v texte, pozorovanie slov vo vete. Upevnenie informačných a komunikačných zručností. Uvedomiť si rozdiely medzi slovami z hľadiska ich významu a funkcie.	Rozvíjanie slovej zásoby, skvalitňovanie vyjadrovacích schopností a zručností. Rozvoj a skvalitňovanie komunikácie, verejného prejavu.

7. Spodobovanie	Na začiatku slova. Uprostred slova. Na konci slova.	Teoreticky vysvetliť tento jav, ktorý sa považuje za prirodzený a precvičovaním sa postupne odstráni.	Ovládať delenie spoluhlások podľa znelosti. Správne vyslovovať a písať slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu. Naučiť sa, ako si overiť, ktorú spoluhlásku majú napísať – spôsob tvorby množného čísla.
8. Veta	Druhy viet: - oznamovacia, - opytovacia, - rozkazovacia.	Utvrdenie a upevnenie získaných vedomostí. Viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitie v oblasti komunikácie.	Správne napísať a intonovať oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie. Rozlišovanie viet správnou intonáciou. Naďalej upevňovať čitateľské, pisateľské a gramatické návyky.
10. Písanie	Samohlásky Spoluhlásky Arabské číslice	Dbáť na správny tvar písmen a číslic	Skvalitňovať pisateľské zručnosti, písomný prejav – vizitka žiaka, jeho osobnosti
11. Čítanie a literatúra	<u>Všeobecné pojmy</u> -čitateľské/divák -knížnica -text -časopis -bábkové divadlo- báбка Literárne žánre -ľudová pieseň Štylizácia textu -zdrobnenina Štruktúra diela -dej, rým	Vnímať formy písaného textu v rôznych oblastiach života. Ľudová pieseň – ľudová slovesnosť, láska k domovu, jazyku Súčasť prejavu detí Rým- zvuková zhoda slabík	Spolupráca s knižnicou, návšteva galérií, múzeí a divadiel (štátne a bábkové) Rozvíjať hrdosť a národné povedomie Tvorba rýmov – malebnosť jazyka, rozvoj slovnej zásoby
12. Sloh	-pozdrav, oslovenie, tykanie/vykanie -predstavenie sa privítanie/rozlúčenie -prosba/želanie -poďakovanie -ospravedlnenie ústne- s vysvetlením -vyjadrenie súhlas/nesúhlas -blahoželanie – ústne/písomné	Úcta k starším Formy spoločenského styku/ verbálna a neverbálna komunikácia Dramatizácia rôznych situácií Pravidlá komunikácie- mimika, pantomíma Upevňovanie správnych spoločenských návykov, zvyklostí	Vyjadrovanie sa v kruhu rodiny a v spoločnosti Upevňovanie asertívneho správania, podriadenie sa jednotlivca kolektívu, rozvoj kolektívneho myslenia Potlačovanie negatívnych sebeckých prejavov. Upevňovanie kolektívnych väzieb

13. Literárne žánre	-vyčítanka -hádanka	Správna artikulácia slabík Rozvoj detskej predstavivosti	Rozvoj fantázie, empatie
	-báseň -ľudová pieseň -rozprávka	-jedna z foriem literárneho vyjadrenia -láska k rodnej reči	

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu slovenský jazyk a literatúra na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie - Žiak má
Obojaké spoluhlásky	1,2,4,6,7 8	Pozitívny vzťah k práci
		Rozumie grafickému a vizuálnemu stvárneniu písmena
Dvojhlásky	2,3,4	Pochopenie základného významu slova
		Orientácia v texte
Vybrané slová	5,6,8	Pozitívny vzťah k čítaniu, písaniu
		Je schopný aktívne a zrozumiteľne sa vyjadrovať
		Vytvára si vlastný názor
		Chápať obsah a zmysel prečítaného textu
Abeceda	5,6,7,8	Poznať abecedu a jej hláskovanie
Slovné druhy	4,5,8	Rozvíjanie slovnej zásoby, skvalitňovanie vyjadrovacích schopností a zručností Poznať postavenie slovných druhov vo vete
Spodobovanie	5,6,8	Správne vyslovovať a písať slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu Uvedomenie si vhodného využívania spisovného jazyka a nárečia
Veta	6,8	Rozlišovanie viet podľa obsahu a intonácie.
Písanie	10	Zdokonaľovanie písomného prejavu
		Správne písanie číslíc, tlačенých tvarov abecedy
Čítanie, sloh	11, 12	Získať pozitívny vzťah k literárnym dielam, získať vedomosti ako sa správa jednotlivec v spoločnosti Formy a spôsoby kolektívneho správania sa, rozvoj asertívneho myslenia
Literárne žánre	13	Porozumieť textu, vedieť text zaradiť k literárnym žánrom Chápať rozdiel medzi dobrom a zlom Naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím -vnímanie kultúrnej tradície jazyka a reči

4. Požiadavky na výstup. Poznávacie a rečové kompetencie Motorické zručnosti:

- samostatne písať jednoduché texty s dôrazom na dodržiavanie základných parametrov písma (písané alebo tlačené písmo),
- prečítať, podľa predlohy odpísať alebo podľa diktovania napísať a prečítať arabské číslice v súvislosti s učivom v matematike.

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť, - osvojiť si výslovnostnú normu s uplatnením suprasegmentálnych javov, - reprodukovat' umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť, - vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi, - pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu. Analytické zručnosti:
- uskutočniť jazykovú analýzu textu, vyhľadávať jazykové javy, vyhodnocovať ich a postupne zatrieďovať. Tvorivé zručnosti:
- tvoriť vlastný text,
- ústne prezentovať vlastný text,
- napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh),
- porozprávať príbeh na danú tému (podľa názvu, obrázkov atď.) s použitím priamej reči, - dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo, - zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti:

- používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.

Komunikačné zručnosti:

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu, - vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu, - verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu

	optimálne komunikovať	zodpovednosť vo svojom konaní	rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení	je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi	používať informácie a pracovať s nimi	rozozná problém formuluje možné riešenia
	pozitívny vzťah k čítaniu	schopnosť sebareflexie	z literatúry čerpá poučenie, návody na riešenie vlastných problémov, stáva sa empatickejším	je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy	formuluje otázky a odpovedá na otázky s využitím získaných informácií	uplatňuje fantáziu, predstavivosť, vytvára asociácie
	chápe obsah a zmysel prečítaného textu a vie naň reagovať	má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu	správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, ľuďom	podporuje tímovú snahu	vytvára si vlastný názor	
	je schopný aktívne a zrozumiteľne sa vyjadrovať s	má pozitívny vzťah k sebe aj k iným	je tolerantný a empatický	prispôsobuje svoje správanie		
	prihliadnutím na komunikačnú situáciu					
	rozumie významu základných prejavov gestikulácie a mimiky tváre			je schopný/á vytvárať väzby s inými ľuďmi		
	aktívne počúvať			vníma človeka ako súčasť prírody		

5. Metódy a formy práce – stratégia vyučovania.

Sú v kompetencii učiteľa, hlavným kritériom by mala byť miera efektivity plnenia vyučovacieho cieľa. Vybrané formy majú byť veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem o tvorivé činnosti žiakov. a/ Podľa zdroja poznania a druhu poznatkov: - slovné metódy – monologické,

- dialogické,
- výkladovo – ilustratívne,
- praktické metódy – nácvik zručností. b/ Podľa fáz vyučovacieho procesu:
- metódy motivačného charakteru,
- fixačného charakteru,

- expozičného charakteru, - diagnostické metódy. c/ Podľa spôsobu interakcie: - metódy frontálne, - skupinové, - individuálne.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Metodická príručka Slo. jazyka pre 3. roč.

PZ- vybrané slová

Magdaléna Reváková- O vybraných slovách

Eva Dienerová- Pravopisné cvičenia pre 3. roč. ZŠ

Pravidlá slovenského pravopisu

Renáta Bočkayová- Štúplik a vybrané slová

Detské časopisy – Zornička, Fifík

V. Damboráková – Písanie v 3. roč. ZŠ

Texty na počúvanie – piesne, básne, rozprávky. Využívame médiá – časopisy, CD, DVD, videokazety, metodické príručky.

7.Hodnotenie predmetu.

Hodnotenie je neoddeliteľnou súčasťou predmetu. Má informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu. V treťom ročníku slovenský jazyk klasifikujeme známkou.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Anglický jazyk

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Cudzie jazyky sa v poslednej dobe dostávajú do popredia všeobecného záujmu. Výučba anglického jazyka je jedným z najrozšírenejších fenoménov, ktorý si vyžaduje dnešný moderný svet. Komunikácia je najdôležitejšou zložkou nielen v materinskom jazyku, ale aj pri výučbe cudzích jazykov. Vedieť sa dorozumieť, byť schopný komunikovať, spoznávať a orientovať sa v kultúre iných krajín, čiže získať multikultúrnú kompetenciu je veľkou devízou pre každého z nás. Veľmi dôležité je preto podporovať a vytvárať pozitívny postoj najmenších učiacich sa k anglickému jazyku. Učenie a proces učenia je ovplyvnený rôznymi faktormi. Množstvo informácií, rôzne požiadavky na učiaceho môžu spôsobiť stratu nadšenia, neúspech a nakoniec aj pocit zlyhania pod vplyvom vlastnej nedostatočnosti. Preto je veľmi dôležitá správna motivácia, najefektívnejšie postupy a vhodné metódy, pri ktorých sa dosiahne optimálny výsledok. Do učiaceho procesu je tiež preto veľmi dôležitá zahrnúť aj emocionálne zážitky, vizuálne podnety, príbehy a dramatizáciu, aby mohol každý rozvíjať svoje schopnosti v rámci individuálnych možností.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov základné pojmy a frázy, získať všeobecné kompetencie a jazykové kompetencie. Kľúčovými kompetenciami sú: porozumieť (počúvanie a čítanie čiastkové), hovoriť (vedieť sa opýtať, odpovedať na jednoduchú otázku) a písať (jednoduché vety).

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Predstavovanie sa 8 hod.	Základné frázy- Ako sa voláš? Koľko máš rokov? Ktoré je Tvoje obľúbené číslo? Abeceda Čísla 1-10 Hláskovanie, spájanie slov s obrázkami. Základné pokyny v triede (postav sa, sadni si, otvor si učebnicu, zatvor si učebnicu, poď k tabuli, nerozprávaj, počúvaj, pozerať, podaj mi)	<u>Afektívny cieľ:</u> Vzbudiť záujem o učenie. Motivovať a prehlbovať kladný vzťah k novému jazyku. Zdôraznenie významu komunikácie. Schopnosť zareagovať na otázku. <u>Kognitívny cieľ:</u> Zapamätať si základné frázy. Vedieť abecedu, hláskovať a spájať slová s obrázkami. Vedieť reagovať na základné pokyny v triede. Tvoriť jednoduché vety aj v podobe otázok. <u>Psychomotorický cieľ</u> Nacvičiť krátky dialóg podľa naučených fráz.	Vie sa predstaviť a spýtať „Ako sa voláš?; Koľko máš rokov?; Ktoré je Tvoje obľúbené číslo?“ Vie základné číselky, hláskovať. Dokáže spojiť slovo s obrázkom. Reaguje na pokyny týkajúce sa školského prostredia.
Farby a hračky 8 hod.	Základná slovná zásoba (hračky, farby ..) Opis hračiek. Počúvanie s porozumením.	<u>Afektívny cieľ:</u> Vyvíjať u žiakov úctu a kladný vzťah k svojim veciam a obľúbeným hračkám. Starostlivosť o vlastnú hračku.	Opíše obľúbenú hračku. Vie sa opýtať je to.... a zároveň odpovedať na danú otázku. Dokáže

	Otázka je to? Krátke odpovede. Pieseň. Čítanie jednoduchých viet s porozumením. Hláska „a“. Písanie veľkých písmen.	<u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si základnú slovnú zásobu. Správne vyslovovanie hlások. Rozvíjať audiovizuálne schopnosti u detí. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Správne pomenovať hračky. Farebný diktát. Utvárať krátke otázky. Tvorivé činnosti so slovnou zásobou.	pochopiť text po prečítaní a počúvaní.
Doprava 9 hod.	Dopravné prostriedky, členovia rodiny. Neurčitý člen. Používanie prídavných mien, ich postavenie vo vete, pieseň. Nové prídavné mená rýchly, pomalý. Zhrnutie lekcií 1-3.	<u>Afektívny cieľ:</u> Pri opakovaní poukázať na to, aký dôležitý je anglický jazyk v komunikácii ako aj pri cestovaní. <u>Kognitívny cieľ:</u> Opakovaním automatizovať dosiahnuté vedomosti. Preverenie nadobudnutých vedomostí. Správne používanie neurčitého člena, prídavných mien vo vete. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Tvorivé činnosti so slovnou zásobou. Vytvorenie projektu hračky.	Vie pomenúvať dopravné prostriedky, používať neurčitý člen. Dokáže použiť prídavné mená pri opise vo vetách.
Pocity 8 hod.	Opisovanie pocitov- som šťastný, smutný... Tvorba otázky- Si šťastný?; Je ona, je on šťastný? Hláska „o“. Prídavné mená – chudý, tučný, smiešny. Vianoce- piesne slovná zásoba.	<u>Afektívny cieľ:</u> Vzbudiť záujem o bližšie spoznanie seba samého. <u>Kognitívny cieľ:</u> Naučiť sa spájať zvukovú stránku jazyka so stránkou významovou. Správne vytvárať otázku. Vedieť používať prídavné mená, vedieť vyslovovať hlásky. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Tvorba vianočných ozdôb, vianočných pohľadníc. Správne pomenovať základné pocity.	Pozná nové výrazy, ktoré môže využiť pri opise svojich pocitov. Vie vytvoriť základnú otázku pri pýtaní sa o pocitoch.
Jedlo 8 hod.	Základná slovná zásoba (ovocie, zelenina, sladkosti.) Množné číslo podstatných mien pravidelné, nepravidelné. Otázka koľko je tam? Väzba tam je, tam sú.	<u>Afektívny cieľ:</u> Zamyslieť sa nad zmyslom zdravej výživy a vzbudiť o ňu záujem. Vyzdvihnúť dôležitosť správneho stravovania sa. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si čo najviac poznatkov z danej oblasti. Pomôcť žiakom zopakovať, upevňovať základné gramatické štruktúry. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť vytvoriť krátky dialóg na základe zadanej otázky.	Vie tvoriť množné číslo podstatných mien, vie správne použiť väzbu tam je, tam sú, dokáže sa opýtať koľko je tam..?

Príroda 9 hod.	Nová slovná zásoba (kvetý, stromy, rybník, obloha...) Otázka čo sú oni? Slovosled vo vete, čítanie, s porozumením počúvanie s porozumením. Hláska, „sh“ Zhrnutie lekcií 4. – 6.	<u>Afektívny cieľ:</u> Motivovať žiakov ku kladnému vzťahu k prírode. Ochrana prírody. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si príslušnú slovnú zásobu. Správny slovosled vo vete. Pochopiť text po vypočutí a po prečítaní. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Prostredníctvom hry znázorniť vzťahy v prírode. Tvorba pexesa o prírode, tvorba projektu záhrada.	Pozná novú slovnú zásobu. Dokáže sa správne opýtať, vie pochopiť text po vypočutí a po prečítaní. Vie aplikovať získané poznatky v projektovej práci.
Izby v dome 8 hod.	Predložky v, na, pod. Základná slovná (kuchyňa, spálňa, kúpeľňa...) Otázka Kde je?, Kde sú. Určovanie poradia, zámená. Hláska ch.	<u>Afektívny cieľ:</u> Vzbudiť záujem o bližšie spoznanie svojho okolia. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si čo najviac poznatkov z danej oblasti. Pomôcť žiakom spoznať a upevniť nové štruktúry. Vedieť zodpovedať na otázku: Kde je, kde sú? <u>Psychomotorický cieľ:</u> Hra s kartičkami, objektmi, kde je, kde sú.	Popíše základné miestnosti v dome a opíše vlastnú izbu. Vie určiť správne poradie obrázkov po vypočutí nahrávky, vie správne použiť predložku.
Rodina 8 hod.	Nová slovná zásoba (mama, otec, brat, sestra,...) Precvičovanie slovesa mať v otázke aj v odpovedi. Opis izby, pravdivé a nepravdivé výpovede. Pieseň, detailné počúvanie.	<u>Afektívny cieľ:</u> Poukázať na význam rodiny, úcta k rodičom, k mamám. Prehľbovanie dobrých vzťahov v rodine. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si novú slovnú zásobu. Vedieť odpovedať na otázku máš, použitie zápornej odpovede. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť opísať izbu podľa obrázka.	Vie použiť novú slovnú zásobu, vie sa opýtať pomocou slovesa mať, dokáže po vypočutí nahrávky podať pravdivý opis.
Vesmír 9 hod.	Základná slovná zásoba (scafander, vesmír, hviezdy). Číslo 11-20. On, ona má, nemá. Sloveso mať rád + množné číslo podstatných mien. Báseň, hláska „th“ Spoznávanie obrázkov, dopĺňanie do básne. Zhrnutie lekcií 7-9. Projekt moja rodina.	<u>Afektívny cieľ:</u> Vzbudiť záujem o poznanie vesmíru, zdôrazniť význam ochrany životného prostredia. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si základnú slovnú zásobu. Vedieť použiť sloveso mať, mať rád. Zopakovať a upevňovať základné štruktúry. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Tvorba dialógu o rodine, vedieť spoznať obrázok po vypočutí.	Pozná novú slovnú zásobu. Dokáže použiť sloveso mať v kladnom a zápornom význame. Vie na základe získaných informácií vytvoriť projekt o rodine.
Vesmírna raketa 8 hod.	Činnostné slovesá. Modálne sloveso vedieť. Príkazy. Hláska „ng“. Nasledovanie inštrukcií. Pieseň. Informatívny text. Text o prírode.	<u>Afektívny cieľ:</u> Opakovane poukázať nato, že naša zem je súčasťou vesmíru. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si nové činnostné slovesá. slovnú zásobu. Vedieť použiť modálne sloveso vedieť, byť schopný nasledovať inštrukcie, pochopiť príkaz. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Používa určené pokyny v triede, správne na ne reaguje. Napísanie informatívneho textu.	Dokáže používať činnostné slovesá, modálne sloveso vedieť. Reaguje na príkazy a inštrukcie.

Počasie 8 hod.	Nová slovná zásoba (veterno, slnečno, horúco..). Prítomný priebehový čas. Dialóg -Aké je počasie? Spájanie výpovedí s obrázkom. Opis obrázka.	<u>Afektívny cieľ:</u> Poukázať na globálne zmeny v počasí, časté prírodné katastrofy. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si čo najviac poznatkov z danej oblasti. Vedieť používať priebehový čas, spájať výpovede s obrázkom. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vytvoriť dialóg na základe zadanej otázky.	Vie pomenúvať ročné obdobia , vie sa opýtať aké je počasie. Dokáže používať jednoduchý priebehový čas.
Vitajte doma 8 hod.	Činnostné slovesá, príslovky. Prítomný priebehový čas. Slovosled vo vete. Pieseň. Hláska „ck“. Čítanie s porozumením. Príbeh o rodine. Zhrnutie lekcíí 10- 12. Projekt o počasí.	<u>Afektívny cieľ:</u> Pri opakovaní poukázať na to, aký dôležitý je anglický jazyk v komunikácii. Využitie voľného času počas prázdnin. <u>Kognitívny cieľ:</u> Pomôcť žiakom zopakovať, upevňovať základné gramatické štruktúry. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť vytvoriť projekt o počasí. Vedieť napísať príbeh o rodine.	Vie použiť správny slovosled vo vete. Vie pochopiť text po prečítaní. Dokáže aplikovať vedomosti aj písomnou formou pri opise a v projektovej práci.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu anglický jazyk na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Človek a spoločnosť	2,6,8,12	- bližšie spoznanie svojho okolia - utváranie dobrých medziľudských vzťahov, - rodina- základná bunka spoločnosti	18	
Človek a hodnoty	1,7,12	- získavanie správnych komunikačných zručností žiak-učiteľ, žiak-žiak - väzby medzi vrstovníkmi - efektívne využívanie voľného času	16	
Umenie a kultúra	8	- vytváranie vhodného rodinného prostredia	11	
Človek a svet práce	9,7,5	- získavanie základnej slovnej zásoby v cudzom jazyku	18	
Človek a príroda	6,10,11	- spoznávanie sveta zvierat a tvorba projektov	18	
Jazyk a komunikácia	1,3,4,9	- orientovanie sa v základných gramatických štruktúrach viet - tvorba jednoduchých viet - schopnosť odpovedať na základné otázky	18	
Prierezové témy				

Enviromentálna výchova	- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí - má pozitívny vzťah k prírode a zvieratám		
Osobnostný a sociálny rozvoj	- naučiť sa uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných - vie sa začleniť do kolektívu		
Mediálna výchova	- výber vhodnej hudby v cudzom jazyku (posluch)		
Multikultúrna výchova	- chápanie iných kultúr - rozvoj medzifudskej tolerance		

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie - spôsobilosti, ktoré je potrebné zvládnuť v procese vyučovania cudzieho jazyka, a ktoré sa opierajú o všeobecné kompetencie a jazykové kompetencie. Zaradujeme sem:

- komunikačné zručnosti,
- percepčno-motorické zručnosti,
- pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti, - analytické zručnosti, - tvorivé zručnosti, - informačné zručnosti.

Žiaci po ukončení tretieho ročníka by mali ovládať základné komunikačné zručnosti, slovnú zásobu viacerých tematických okruhov. V gramatike žiaci zvládajú tvorbu kladných, záporných a opytovacích viet, používanie prídavných mien a základných predložiek.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Predstavovanie sa	Je schopný zareagovať na jednoduché otázky s primeranou odpoveďou	Má chuť poznávať nový jazyk a získavať nové vedomosti.	Jednoduchými slovnými spojeniami vie sa predstaviť a zareagovať na dané pokyny.	V interakcii s inými ľuďmi používa najjednoduchšie spôsoby ako nadviazať základnú komunikáciu	Získavaním nových vedomostí a schopností sa vie orientovať v kolektíve	Vlastnou aktivitou získava nové poznatky, postupne si vytvára vhodné myšlienkové súvislosti a taktiež, pracuje s rôznymi zdrojmi

Farby a hračky	Je schopný opísať svoju obľúbenú hračku	Vyvíja si vzťah k svojim veciam	Rozvíjanie audiovizuálnych schopností	Tvorivé činnosti so slovnou zásobou v interakcii so spolužiakmi.	Nové vedomosti mu umožňujú lepšie opísať veci.	Dokáže pomocou vlastných schopností opísať veci.
Doprava	Dokáže pomenovať dopravné prostriedky	Uvedomuje si dôležitosť správnej komunikácie pri cestovaní	Využíva správne komunikačné schopnosti	Utvára si dobré medziľudské vzťahy aj v kolektíve	Opakovaním poukázať na dôležitosť správnej komunikácie aj pri cestovaní	Kreativitou vytvára projekty, získava nové poznatky
Pocity	Pozná výrazy, ktoré môže využiť pri opise svojich pocitov	Vyvíja si vzťah k sebe a svojim blízkym	Rozvíja medziľudské vzťahy	Záujem o bližšie spoznanie samého seba aj blízkych	Uvedomovanie si vlastného ja, aj svojho okolia	Vie sa opýtať na pocity iných, opísať vlastné
Jedlo	Vie vyjadriť, ktoré jedlo má rád, ktoré nie	Uvedomuje si dôležitosť správne ho stravovania, správnej výživy	Získava čo najviac poznatkov z danej oblasti.	Uvedomovanie si správneho zdravého životného štýlu	Jazyk mu umožňuje vyjadriť svoje životné potreby	Vlastnými schopnosťami vie vyjadriť, čo má rád
Príroda	Dokáže sa správne opýtať, pochopiť text po vypočutí a prečítaní	Vyvíja si vzťah k prírode, vytvára si pozitívny vzťah k ochrane prírody	Spoznáva a upevňuje nové štruktúry	Upevňuje si vzťah k prírode a jej ochrane	Snaží sa vnímať svoje životné prostredie	Prostredníctvom hry vie znázorniť vzťahy v prírode. Dokáže aplikovať poznatky v projektovej práci
Izby v dome	Dokáže opísať miestnosti v dome, vlastnú izbu	Vyvíja si vzťah k svojmu rodinnému prostrediu	Rozvíja svoje estetické cítenie, vnímanie krásna	Pomocou nových vedomostí sa zvyšuje záujem o bližšie spoznania svojho okolia	Uvedomenie si seba ako súčasť svojho okolia	Vie určovať poradie po vypočutí, tvorivou činnosťou opísať svoje prostredie
Rodina	Je schopný opísať svoju rodinu, svojich blízkych	Prehľbovanie vzťahov v rodine, úcta k svojim blízkym	Uvedomenie si rodiny ako základnej bunky spoločnosti	V interakcii so spolužiakmi vedieť opísať vlastných príbuzných	Pozícia v rodine, rozvíja citové vnímanie vlastnej identity v rodine	Dokáže pomocou novej slovnej zásoby podať pravdivý opis, tvoriť dialóg o rodine
Vesmír	Získavaním novej slovnej zásoby sa prehľbuje vzťah k cudziemu jazyku, je schopný odpovedať na zadané otázky	Upevňuje je si vzťah k prírode, k vesmíru	Spoznáva a upevňuje nové štruktúry	Prostredníctvom spolupráce v skupinách spoznávanie prírody	Uvedomovanie si seba ako súčasť vesmíru	Prostredníctvom nových a získaných štruktúr je schopný opísať prírodu

Vesmírna raketa	Prehľbovaním a dopĺňaním slovnej zásoby vie opísať prírodu	Opakovane si uvedomuje, že naša zem je súčasťou vesmíru	Využíva správne komunikačné schopnosti pri danej téme	V interakcii so spolužiakmi používa správne výrazy	Prehľbovaním vedomostí si uvedomuje dôležitosť ľudského bytia	Vie reagovať na inštrukcie a príkazy, dokáže používať činnosťné slovesá
Počasie	Dokáže vytvoriť dialóg o počasí, opísať počasie	Uvedomuje si globálne zmeny v počasí	Jednoduchým spôsobom vie opísať ročné obdobia	Tvorbou dialógov vie opísať ročné obdobia	Prostredníctvom jazyka vie opísať zmeny v počasí v súčasných globálnych zmenách	Vie pomenúvať ročné obdobia, opísať počasie, vytvárať dialóg
Vitajte doma	Opakovaním si uvedomuje dôležitosť jazyka v komunikácii	Prehľbovaním vedomostí získava jazykové zručnosti, ktoré využíva pri komunikácii	Opakovaním automatizuje dosiahnuté vedomosti	Vie využiť dosiahnuté vedomosti v interakcii so spolužiakmi	Opakovaním si uvedomuje dôležitosť správneho používania cudzieho jazyka	Dokáže požívať správny slovosled vo vete, aplikovať vedomosti aj v písomnej forme

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Vyučovanie anglického jazyka je založené na komunikatívno-poznávacom princípe. Výučba má žiakov aktivizovať, vzbudiť záujem a pripraviť žiakov na život v spoločnosti.

Metódy a formy práce:

- motivačné rozprávanie,
- motivačný rozhovor,
- zážitkové učenie, - rozhovor,
- scénka, dramatizácia,
- samostatná práca a práca v skupinách, - metódy opakovania, upevňovania a precvičenia učiva.

Na dosiahnutie cieľov vyučovania anglického jazyka je potrebné používať rôzne vyučovacie metódy. Individuálny prístup zo strany učiteľa aktivizuje u jednotlivých žiakov záujem o jazyk, čo sa prejavuje v jeho tvorivej práci a samostatnom myslení. Hodiny anglického jazyka musia byť pestré aby dokázali upútať aj tých najmladších. Pri výučbe je nápomocné aj využitie vhodných didaktických prostriedkov. Okrem zvyčajných didaktických prostriedkov sa na hodinách využíva aj hra a tvorivá aktivita zo strany žiakov (tvorba dialógu, projektu...). Nevyhnutným faktorom pri výučbe je systematické opakovanie, primeraná náročnosť, precvičovanie učiva. Efektívnym spôsobom preverovania učiva sú krátke a jednoduché dialógy medzi žiakom a učiteľom a kreatívne hádanky a hry.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

M. Bowen, L. Hocking- English World 1, Macmillan Publishers Limited 2009

E. Haraksimová, R. Mokrá, D. Smrčinová- Anglicko-slovenský a slovensko-anglický slovník, Ottovo nakladatelství

7.Hodnotenie predmetu

Žiak je hodnotený podľa Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Pri hodnotení predmetu postupujeme podľa opatrení prijatých na zasadnutí MZ. Využíva sa slovné hodnotenie, aj hodnotenie známku. Cieľom slovného hodnotenia je zohľadňovať vyjadrovacie schopnosti žiaka, kreativitu, soc. správanie a rečové zručnosti, viesť žiakov k správne sebahodnoteniu. Slovné hodnotenie je vyjadrené hlavne v pozitívnom zmysle, aby bol žiak dostatočne motivovaný. V priebehu školského roka sa uskutočňujú testy, v ktorých učiteľ preveruje jazykové zručnosti žiaka. Hodnotenie je tiež zamerané na čítanie zamerané na kvalitu výslovnosti, ovládanie jazykových a gramatických štruktúr, rozsah a kvalitu slovnej zásoby.

Hodnotiaci stupnica testov a previerok :	100 – 90 %	1
	89 – 75 %	2
	74 – 55 %	3
	54 – 30 %	4
	29 – 0 %	5

Metódy a prostriedky hodnotenia

Metódy: ústne skúšanie, písomné skúšanie, projekt

Prostriedky: ústna odpoveď, test, prezentácia projektu, písomné cvičenia

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Prírodoveda

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Predmet prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov dieťaťa. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravoveda. Oblasť sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitostami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesuálna stránka samotného poznávacieho procesu. Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pri východiskom k stanovovaniu vyučovacích problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností. Samotné edukačné činnosti sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Prírodoveda má žiakov viesť k: rozvoju myslenia, rozvoju poznatkového systému, rozvoju špecifických postojov, rozvoju prírodovednej gramotnosti vo všetkých jej zložkách a kompaktné. **Rozvoj myslenia**

Žiaci sú vyučovaním usmerňované k skúmaniu čiastkových aspektov bežných situácií tak, aby:

- sa rozvíjala ich schopnosť **pozorovať detaily vzhľadom na celok** (s čím neskôr súvisí schopnosť syntézy),
- sa naučili **porovnávať** (s čím neskôr súvisí schopnosť dedukcie),
- sa naučili **identifikovať premenné** skúmanej situácie (s čím neskôr súvisí schopnosť tvorby testov hypotéz a predpokladov),
- vedeli identifikovať **podstatné znaky objektov** a ich premenlivé znaky (s čím neskôr súvisí schopnosť identifikovať výnimku alebo pravidlo),
- sa učili **zovšeobecňovať vyslovovaním záveru** z niekoľkonásobných pozorovaní (s čím neskôr súvisí schopnosť aplikovať osvojené vysvetlenie na podobné javy a modifikovať ho, ale aj schopnosť indukcie),
- sa naučili **vyjadrovať svoje predstavy** o javoch slovom a obrazom (s čím neskôr súvisí schopnosť modifikácie predstáv abstraktnou manipuláciou – analýzou javu s imaginárnym druhým ja – využitie egocentrickej reči ako prostriedku myslenia),
- si rozvíjali **schopnosť argumentácie** s využívaním kauzality (s čím neskôr súvisí schopnosť tvoriť hypotézy opodstatnené vlastnou teóriou),
- dokázali **zdieľať svoje predstavy** s vrstovníkmi v pracovnej skupine (s čím neskôr súvisí schopnosť efektívnej kooperácie). **Rozvoj poznatkového systému**

Žiaci sú vedení vo vzdelávacom procese tak, aby:

- si **správne naplnili a vzájomne poprepájali základné prírodovedné pojmy**, ktoré charakterizujú bežne pozorované skutočnosti pochopiteľné v ich veku (s čím neskôr súvisí schopnosť flexibilnejšieho používania pojmov) – napríklad čo je koreň, stonka, list, kvet, ako spolu súvisia a prečo,...
- si **osvojili vybrané vedecké pojmy**, na ktorých je možné rozvíjať prírodovedné schopnosti (s čím neskôr súvisí schopnosť abstrakcie), napríklad čo je to magnetizmus, svetlo, zvuk, farba,...
- si **osvojili základy vedeckej terminológie** a vedeli ju odlíšiť od bežnej, nevedeckej komunikácie (s čím neskôr súvisí chápanie vedeckej systematiky), napríklad názvy rôznych druhov rastlín a živočíchov,...
- si **osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody** (s čím neskôr súvisí chápanie ekologických a environmentálnych problémov), napríklad potravinové reťazce, ekosystematické vzťahy,...
- si **modifikovali obsahy vybraných pojmov**, ktoré majú v bežnom živote nevedecký obsah (s čím neskôr súvisí lepšia schopnosť modifikovať obsahy iných pojmov ako aj schopnosť rozširovať a naopak zužovať aplikovateľnosť pojmov na javy a predmety) – napríklad pojmy rozpúšťanie a roztápanie, hmotnosť, príťažlivosť, ... **Rozvoj špecifických postojov** U dieťaťa sa v postojovej oblasti rozvíjajú nasledovné charakteristiky:
- dieťa dokáže vnímať **spojitosť** jeho prírodovedných poznatkov a vedy ako takej (prejaví sa najmä motiváciou k poznávaniu),
- dieťa **chápe význam vedy** pre každodenný život a objektívne posudzuje pozitívne a negatívne vplyvy vedy a jej produktov na prírodu a celkové životné prostredie (prejaví sa najmä dokonalejším chápaním vedeckej práce),
- dieťa **citlivo pristupuje k živej prírode** (prejaví sa najmä praktickým prístupom k živým organizmom),
- dieťa vie, že **každá skutočnosť je vysvetliteľná** (prejaví sa najmä ústupom fantázie a preferenciou logických princípov myslenia),
- dieťa **dokáže meniť svoje predstavy** o skutočnosti, ak je ovplyvňované logickou argumentáciou (prejaví sa najmä rozvážnosťou a zdravým úsudkom v diskusiách).

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard

Veci okolo nás	Prečo sa veci líšia	Chrániť životné prostredie, šetriť vodou, neznečisťovať ovzdušie	Vedieť vymenovať ľudské výtvary a prírodniny, vedieť rozdiel medzi živou a neživou prírodninou
-----------------------	---------------------	--	--

Rastliny – súčasť prírody	Prečo stromy plačú?	Vzťah človeka a prírody	Poznať základné časti stromu, vedieť ich nakresliť a popísať(koreň, kmeň, list, kvet, plod)
	Prečo stromy plačú?	Uvedomovať si negatívne vplyvy človeka na prírodu	Poznať základné časti stromu, vedieť ich nakresliť a popísať
	Prečo existujú nahé semená?	Vzťah človeka a prírody	Vedieť vymenovať ihličnaté stromy, vedieť rozdiel medzi listnatým a ihličnatým stromom
	Prečo máme stromy, ktoré majú semená ukryté?	Vzťah človeka a prírody, zdravá životospráva	Vedieť ako sa volajú stromy a plody, ktoré na nich rastú
	Prečo je voda vo fľaši a knihy nie?	Vzťah človeka a prírody, kolobeh v prírode	Vedieť, že veci sú vyrobené z látok a látky majú rôzne vlastnosti. Triediť látky na tuhé (pevné) a kvapaliny.
	Prečo je slon ťažký a more veľké?	Prevziať zodpovednosť za svoje konanie	Vedieť odmerať hmotnosť, objem a poznať medzinárodné jednotky a značky, meradlo hmotnosti a objemu
	Prečo je zmrzlina studená?	Poznať svoje silné a slabé stránky Zodpovedať za svoje konanie	Vedieť odmerať teplotu vzduchu laboratórnym teplomerom poznať jednotku teploty a jej značku
	Prečo mláky miznú?	Chrániť životné prostredie, šetriť vodou	Vedieť popísať zmeny vlastnosti vody, kolobeh vody v prírode.
Vesmír	Prečo Slnko vychádza a zapadá?	Prevziať zodpovednosť za svoje konanie	Vedieť odmerať čas a poznať medzinárodné jednotky a značky, meradlo

	Prečo je Zem guľatá?	Vysvetliť vzťah človek, voda, vzduch, pôda. Zem má svoj sviatok – Deň Zeme	Vedieť vymenovať planéty Slnecnej sústavy
Technika a technické objavy	Prečo sa lopta kotúľa?	Vyvodiť zásady bezpečnosti práce pri využívaní sily	- uviesť príklady pôsobenia sily v našom živote
	Prečo je ľad šmykľavý?	Vyvodiť zásady bezpečnosti práce pri využívaní trenia v živote	Vedieť, kedy vzniká trenie, poznať pojem trenie
	Prečo má bicykel pedále?	Reflexné prvky a vesty	Poznať pojem ozubené koleso
Človek ako súčasť prírody	Prečo žiarovka svieti?	Chrániť životné prostredie aj šetrením elektrickej energie	Vysvetliť význam elektrickej energie a jej šetrenie Vysvetliť veku primerane, čo je vodič a nevodič (izolant).
	Prečo sa podobáme na opicu?	Vysvetliť vzťah človek, voda, vzduch, pôda	Poznať hlavné vonkajšie časti ľudského tela, vedieť vymenovať podmienky pre život človeka.
	Prečo sa podobáme na opicu?	Vysvetliť vzťah človek, voda,	Poznať vývinové štádiá človeka.

		vzduch, pôda	
	Prečo vidíme, cítime, počujeme?	Kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, dodržiavať etiketu	Vedieť vymenovať zmyslové orgány.
	Prečo potrebujeme zmysly?	Kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty.	Vedieť pomenovať orgán hmatu a zraku.

	Prečo potrebujeme zmysly? Prečo si učením precvičujeme mozog?	Kriticky a selektívne využívať médiá.	Vedieť pomenovať orgán sluchu, chuti a čuchu. Vedieť vymenovať, čo tvorí nervovú sústavu.
	Prečo počujeme tlkot srdca?	Prevziať zodpovednosť za svoje konanie	Vekuprimerane vysvetliť, v čom prúdi krv, čo sú cievy, srdce, srdcovo-cievna sústava.
Živočíchy – súčasť prírody	Prečo majú živočíchy kostru? Prečo existujú cicavce?	Vzťah človeka a prírody, ochrana rastlín a živočíchov. Vzťah človeka a prírody	Poznať, čo sú to stavovce, vedieť niektoré vymenovať. Poznať, čo sú to cicavce, vedieť niektoré vymenovať. Poznať pojem materské mlieko.
	Prečo vtáky vedia lietať?	Vzťah človeka a prírody, ochrana rastlín a živočíchov.	Vedieť, čím je pokryté telo vtákov, poznať pojem spevavec, vedieť, že sa vtáky rodia z vajíčka.
	Prečo had v chlade nezamrzne? Prečo had v chlade nezamrzne?	Život v súlade s prírodou Ochrana života a zdravia Prvá pomoc pri uštipnutí vretenicou	Vedieť, čím sa hady živia. Vedieť, že plazy nemajú stálu telesnú teplotu, rodia sa z vajíčka.
	Prečo žaba môže žiť vo vode aj na súši?	Vzťah človeka a prírody, ochrana rastlín a živočíchov.	Vekuprimerane vysvetliť pojem obojživelník. Obojživelníky sa rodia z vajíčka.
	Prečo žralok nie je typická ryba?	Vzťah človeka a prírody, ochrana rastlín a živočíchov.	Vymenovať typické znaky drsnokožcov a rýb.
Spoločenstvo – základ života v prírode	Prečo u nás nie je púšť?	Kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty. Ochrana životného prostredia, ekológia.	Poznať pojem prírodné spoločenstvá. Vie vymenovať tri druhy spoločenstva.
	Prečo ryby nelietajú?	Vzťah človeka a prírody, ochrana rastlín a živočíchov.	Vedieť vysvetliť pojem vodné spoločenstvo a čo ho tvorí.

	Prečo medvede nemajú rady parky?	Akceptácia kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania.	Vedieť vysvetliť pojem kultúrne spoločenstvo, čo ho tvorí ako vzniká.
	Prečo sú lesy pľúcami planéty?	Vzťah človeka a prírody, ochrana rastlín a živočíchov. Ochrana životného prostredia.	Vedieť vysvetliť pojem spoločenstvo lesa a čo ho tvorí.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu prírodoveda na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Osvojenie kompetencie – Žiak vie
Jazyk a komunikácia	-tvoriť otázky a odpovede, -samostatne komunikovať a správne sa vyjadrovať pri opise prírodných javov -čítať primeranú odbornú literatúru, pracovať s encyklopédiami a slovníkmi,
Matematika a práca s informáciami	-tvoriť jednoduché projekty, -vyhľadávať informácie na internete,
Príroda a spoločnosť	-bližšie spoznávať princíp a fungovanie prírodných zákonov, využitie vedeckých objavov -spoznávať svoju obec, jej prírodu, -rešpektovať prírodu, podieľať sa na jej ochrane,
Človek a hodnoty	-pestovať pozitívny vzťah k sebe, ľuďom a okoliu, -uvedomiť si význam a potrebu prírodného prostredia pre život človeka i spoločnosť -zásady slušného správania sa pri návšteve prírodného prostredia
Zdravie a pohyb	-výber vhodného oblečenia a starostlivosť o svoje zdravie -poznať význam pobytu v prírode pre zdravie človeka

4. Požiadavky na výstup.

Žiak: Vie porovnať listy jednotlivých stromov, pozná druhy stromov. Podľa ročného obdobia, zaznamenáva počasie podľa znakov: vietor, dážď, slnečno. Vie uviesť ako sa menia ročné obdobia a ako sa mení počasie v jednotlivých mesiacoch v roku. Rozpoznáva druhy ovocia a zeleniny. Pozná pravidlá pravidelného stravovania a vie vysvetliť striedanie práce a odpočinku. Vie uviesť príklady správneho a nesprávneho stolovania. Vie vysvetliť význam osobnej hygieny a správne použiť zubnú kefku. Pozná potraviny, ktoré sú pre človeka zdravé a ktoré nie. Vie vysvetliť plynutie času, zoradiť obrázky podľa plynutia času. Pozná celé hodiny. Dokáže pracovať s encyklopédiou a diskutovať na tému ako sa zvieratá

pohybujú. Klasifikuje domáce zvieratá podľa znakov. Vie vymenovať členov rodiny. Vie porozprávať ako sa starať o rastliny v zime. Vie vysvetliť, prečo musíme dodržiavať pitný režim a diskutovať na tému, čo sa stane s vodou, ktorú pijeme. Vie zasadiť semeno a opísať pri pozorovaní ako klíči semeno. Na základe zmyslových vnemov dokáže určiť druhy hmoty.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Veci okolo nás	vedieť sa vyjadrovať pomocou prírodovedných termínov	zodpovednosť vo svojom konaní	rozumieť obsahom a významom slov a slovných spojení	chápať fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich súvislostí	používať informácie a pracovať s nimi	rozoznať problém formulovať možné riešenia
Rastliny – súčasť prírody	vedieť optimálne komunikovať	zaujať samostatné a zodpovedné stanoviská v spoločnosti (ochrana lesov...)	hľadať poučenie, návody na riešenie vlastných problémov, stávať sa empatickejším	rozvíjať vzťah k ohrozeniu zdrojov pitnej vody	formulovať otázky a odpovedať na otázky s využitím získaných informácií	uplatňovať získané vedomosti v bežnom živote
Vesmír	chápe obsah a zmysel prečítaného textu a vie naň reagovať		správať sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, ľuďom	podporovať tímovú snahu, prispôbovať svoje správanie	vytvárať si vlastný názor	dopĺňať a využívať svoje vedomosti
Technika a technické objavy	vedieť sa vyjadrovať a komunikovať o danej téme	adaptovať sa na meniace životné a pracovné podmienky	rešpektovať kultúrne tradície, po znať pravidlá a normy	byť zodpovedný k sebe, druhým a brať do úvahy ich potreby a záujmy	dokázať vyjadriť svoj názor	plánovať svoje učenie, vedieť si zadeliť čas
Človek ako súčasť prírody	vedieť sa zrozumiteľne vyjadriť	mať pozitívny vzťah k svojmu zdraviu		vnímať človeka ako súčasť prírody, riešiť problém	vedieť vyberať a triediť informácie	uplatňovať fantáziu, predstavivosť

Živočíchy – súčasť prírody	aktívne počúvať a klásť otázky			správať sa spôsobom, ktorý podporuje kvalitné životné prostredie	vnímať situáciu ako celok i jedn. časti	vedieť hodnotiť získané informácie
Spoločenstvo – základ života v prírode	byť schopný aktívne a zrozumiteľne sa vyjadrovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	zapájať sa do obč. života zodpovedné konanie (šetrnie vodou)	byť tolerantný a empatický	prispôbovať svoje správanie	hľadať riešenia problému	analyzovať a hľadať riešenia

5. Metódy a formy práce – stratégia vyučovania.

Pri vyučovaní prírodovedy v 3. ročníku sa budeme snažiť využiť nielen metódy a formy práce, ktoré sú *klasické*: -

rozprávanie,

- vysvetľovanie,
- opis,
- beseda,
- pozorovanie,
- práca s textom,
- práca s obrazom,
- práca s plánom a mapou,
- ale aj metódy a formy práce, ktoré sú nové, moderné a samozrejme motivujúce. *Nové moderné metódy*:
- brainstorming,
- hobometóda (ide o brainstorming s prestávkou na samoštúdium),
- Gordonova metóda (hľadanie originálneho riešenia),
- vyučovanie hrou cez didaktické hry, - dramatizácia,
- motivovanie pomocou úloh (otázok učiteľa, problémy, cvičenia, výchovné situácie, ktoré si vyžadujú aktivitu a riešenie zo strany žiaka),

- motivovanie pomocou hodnotenia (vytvorenie príležitosti, aby sa mohlo dieťa pochváliť, hodnotiť najmä významné veci, viac odmeňovať ako kritizovať, používanie spôsobov hodnotenia cez body, pochvaly, tleskanie, slovné a inividuálne hodnotenia),
- metóda kauzálnych atribúcií (učiteľ sa pýta na možné príčiny neúspechu alebo úspechu žiaka),
- metóda vzťahových rámcov (porovnávanie žiakov s ostatnými žiakmi, porovnávanie výkonu žiaka v určitých časových obdobiach).

Formy vyučovania:

- skupinové vyučovanie,
- problémové vyučovanie,
- projektové vyučovanie,
- programové učenie,
- blokové vyučovanie,
- integrované tematické vyučovanie,
- heuristické vyučovanie (DITOR),
- tvorivé vyučovanie, objavujúce vyučovanie.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Učebnica: PRÍRODOVEDA pre 3. ročník ZŠ schválená MŠSR rozhodnutím č. 2011-11258/29859:4-919 zo dňa 9.augusta 2011, doc. PaedDr. Adriana Csipáková, Mgr. Irna Čechovičová, Mgr. Anna Maková, PhD. Mgr. Viera Haverlíková, PhD.

Materiálno–technické prostriedky: odborné publikácie k daným témam, encyklopédie, webové stránky s témami prírodovedy, materiálno-technické a didaktické prostriedky.

7.Hodnotenie predmetu.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy

Vlastiveda

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Vyučovací predmet vlastiveda integruje základné, veku primerané poznatky o prírodných, spoločenských a technických javoch a procesoch. Nadväzuje na elementárne skúsenosti a vedomosti žiakov, ktoré zjednocuje a rozvíja. Tvorí prípravu pre ďalšie predmety na 2. stupni základnej školy, ako sú zemepis, dejepis, a občianska výchova.

Vlastiveda v 3. ročníku ZŠ poskytne žiakom sústavu poznania najbližšej geografickej reality. Obsahovo nadväzuje na niektoré témy, resp. podtémy z 2. ročníka a vytvára základy pre ďalšie systematické poznávanie našej vlasti. S tým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, či už školy alebo partie kamarátov. Poznanie svojej krajiny v časových premenách jednotlivých ročných období s dôrazom na starostlivosť o bezpečnosť a zdravie vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu, ale aj celej republiky musí byť spojené s poznaním histórie. Vhodné sú vychádzky, výlety a ŠvP s vlastivedným námetom. Ideálne je prepojenie výletu a ŠvP s prírodovedným, kultúrnym, historickým prepojením. V časti o prírode Slovenska je základom spoznanie prírodných krás (pohoria, jaskyne...) najmä prostredníctvom povestí, rozprávání na základe obrázkov a i Slovensko v minulosti a dnes sú príbehy historického rázu. Zakladá sa na poznaní významných udalostí v histórii Slovákov, o ich zaradení v správnom časovom slede.

Vedľa svojho náukového obsahu ponúka i širokú paletu príležitostných situácií pre formovanie emocionálneho vzťahu žiakov k ich domovu, rodnému kraju, vlasti. Prispieva k rozvoju schopností, myslenia, reči a kladných charakterových vlastností žiakov, nabáda žiakov k správaniu a konaniu v prírodných a spoločenských realitách.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Hlavným cieľom vyučovania vlastivedy je viesť žiakov tak, aby získali základné vedomosti o miestnej obci, krajine, o Slovenskej republike, spoznávanie dejín Slovenska, starovekých pamiatok a ich krás a osvojili si základné zručnosti a návyky potrebné k ďalšiemu poznávaniu prostredia domova. V rámci regiónu sa postupne oboznámi s územím, s prírodou a obyvateľstvom vlasti, s jej základným miestopisom. Žiaci sa učia cielenému analytickému pozorovaniu, porovnávaniu, klasifikácii a generalizácii. Postupne nadobúdajú schopnosť vyjadrovať sa jednoducho a súvisle o krajine a obci. Naučia sa čerpať základné informácie z obrazových materiálov, schém, plánov a máp.

Trvalým a bezprostredným cieľom vyučovania vlastivedy je postupné zdokonaľovanie čítania a používania kartografických materiálov. Vyučovanie vlastivedy rozvíja rozumové schopnosti, napomáha k vytváraniu základných kultúrnych, sociálnych a ekologických postojov a návykov. Po objavnom spoznaní rodného kraja sa žiaci pútavou formou oboznámia so zaujímavými časťami Slovenska. Žiaci majú pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia. Ukázať na obrazovej mape (prispôsobenej obsahu vlastivedy v 3. ročníku.) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a i. Stručne povedať obsah povesti na vybranú tému. Porozprávať o významných historických udalostiach.

Utváraním sociálnych zručností, vedením žiakov k základnej životnej orientácii spoločnosti, pestovaním aktívneho vzťahu k ochrane zdravia, prírody a celého životného prostredia sa vo vlastivede realizujú aj ciele zdravotnej a ekologickej výchovy. Rozvoj osobnostných vlastností a sociálnych zručností prispieva k utváraniu postojov k zdravému životnému štýlu.

Čiastkové ciele predmetu *Cieľom*

vyučovania vlastivedy je:

- nadobudnúť schopnosť orientácie v najbližšom okolí,
- vedieť vyhľadať na mape a glóbuse Slovensko a určiť susedné štáty,
- oboznámiť sa s kultúrnou minulosťou, obce (poznať jej pamätihodnosti a národné kultúrne pamiatky), - chápať význam ochrany prírody,
- získať zručnosť udržiavať svoje okolie v čistote a poriadku,
- osvojiť si pravidlá správania sa na verejných priestranstvách,
- poznať svoju obec, mesto, okolie a orientovať sa,
- charakterizovať miestnu krajinu podľa reliéfu, chápať význam vysádzania zelene v blízkosti ľudských obydlií,
- pochopiť význam ľudskej práce pri spoznávaní dejín Slovenska,
- nadobudnúť základné vedomosti o miestnej krajine,
- osvojiť si zručnosti potrebné k ďalšiemu poznávaniu prostredia domova,
- poznať zásady ochrany životného prostredia,
- uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny,
- nadobudnúť zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí,
- poznať štátne symboly, vznik slovenského jazyka a slovenskej hymny,

- poznať niektoré významné historické osobnosti Slovenska,
- poznať významné mestá Slovenska,
- poznať významné pamiatky Slovenska zapísané do záznamu UNESCO, - poznať niektoré povesti a významné hrady a zámky.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
I. Ako sa vyznať vo svojom okolí	1 Krajina	Rozlišovať mestské a vidiecke, rovinaté a kopcovité krajiny. Určiť typ a tvar krajiny.	Charakterizovať typ krajiny v okolí školy a porovnávať ho s inými krajinnými celkami. Vedieť priradiť obrázok k typu krajiny.
	2 Ako sa orientácia podľa svetových strán	Vedieť určiť hlavné svetové strany podľa poludňajšieho tieňa. Poznať skratky hlavných a vedľajších svetových strán. Poznať prístroj na určovanie svetových strán – kompas.	Poznať hlavné svetové strany a vedieť ich určovať podľa poludňajšieho tieňa. Vytvoriť smerovú ružicu a vedieť sa podľa nej orientovať.
	3 Ako vyzerajú veci pri pohľade zhora	Pochopiť význam pojmu obzor, priblížiť sa k priestorovému videniu – videniu zhora.	Vytvoriť plán detskej izby.
	4 Význam plánu	Oboznámiť sa s pojmom plán. Pochopiť jeho význam v živote, pre orientáciu. Vedieť sa orientovať v okolí, využívať vlastné poznatky a skúsenosti.	Vytvoriť plán okolia školy. V teréne sa vedieť orientovať podľa kompasu a plánu.
II. Objavujeme Slovensko	5 Ako vzniká mapa I	Naučiť sa základné pojmy: mapa, mierka mapy. Pochopiť, čo vyjadruje mierka mapy.	Vedieť pracovať s mapou. Podľa mierky vedieť zistiť skutočnú vzdialenosť jednotlivých miest na mape.
	6 Ako vzniká mapa II	Poznať pojem vrstevnice. Oboznámiť sa so značkami, vysvetlivkami a farbami na mape. Poznať rôzne druhy máp.	Vedieť sa orientovať na mape podľa rôznych značiek, zisťovať ich význam.
	7 Kde sa nachádza Slovensko	Osvojiť si pojem glóbus. Vedieť určiť polohu Slovenska v rámci Európy. Vedieť vymenovať susediace krajiny so Slovenskom	Vedieť pracovať s glóbusom a orientovať sa na mape.
	8 Krásy našich hôr, chránené územia	Poznať najznámejšie pohoria: Vysoké a Nízke Tatry, Malá a Veľká Fatra, Malé Karpaty. Oboznámiť sa s pojmi: TANAP, NAPANT, PIENAP..	Poznať význam, prečo sú niektoré územia chránené – národné parky. Vedieť vymenovať niekoľko chránených rastlín, niekoľko zvierat.

	9 Rieky – dar života	Poznať pojmy: rieka, jazero, priehrada, pleso. Vedieť charakterizovať rieky Dunaj, Váh, Hron, Ondava, Laborec, Hornád.	Pochopiť význam vody pre život človeka. Oboznámiť sa ako môžeme vodu chrániť a správne s ňou zaobchádzať.
	10 Lesy naše pľúca	Poznať typy lesov: smrekové, borovicové, lužné, bukové, dubové, zmiešané, kosodrevina.	Vedieť vysvetliť, prečo sú lesy naše pľúca. Vedieť chrániť lesy a ne devastovať ich.
	11 Slovensko plné záhad	Pojmy: jaskyne a termálne a minerálne vody. Najznámejšie kúpeľné strediská – Piešťany, Bardejovské Kúpele, Trenčianske Teplice, Bojnice – pochopiť ich význam.	Vedieť vyčítať z mapy podľa značiek miesta jaskýň a kúpeľné strediská.
	12 Po turistických chodníčkoch	Oboznámiť sa s turistickou mapou a vedieť sa podľa nej orientovať. Oboznámiť sa s turistickými značkami na mape.	Vedieť sa dostať podľa turistického plánu na mape k vyznačenému miestu v okolí školy.
III. Spoznáваме dejiny Slovenska	13 Ako chápať časové súvislosti	Vedieť, čo je storočie, a časová priamka, ktorá znázorňuje poradie udalostí.	Vedieť vytvoriť časovú priamku udalostí, ktoré sa stali v triede od nástupu do školy.
	14 Prečo sa ľudia usadili na našom území	Získať predstavu o dejinných udalostiach v súvislosti s usadzovaním sa ľudí na našom území.	Pochopiť, prečo sa ľudia usídľovali pri riekach a lesoch.
	15 Predmety ako svedkovia doby	Uvedomiť si, že k histórii sa dostávame pomocou starých nájdených predmetov, obrazov...umiestnených v múzeách. Pojmy: archeológia, vykopávky.	Porovnávať a zisťovať odlišnosti starých a nových predmetov.
	16 Svätopluk a jeho sláva	Poznať život Slovanov. Pochopiť význam posolstva Svätopluka k svojim synom. Pojmy: Kmeň, Veľkomoravská ríša	Oboznámiť sa s povestou „O Svätoplukových prútoch“
	17 Prečo chodíme do školy	Vedieť, kto bola Mária Terézia. Poznať zmeny, ktoré urobila.	Pochopiť význam školy pre život.
	18 Ako vznikol slovenský jazyk	Poznať osobnosti slovenského života – tvorcov spisovnej slovenčiny - A. Bernoláka a Ľ. Štúra. Vedieť, že základom 1. spisovnej slovenčiny bolo nárečie z okolia Trnavy a Ľ. Štúr ju upravil podľa stredoslovenské. nárečie.	Pochopiť význam jednotného slovenského jazyka.
	19 Ako vznikla slovenská hymna	Poznať a osvojiť si dejinné udalosti vzniku slovenskej hymny. Poznať autora – J. Matušku a ľudovú pieseň „Kopala studničku“.	Vedieť, kde a kedy možno hymnu počuť a ako sa počas hymny správať.
	20 Prečo M. R. Štefánik veľa cestoval	Poznať osobu M. R. Štefánika, získať vedomosti o vzniku ČSR.	

	21 Slovensko v súčasnosti	Poznať základné udalosti súčasnej SR. Vedieť charakterizovať Slovensko dnes. Poznať štátne symboly.	Vedieť aké farby má vlajka, že platíme eurom, že Slovensko je členom Európskej únie.
IV. Naše starobylé pamiatky a ich krása	22 Ako vznikali mestá	Získať poznatky o vzniku miest, vedieť, čím boli chránené, kde vznikali.	Vedieť, v ktorom meste v blízkosti sa nachádza obranný múr, na čo slúžili hradby. Vedieť porovnať mesto v minulosti a dnes.
	23 Slávne mestá I	Oboznámiť sa s históriou starobylých miest na Slovensku. Trnava, Bratislava, Kežmarok, Košice.	Porovnať život ľudí v minulosti a dnes.
	24 Slávne mestá II	Oboznámiť sa s históriou starobylých miest na Slovensku. Trenčín, Nitra, Martin, Banská Bystrica.	Porovnať život ľudí v minulosti a dnes.
	25 Povesť o mestách	Osvojiť si informácie o historických mestách Slovenska. Vedieť, čo je povesť.	Započúvať sa do krásnych povestí o našich mestách.
	26 Hrad a zámok	Poznať rozdiel medzi pojmi: hrad - zámok.	Oboznámiť sa so životom ľudí na hradoch a zámkoch. Poznať niektoré hrady a zámky na Slovensku.
	27 Povesť o hradoch	Poznať históriu vzniku niektorých slovenských hradoch. Upevniť národné cítenie.	Vedieť, čo je v povesti skutočné a čo vymyslené.
	28 Svetoznáme pamiatky I	Oboznámiť sa s pamiatkami do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Vlkolinec, Banská Štiavnica, Bardejov, Levoča.	Pochopiť výnimočnosť týchto miest.
	29 Svetoznáme pamiatky II	Oboznámiť sa s pamiatkami UNESCO. Drevené kostoly, jaskyne v Slovenskom krase, Spišský hrad a okolie, Karpatský bukový les.	Pochopiť výnimočnosť týchto miest.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu vlastiveda na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie – Žiak vie
Jazyk a komunikácia	1 - 29	-tvoriť otázky a odpovede, -samostatne komunikovať a správne sa vyjadrovať, -čítať primeranú odbornú literatúru, pracovať s encyklopédiami a slovníkmi,
Matematika a práca s informáciami	1-6 1-19	-tvoriť jednoduché projekty, -vyhľadávať informácie na internete,

Príroda a spoločnosť	1-6 7-12 13-15	-bližšie spoznávať okolie v ktorom žijeme a orientovať sa v ňom, -spoznávať svoju obec, jej prírodu, -spoznávať služby, výrobu v obci, -rešpektovať prírodu, podieľať sa na jej ochrane,
Človek a hodnoty	6,12, 16-23	-efektívne využívať voľný čas, -pestovať pozitívny vzťah k sebe, ľuďom a okoliu, -uvedomiť si potrebu rodiny pre život človeka i spoločnosť, poznať význam slova domov, -zásady slušného správania sa pri návšteve,
Umenie a kultúra	15-21 22-29	-poznať pamätihodnosti v okolí, poznať a udržiavať zvyky v regióne a v obci, -chrániť kultúrne pamiatky,
Zdravie a pohyb	7-12	-výber vhodného oblečenia a starostlivosť o svoje zdravie, poznať tiesňové volania, -poznať pojem hygienické návyky a otužovanie, zdravý spôsob stravovania, -poznať pojem ochorenie i príznaky najčastejších ochorení, vedieť sa správať u lekára,
Osobnostný a sociálny rozvoj		-osvojiť si správnu životosprávu, stravovanie, pitný režim, nachádzať čas na prácu a odpočinok,
Ochrana života a zdravia		-poznať význam vody, hygieny, správne stolovanie, ochrana pred chorobami, pohyb a pobyt v prírode,
Enviromentálna výchova		-rešpektovať prírodu a podieľať sa na jej ochrane a zveľaďovaní,
Mediálna výchova		-osvojiť si mediálne kompetencie,
Multikultúrna výchova		-rozvíjať medzilidskú toleranciu pri práci, pri pokusoch,
Dopravná výchova		-bezpečnosť na cestách, dopravné značky,
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti		-vyhľadávať a používať informácie, -vytvoriť prezentáciu.

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učniu
I. Ako sa vyznať vo svojom okolí	vedieť sa vyjadrovať pomocou vlastivedných termínov	zodpovednosť vo svojom konaní	rozumieť obsahom a významom slov a slovných spojení	chápať život v škole a jej okolí	používať informácie a pracovať s nimi	rozoznať problém formulovať možné riešenia

II. Objavujeme Slovensko	vedieť optimálne komunikovať, dokázať komunikovať aj pomocou elektronických médií, rozumieť možným rizikám ktoré sú spojené s využitím internetu a mobilných telefónov	mať pozitívny vzťah k svojmu okoliu – obci zapájať sa do občianskeho života zodpovedne konať	správať sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, ľuďom hľadať poučenie, návody na riešenie vlastných problémov, stávať sa empatickejším	vytvárať si priateľské vzťahy k spolužiakom a iným, vnímať potrebu rodiny rešpektovať kultúrne tradície, obce a poznať ich pravidlá a normy	formulovať otázky a odpovedať na otázky s využitím získaných informácií vedieť vyberať a triediť informácie	uplatňovať získané vedomosti v bežnom živote, efektívne osvojovať poznatky a vyhodnocovať ich
III. Spoznávame dejiny Slovenska	chápať obsah a zmysel prečítaného textu a vedieť naň reagovať	mať pozitívny vzťah k dejinám, diskutovať o nich a propagovať	Dokázať pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky	podporovať tímovú snahu, prispôbovať svoje správanie, poznať tradície obce a zachovávať ich	vytvárať si vlastný názor, byť zodpovedný k sebe, druhým a brať do úvahy ich záujmy	doplňať a využívať svoje vedomosti o živote obce, okolia, krajiny
IV. Naše starobylé pamiatky a ich krása	rešpektovať kultúrnu rozmanitosť a preukazovať záujem medzikultúrnu komunikáciu	diskutuje o nich a prispieva k ich propagácii	Je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr	rešpektovať a podporovať kultúrnu rozmanitosť a preukazovať rešpekt	vytvárať si obraz o získaných informáciách	Vybrať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť ich

Požadovaný výstup žiakov z vlastivedy v 3. ročníku je zameraný na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach:

Čitateľskej gramotnosti – čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť, ich, využívať, prezentovať. Získavať údaje z nesúvislých textov – plánov, obrázkov a fotografií. Dôležitou súčasťou je aj čítanie obrázkov - vizuálna gramotnosť.

Prírodovednej gramotnosti - v témach, ktoré sú zamerané na prírodnú časť prostredia, pôjde najmä o objavovanie, pozorovanie a vysvetľovanie prírodných dejov.

Kultúrnu gramotnosť - rozvíja záujem o kultúrne tradície svojej obce, regiónu a Slovenska.

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Metódy a formy práce

Pri vyučovaní vlastivedy v 3. ročníku sa budeme snažiť využiť nielen metódy a formy práce, ktoré sú *klasické*: -

- rozprávanie,
- vysvetľovanie,
- opis,

- beseda,
- pozorovanie,
- zemepisné cvičenia,
- práca s textom,
- práca s obrazom,
- práca s plánom a mapou,
- ale aj metódy a formy práce, ktoré sú nové, moderné a samozrejme motivujúce. *Nové moderné metódy:*
- brainstorming,
- hobometóda (ide o brainstorming s prestávkou na samoštúdium),
- Gordonova metóda (hľadanie originálneho riešenia),
- vyučovanie hrou cez didaktické hry, - dramatizácia,
- motivovanie pomocou úloh (otázok učiteľa, problémy, cvičenia, výchovné situácie, ktoré si vyžadujú aktivitu a riešenie zo strany žiaka),
- motivovanie pomocou hodnotenia (vytvorenie príležitosti, aby sa mohlo dieťa pochváliť, hodnotiť najmä významné veci, viac odmeňovať ako kritizovať, používanie spôsobov hodnotenia cez body, pochvaly, tleskanie, slovné a inividuálne hodnotenia),
- metóda kauzálnych atribúcií (učiteľ sa pýta na možné príčiny neúspechu alebo úspechu žiaka),
- metóda vzťahových rámcov (porovnávanie žiakov s ostatnými žiakmi, porovnávanie výkonu žiaka v určitých časových obdobiach). *Formy vyučovania:*
- skupinové vyučovanie,
- problémové vyučovanie,
- projektové vyučovanie,
- programové učenie,
- blokové vyučovanie,
- integrované tematické vyučovanie,
- heuristické vyučovanie (DITOR), - tvorivé vyučovanie, - objavujúce vyučovanie.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Učebnica: VLASTIVEDA pre 3. ročník ZŠ (prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc., Mgr. Renáta Matúšková, Mgr. Mária Šimunková) schválená MŠSR pod č. CD-2009-29720/36409-11:911 zo dňa 6. novembra 2009

Materiálno-technické prostriedky: odborné publikácie k daným témam vlastivedy, encyklopédie, webové stránky s témami vlastivedy, materiálno-technické a didaktické prostriedky.

7.Hodnotenie predmetu.

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju. Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy

Etická výchova

1.Charakteristika predmetu - jeho význam v obsahu vzdelávania.

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom etickej výchovy je vychovávať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,

- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľútsosti,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami, - je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy,

E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city, M

– motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity,

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy, A –

axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť, K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Výchovný cieľ: Napomáhať zvnútorňovaniu prosociálnych hodnôt a postojov. Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi. Nadobúdať sociálne zručnosti – asertivitu, empatiu.

1. Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch:

- dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania,
- kvalita otvorenej komunikácie - pravdivosť, objektívnosť, prijímanie pravdy o sebe aj o iných,
- asertívne správanie ako súčasť efektívnej komunikácie, nácvik bezpečného správania sa v rizikových situáciách (odmietnutie zla, postavenie sa proti šikanovaniu, vedieť povedať nie na negatívne ponuky).

2. Vcítanie sa do prežívania iných – empatia:

- hľadanie dôvodov na radosť a smútok u seba a u iných,
- pochopenie situácie iných ľudí prostredníctvom vlastných zážitkov (u spolužiakov, a členov rodiny...), - odovzdávanie radosti a zmierňovanie smútku najbližších, - záujem o zdravotne postihnutých, starých a chorých ľudí.

3. Riešenie konfliktov - výchova k zmierlivosti:

- právo na omyl a možnosť nápravy,
- význam odpúšťania v medziľudských vzťahoch,
- rozvíjanie sebaovládania a jeho upevňovanie – prehľbovanie vzájomnosti i sebaúcty, - súťaživosť a kooperácia.

4. Pomoc, darovanie, delenie sa:

- vnímanie a prežívanie prosociálnosti (základy starostlivosti o prírodu, ochrana zvierat),
- zámerné robenie dobra iným, rozdiel medzi psychickou a materiálnou pomocou, - podelenie sa a darovanie v rámci rodiny a žiackeho kolektívu, - príprava žiakov na možné neprijatie dobra inými.

5. Naša škola:

- poznávanie kvalít a predností školy (Čo by som porozprával o našej škole priateľovi zo zahraničia?),
- rozvíjanie povedomia a príslušnosti k svojej škole – osobnosti, prostredie, atmosféra, učebné predmety (Čo sa mi na našej škole najviac páči?),
- účasť žiakov na živote a úspechoch školy (Podieľam sa na vytváraní dobrej atmosféry na našej škole? Ktoré problémy na našej škole ma znepokojujú? Čo môžem urobiť ja pre vylepšenie života na našej škole?).

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	-dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania -pozná pravidlá skupiny a vie ich vysvetliť otvorená komunikácia - pravdivosť, objektívnosť, prijímanie pravdy o sebe aj o iných, - asertívne správanie ako súčasť efektívnej komunikácie, nácvik bezpečného správania sa v rizikových situáciách pozná spôsob ako vyjadriť pozdrav, vďačnosť a prosbu	<u>Kognitívny:</u> - učiť sa prijímať pravdu o sebe a iných, hovoriť pravdu, objektívne vyhodnotiť vzniknutú situáciu, správať sa asertívne, vedieť odmietnuť zlo. <u>Afektívny:</u> - chápať význam komunikácie pre dobré spolužitie v spoločenstve. - uvedomovať si potrebu vzájomnej úcty a dôležitosť vďačnosti, odmietnutie zla. <u>Psychomotorický:</u> - vytvárať prosociálne spoločenstvo žiakov, sociálne zručnosti- asertivita.	- vedieť formulovať a dodržiavať pravidlá typu mať právo byť vypočutý, právo nevyjadriť sa, mať vzájomnú úctu a dôveru – nevysmievať sa, hovoriť pravdu, chrániť veci svoje i iných...), -schopnosť analyzovať a vyhodnocovať vzniknuté situácie (odmietnutie zla, postavenie sa proti šikanovaniu, vedieť povedať nie na negatívne ponuky). - sebareflexia

Vcítanie sa do prežívania iných – empatia	- hľadanie dôvodov na radosť a smútok u seba a u iných, - pochopenie situácie iných ľudí prostredníctvom vlastných zážitkov (u spolužiakov, a členov rodiny...), - odovzdávanie radosti a zmierňovanie smútku najbližších, - záujem o zdravotne postihnutých, starých a chorých ľudí.	<u>Kognitívny:</u> - vedieť sa vcítiť do prežívania iných , chápať situáciu iných ľudí -byť k spolužiakom ústretový. <u>Afektívny:</u> - prežívať radosť a smútok - vnímať problémy zdravotne postihnutých, chorých a starých. - chápať potrebu vytvárať a dodržiavať pravidlá spoluzitia v skupine.	-vedieť primerane vyjadriť svoje pocity, chápať cítenie iných, vzájomná úcta (pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom...), -naučiť sa pomáhať iným, úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro (prosím, ďakujem), - vzájomná pomoc medzi spolužiakmi, pomoc starším a chorým
		<u>Psychomotorický:</u> - vytvárať prosociálne spoločenstvo žiakov - rozvíjať sociálne zručnosti- empatia.	
Riešenie konfliktov - výchova k zmierlivosti	- právo na omyl a možnosť nápravy, - význam odpúšťania v medziľudských vzťahoch, - rozvíjanie sebaovládania a jeho upevňovanie – prehlbovanie vzájomnosti i sebaúcty, - súťaživosť a kooperácia -má slovnú zásobu, ktorá vyjadruje základné ľudské vlastnosti -vie pomenovať svoje dobré vlastnosti i iných	<u>Kognitívny:</u> - naučiť sa sebaúcte a sebaovládaniu, ktoré mu prináša pokoj - vedieť sa správne rozhodovať, badateľná snaha o sebaovládanie, a znášanie námahy pri prekonávaní prekážok. <u>Afektívny:</u> - poznávať sám seba, uvedomovať si vlastnú hodnotu - cítiť potrebu prehlbovania vzájomnosti i sebaúcty , odpúšťať. <u>Psychomotorický</u> - viesť žiakov k sebaúcte, autonómii cítenia a myslenia. -súťaživosť a kooperácia v triednom kolektíve.	-uvedomovať si vlastné hodnoty (rozdiel medzi mnou a ostatným svetom), -rozvíjať sebaovládanie a jeho upevňovanie, prehlbovanie vzájomnosti a sebaúcty, - vyhodnocovať situácie a posudzovať ich – právo na omyl a možnosť nápravy, -učiť sa sebaovládaniu a znášaniu námahy pri prekonávaní prekážok.
Pomoc, darovanie,	- vnímanie a prežívanie prosociálnosti	<u>Kognitívny:</u>	-chápať dôležitosť pomoci iným, delenie

delenie sa	(základy starostlivosti o prírodu, ochrana zvierat), - zámerné robenie dobra iným, rozdiel medzi psychickou a materiálnou pomocou, - podelenie sa a darovanie v rámci rodiny a žiackeho kolektívu, - príprava žiakov na možné neprijatie dobra inými. -vie slovné vyjadriť rozdiel medzi dobrom a zlom na ľuďoch zo svojho okolia	- schopnosť psychickej a materiálnej pomoci, - rozvíjať postoj k ľuďom, ktorí sú odkázaní na pomoc iných - osobná aktivita pri vytváraní pozitívnych vzťahov a klímy v spoločenstve <u>Afektívny</u> : -tešiť sa z dobra a odmieta zlo vo svojom okolí (na svojich najbližších v rodine, v triede, v škole, v rovesníckych vzťahoch) <u>Psychomotorický</u> : - naučiť sa hodnotiť, zaujímať stanoviská, rozlišovať dobro od zla -pomáhať zdravotne postihnutým a starým	a darovanie v rámci rodiny i detského kolektívu -vedieť nezištne pomôcť ľuďom a prírode využívať nadobudnuté prosociálne hodnoty a postoje v bežnom živote
Naša škola	- poznávanie kvalít a predností školy , - rozvíjanie povedomia a príslušnosti k svojej škole – osobnosti, prostredie, atmosféra, učebné predmety, - účasť žiakov na živote a úspechoch školy (Podieľam sa na vytváraní dobrej atmosféry na našej škole? Ktoré problémy na našej škole ma znepokojujú? Čo môžem urobiť ja pre vylepšenie života na našej škole?).	<u>Kognitívne</u> : - poznávať školu: jej históriu, zameranie, úspechy - hovoriť rád o pekných veciach v škole <u>Afektívne</u> : -vedieť zo svojho pohľadu ohodnotiť pozitíva i negatíva na škole- čo ma trápi a teší v škole, rozvíja svoje povedomie príslušnosti k svojej škole <u>Psychomotorický</u> : - osvojovať si sociálne zručnosti potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi, -zapája sa do života školy.	-rozvíjať povedomie príslušnosti k svojej škole, -aplikovať svoje poznatky a aktívne sa zúčastňovať na živote školy, -zmerať autoreguláciu na vytvorenie vlastného a skupinového šťastia.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu etická výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie / Žiak vie
Človek a spoločnosť	1, 5	- spoznáva zásady dobrých medziľudských vzťahov - rieši problémy
	2	- vyjadruje úctu k iným
	3	- objavuje rozdiel medzi sebou (vlastné hodnoty a ostatným svetom)
	4	- spoznáva pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine, triede, škole sa v rovesníckych vzťahoch
	5	- uvedomuje si hodnoty jednotlivca i pre spoločnosť
Jazyk a komunikácia	1-5	- optimálne komunikuje, rozširuje si slovnú zásobu - aktívne počúva
Príroda a spoločnosť	1-5	- reflektuje prírodu (zem, voda, rastliny) ako priestor pre morálne konanie - chápe fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich súvislostí

Umenie a kultúra	1-5	- objavuje vlastné danosti–talent - rozvíja tvorivosť a iniciatívu (šport, umelecké aktivity, sociálnu činnosť, školské aktivity činnosť na ochranu prírody...)
Dopravná výchova		- osvojuje si sociálne zručnosti a návyky potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi
Enviromentálna výchova		- naučí sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, aktívne sa zapája do ochrany životného prostredia
Osobnostný a sociálny rozvoj		- naučí sa uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, primerane reagovať na vzniknuté situácie
Ochrana života a zdravia		- naučí sa k sebaovládaniu a znášaniu námahy pri prekonávaní prekážok, pomáhať chorým a zdravotne postihnutým
Mediálna výchova		- osvojuje si mediálne kompetencie
Multikultúrna výchova		- chápe iné kultúry, rozdiely na základe náboženstva, rasovej príslušnosti - rozvíja medziľudskú toleranciu
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti		- používa informácie a pracuje s nimi - spolupracuje v skupine - vytvára nejaký produkt

4. Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
<i>Postoje a zručnosti medziľudských vzťahov</i>	- optimálne komunikovať (vhodná forma aj obsah) - aktívne a so záujmom počúvať	- zaujíma sa o verejné veci - odhaduje dôsledky vlastného správania a konania	- rozpráva a správa sa kultúrne - vníma kultúrne tradície svojho jazyka a reči	- vytvára väzby s inými ľuďmi - chápe význam komunikácie pre dobré spolužitie v spoločenstve - uvedomuje si potrebu vzájomnej spolupráce	- objavuje hranice dobra a zla	Využíva poznatky v reálnom živote

Vcítanie sa do prežívania iných – empatia	- rozumie významu neverbálnej komunikácie - vzájomná úcta pri komunikácii - aktívne počúva	- vie precítiť, čo je to úcta k ľuďom - vie aké má prvky úcta k starším, chorým - využíva svoje možnosti	- pozná pravidlá a normy - rešpektuje individuálny vkus	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu - dôveruje a je empatický - aktívne poznáva a ochraňuje prírodu	- vie si zväžiť požiadavky a dôsledky - pri riešení hodnotí jeho efektívnosť	- používa predstavivosť
Riešenie konfliktov - výchova k zmierlivosti	- má aktívnu slovnú zásobu - kladie otázky - nepodlieha emóciám - objektívne popisuje danú situáciu - vie hodnotiť druhých a prehodnotiť negatívne skutočnosti	- uvedomovať si vlastné hodnoty (rozdiel medzi mnou a ostatným svetom) - je tolerantný, ústretový ale aj kritický k iným	- chápe dôležitosť kultúrneho vyjadrovania - všíma si kultúrne prejavy iných národov - pozná pravidlá a je tolerantný - správa sa kultúrovane, primerane	- vie rozoznať problém alebo konflikt - má snahu riešiť problém - vie primerane vyjadriť svoj názor - je schopný spolupracovať na spoločnej úlohe - reflektuje prírodu	- vie si zväžiť požiadavky a dôsledky - pri riešení hodnotí jeho efektívnosť	- kriticky pristupuje k zdrojom informácií
Pomoc, darovanie, delenie sa	- vie sa verbálne vyjadrovať - vníma obsah hovoreného - vciťuje sa do obsahu hovoreného	- rozhoduje sa asertívne - má pozitívny vzťah k iným	- prejavuje sa v oblasti intelektu - rešpektuje kultúrne tradície	- prispôsobuje svoje správanie - oceňuje schopnosti druhých - efektívne využíva skupinovú prácu	- vníma potrebu dávania a prijímania - zaujíma pozitívne postoje	- objavuje radosť z dobre vykonanej práce
Naša škola	- volí primeraný spôsob komunikácie - snaží sa o faktické popísanie situácie - navrhuje možné riešenia	- zapája sa do občianskeho života v okolí	- vníma kultúrnu tradíciu - vníma symboly, architektúru	- pozná úlohu rodiny a úlohu jednotlivých členov rodiny	- vníma potrebu dávania a prijímania	- motivuje sa pre ďalšie učenie

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Do procesuálnej stránky etickej výchovy patrí výchovný štýl. Je to vzťah učiteľa k žiakom, ktorý je charakterizovaný nasledujúcimi zásadami: - vytvorme z triedy výchovné spoločenstvo,

- prijímame dieťa také, aké je a prejavujeme mu priateľské city,
- pripisujeme deťom pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť (vyjadrujeme pozitívne očakávania),

- formulujme jasné a splniteľné pravidlá,
- nabádajme, je to osvedčený výchovný prostriedok,
- na negatívne javy reagujme pokojným poukázaním na ich dôsledky (induktívna disciplína),
- odmeny a tresty používajme opatrne,
- do výchovného procesu zapojme aj rodičov, - budme nositeľmi radosti.

Účinnosť etickej výchovy vo veľkej miere závisí od špecifického vzťahu, ktorým je predovšetkým dobroprajný, partnerský, priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt.

Postup prijatia hodnôt ETV do života žiakov je daný skutočnosťou, že každému rozhodnutiu človeka predchádza poznanie (reflexia) a každé poznanie sa začína zmyslovým vnímaním. V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch: - senzibilizácia - scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu,

- nácvik v podmienkach triedy,
- reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...).

Učiteľ pritom používa rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia ...). V etickej výchove im hovoríme zjednodušene - cvičenia, aktivity. Je dôležité si uvedomiť, že aktivity sú len prostriedkom, ktorý umožní hodnotovú reflexiu, tá je súčasťou každého kroku. (Hodnotenie prežitého rozumom napr. - Čo som prežil? Čo som si uvedomil? Ako to súvisí so životom vo mne, okolo mňa? Čo z toho vyplýva pre môj život?). Bez reflexie by ostal žiakovi iba pekný zážitok, ktorý sotva ovplyvní jeho postoje a správanie. Preto je v metodických príručkách osobitná časť venovaná otázkam vhodným na reflexiu. Ak nacvičíme so žiakmi určité správanie (napr. pozdrav, ospravedlnenie, odmietnutie...) v triede, ešte to neznamená, že to budú robiť aj doma a na ulici. Máme však k dispozícii viacero techník, ktoré napomáhajú tomu, aby žiaci osvojené zručnosti a skúsenosti prenášali do každodenného života (napr. záznamy pozorovaní, vedenie denníka, zbieranie článkov, interview s rodičmi alebo inými osobami...). Tejto časti hovoríme v etickej výchove transfer - prenos z hodiny ETV do bežného života rodiny, triedy a iných vzťahov, do ktorých žiak vstupuje.

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je zážitkové učenie, ktoré učiteľ v jeho technikách, cvičeniach a aktivitách prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve. Aktivity pomáhajú precítiť etické hodnoty, uľahčujú porozumieť normám, ktoré súvisia s očakávaným správaním, umožňujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete. Žiaci počas

hodín ETV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ na danú aktivitu zvolil. Vyučovaciu hodinu najmä na prvom stupni treba členiť tak, aby sa rešpektovali zvláštnosti tohto vývinového obdobia (napr. sedenie v kruhu treba striedať s pohybovými cvičeniami na uvoľnenie i aktivizáciu dieťaťa). Treba mať pripravených viac aktivít k danej téme. Prostriedkom, ktorý učiteľ často využíva, je čítanie rozprávok, príbehov. Vhodné obrázky, audio i videonahrávky, CD môžu poslúžiť ako motivačný materiál. Deti v mladšom školskom veku radi kreslia a robia pohybové aktivity. Toto všetko sa dá zapojiť do vytvárania situácií, v ktorých sa uplatňujú formy zážitkového učenia.

Učiteľ je na hodine facilitátor, moderátor aktivít. Jasne vysvetľuje inštrukciu. Svojou autoritou napomáha zdarnému priebehu aktivity (z času na čas zasiahne, aby veci usmernil či objasnil). Po každej aktivite učiteľ vedie žiakov k reflexii - uvažovaniu a komunikovaniu poznanej skutočnosti s odkazom na prepojenie so životom. Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote. **Stratégia vyučovania**

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania: Brainstorming, výklad, kladenie otázok, dialóg, dramatizácia, situačná hra, prezentácie a riešenie problému. **Formy:**
Frontálna, skupinová, tímová a vo dvojiciach.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Pracovné listy Etická výchova pre 3. ročník ZŠ

Internet, denná tlač Metodické príručky

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

7.Hodnotenie predmetu.

Na hodine etickej výchovy žiakov nehodnotíme známku. Je vhodné jednotlivcov slovne oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Náboženská výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človekovi náboženskú myseľ, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka.

Návrh nových učebných osnov kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Vo výchovno-vzdelávacom procese vznikla potreba nového systému vzdelávania, čo si vyžiadalo aj zmenu štruktúry učebných osnov. Ako najvhodnejšia sa javí špirálová štruktúra učebných osnov, ktorá je kombináciou cyklickej štruktúry s lineárnou. Špirálové usporiadanie učiva umožňuje postupné prehĺbovanie učiva v nasledujúcich ročníkoch vždy na náročnejšej úrovni.

V lineárnej štruktúre je potrebné rozdelenie obsahu učiva do podstatných línií, ktoré v nasledujúcich ročníkoch prehĺbujú kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele, potrebné na osvojenie kľúčových kompetencií žiakov. Obsah učiva je rozdelený do troch lineárnych oblastí, ktoré sú zamerané na:

- trojičný rozmer (v každom ročníku primerane spoznávať všetky tri božské osoby prostredníctvom Božieho zjavenia – Svätého písma, tradície a učenia Cirkvi),
- kristologický rozmer (v každom ročníku primerane veku sprístupňovať tajomstvo vykupiteľského diela Ježiša Krista),
- rozmer spoločenstva (primerane veku postupne spoznávať biblické dejiny, dejiny cirkvi, význam slávenia v spoločenstve, poslanie človeka s dôrazom na osobné dejiny spásy).

Dieťa si v škole vytvára zázemie v spoločnosti rovesníkov, čo mu dodáva pocit istoty. Istota v seba, v milujúcich ľudí je potrebná na jeho ďalšie rozvíjanie.

Schopnosť otvárať sa Bohu a ľuďom sa prejavuje pozitívnym vnímaním seba. Naučiť sa dôverovať je predpoklad viery. Schopnosť prejavovať dôveru Bohu, ktorý ho miluje, sa zakladá na osobnej skúsenosti dôvery v človeka, ktorý stelesňuje pocit bezpečia. Jadrom vývoja viery sú príbehy, pomocou nich dieťa Boha spoznáva a zažíva. Nachádza bezpečnosť v koncepte Boha, ktorému možno úplne dôverovať a ktorý je ochotný odpustiť.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom a celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca a pre celú spoločnosť. Ciele predmetu sú stotožnené s cieľom Národného programu výchovy a vzdelávania Slovenskej republiky. Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií. Kľúčové kompetencie majú procesualný charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti.

Učivo predmetu má v každom ročníku určenú základnú ročníkovú tému a ročníkový cieľ. Pre 3. ročník ZŠ je témou roka „**Cesta viery**“, cieľom roka je spoznať cestu viery Božieho ľudu v trojjediného Boha; rozvíjať vieru v Boha formáciou svedomia; budovať postoj viery v trojjediného Boha.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
------	-------------------	------------	-------------------

Veriť Bohu 3 hod.	Viera v Boha. Biblické obrazy Boha. Podobenstvo o horčičnom semienku. Krst (krstné sľuby).	<u>Kognitívny:</u> Jednoduchým spôsobom vysvetliť, čo znamená veriť Bohu. Jednoduchým spôsobom vysvetliť niektoré biblické obrazy Boha, dôležité pre osobnú predstavu Boha. Reprodukovať podobenstvo o horčičnom semienku. Na obraze horčičného semienka spoznávať Ježišovo učenie o Božom kráľovstve. Opísať obsah krstných sľubov. <u>Afektívny:</u> Byť disponovaný pre život kresťanskej viery. V biblických obrazoch vnímať hlbokú výpoveď o Bohu. Na raste horčičného semienka intuitívne vnímať paradox vzniku veľkej veci z niečoho nepatrného. Na príklade podobenstva o horčičnom semienku prijímať krst ako významnú udalosť v živote viery. <u>Psychomotorický:</u> Formovať osobný život viery. Výrazovo vyjadriť vlastný obraz o Bohu.	- jednoduchým spôsobom vysvetliť, čo znamená veriť Bohu - porozumieť symbolickému významu reči - reprodukovať podobenstvo o horčičnom semienku - na obraze horčičného semienka spoznávať Ježišovo učenie o Božom kráľovstve - na raste horčičného semienka intuitívne vnímať paradox vzniku veľkej veci z niečoho nepatrného - na príklade podobenstva o horčičnom semienku prijímať krst ako významnú udalosť v živote viery - opísať obsah krstných sľubov - otvoriť sa pre formovanie osobného života viery
Ježiš uzdravuje 4 hod.	Ježišove uzdravenia Rozvoj mravného cítenia	<u>Kognitívny:</u> Reprodukovať biblické príbehy o uzdraveniach. Na modelovej situácii reflektovať vlastnú schopnosť počuť, konať, vidieť to, čo je v živote podstatné. <u>Afektívny:</u> Identifikovať sa s biblickými postavami potrebnými uzdravenie. <u>Psychomotorický:</u> Rozvíjať mravný úsudok.	- reprodukovať biblické príbehy o uzdraveniach - na modelovej situácii reflektovať vlastnú schopnosť počuť, konať, vidieť to, čo je v živote podstatné - identifikovať sa s biblickými postavami potrebnými uzdravenie - byť disponovaný na rozvoj mravného úsudku

Ježiš nám odpúšťa 4 hod.	Vina, hriech. Ježiš v dome hriešnika (Zachej). Ježiš odovzdáva moc odpúšťať. Sviatosť zmierenia.	<u>Kognitívny:</u> Jednoduchým spôsobom vysvetliť možné reakcie človeka na vinu a previnenie. Pochopiť kresťanský pohľad na uznanie viny a odpustenie na podklade podobenstva o mánotratnom synovi. Reprodukovať biblický príbeh o hostine v dome Zacheja. Osvojiť si priebeh sviatosti zmierenia. <u>Afektívny:</u> Vnímať vinu ako súčasť každého človeka. Prijímať sviatosť zmierenia ako dar. Oceniť sviatosťný a mimosviatosťný význam pokánia. <u>Psychomotorický:</u> Reflektovať vlastné zaobchádzanie s vinou. Pravidelnou osobnou reflexiou formovať svoje mravné cítenie.	- jednoduchým spôsobom vysvetliť možné reakcie človeka na vinu - jednoduchým spôsobom vysvetliť kresťanský pohľad na vinu ako uznanie viny a odpustenie - vnímať vinu ako súčasť každého človeka - reflektovať vlastné zaobchádzanie s vinou - reprodukovať príbeh o Zachejovi - osvojiť si priebeh sviatosti zmierenia - prijímať sviatosť zmierenia ako dar - oceniť mimosviatosťné formy pokánia - pravidelnou osobnou reflexiou formovať svoje mravné cítenie - zhodnotiť sviatosť zmierenia ako pomoc pre človeka v situácii mravného zlyhania - podieľať sa na sviatosti zmierenia
---	---	---	---

Ježiš nás oslobodzuje 6 hod.	Hriech a dôsledky hriechu. Veľká noc – Pascha. Desatoro (pravidlá pre život v slobode). Ježišova smrť a zmŕtvychvstanie (podobenstvo o pšeničnom zrnku).	<u>Kognitívny:</u> Na obraznej reči biblického príbehu vysvetliť hriech a jeho dôsledky. Vysvetliť pojem hriech. Reprodukovať Desatoro a jednoducho vysvetliť význam jednotlivých prikázaní. Nájsť analógiu medzi podobenstvom o pšeničnom zrne a Ježišovou smrťou a zmŕtvychvstaním. <u>Afektívny:</u> Akceptovať Desatoro ako pravidlá pre dobrý život. Vnímať hriech a jeho následky ako ublíženie sebe a iným. <u>Psychomotorický:</u> Osvojovať si postoj zodpovednosti za svoje rozhodnutia. Formovať návyk konania dobra a vyhýbania sa zlu.	- na obraznej reči biblického príbehu vysvetliť hriech a jeho dôsledky - vysvetliť pojem hriech - reprodukovať Desatoro a jednoducho vysvetliť význam jednotlivých prikázaní - akceptovať Desatoro ako pravidlá pre dobrý život - stotožniť sa etickými princípmi Desatora, vzťahujúcimi sa na konkrétne situácie v jeho živote - nájsť analógiu medzi podobenstvom o pšeničnom zrne a Ježišovou smrťou a zmŕtvychvstaním - posúdiť hriech ako stratu Božej blízkosti - posúdiť hriech a jeho následky ako ublíženie sebe a iným - jednoduchým spôsobom zhodnotiť svoje správanie, konanie v zhode so svojím svedomím - posúdiť rozdiel medzi porušením zákona a zanedbaním dobra (prechod od heteronómného svedomia k autonómnemu)
			- otvoriť sa pre posolstvo prísľubu nádeje

Ježiš nás pozýva na hostinu 6 hod.	Nasýtenie (zázrak rozmnoženia chlebov). Posledná večera – Eucharistia. Svätá omša ako hostina (hostina spoločenstva, hostina slova a chleba).	<u>Kognitívny:</u> Nájsť súvislosť medzi poslednou večerou a sv. omšou. Odlíšiť chlieb od eucharistického chleba. Objaviť súvislosť medzi ľudskou skúsenosťou s chlebom, biblickým textom o rozmnožení chlebov a Sviatosťou Eucharistie. <u>Afektívny:</u> Oceňovať potrebu slávenia pre život človeka. Rozvíjať schopnosť života v spoločenstve. Uvedomiť si dôležitosť častého prijímania Eucharistie pre svoj duchovný rast. <u>Psychomotorický:</u> Formovať návyk aktívnej komunikácie s Bohom počas liturgického slávenia (odpovede, gestá, symboly).	- nájsť súvislosť medzi poslednou večerou a sv. omšou - odlíšiť chlieb od eucharistického chleba - objaviť súvislosť medzi ľudskou skúsenosťou s chlebom, biblickým textom o rozmnožení chlebov a Sviatosťou Eucharistie - oceňovať potrebu slávenia pre život človeka - rozvíjať schopnosť života v spoločenstve - uvedomiť si dôležitosť častého prijímania Eucharistie pre svoj duchovný rast
---	--	--	--

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu náboženstvo/náboženská výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Človek a spoločnosť	<i>Téma č. 2</i>	- angažuje sa jednoduchými pozitívnymi skutkami v prostredí, v ktorom žije	1	
	<i>Téma č. 4</i>	- vníma Desatoro ako etický princíp správania sa človeka - vníma Desatoro ako pravidlá dobrého spolunažívania s ľuďmi - vníma Ježišov zákon lásky ako základné pravidlo šťastného života človeka - intuitívne oceňuje u jednotlivcov prínos viery v Boha pre mravný život spoločnosti	2	
Človek a hodnoty	<i>Téma č. 1</i>	- buduje vzťah dôvery - uvedomuje si svoju jedinečnosť	2	
	<i>Téma č. 2</i>	- prejavuje konkrétnymi skutkami úctu k ľuďom - je empatický - učí sa tolerancii	2	
	<i>Téma č. 3</i>	- vie vyjadriť prejav ľútosti vhodnou formou	2	
	<i>Téma č. 4</i>	- vníma Desatoro ako pravidlá dobrého spolunažívania medzi ľuďmi	2	

	<i>Téma č. 5</i>	- rozvíja vo svojom živote rozmer slávenia v spoločenstve rodiny a farnosti	2	
Umenie a kultúra	<i>Téma č. 4</i>	- intuitívne vníma prepojenie židovskej a kresťanskej tradície - intuitívne vníma krásu umenia v slove a obraze	1	
Človek a svet práce	<i>Téma č. 4</i>	- stotožňuje sa s etickými princípmi Desatora, vzťahujúcimi sa na oblasť práce - rozumie práci ako službe ľudskému spoločenstvu a spolupráci na Božom stvoriteľskom pláne	2	
Človek a príroda	<i>Téma č. 4</i>	- stotožňuje sa s etickými princípmi Desatora, vzťahujúcimi sa na vzťah človeka k prírode	1	
		- zasadzuje sa za ochranu života v prírode		
Jazyk a komunikácia	<i>Téma č. 1</i>	- je schopný sa stíšiť - číta text s porozumením - objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie - je pripravený na odkrývanie obraznej reči Biblie	2	
	<i>Téma č. 2</i>	- v biblických textoch o uzdravení objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie	1	
	<i>Téma č. 3</i>	- chápe symbolické vyjadrovanie sviatosti zmierenia	1	
	<i>Téma č. 4</i>	- intuitívne vníma symbolickú reč rozprávky, legendy a podobenstva	1	
	<i>Téma č. 5</i>	- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch kresťanského slávenia	1	
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj		- je vnímavý pre rozvoj svojho vlastného svedomia - vie jednoduchým spôsobom zhodnotiť svoje vlastné konanie v zhode so svojim svedomím - vie napraviť spôsobenú škodu - je schopný vnímať potrebu slávenia		
Environmentálna výchova		- prejavuje úctu k životu - vníma starostlivosť Boha o svet a človeka prostredníctvom poznávania Desatora		
Mediálna výchova		- vníma spôsoby šírenia správ na modelovej ukážke biblickej udalosti o Ježišovej smrti a zmŕtvychvstaní		
Výchova k manželstvu a rodičovstvu		- vníma svoju jedinečnosť - rozumie Božím prikázaniam o manželstve a vzťahu medzi pohlaviami		

4. Požiadavky na výstup.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií a v súlade so Štátnym vzdelávacím programom vymedzil Školský vzdelávací program nasledovné kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa,

- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti),
- kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky,
- kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií,
- kompetencie (spôsobilosti) riešiť problémy,
- kompetencie (spôsobilosti) občianske,
- kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne,
- kompetencie (spôsobilosti) pracovné,
- kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti,
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Veriť Bohu	- je schopný sa stíšiť - číta text s porozumením - objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie - je pripravený na odkrývanie obraznej reči Biblie			- buduje vzťah dôvery - uvedomuje si svoju jedinečnosť	- disponuje základnými vedomosťami biblického posolstva a kresťanského učenia o Božom kráľovstve - objavuje duchovný rozmer človeka	
Ježiš uzdravuje	- v biblických textoch o uzdravení objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie	- angažuje sa jednoduchými pozitívnymi skutkami v prostredí, v ktorom žije	- učí sa tolerancii	- prejavuje konkrétnymi skutkami úctu k ľuďom - je empatický	- interpretuje biblické príbehy o uzdravení ako výzvu k morálnej reflexii svojich schopností vidieť, počuť a konať - rozvíja vlastné svedomie	

Ježiš nám odpúšťa	- chápe symbolické vyjadrovanie sviatosti zmierenia			- vie vyjadriť prejav ľútosti vhodnou formou	- je schopný jednoduchej reflexie vlastnej viery - je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie s vedomím skutočnosti, že Božia láska je silnejšia ako ľudské previnenia - prehodnocuje jednoduchým spôsobom svoje konanie v zhode so svojim svedomím - zhodnotí sviatosť zmierenia ako pomoc pre človeka v situácii mravného zlyhania - je pripravený aktívne sa podieľať na sviatosti zmierenia	
Ježiš nás oslobodzuje	- intuitívne vníma symbolickú reč	- vníma Desatoro ako etický princíp správania	- intuitívne vníma prepojenie židovskej	- vníma Desatoro ako pravidlá dobrého	- stotožňuje sa s etickými princípmi	

	rozprávky, legendy a podobenstva	sa človeka - vníma Desatoro ako pravidiel dobrého spolunažívania s ľuďmi - vníma Ježišov zákon lásky ako základné pravidlo šťastného života človeka - intuitívne oceňuje u jednotlivcov prínos viery v Boha pre mravný život spoločnosti	a kresťanskej tradície - intuitívne vníma krásu umenia v slove a obraze	spolunažívania medzi ľuďmi	Desatora, vzťahujúcimi sa na konkrétne situácie v jeho živote - vníma hriech ako previnenie voči sebe, iným ľuďom a Bohu – rozvíja chápanie princípu hriechu - rozvíja vnímanie a načúvanie hlasu svedomia pri zanedbávaní dobra - je otvorený pre vnímanie kresťanskej nádeje - objavuje hodnotu pravdy, dobra a krásy dodržiavaním zákona lásky	
Ježiš nás pozýva na hostinu	- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch kresťanského slávenia			- rozvíja vo svojom živote rozmer slávenia v spoločenstve rodiny a farnosti	- je pozorný voči liturgickému sláveniu a je pripravený vedieť sa na ňom podieľať - je pripravený na prvé prijatie Eucharistie v spoločenstve rodiny a farnosti - vie dať do súvisu biblické udalosti a chápe ich ako základ kresťanskej liturgie	

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Výučba predmetu náboženská výchova má byť zaujímavá a stimulujúca. Má žiakov učiť riešiť praktické otázky osobného a spoločenského života na základe morálnych princípov, ktoré sú nemenné. Výučba má žiakov aktivizovať a pripraviť na život v spoločnosti, ktorá môže kultúrne rásť len aktivitou uvedomelých a zodpovedných občanov s vysokým morálnym kreditom.

Vychováva nielen obsahom učiva, ale aj klímou triedy. Klíma jednotlivých tried vytvára klímu celej školy. *Metódy a formy práce:*

- práca s obrazom,
- práca so zážitkovým predmetom,
- práca s vykladacím materiálom,
- práca s textom – biblický text, rozprávka, legenda...,
- dramatizácia textu – scénka, pantomíma,
- výtvarné stvárnenie problematiky – kresba, koláž, plagát, trojdimenzionálne stvárnenie problematiky,
- diskusia, riešenie nadhodeného konfliktu, porovnávanie, zaujatie postoja, - spev, hudba, - riešenie úloh samostatne a v skupinách,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov v médiách a ich spracovanie vo forme projektu, - kvízy a súťaže, - didaktické hry.

Metódy a formy práce vyplývajú zo vzdelávacích a výchovných potrieb žiakov, z ich veku a životných skúseností. Využívajú sa najmä aktivizujúce vyučovacie metódy, vhodné projektové vyučovanie v spolupráci so všeobecnovzdelávacími predmetmi.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

DOBRENKOVÁ, Lenka – GEMBALOVÁ, Anna – HURAJTOVÁ, Jana: *Cesta viery. Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 3. ročník základných škôl*. Spišská Nová Ves: Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., 2010

DOBRENKOVÁ, Lenka – GEMBALOVÁ, Anna – HURAJTOVÁ, Jana: *Cesta viery. Pracovný zošit pre 3. ročník základných škôl*. Spišská Nová Ves: Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., 2011 *Sväté písmo starého i nového zákona*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha 2003

7.Hodnotenie predmetu.

Predmet náboženská výchova nie je ohodnotený známku. Hodnotenie žiakov je ústne, stále vyjadrené v pozitívnom zmysle. Ocenením práce žiakov je pochvala, prípadne udelenie diplomu.

Matematika

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Matematika je v základnom vzdelávaní založená na aktívnych činnostiach. Sú to práce s matematickými objektmi. Využitie matematiky v reálnych situáciách.

Matematika poskytuje žiakom vedomosti a schopnosti potrebné pre orientáciu v praktickom živote a postupne umožňuje žiakom získať matematickú gramotnosť. Rozvíja intelektuálne schopnosti žiakov, ich pamäť, predstavivosť, tvorivosť, abstraktné myslenie, schopnosť logického úsudku.

Žiaci sa učia svoju prácu kontrolovať, porovnávať, učia sa sebadôvere, slovne a písomne vyjadrujú výsledky pozorovaní. Postupne si osvojujú niektoré pojmy, algoritmy, terminológiu, symboliku a spôsoby ich použitia.

Úlohou predmetu matematika na prvom stupni je aj budovanie základov finančnej gramotnosti.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Vyučovanie matematiky v 3. ročníku má smerovať k tomu aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

Veku primerané presné použitie materinského a odborného jazyka a správna aplikácia postupne sa rozširujúcej matematickej symboliky.

Výhodné využívanie tabuliek, grafov a diagramov.

Využívanie pochopených a osvojených pojmov, postupov a algoritmov ako prostriedkov pri riešení úloh..

Na základe skúseností a činností rozvíjanie orientácie žiakov v rovine a v priestore.

Riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou a realitou.

Na základe využitia induktívnych metód získavania nových vedomostí, zručnosti a postojov, rozvíjať matematické nazeranie, logické a kritické myslenie.

Spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií.

Viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa a samostatnému učeniu sa.

Systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce žiakov, podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastností žiakov, ako je napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritickosť.

Ochrana a zveľaďovanie okolitej prírody, starostlivosť o svoje zdravie, kladný vzťah ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám.

Vyučovanie matematiky na 1. stupni ZŠ a teda aj v 3. ročníku, má smerovať k tomu aby sa pri vzdelávaní žiakov v jednotlivých tematických okruhoch realizovali najmä vyššie uvedené ciele vyplývajúce z kľúčovej kompetencie pre matematiku a celkovú výchovu a vzdelávanie žiakov. Kľúčovým učivom je osvojenie pojmu prirodzeného čísla, početných výkonov s týmito číslami a vlastnosti početných výkonov, ktoré používajú pri racionalizácii výpočtov. V učive matematiky sa objavujú aj prvky iných predmetov a naopak matematika sa tiež objavuje v iných predmetoch.

Vyučovanie matematiky má smerovať k tomu aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

Veku primerané presné použitie materinského a odborného jazyka a správna aplikácia postupne sa rozširujúcej matematickej symboliky, vhodné využívanie tabuliek, grafov a diagramov. Využívanie pochopených a osvojených pojmov, postupov a algoritmov ako prostriedkov pri riešení úloh. V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne aj na kalkulačke, rozvíjať numerické zručnosti žiakov.

Na základe skúseností a činností rozvíjanie orientácie žiakov v rovine a v priestore.

Riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia induktívnych metód získavania nových vedomostí, zručnosti a postojov, rozvíjať matematické nazeranie, logické a kritické myslenie.

Systematické vedenie žiakov k získavaniu skúseností s významom matematickej reálnej situácie, tvorby matematických modelov a tým k poznaniu, že realita je zložitejšia ako jeho matematický model. Dostať sa bližšie k dennej praxi.

Spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií.

Viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa, k zabezpečeniu relevantných zdrojov informácií a vytvoreniu si optimálnych podmienok na učenie sa.

Systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce žiakov, podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastností žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebakvýchova a sebakvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom aj verejnom kontexte.

Ochrana a zveľaďovanie okolitej prírody, starostlivosť o svoje zdravie, kladný vzťah ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám. Vytvorenie a rozvíjanie kladného vzťahu žiakov k spoločným európskym hodnotám, permanentné poznávanie kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi, medzi inými aj našim Slovenskom.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Prehľad tematických celkov

I. *Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20* Zavedenie násobenia. Riešenie slovných úloh na násobenie. Zavedenie delenia.

Riešenie slovných úloh na delenie. Nácvik násobenia a delenia.

II. *Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000* Vytváranie čísel.

Zobrazovanie čísel na číselnej osi, porovnávanie čísel a ich zaokrúhľovanie na desiatky.

Jednotky dĺžky mm, cm, dm, m, km a ich premieňanie.

III. *Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000.*

Pamäťové (násobkov 10 a násobkov 100) a písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel. Riešenie slovných úloh.

IV. *Geometria*

Meranie dĺžky v teréne dĺžkou kroku, metroch. Odhad dĺžky. Rovinné útvary trojuholník, štvoruholník a ich porovnanie, kruh, kružnica. Zväčšovanie, zmenšovanie rovinných útvarov vo štvorcovej sieti. Vytváranie telies z kociek, na základe modelu a obrázka.

V. *Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie*

Vytváranie všetkých možných skupín predmetov z daného počtu predmetov po dvoch, troch, manipulačnou činnosťou a symbolmi.

Pozorovanie istých udalostí, možných ale neistých udalostí a nemožných udalostí. Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh. Doplnkové učivo: násobenie a delenie čísel 1, 2, 3, 4, 5 v obore do 100.

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy, medzipredmetové vzťahy
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20	Zavedenie násobenia. Súvislosť medzi násobením a sčítaním. Nácvik násobenia v obore do 20. Počítanie spamäti. Automatizácia spojov. Riešenie slovných úloh. Propedeutika úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou. Tvorenie slovnej úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie. Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh na násobenie v obore do 20. Slovné úlohy na priamu úmernosť- propedeutika. Zavedenie delenia. Propedeutika zlomkov- rozdeľovanie na polovice, tretiny. Delenie ako postupné odčítanie rovnakého čísla. Nácvik delenia v obore do 20. Počítanie spamäti. Automatizácia spojov. Tvorenie slovnej úlohy k danému	Pochopiť násobenie ako sčítanie rovnakých sčítancov. Poznať pojmy násobenie, rovnaké sčítance, násobenie, súčin, činiteľ, niekoľkokrát viac. Vedieť spamäti všetky spoje násobenia v obore do 20. Zväčšiť dané číslo násobením niekoľkokrát. Vedieť násobiť 1 a 0. Pochopiť princíp násobenia v závislosti od poradia činiteľov. Riešiť jednoduché slovné úlohy na násobenie v obore do 20. Určiť súčet rovnakých sčítancov. Zväčšiť dané číslo niekoľkokrát. Vedieť overiť správnosť riešenia a formulovať odpoveď. Matematizovať reálne situácie. Odčítať od daného čísla niekoľko rovnakých čísel. Pochopiť súvislosť medzi odčítaním a delením.	Formou matematických hier sa učí spolupracovať so spolužiakmi.

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy, medzipredmetové vzťahy
-----------------	-------------------	-------------------	---

	numerickému príkladu na delenie. Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.	Poznať pojmy: celok, časť celku, delenie, delenec, deliteľ, podiel, niekoľkokrát menej. Vedieť spamäti všetky spoje delenia do 20. Deliť číslom 1. Vedieť, že 0 nedelíme. Zmenšiť dané číslo delením. Vedieť deliť na rovnaké časti a podľa obsahu. Riešiť slovné úlohy. Rozdeliť čísla na daný počet rovnakých častí. Deliť podľa obsahu a zmenšiť číslo niekoľkokrát. Zoznamuje sa	
		pomocou zábavnej matematiky s riešením rôznych príkladov.	

Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	Vytváranie čísel. Rozšírenie prirodzených čísel v obore do 10 000. Zobrazovanie čísel na číselnej osi, porovnávanie čísel a ich zaokrúhľovanie na desiatky a stovky. Propedeutika rozvoja prirodzeného čísla v desiatkovej sústave. Číselná os. Propedeutika nerovníc. Slovné úlohy na porovnávanie v obore do 10 000. Tvorenie slovnej úlohy k danému príkladu na porovnávanie. Zavedenie jednotiek dĺžky: mm, km. Jednotky dĺžky mm, cm, dm, m, km a ich premieňanie. Pamäťové a písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel aj s použitím kalkulačky.	Vedieť čítať a písať trojciferné a štvorciferné čísla a počítať po tisícoch, stovkách, desiatkach, jednotkách. Ovládať pojmy: jednotky, desiatky, stovky, tisíce, rozklad čísla, zostupný a vzostupný rad čísel, zaokrúhľovanie. Vedieť rozložiť čísla na tisíce, stovky, desiatky, jednotky. Vedieť zobrazovať a porovnávať čísla na číselnej osi a pomocou znakov väčší, menší, rovná sa. Vedieť riešiť nerovnice. Ovládať algoritmus zaokrúhľovania čísel. Riešiť slovné úlohy na porovnávanie. Vedieť porovnávať jednotky dĺžky pohotovo premieňať jednotky dĺžky. Učí sa sčítavať a odčítavať spamäti tisíce, stovky, desiatky. Osvojuje si písomné sčítanie a odčítanie. Rieši jednoduché a zložené slovné úlohy..	Environmentálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Medzipredmetové vzťahy: Sj, Vv
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000. Geometria	Pamäťové a písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel. Zoznámenie sa s kalkulačkou a jej displejom. Sčítanie a odčítanie s využitím kalkulačky. Riešenie jednoduchých a zložených slovných úloh. Tvorenie textov k numerickým príkladom. Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh. Riešenie slovných úloh s neprázdny prienikom.	Vedieť sčítať a odčítať príklady aj spamäti. Ovládať algoritmus písomného sčítania a odčítania v obore do 10 000. Osvojiť si praktické skúsenosti s prácou s kalkulačkou. Vedieť urobiť kontrolu správnosti. Riešiť slovné úlohy na sčítanie a odčítanie, jednoduché a zložené. Poznať pojmy: zápis slovnej úlohy, kontrola správnosti. Riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy	Rozvoj jemnej a hrubej motoriky. Vzťah k prírode
Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy, medzipredmetové vzťahy

		a úlohy s neprázdny prienikom. Vedieť overiť správnosť riešenia a sformulovať odpoveď.	
Geometria	Meranie dĺžky úsečky v milimetroch a centimetroch. Približné merania, odhad dĺžky. Základy rysovania. Rysovanie priamok a úsečiek. Vyznačovanie úsečiek na priamke a iných geometrických útvaroch. Rysovanie rovinných útvarov v štvorcovej sieti. Zväčšovanie a zmenšovanie rovinných útvarov v štvorcovej sieti. Stavba telies z kociek na základe plánu a kreslenie plánu.	Vedieť odmerať dĺžku úsečky v mm a cm. Vedieť odmerať a porovnať dĺžku vzdialenosti krokom a meraním v metroch. Poznať pojmy: odhad, skutočnosť, vzdialenosť, meranie. Osvojiť si a používať pri rysovaní základné návyky. Vedieť narysovať úsečku danej dĺžky, správne ju označiť. Vedieť narysovať rovinné útvary v štvorcovej sieti a zväčšiť, zmenšiť útvary. Vytvárať z kociek útvary podľa plánu. Nakresliť plány z kociek.	Medzipredmetové vzťahy: Pv, Prv. Osobnostný a sociálny rozvoj dieťaťa.
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie	Úlohy na propedeutiku kombinatoriky. Vytváranie všetkých možných skupín predmetov z daného počtu manipulatívnu činnosťou. Vytváranie skupín podľa daného i objaveného pravidla. Úlohy na propedeutiku pravdepodobnosti, pozorovanie istých udalostí. Vytváranie tabuliek zo získaných údajov. Riešenie úloh na delenie s kombinatorickou motiváciou.	Vedieť vytvoriť rôzne skupiny predmetov na základe spoločnej charakteristiky, znaku, vlastnosti. Objaviť pravidlá vytvárania predmetov zo skupiny. Vedieť si vytvoriť systém pri vypisovaní možností. Poznať pojmy: pravda, nepravda, istá udalosť, možná, nemožná udalosť, pravdivosť, nepravdivosť., tabuľka, stĺpec, riadok. Získavať a zhromažďovať potrebné údaje, zostaviť a prečítať tabuľku.	Orientácia v praktickom živote a riešenie príkladov v obchode.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu matematika na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie / Žiak vie
Jazyk a komunikácia	<i>Téma1-4</i>	- optimálne komunikovať - aktívne počúvať - vytvoriť jasný a čitateľný text v danom kontexte
Príroda a spoločnosť	<i>Téma 1-2</i>	- reflektuje prírodu (zem, vodu, rastliny) ako priestor pre morálne konanie
	<i>Téma 3</i>	- chápe fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich súvislostí

Človek a spoločnosť		
Človek a hodnoty	<i>Téma 3</i>	- poznáva hodnotu peňazí, porovnáva, rieši reálne situácie
Zdravie a pohyb	<i>Téma2-3</i>	-chápe súvislosti pohyb – počet cvičení
Umenie a kultúra		
Matematika a práca s informáciami	<i>Téma 1</i>	Vykonáva násobenie a delenie prirodzených čísel a riešenie problémov z reálnej situácie
	<i>Téma 2</i>	Vytvára a zobrazuje prirodzené čísla na číselnej osi Premieňa jednotky dĺžky
	<i>Téma 3</i>	Zdokonaľuje sa v pamäťovom aj v písomnom sčítaní a odčítaní prirodzených čísel. Učí sa používať kalkulačku.
	<i>Téma 4</i>	Meria dĺžku úsečky v mm. Odhaduje vzdialenosti v krokoch a v metroch. Vytvára telesá z kociek na základe obrázka
	<i>Téma 5</i>	Rieši aplikačné úlohy a úlohy na rozvoj matematického myslenia
Dopravná výchova		- získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách
Enviromentálna výchova		- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí
Osobnostný a sociálny rozvoj		- naučiť sa uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných
Ochrana života a zdravia		- riešenie mimoriadnych situácií – CO - zdravotná príprava - pohyb a pobyt v prírode
Mediálna výchova		- osvojovanie mediálnych kompetencií
Multikultúrna výchova		- chápanie iných kultúr - rozvoj medziľudskej tolerancie
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti		- používať informácie a pracovať s nimi - spolupracovať v skupine - vytvoriť nejaký produkt

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20 Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	- aktívne a so záujmom počúva - chápe obsah a zmysel počutého a vie naň reagovať - kultivovane sa hlási o slovo - kladie doplňujúce otázky - prístup žiaka je	- odhaduje dôsledky vlastného správania a konania - má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu - rozhoduje sa asertívne	- rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení - rešpektuje pravidlá písomnej komunikácie	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu - je schopný spolupracovať na spoločnej úlohe, činnosti	- vie si zväžiť požiadavky a dôsledky - pri riešení hodnotí jeho efektivitu	- dokáže použiť informácie - formuluje možné riešenia - vytvára si vlastný názor
	konštruktívny					
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000.	- aktívne a so záujmom počúva - chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať - vie vytvoriť jasný a čitateľný text v danom kontexte	- odhaduje dôsledky vlastného správania a konania - má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu - rozhoduje sa asertívne - v tímovej práci uplatňuje svoje individuálne schopnosti, vedomosti a zručnosti	- rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení - rešpektuje pravidlá písomnej komunikácie	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu - je schopný spolupracovať na spoločnej úlohe, činnosti	- situáciu vníma ako celok so všetkými jej zložkami - vie si predstaviť ako postupovať ďalej	- rozlišuje medzi podstatnými a druhotnými informáciami - dokáže použiť informácie - zvažuje vhodnosť každého z riešení - vníma situáciu ako celok so všetkými jej zložkami

Geometria	- aktívne a so záujmom počúva - chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať - prístup žiaka je konštruktívny	- má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu - rozhoduje sa asertívne - je tolerantný, ústretový - chápe potreby a postoje iných	- má predstavu o vhodnej kombinovateľnosti farieb, tvarov - dokáže vhodne používať symboly	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu - je schopný spolupracovať na spoločnej úlohe, činnosti - oceňuje schopnosti druhých	- zaujíma pozitívne postoje - ak je to nevyhnutné, mení poradie následných krokov	- uplatňuje základné myšlienkové operácie (porovnávanie, triedenie, analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, abstrakcia) - uplatňuje fantáziu, predstavivosť - formuluje možné riešenia
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie	- aplikuje stratégie aktívneho čítania - narába primerane s časom	- je schopný sebareflexie - adaptuje sa na meniace pracovné podmienky	- rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu	- zaujíma pozitívne postoje - ak je to nevyhnutné, mení poradie následných krokov	- pozná proces učenia - analyzuje úlohy pred jej realizáciou

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Metódy a formy práce vyplývajú zo vzdelávacích a výchovných potrieb žiakov, z ich veku, životných skúseností. V 3. ročníku na hodine matematiky sa využívajú najmä tieto metódy:

- výkladové – rozprávanie, opis, vysvetľovanie,
- dialogické – rozhovor, beseda, diskusia,
- demonštračné a názorné – práca s pomôckami a obrázkami, projekt,
- samostatná práca – v zošite, pri tabuli, riešenie testu, počítačová prezentácia, - doplnovačka, práca v pracovnom zošite. formy práce: - frontálna,
- individuálna, - skupinová.

6. Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a

pod.. Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa používajú: Matematika pre 3. ročník, RNDr. Pavol Černek, CSc., SPN- Mladé letá s.r.o zberka úloh z matematiky pracovné zošity edukačné CD Inovekáčik – didaktické hry detské časopisy, internet

7.Hodnotenie predmetu.

Dbáme na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Žiaci budú mať hodnotiace portfólia, ktoré budú obsahovať vybrané písomné práce z jednotlivých predmetov a prezentácií ľubovoľných tém. Pri hodnotení sa naďalej využíva aj ústna pochvala, ocenenie, súhlas, úsmev, symbol. Dôraz sa dáva na sebahodnotenie, rešpektovanie názoru, možnosť opravy.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Informatická výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Informatická výchova podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť hľadať riešenie problémových úloh a overovať ich s použitím IKT. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky/informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci aplikovaním informačných s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatická výchova a technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom informatickej výchovy v 3. ročníku ZŠ je upevňovanie už nadobudnutých poznatkov a zdokonaľovanie základných zručností v používaní počítača z 1. a 2. ročníka. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky,

slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie.

Dôraz pri tom kladieme na pochopenie možností, ktoré nám počítač poskytuje a jeho praktické využitie v každodennom živote. Využívame pritom predovšetkým programy určené pre žiakov, prostredníctvom ktorých sa zoznámia s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači.

Úlohou 3. ročníka je:

- zdokonaľiť nadobudnuté základné zručnosti v používaní počítača z 1. a 2. ročníka,
- rozvíjať algoritmické myslenie,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, grafikou, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov a farieb,
- využiť geometrické tvary, kresliť s použitím nástrojov grafického editora, vystrihovať a prilepovať, používať efekty, - kresliť podľa návodu,
- vedieť nainštalovať a pracovať s CD,
- práca s multimediálnou informáciou (zvuk, video),
- práca s elektronickou poštou a jej využívanie v praxi,
- využitie internetu na vlastné učenie, získavanie a sprostredkovanie informácií, uvedomenie si rizík pri práci s internetom, - práca s prezentáciou,
- pomocou IKT realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania, - pracovať na projekte. **Témy:**
- práca s detskými programami,
- práca s textom,
- práca s grafikou,
- práca s internetovým prehliadačom,
- práca s CD, výučbový SW,
- práca s prezentáciou,
- práca s elektronickou poštou, - projektové vyučovanie, - hry, - opakovanie.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov rozvíjať získané zručnosti v používaní počítača. Využitím vhodných tém z ostatných predmetov (písanie, prírodoveda, matematika, výtvarná výchova, hudobná výchova) zoznámiť žiakov z možnosťami kreslenia,

trénovania počítania, písania a ďalších najtypickejších druhov aplikácií. Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach.

Cieľom v druhom ročníku je dosiahnuť zopakovať, precvičovať a dopĺňať základné zručnosti a zásady práce s počítačom. Využiť možnosť písať a kresliť voľnou rukou a vytvárať si vlastné ilustrácie k textu a vytlačiť ich.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Cieľom informatickej výchovy v 3. ročníku základnej školy je zopakovať, precvičovať a dopĺňať základné zručnosti a zásady práce s počítačom nadobudnuté v 1. a 2. ročníku a ich využitie v každodennom živote.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Informácie okolo nás	Zopakovanie základných pojmov IKT.	<u>Afektívny cieľ:</u> Práca s počítačom, s myšou, klávesnicou. <u>Kognitívny cieľ:</u> Orientovať sa na pracovnej ploche. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť nakresliť, upraviť a uložiť obrázok.	Poznať základné možnosti práce s počítačom, ovládať základné pojmy. Dodržiavať základné zásady písania textu.
		Vedieť napísať a upraviť text.	

Práca s grafickými programami	Práca s programom Skicár.	<u>Afektívny cieľ:</u> Zopakovať pojmy: ceruzka, guma, štetec, vyplňanie plochy, čiary, kopírovanie, mazanie. <u>Kognitívny cieľ:</u> Orientovať sa v značkách v programe Skicár. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť nakresliť a vyfarbiť, upravovať, prenášať a kopírovať jednoduché obrázky. Vedieť kombinovať text s obrázkom.	Vedieť používať program Skicár. Vedieť prezentovať výsledky vlastnej práce.
Práca s multimediálnymi CD	Oboznámiť sa s pojmom multimédiá a ich využitím.	<u>Afektívny cieľ:</u> Ovládať pojmy CD, DVD. <u>Kognitívny cieľ:</u> Využívať CD vo vyučovacom procese. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť pracovať s CD.	Prepojiť vyučovanie informatickej výchovy s inými predmetmi.
Práca s internetom Hry	Pojem internet.	<u>Afektívny cieľ:</u> Vedieť čo je internet a jeho využitie, bezpečnosť pri práci s internetom. <u>Kognitívny cieľ:</u> Poznať detské internetové stránky. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Ovládať jednoduchú hru.	Vedieť pracovať s detskými internetovými stránkami. Vedieť vyhľadávať informácie na internete zadáním kľúčových slov. Poznať riziká spojené s prácou s internetom.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu informatická výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehľbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Jazyk a komunikácia	2, 3	- práca v programe Skicár, Word - upevňovanie učiva pomocou CD a prezentácií - projektové vyučovanie		

Príroda a spoločnosť	2, 3	- práca v programe Skicár - oboznámenie so základnými poznatkami z prírodovedy pomocou CD a prezentácii - vyhľadávať informácie na internete - projektové vyučovanie - samostatná práca - projekt		
Matematika a práca s informáciami	2, 3	- práca v programe Skicár - práca s výukovými CD - práca s novými informáciami - projektové vyučovanie		
Umenie a kultúra	2, 3, 4	- práca v programe Skicár (VV) - vyhľadávať obrázky a informácie na internete		
Prierezové témy				
Dopravná výchova		- upevniť základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách s využitím CD a prezentácií - kreslenie dopravných prostriedkov a značiek v programe Skicár		
Enviromentálna výchova		- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí - vyhľadávať informácie na internete		
Osobnostný a sociálny rozvoj		- spolupracovať v skupine		
Ochrana života a zdravia		- bezpečnosť pri práci, zásady správania sa v učebni informatiky, uvedomiť si riziká spojené s prácou s internetom		
Mediálna výchova		- osvojovanie mediálnych kompetencií a ich využitie v iných predmetoch		
Multikultúrna výchova		- rozvoj medziľudskej tolerancie pri práci		
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti		- používať informácie a pracovať s nimi - projektové vyučovanie		

4. Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
	vyžívanie odborných termínov s cieľom uľahčiť porozumenie	byť zodpovedný vo svojom konaní	rozumieť symbolom a značkám	spolupráca s inými	poznať rôzne informačné pramene	využitie informácií vo výchovno-vzdelávacom procese
	aktívne a zrozumiteľne sa odborne vyjadrovať	odhadovať dôsledky svojho konania		efektívne využívanie skupinovej práce	schopnosť vyberať a triediť informácie	
		v tímovej práci uplatňovať svoje individuálne schopnosti a rešpektovať iných		schopnosť spolupracovať na spoločnej úlohe	schopnosť rozoznať problém a riešiť ho	
				ochota spolupracovať	rozvíjanie kritického myslenia a využitie kreativity	

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Vyučovanie Informatickej výchovy je založené na komunikatívno-poznávacom princípe. Výučba má žiakov aktivizovať, vzbudiť záujem a pripraviť žiakov na život v spoločnosti.

Metódy a formy práce:

- motivačné rozprávanie,
- motivačný rozhovor,
- motivačná demonštrácia, - práca s textom,
- riešenie problémov,
- zážitkové učenie,
- projektové vyučovanie,
- prezentácia,
- diskusia,

- programové vyučovanie,
- samostatná práca a práca v skupinách,
- práca na projektoch,
- metódy opakovania, upevňovania a precvičenia učiva.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Informatická výchova na 1. stupni

R. Baranovič – Internet v škole

M. Halenár – Deti a kreslenie vo Windows

A. Krejčířík – Internet ľahko a rýchlo

M. Mosná, Z. Ščasná – Informatická výchova pre 3. ročník ZŠ výukové CD internetové stránky

7. Hodnotenie predmetu.

Predmet Informatická výchova je hodnotený známku. Známkujeme splnenie úlohy, snahu, ale aj nápaditosť, tvorivosť a kreativitu žiaka pri riešení zadanej úlohy. Nemôžeme zabúdať ani na ústne hodnotenie počas vyučovacej hodiny. Pri ústnom hodnotení sa vyjadrujeme v pozitívnom zmysle, žiakov povzbudzujeme a motivujeme. Ocenením práce žiakov je známka a pochvala za samostatnú prácu na hodine informatickej výchovy.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Výtvarná výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Vzdelávacia oblasť rozvíja žiakovo povedomie vlastnej kultúrnej identity, jeho vlastné kultúrno-historické vedomie, schopnosť rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr už aj na 1. stupni ZŠ, kultivovanú vizuálnu, sluchovú, jazykovú a pohybovú gramotnosť a tvorivosť.

V primárnom stupni výchovy a vzdelávania nadväzuje výtvarná výchova na spontánne detské aktivity. Žiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu, postupne rozlišovať rôzne súčasti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport).

Učí sa vyjadrovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel, chápať význam, estetickéj činnosti v každodennom živote, chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti.

Rozvíja sa jeho záujem o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu, zoznamuje sa s európskou tradíciou, s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok.

Získava vedomosti o súčasnej umeleckej tvorbe a kultúre a rozvíja si jej porozumenie. V primárnom vzdelávaní rozvíja hlavne zručnosti v práci s umeleckými prostriedkami a s kultúrnymi nástrojmi na základe zážitku zo samotného tvorivo-vyjadrovacieho procesu žiaka.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na detský spontánny výtvarný prejav, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania) a postoje (formovanie si vlastného názoru, prístupu a vkusu).

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
1.Výtvarný jazyk : základné prvky výtvarného vyjadrovania	1.plošné geometrické tvary: figúra, vecné zobrazenie, zobrazenie z geometrických tvarov	Afektívny -vnímanie jesennej prírody Kognitívny -rozpoznávanie tvarov, nových techník Psychomotorický – nácvik práce so štetcom, ceruzkou, drevkom	Doplniť machule, dekalku (farba roztlačená zložením papiera) – dokresľovať podľa fantázie - pomenovať zobrazeného

	2.priestorové geometrické tvary: 3D objekt z geometrických tvarov		vystrihnúť šablónky - obrysového tvaru podľa vlastnej kresbičky; rozmnožiť kresby obťahovaním pomocou šablóny (v rôznych polohách) – vyfarbovať (šrafovať)
	3.farba zosvetľovanie a stmavovanie, svetlostná škála jednotlivých farieb (tóny sivej farby)		hravo získavať skúsenosti s miešaním farebnej hmoty a s farebnou stopou nástroja; maľovať rôzne pestrofarebne predmety, zátišie (dôraz na približný tvar a farebný tón, nie na proporcie a vzájomné usporiadanie predmetov)
2.Výtvarný jazyk: kompozičné princípy a možnosti kompozície	4.tvar komponovanie novotvaru na základe prienikov rôznych obrysov (kumulácie tvarov)	Afektívny -rodina a spoločnosť Kognitívny -rozlišovanie objektov na základe obrysov, veľkostí a tvarov, rozlišovanie písmen. Psychomotorický - rozvoj rozlišovacích schopností.	vyhľadávať, domýšľať a dopĺňať (kresbou, maľbou) neurčitého tvaru (machuľa, strihy z časopisu, čarbanica ...); interpretovať neurčité a objavovať skryté; pomenovať
			používať papiere formátov rôznych geometrických tvarov, otáčať ich a kresliť do nich motív podľa vlastného výberu: hore, dole, tak že stúpa, alebo padá ...
	6.mierka zoskupovanie predmetných tvarov v rôznych variáciách		kresliť (maľovať) zvolený figurálny, predmetný motív od malého po veľký (aspoň v 4 verziách); postavy (predmety) môžu vystrihnúť
3.Podnety výtvarného umenia (médiá, štýly, procesy, techniky, témy)			reagovať na rozprávku o nástrojoch-predmetoch, ktoré zanechávajú farebné stopy na ploche papiera, kombinovať rôzne akcie; vzniká obraz pohybov a gest

	8.paketáž (tvar ako obal)	Afektívny - príroda a človek, Kognitívny - nové pojmy a výtvarné techniky Psychomotorický - rozvoj estetického cítenia, fantázie,	hra s predmetmi, fantazijne ich dotvárať, spájať do nových tvarových a významových celkov (figúr); výstavka výsledkov
4.Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	11. inšpirácia gréckym umením témami, procesmi, technikami a materiálmi	Afektívny - ľudská civilizácia, praveký človek, Kognitívny - človek ako spoločenský tvor aj súčasť prírody Psychomotorický - porovnávanie výtvarných techník	umožniť žiakom simulovať procesy, techniky a materiály a témy, prostredníctvom ktorých mohli tvoriť praľudia;
5.Podnety fotografie	12.dopĺňanie častí fotografie (kresbou, maľbou, reliéfom, kolážou)	Afektívny - rozprávať o spoločne prežitých chvíľach s rodinou. Kognitívny	doplňať a prekresľovať fotografický obrázok, vedome umiestňovať nové časti v celku kompozície, menia významu
		- vedieť výtvarne vyjadriť vlastné zážitky Psychomotorický - rozvíjať predstavivosť	zobrazenia
6.Podnety filmu a videa	13.priestor filmu, rám, filmová scénografia	Afektívny - pestovať u žiakov kladný vzťah k filmu Kognitívny - vedieť vyvážené umiestniť na ploche obrazové prvky. Psychomotorický - výtvarne vyjadriť časť deja	diskutovať o krátkych ukážkach a o výraze, dojmach, ktoré na žiakoch zanechali; niektorú z akcií si žiaci nakreslia
7.Podnety architektúry	14. výraz architektúry (architektonický výraz a prostredie) mimikry, historické a pamiatk. prostredie	Afektívny - pripomenúť krásu rozprávok Kognitívny - vytvoriť farebný kontrast. Psychomotorický - vedieť vyvážené umiestniť na ploche obrazové prvky	na základe motivácie netradičného ponímania príbytku (architektúry) vymýšľať novotvary (kombinácie tvarov) - vlastnej rozprávkovej architektúry)
8.Podnety dizajnu	15.grafický dizajn (symbol, znak)	Afektívny - vzbudiť u žiakov záujem o tradície – karnevaly	tvoriť masky z jednoduchých predmetov, rastlín, papiera...

9.Podnety tradičných remesiel	17.bábkarstvo (tvorba bábok)	Afektívny - prebúdať zmysel pre výtvarný rytmus. Kognitívny - prebúdať zmysel pre výtvarný rytmus. Psychomotorický - vystrihnúť kruhy, štvorce, trojuholníky, obdĺžniky v pravidelnom výt. rytme	realizovať vzor na tričko, alebo zdobia kraslicu ...
10.Elektronické médiá	18.kreslenie prostredníctvom počítača	Afektívny - viesť žiakov k dodržiavaniu poriadku Kognitívny - nacvičovať prácu s textovým editorom Psychomotorický	získavať základné zručnosti pri narábaní s počítačom; hrať sa a experimentovať s písmom a znakmi (typ fontu, veľkosť, orientácia)

		- získavať základné zručnosti pri narábaní s počítačom	
11.Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia		Afektívny- vytvárať citlivý estetický vzťah k prírode, rozvíjať fantáziu. Kognitívny- význam lesa. Psychomotorický- výtvarne vyjadriť prvky prírody.	stvárnovať rovnaký (jednoduchý) motív v kresbe, a modelovaní; porovnávať rozdiely (formy, výrazu), porovnávať ho s podobným motívom na fotografii; rozhovor o tom, ako všelijako sa dá zobraziť to isté
			vytvárať jednoduchý spôsob prezentácie zozbieraného materiálu; porovnávať a triediť rôzne druhy materiálu; predmety miestňovať v interiéri alebo exteriéri, vytvárať z nich „muzeálnu zbierku“, „zavárať“ do fliaš, ukladať do škatuliek, albumov a pod.
12.Podnety hudby	<u>výtvarné stvárnenie nálady a</u>	Afektívny	Vypočúť si vybrané krátke ukážky

	<u>rytmu hudobnej skladby</u> námet: asociácie z obrazného a zvukového vyjadrenia motívu technika: a) maľba temperou alebo pastelom b) kresba farebnými materiálmi (suchý alebo voskový pastel, farebné tuše, fixky) c) kombinácia techník (napr. kresby a koláže)	- rozprávať o svojich pocitoch Kognitívny - vedieť výtvarne vyjadriť vlastné pocity Psychomotorický - rozvíjať predstavivosť a výtvarno-grafické predstavy	hudobných skladieb výrazne odlišných charakterov a rytmov; následne sa ich snažiť výtvarne zobrazíť vlastným, spontánnym spôsobom a v rozhovore s učiteľom vyjadriť, ako na ktorého z nich pôsobila ktorá skladba
13.Synestetické podnety	<u>hmat</u> - námet: tvar a povrch, vo vzťahu k vyjadreniu významu; technika: kresbová rekonštrukcia	Afektívny - uvedomiť si rozmanitosť vecí okolo nás Kognitívny - vedieť rozoznať podľa hmatu Psychomotorický -zobrazíť na základe hmatu	Zobrazíť tvary predmetov na základe hmatového vnemu (napr. ohmatávať rôzne predmety skryté pod dekou a následne ich kresliť, maľovať alebo modelovať); snažiť sa pomenovať rôzne kvality povrchov podľa hmatu
14.Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	23.(podnety prírodovedy: zmeny látok a ich využitie	Afektívny -rozvíjať predstavivosť, tvorivosť Kognitívny -vytvárať nápisy Psychomotorický -zobrazíť na základe predstavy	hrať (performancia) písmená zo svojich tiel a vytvárať nápis alebo matematický výpočet; následne situáciu skúsiť nakresliť
15.Tradícia a identita (kultúrna krajina)	<u>výtvarná reakcia na prostredie školy</u> - námet: prekvapivá zmena; technika: inštalácia, maľba na stenu, lepenie na okná	Afektívny -vytvárať kladný vzťah ku škole k tradíciám Kognitívny - vedieť podľa vlastnej fantázie vytvoriť ozdobu Psychomotorický - strihať a z papiera vymodelovať	výtvarne reagovať – dotvárať prostredie vlastnej triedy, priestorov a exteriéru školy, chodby, školského klubu, šatne, dvora a pod.
16.Škola v galérii(galéria v škole)	25.atribúty ikonografie (čo znamená moje meno)	Afektívny - pestovať vzťah k druhému človeku. Kognitívny -oboznámiť sa s pojmom portrét Psychomotorický -podľa modelu namaľovať obraz	oboznámiť sa s pojmom portrét a čo všetko sa dá vyčítať z ľudskej tvár; náladu a pocity človeka; každý má svoj portrét alebo portrét niekoho blízkeho, na ktorý sa niekedy pozerá kresba alebo fotokoláž diela z galérie

17.Výtvarné hry	<u>vytváranie limitované</u> <u>pravidlami hry</u> technika: stigmografické kreslenie	Afektívny - prebúdať zmysel pre výtvarný rytmus. Kognitívny -vedieť riešiť problém, dotvoriť obraz Psychomotorický - sám dotvoriť, výtvarne vyjadriť na základe vlastnej predstavivosti.	Kresliť tak, že kresba je spojnicou dopredu daných značiek
------------------------	---	---	--

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu výtvarná výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Jazyk a komunikácia	2, 3	- tvorba ilustrácii (SJL, HA)		
Príroda a spoločnosť	2, 3	- základné poznatky z prírodovedy (ročné obdobia, zvieratá, domov a rodina)		
Človek a hodnoty	1, 2, 3,15,16,17	- pozitívny vzťah k sebe a iným, hodnota rodiny, tradície (EV, NV)		
Matematika a práca s informáciami	1,2 ,3 ,6 ,9	- grafická práca s počítačom,		
Človek a svet práce				
Umenie a kultúra	2, 3, 15 ,16 ,17	- vnímanie kultúrnej tradície (HV)		
Zdravie a pohyb	1, 2, 3 ,17	- rozvoj jemnej motoriky, správne držanie tela (TV)		
Prierezové témy				
Dopravná výchova		- získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách		
Enviromentálna výchova		- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí		
Osobnostný a sociálny rozvoj		- naučiť sa uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných		

Ochrana života a zdravia	- spolupracovať v skupine - vytvoriť nejaký produkt		
Mediálna výchova	- osvojovanie mediálnych kompetencií		
Multikultúrna výchova	- chápanie iných kultúr - rozvoj medzilidskej tolerance		
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti	- používať informácie a pracovať s nimi		

4. Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
	neverbálna komunikácia	zodpovednosť vo svojom konaní	rozumie obsahom a významom výtvarných diel	je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi	používať informácie a pracovať s nimi	rozozná problém formuluje možné riešenia
	vytváranie asociácií	schopnosť sebareflexie	Z umenia čerpá poučenie, návody na riešenie vlastných problémov, stáva sa empatickejším	je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy	formuluje otázky a odpovedá na otázky s využitím získaných informácií	uplatňuje fantáziu, predstavivosť, vytvára asociácie
	chápe obsah a zmysel výtvarného prejavu	má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu	správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, ľuďom	podporuje tímovú snahu	vytvára si vlastný názor	

	je schopný aktívne a zrozumiteľne sa vyjadrovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	má pozitívny vzťah k sebe aj k iným	je tolerantný a empatický	prispôsobuje svoje správanie		
	rozumie významu základných prejavov gestikulácie a mimiky tváre			je schopný/á vytvárať väzby s inými ľuďmi		
	aktívne počúvať			vníma človeka ako súčasť prírody		

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Vyučovanie výtvarnej výchovy je založené na estetických zážitkoch z vnímania umeleckých diel, vnímania okolitého sveta a seba samého a ich transformácie do umeleckej podoby. Výučba má žiakov aktivizovať, vzbudiť záujem a pripraviť žiakov na život v spoločnosti.

Metódy a formy práce:

- motivačné rozprávanie,
- motivačný rozhovor,
- motivačná demonštrácia,
- práca s textom, tvorba ilustrácií,
- riešenie problémov,
- zážitkové učenie,
- rozhovor,
- diskusia,
- dramatizácia vo výtvarnom umení,
- samostatná práca a práca v skupinách,
- metódy opakovania, upevňovania a precvičenia učiva,
- návšteva múzea,

- ukážka ilustrácii, - beseda.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

A. Macko - Výtvarné techniky I., II

M. Števonková – Urob si z papiera

Metodická príručka výtvarnej výchovy

7.Hodnotenie predmetu.

Predmet Výtvarná výchova sa hodnotí (od 2. ročníka) škálou od 1 do 5, pokiaľ škola nepoužíva na hodnotenie iný systém (slovné hodnotenie a pod.). Nie je nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby poskytl žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji. Učiteľ ma brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, seba projekciou, záujmami a intímnym svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Hudobná výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia (napr. ZUŠ).

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodených a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta.

Spoločná úloha vzdelávacieho okruhu Umenie a kultúra je sprostredkovať národné a svetové kultúrne dedičstvo a prispieť k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa. Východiskom tohto poznávania má byť vždy samotná hudba a hudobné aktivity žiakov.

Hudba má byť pre žiakov *súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov* k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu. Dobre známa *sústava hudobných činností* je rozšírená o hudobno-dramatické činnosti, ktoré majú integrujúci charakter, spájajú v sebe hudobné činnosti, ako aj skúsenosti, zručnosti a vedomosti z literárnej, dramatickej, etickej, výtvarnej a telesnej výchovy na báze zážitkového učenia. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvoria základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov. Hudobné činnosti nemôžu byť izolované, ale sa majú vzájomne dopĺňať a podporovať.

V ročníkoch primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené percepčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov bez strachu z osobného zlyhania. Každá hudobná činnosť musí byť zmysluplná, zameraná na splniteľnosť, stimuláciu najschopnejších žiakov, povzbudzovanie menej nadaných a podporovanie najslabších žiakov.

V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel.

Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi – bez mentorovania, autoritárstva a tlaku na hromadené vedomosti.

Výsledok hudobno-výchovnej práce významne ovplyvňuje erudovaný a zaniatený učiteľ, ktorý je schopný naplniť požiadavky školského vzdelávacieho programu flexibilne a optimálne tak, aby aj prostredníctvom hudby formoval celistvú osobnosť žiakov. Odporúčame, aby tento učebný i predmet vyučoval učiteľ so špecializáciou hudobná výchova pre primárne alebo sekundárne vzdelávanie.

2.Ciele predmetu, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí. Dosiahnutie cieľa je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti, *osvojením si hudobného materinského jazyka*, čím sa prispieva k rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní, získania základov národnej identity a vlastenectva,

- postupného poznávania umeleckých artefaktov, chápania ich ako prirodzenú súčasť svojho života. **Kognitívne ciele:**
- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem, (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebaujadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených veku primeraných umeleckých diel,
- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele:

- rozlišovať mravné a estetické hodnoty, otvorenosť a tvorivosť,
- precítiť a pochopiť umelecké diela, empaticky k nim pristupovať a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života. **Psychomotorické ciele:**
- na základe získaných zručností dokázať na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch, - dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať **kľúčové kompetencie** tak, aby sa:

- rozvíjal citový svet žiakov,

- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

V 1. – 3. ročníku primárneho stupňa vzdelávania učivo nie je rozdelené do tematických celkov. **Obsah predmetu:**

- hudobný materiál (detské, umele a ľudové piesne z folklórnych oblasti Slovenska),
- inonárodné piesne s rozmanitou deťom primeranou tematikou, hudobne rozprávky,
- príbehy, ľudové a umelé detské hudobno-pohybové (tanečné) hry, hudobný materiál zameraný na jednotlivé ročné obdobia, zvykoslovie a rôzne sviatky,
- sústava hudobných činností vokálnych, inštrumentálnych, perцепčných, hudobno-pohybových, hudobno-dramatických.
-

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
	Hudobný materiál Detské popevky, riekanky, vy čítanky, piesne o prírode, o zvieratkách, so žartovnými príbehmi, o živote v rodine i v škole, hudobné rozprávky, hudobné príbehy a inštrumentálne hudobné obrázky, krátke inštrumentálne skladby, úryvky skladieb, slovenské a inonárodné piesne, ľudové a umelé detské hudobnopohybové a hudobnodramatické hry	Kognitívne ciele: -rozospievať deti, uvoľňovať detskú motoriku, rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre zvuk, tóny a ich kvality a vzťahy medzi nimi, -prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, -zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom. Afektívne ciele: -uvedomovať si a rozlišovať mravné a estetické hodnoty, otvorenosť a tvorivosť,	Pozorne počúvať a orientovať sa v inštrumentálnych a vokálnych skladbách na úrovni dosiahnutých schopností, zručností a poznatkov. Správne spevácky dýchať, nasadiť a tvoriť tón, pri spievaní mať správne držanie tela, artikulovať, dynamicky odlišiť takty v piesni, pracovať s hlasom, kultivovane spievať a hovoriť, uplatňovať a upevňovať správne spevácke návyky.

		-empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje. Psychomotorické ciele: -na základe získaných zručností dokázať na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi.	
	Hudobné činnosti Spevážke, inštrumentálne, percepčné, hudobnopohybové, hudobno-dramatické činnosti. Hudobné pojmy vyvedené z hudobného materiálu.	Kognitívne ciele: -poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem. Afektívne ciele: -chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života. Psychomotorické ciele: na základe získaných zručností dokázať na primeranej úrovni zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.	Spievať intonačne čisto a rytmicky správne, uvoľnene a ľahko tvoriť tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať. Orientovať sa v rámci polarít: dolu – hore, vysoký – nízky, silný – slabý, dlhý – krátky, pomaly – rýchlo, zrýchľovať – spomaľovať ap. Rozoznať hovorený a spievaný prejav, typy ľudského hlasu, tóny hudobných nástrojov.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu hudobná výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie Žiak
Človek a hodnoty		-spoznáva efektívnu komunikáciu s prvkami prosociálneho správania. chápe spoločenskú funkciu hudby.
Umenie a kultúra		-vníma význam a prínos kultúry a umenia v živote človeka -pracuje s rytmom, prvkami ľudového tanca, prostredníctvom umeleckých vyjadrovacích prostriedkov sa dokáže vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti
Jazyk a komunikácia		-používa správne pojmy, dokáže verbalizovať hudobný zážitok -vhodne a nenásilne spája hudbu s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom
Zdravie a pohyb		-získa a rozvíja si správne pohybové návyky pri hudobných aktivitách -na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb pohybom vyjadrí svoje estetické zážitky
Príroda a spoločnosť		-je aktívny poslucháč, chápe, že krásy prírody sa dajú opísať aj hudbou
Prierezové témy		
Multikultúrna výchova		-prostredníctvom hudby spoznáva svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov
Mediálna výchova		-hudbu spája s inými druhmi umenia

Osobnostný a sociálny rozvoj	-uplatňuje svoje práva, rešpektuje názory, potreby a práva ostatných
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	-prezentuje seba samého na súťažiach a vystúpeniach
Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra	-pozná kultúru svojho regiónu, kultúrne dedičstvo našej vlasti

Vokálne činnosti *Obsah:*

- základy speváckeho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlíšenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, ,
- práca s hlasom, kultivácia speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov,
- unisono, kánon, jednoduchý dvojhlas,
- intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniak, tvorivé hudobné hry,
- hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- používanie taktovacích gest,
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie – čítanie nôt, určovanie rytmu, tempa, dynamiky.

Inštrumentálne činnosti *Obsah:*

- hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie,
- hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok, - hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám, - tvorivá rytmizácia k jednoduchým piesňam, improvizácia predvetia, závetia, tvorba malých celkov a jednoduchej formy.

Hudobno-pohybové činnosti *Obsah:*

- reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta,
- pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh),
- vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby),

- pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo,
- používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Percepčné činnosti *Obsah:*

- aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať,
- rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev),
- rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhu tempa,
- pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánón), melódie, sprievodu,
- sluchové rozoznávanie predohry, medzihry, dohry, tém, motívov, hudobných fráz,
- sluchové rozlíšenie kontrastu, návratu, opakovania, variačnej zmeny,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Hudobno-dramatické činnosti *Obsah:*

- využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu.

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Kompetencie					
Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu

-snaží sa porozumieť hudobnému materiálu, aktívnym a vnímavým prístupom, -uvedomuje si možnosti neverbálnej komunikácie medzi interpretom, umelcom a príjemcom, -sústredí sa pozornosti na interpretáciu diela, -verbálne vyjadruje vlastné dojmy, pocity a myšlienky, -volí primeraný, kreatívny spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu, -reprodukuje vypočuté dielo	-utvára pozitívny vzťah k sebe aj k ostatným, -rešpektuje nutnosť spolupráce, -chápe a rozlišuje s rešpektom a toleranciou tvorbu iných hudobných kultúr.	-spoznáva a vytvára pozitívny vzťah ku kultúrnemu dedičstvu, spoznáva rozdiely medzi ľudovou a umelou tvorbou, -počúva aktívne a s porozumením.	-kooperatívne spolupracuje na spoločnej úlohe, -správa sa empaticky k svojmu okoliu.	-kontroluje vlastné konanie, -dodržiava dohody, -zaujíma sa o nové veci, -vníma a uvedomuje si vlastné emócie, odôvodňuje svoje názory. -dokáže sa vcítiť do obsahu diela.	-utvára si vlastný názor, -snaží sa porozumieť dielu, -objavuje a hľadá súvislosti medzi vlastnými skúsenosťami a získanými poznatkami
--	---	---	--	--	--

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto odporúčame:

- skupinové, kooperatívne, projektové, diferencované vyučovanie, návštevu hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusiu, inscenačné,
- špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

Postoje Žiak

- si vytvára vzťah k speváckemu prejavu, k slovenskej ľudovej hudbe, vie hodnotiť svoj hudobný prejav a výkon spolužiakov,
- postupne si vytvára kladný vzťah k hudbe: radosť z elementárneho kolektívneho muzicírovania a spontánneho tvorenia, vnútornú potrebu počúvať hudbu a vedieť ju charakterizovať.

Žiak spoznáva hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, rešpektuje špecifiká, pozná a váži si kultúru svojho národa a iných národov, ² pochopí morálne posolstvo hudobných rozprávok a príbehov- sociologická funkcia, ² získané vedomosti prepája s vlastnou skúsenosťou, analógiou zo života (metafora), využitím (kognitívnych) vedomostí z iných predmetov.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Učebnica HV - Autori: prof. PhDr. Eva Langsteinová. CSc., doc. Mgr. Belo Felix

7.Hodnotenie predmetu.

Predmet je klasifikovaný známkami. Hodnotenie žiaka musí byť komplexné, založené na princípe individuálneho prístupu k osobnosti žiaka.

Využíva sa i pochvala, ocenenie, súhlas, úsmev, rôzne ilustračné obrázky, pečiatky, symboly.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Telesná výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické

vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti. **Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti:**

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti, - podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie, - uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Ďalšie ciele:

Cieľ zameraný na osobnostný rozvoj:

Mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej. **Cieľ zameraný na zdravie:**

Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie. **Cieľ zameraný na motoriku:**

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Cieľ zameraný na postoje: Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Schopnosti a zručnosti: - proporcionálny rozvoj pohybových schopností prostredníctvom základných lokomócií a nelokomočných zručností (s akcentom na senzitivne obdobia), - osvojovanie si základných lokomócií v rôznych obmenách, v rôznom priestore, - osvojenie si základov techniky behov, skokov, hodů, - na podnet vykonávať základné polohy a pohyby tela a jeho častí, - vykonávať pohyby okolo rôznych osí tela (obraty, prevaly, kotúle ap.), - osvojenie si základov techniky kotúľov, stojok, skokov.	Vedomosti: - základné lokomócie – poznať, vedieť pomenovať, - poradové cvičenia – poznať základné a vedieť ich pomenovať, - elementárna terminológia (názvoslovie) gymnastických polôh, pohybov a cvičení, - význam základných lokomócií, poradových a gymnastických cvičení, - základné pravidlá atletických a gymnastických súťaží, - zásady bezpečnosti a hygieny pri týchto cvičeniach.	Postoje : - pozitívne vnímať základné lokomócie a nelokomočné zručnosti ako potrebnú a nevyhnutnú súčasť pohybového prejavu človeka a prostriedku na upevňovanie si zdravia, - správne vnímať význam poradových cvičení pre účelnú organizáciu, bezpečnosť, efektívnejšiu komunikáciu využitie času na cvičenie a športovanie, - prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie v týchto aktivitách.

Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	-proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom hier, - osvojovanie si základných herných činností jednotlivca v rôznych obmenách, - osvojovanie si rôznych spôsobov manipulácie s náčiním, - realizácia hier v rôznom prostredí, v rôznych obmenách a situáciách, - osvojovanie si pravidiel vybraných hier	- základné herné činnosti jednotlivca v MH, PH, PŠH- poznať a vedieť pomenovať, - základné informácie o hrách a súťažiach, význame súťaživosti v športe, - správna technika základných herných činností jednotlivca, - poznatky o správnej manipulácii s herným náčiním, - poznatky o základných pravidlách realizovaných hier, - poznatky o zásadách kultúrneho správania sa na športových podujatiach, - zásady bezpečnosti a hygieny pri hrách.	- pozitívne vnímať rôzne hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka, - dodržiavať zásady fair-play pri realizovaných hrách, - adekvátne povzbudzovať pri hrách ako ich aktér i ako divák, - adekvátne reagovať pri víťazstve i prijať prehru s uznaním kvalít súpera.
--	--	---	--

	a schopnosť podľa nich konať a rozhodovať		
--	---	--	--

Kreatívne a estetické pohybové činnosti	- proporcionálny a veku primeraný rozvoj koordinačných pohybových schopností s akcentom na priestorovo – orientačné a rytmické schopnosti, - veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností, - osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznych obmenách, - osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznom prostredí, v rôznych obmenách - rozvoj tvorivej improvizácie, kreativity, imaginácie, vizualizácie.	- poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca, - poznať správnu techniku jednoduchých cvičení, pohybov i nadväzovaných pohybových motívov tanca, rytmiky a tvorivej dramatiky, - poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí v kontexte so slovným alebo hudobným podnetom.	- pozitívne vnímať spojenie slova, hudby a pohybu ako potrebnú súčasť pohybových činností človeka, - pozitívne reagovať na partnerov v tanci i hre a upevňovať sociálne vzťahy v skupine, - prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie a dokázať vnímať a precítiť pohyb.
---	--	--	---

Psychomotorické cvičenia a hry	- osvojovanie si základných psychomotorických cvičení v rôznych obmenách (spojenie zmyslového vnímania s kinestetickým v časovo – priestorových vzťahoch), - proporcionálny rozvoj koordinačných pohybových schopností a flexibility, - vytváranie návyku správneho držania tela v rôznych polohách, - vytváranie návyku vedomého parciálneho dýchania, fyziologicky správneho dýchania, - osvojovanie si pohybových cvičení so zameraním na koncentráciu a pozornosť, - osvojovanie si pohybových aktivít zameraných na čiastočnú i celkovú relaxáciu.	- elementárne poznatky o ľudskom tele (časti tela, vnútorné orgány) pri pohybovej činnosti, - správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí - poznať a vedieť pomenovať, - zásady bezpečnosti, hygieny a psychohygieny pre zdravie.	- pozitívne vnímať prejavy svojho tela pri pohybe, ako potrebnú súčasť pohybu človeka, - formovať pozitívne vzťahy v skupinách, empatiu.
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	- plávanie – elementárne poznatky o význame plávania, technike základných plaveckých zručností a možnostiach aplikácie plávania vo voľnom čase, - turistika a pohyb v letnej prírode – elementárne poznatky o význame turistiky, jej druhoch a spôsoboch, pešia turistika a pobyt v prírode – základné zručnosti, cykloturistika a p., informácie o možnostiach aplikácie turistiky vo voľnom čase, - lyžovanie a pohyb v zimnej prírode – aktivity a hry so sánkami, klzákmi, hry so	- osvojovanie si základných zručností z plávania, turistiky, korčuľovania, lyžovania v rôznych obmenách, - proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom sezónnych pohybových aktivít, - rozvoj senzorických schopností – pociťovanie, vnímanie, odhad času, priestoru, - rozvoj kultúrno–umeleckých schopností – kultúra pohybového prejavu, precítenie pohybu, interpretácia, kreativita, - rozvoj intelektových schopností – všeobecná inteligencia v kontexte s poznávacími aktivitami, - realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí, v rôznych obmenách.	- pozitívne vnímať pohybové aktivity v prírode ako potrebnú súčasť pohybu človeka, - pozitívny vzťah k prírode, pohybovým aktivitám v rôznom prírodnom prostredí, ochrana prírody.

	snehom a na snehu, elementárne poznatky o význame lyžovania, základné pohybové zručnosti z lyžovania, informácie o možnostiach aplikácie lyžovania vo voľnom čase, - korčuľovanie a pohyb na ľade - kĺzanie a hry na ľade, elementárne poznatky o význame korčuľovania, základné pohybové zručnosti z korčuľovania, informácie o možnostiach aplikácie korčuľovania vo voľnom čase, - bicyklovanie – elementárne poznatky o význame bicyklovania, základné pohybové zručnosti z bicyklovania, informácie o možnostiach bicyklovania vo voľnom čase.		
--	--	--	--

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu telesná výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie Žiak
Jazyk a komunikácia	1.-5.	-používanie správnych pojmov -vhodná komunikácia pri šport. činnostiach
Matematika a práca s informáciami	1.-5.	-narábanie s číselnými hodnotami v praxi
Príroda a spoločnosť	5.	-precvičovanie poznatkov prírodovedy počas turistických vychádzok v rôznych ročných obdobiach -lyžiarsky výcvik -plavecký výcvik -korčuľovanie
Človek a hodnoty	3.	-drobné pohybové hry/EV/
Umenie a kultúra	3.-4.	-práca s rytmom, prvky ľudového tanca -veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností
Dopravná výchova		-precvičovať si získané základné vedomosti zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách pri pobyte mimo školy
Enviromentálna výchova		-pri pobyte v prírode si uvedomovať jej hodnoty a dôležitosť ochrany
Osobnostný a sociálny rozvoj		-vážiť si seba i svojich spolužiakov, spolupracovať, pomáhať si pri šport. činnostiach

Ochrana života a zdravia	-uvedomiť si dôležitosť pohybu ako súčasť starostlivosti o zdravie
Mediálna výchova	
Multikultúrna výchova	-poznávanie rôznych druhov tancov pochádzajúcich z rôznych častí sveta
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti	-prezentácia seba samého na súťažiach a vystúpeniach

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie - spôsobilosti, ktoré je potrebné zvládnuť v procese vyučovania

Telesnej výchovy a ktoré sa opierajú o kľúčové /základné/ kompetencie. Patrí sem: - komunikácia v materinskom jazyku a v cudzích jazykoch,

- matematická kompetencia a základné, kompetencie v oblasti vedy a techniky,
- digitálna kompetencia,
- naučiť sa učiť,
- spoločenské a občianske kompetencie, - iniciatívnosť a podnikavosť, - kultúrne povedomie a vyjadrovanie.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
	aktívne a so záujmom počúva	posudzuje svoje reálne fyzické a duševné možnosti	rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení	akceptuje druhých ľudí takých, akí sú	používať informácie a pracovať s nimi	pozná proces učenia, jeho fázy

	je schopný aktívne a zrozumiteľne sa vyjadrovať – s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	odhaduje dôsledky vlastného správania a konania v najrozličnejších situáciách	pozná rozdiely medzi folklórom a súčasnou hudobnou produkciou	je platným členom v tímovej práci	riešiť problémy	motivuje sa pre ďalšie učenie
	vníma dôležitosť neverbálneho spôsobu komunikácie	má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu	rešpektuje individuálny hudobný vkus	podporuje tímovú snahu	vytvára si vlastný názor	je schopný poznať a pochopiť svoje myšlienkové postupy
	sústreďuje svoju nerozptýlenú pozornosť na toho, kto hovorí	má pozitívny vzťah k sebe aj k iným	všimá si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník	dôveruje a je empatický/á vo vzťahu k druhým	dokáže formulovať a klásť otázky	doplňa si vedomosti a rozvíja zručnosti, prepája ich s poznaným, systematizuje ich a využíva pre svoj ďalší rozvoj a reálny život
	udržiava s hovoriacim očný kontakt	háji svoje práva aj práva iných	rozumie poznaniu, že svet je svetom mnohých kultúr a rešpektuje ho	je schopný/á spolupracovať na spoločnej úlohe, činnosti		kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti
	neskáče do reči	v tímovej práci uplatňuje svoje individuálne schopnosti, vedomosti a zručnosti, spolupracuje	iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce	vníma človeka ako súčasť prírody		

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

K základným metódam teoretického vzdelávania patria:

- opis a vysvetlenie cvičenia, správania a ich opakovanie,
- demonštrácia cvičenia, správania s určením úloh na pozorovanie,
- upozornenie na chyby, nedostatky a ich príčiny s poukázaním na spôsoby ich,
- odstraňovania,

- zadávanie problémových úloh, - zadávanie domácich cvičení,
- beseda, diskusia so žiakmi orientovaná na rozbor pohybovej činnosti a správania, - hodnotenie dosiahnutých výsledkov a vytyčovanie ďalších úloh a cieľov.

K základným metódam osvojovania poznatkov žiakmi patria:

- pozorovanie ukážky a vytváranie predstavy o nej,
- opakovanie opisu a vysvetlenia formou vonkajšej, neskôr aj vnútornej reči,
- cieľavedomé sledovanie praktickej činnosti /iných i svojej/ a porovnávanie sledovaného,
- samostatné riešenie úloh učebnej a výchovnej činnosti,
- uvedomenie si nedostatkov a ich odstraňovanie v praktickej činnosti,
- uplatňovanie osvojených vedomostí v pohybovej činnosti, v správaní a pri sebakontrolе v štandardných, postupne v zmenených podmienkach a pri cvičení doma.

V procese telovýchovného teoretického vzdelávania žiakov je potrebné vždy spájať slovné pôsobenie s praktickou činnosťou, názornou ukážkou a pod.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Sivák a kol.: Metodická príručka k TV na I. stupni,

F. Sýkora a kol. Didaktika školskej TV, UO pre

I. st. ZŠ

odborné a športové časopisy – Telesná výchova a šport, Komenský

náučné slovníky – kol. Malá encyklopédia TVaŠ, internetové

stránky, didaktické prostriedky – magnetofón, diapojektor.

7.Hodnotenie predmetu.

Žiaci sú hodnotení známku. Hodnotenie žiaka musí byť komplexné, založené na princípe individuálneho prístupu k osobnosti žiaka. Hlavným kritériom hodnotenia je individuálne zlepšenie v pohybových zručnostiach, vedomostiach, psychomotorických schopnostiach, v snahe o lepšie

výkony. V smere k žiakovi by malo prevládať pozitívne hodnotenie, motivujúce k podávaniu lepších výkonov, aby šport a pohyb sa stal neoddeliteľnou súčasťou života.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

4. ročník

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRÍRODOVEDA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Slovenský jazyk a literatúra

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Základnou úlohou predmetu Slovenský jazyk na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si pravopis a gramatiku, rozvíjať komunikačné schopnosti na úrovni ústnej i písomnej. Dobré zvládnutie tohto predmetu vytvára predpoklady na zvládnutie aj ďalších vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom na území SR. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom dobre zvládnuť školské vzdelanie. Jazyk musí žiak dobre poznať, aby ho mohol dobre využívať, aby ním mohol myslieť, cítiť. Bez jazyka niet komunikácie, je stavebným materiálom nášho konania, je pilierom vedomostí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra spája jazykovú zložku, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. Každá zložka jazyka vplýva na jazykový prejav žiaka a odráža sa v jeho myslení. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. Učia sa hlbšie vnikáť do zákonitostí jazyka. Gramatickej stránke vedia správne vyslovovať slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu spoluhlások . Vedia správne napísať slová po obojakých spoluhláskach, ovládajú písanie vlastných mien. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením a vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám. Písanie sa stáva pre žiaka základným nástrojom gramotnosti a zároveň mu slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný.

V jazykovej výchove žiaci spoznávajú zvukovú stránku jazyka, učia sa správne používať slovnú zásobu a tvoriť nové slová. Jazyková výchova vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu, ktoré je základným predpokladom jasného, prehľadného a zrozumiteľného vyjadrovania. V literárnej výchove žiaci vedia analyzovať a reprodukovať jednoduché literárne texty. Učia sa formulovať vlastné názory o prečítanom diele, postupne získavajú čitateľské návyky, poslúchajú umelecké texty. Pomocou vhodných metód a zážitkových postupov získavajú potrebné čitateľské schopnosti.

V slohovej výchove sa žiaci zoznamujú s verbálnou a neverbálnou komunikáciou. Učia sa čítať s porozumením, kultivovane sa vyjadrovať a písať, riešiť problémy v modelových situáciách a rozoberať a posudzovať obsah textu.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Gramotnosť je nevyhnutným predpokladom pozitívneho duševného rozvoja žiaka, jeho ďalšieho vzdelávania a skultúrňovania. Učiteľ vedie žiakov vyjadrovať sa v ústnej a písomnej forme v životných komunikačných situáciách, k upevňovaniu čitateľských návykov spojených s reprodukovaním, vedieť správne spisovne, gramaticky sa vyjadrovať nielen v ústnom, ale aj v písomnom prejave. Budovať u žiakov zdravé sebavedomie, vytváranie vlastného názoru na svet okolo seba. Slovná zásoba sa obohacuje kvantitatívne, ale aj kvalitatívne. Nezabudnuteľnou je i literárna zložka jazyka.

Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka v 4. ročníku ZŠ je predovšetkým: - upevniť

si základy písanej reči (čítania a písania),

- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami,
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a stylistickej,
- upevniť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma,
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka,
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti,
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme,
- prehľbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa,
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme,
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej).

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Doplnkové učivo: slovesné spôsoby – oznamovací, rozkazovací, podmieňovací – informatívne oboznámenie s učivom.

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Kompetenčné ciele
Vybrané slová Delenie hlások Ohybné slovné druhy	Vybrané slová, písanie y, ý, v ďalších vybraných slovách a odvodených slovách. Delenie hlások, ohybné slovné druhy podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky, slovesá, základné pojmy, definícia, identifikácia v cvičeniach, určovanie kategórií.	Žiak si utvrdzuje pravopisné návyky v už prebratých vybraných slovách a nacvičuje nové vybrané a odvodené slová. Vie ich samostatne používať v cvičeniach, texte, v diktátoch a kontrolných cvičeniach.	Učivo gramatiky prepojiť s učivom slohovým. Využívať slohové témy (opis, inzerát, rozprávanie).
Pojem predpona Delenie predponových slov Slabičné a neslabičné predpony	Tvorenie slov. Odvodenie slov pomocou predpôn. Pravopis a výslovnosť predponových odvodenín. Slabičné a neslabičné predpony.	Žiak vie rozdeliť slová na predponu a slovotvorný základ. Vie tvoriť nové slová prostredníctvom rôznych predpôn. Vie identifikovať slabičné a neslabičné predpony. Pozná význam nových slov a vie ich používať vo vetách, v textoch.	Naučiť žiakov učivo o predponách, explicitne ho používať v slohových útvaroch. Rozširovanie slovej zásoby.
Pravopis slov s i/í, y/ý po obojakej spoluhláske	Pravopis ďalších vybraných slov. Príbuzné slová. Poznať ich význam. Geografické názvy s i, í a y, ý po obojakej spoluhláske.	Získať pravopisné návyky v písaní ďalších vybraných slov a významovo príbuzných slov. Rozšíriť pravopisné zručnosti v písaní geografických názvov.	Využitie pravopisu vybraných slov pri tvorbe umeleckého a vecného textu, v rôznych komunikačných situáciách.
Delenie hlások Znelé a neznelé hlásky Spodobovanie na konci slova, uprostred slova, na hranici slov	Spodobovanie spoluhlások. Pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfematickom šviku, hranici slov. Rozdelenie hlások na znelé a neznelé. Identifikácia spodobovania. Vysvetliť pravidlo písania spoluhlásky/	Žiak vie vymenovať znelé a neznelé spoluhlásky. Ovláda ich správnu výslovnosť na konci, v strede slov a na hranici dvoch slov. Vie, že pravidlo o spodobovaní platí len pre výslovnosť. V pravopise sa spoluhlásky zapisujú bez spodobenia. Pravidlo o spodobovaní žiak ovláda nielen teoreticky, ale dokáže ho používať najmä prakticky.	Praktické využitie v textoch (slohových alebo čítankových). Písanie diktátu a pravopisných cvičení. V tomto učive využívame najmä kognitívne kompetencie.
Priama reč Uvádzacia veta Bodkočiarka Úvodzovky	Definícia priamej reči. Úvodzovky v priamej reči. Písanie uvádzacej vety (pred, v strede alebo na konci priamej reči). Interpunkcia v priamej reči (bodkočiarka, čiarka, otáznik,	Žiak vie identifikovať priamu reč v texte. Vie rozlíšiť uvádzaciu vetu od priamej reči. Vie prakticky používať priamu reč v písomnom prejave. Správne používa interpunkčné znamienka v priamej reči. Rozozná priamu reč v hovorenom slove.	Žiaci vedú pohotovo využívať učivo o priamej reči v rôznych komunikačných situáciách. Napr. v slohu - v rozhovore na danú tému alebo v interview.

Slovné druhy: Podstatné mená Prídavné mená Zámená Číslovky Slovesá Rozšírenie učiva o základných slovných druhoch. Podstatné mená, funkcia podstatných mien. Zámená Slovesá	Rozšírenie poznatkov o ohybných slovných druhoch. Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Triediť a zoskupovať podstatné mená podľa rodu a zakončenia (podľa pádovej prípony a spoluhlásky pred ňou) ako prípravu na vyvedenie systému vzorov vo vyšších ročníkoch. Určiť rod, číslo a pád prídavných	Vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vie uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách. Žiak ovláda jednotlivé pády (otázky aj ich latinské názvy). Podľa nich vie vyskloňovať podstatné mená. Ovláda tvary podstatného mien a vie ich používať v texte. Vie určovať gramatické kategórie rod, číslo	Poznatky o slovných druhoch aplikovať pri tvorbe textov, v jazykových alebo v slohových cvičeniach. Precvičovať kompetencie: motorické, pamäťové, analytické, aplikačné, informačné.
Neohybné slovné druhy Funkcia neohybných slovných druhov vo vete. Príslovky Predložky Spojky Častice Citoslovčia Umelecký a vecný text Kľúčové slová	Neohybné slovné druhy. Triedenie neohybných slovných druhov. Ich funkcia a následne identifikácia v texte. Príslovky, predložky a spojky - slovné druhy, s ktorými sa žiaci stretli už v minulých ročníkoch. Učivo vyvodíme z cvičenia a textov. Naučíme žiakov pravopis predložiek a ich Poukázať na základné rozdiely medzi umeleckým a vecným textom. Najviac používané kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte. Ich vyhľadávanie v texte. Reprodukcia podľa osnovy.	Žiak vie triediť slovné druhy na ohybné a neohybné. Pozná funkciu neohybných slovných druhov a následne ich vie vymenovať. Vie ich identifikovať v cvičeniach, v texte. Žiak ovláda výslovnosť a pravopis predložiek. Vie používať spojky. Pozná spojky, ktoré sa vyskytujú v textoch najčastejšie. Žiak po prezentácii jednotlivých druhov textu vie každý pomenovať správnym pojmom. Pozná kľúčové slová a následne ich vie použiť v umeleckom alebo vo vecnom texte. Späťne ich vie v texte vyhľadať. Vie k textu vytvoriť osnovu. Ovláda pojem reprodukcia a vie ju prakticky zrealizovať. Žiak vie postrehnúť vecné chyby v počúvanom texte a vie ich opraviť.	Pri neohybných slovných druhoch platia podobné komunikačné ciele ako pri ohybných slovných druhoch. Na motiváciu používať umelecké texty s CD nahrávkami alebo iné mediálne zdroje. Prezentovať oba druhy textov. V komunikačných prejavoch žiakov dbať na umelecký prednes. Zachytiť kľúčové údaje z písomného textu (formou poznámok). Podporovať tvorivosť na primeranej úrovni. Možno využiť tvorivé písanie.

Diskusia Názor	Pojem diskusia a názor. Diskutovať so žiakmi na rôzne témy (najlepšie také, ktoré sú z blízkeho okolia žiaka, zamerané na bežný život). Učiteľ môže umelo vytvoriť konfliktnú situáciu a následne vyzvať žiakov na prejavenie vlastného názoru k danej situácii. Situácia môže byť reálna alebo vymyslená.	Žiak vie diskutovať na určitú tému vybrať učiteľom/žiakom. Ovláda pojem diskusia. Dôraz kladie najmä na riešenie konfliktných situácií. Žiak vie vyriešiť primeranú konfliktnú situáciu. Pozná niektoré stratégie riešenia konfliktu. Vie sa napr. „pohádať“ so spolužiakom o nejakom probléme (primeraným spôsobom a primeranými jazykovými prostriedkami).	V ústnom prejave využívať verbálne i neverbálne prostriedky. V komunikačných situáciách používať niektoré stratégie na riešenie konfliktu. Napr. naučiť žiakov „hádať sa“.
Opis osoby, ústne, písomne	Opis - neučíme definíciu slohového útvaru. Žiaci sa s opisom ako slohovým útvarom stretli už v 3. ročníku. Vychádzame z vedomostí, ktoré o opise žiaci majú. Zamerať sa na opis osoby, ústne aj písomne. Všímať si charakteristické črty a vlastnosti osoby.	Žiak vie charakterizovať opis osoby. Vie ústne opísať vonkajšie črty osoby napr. spolužiaka, rodiča, súrodenca, kamaráta. Pozná základné charakterové vlastnosti, povahové črty opísanej osoby. Veľmi stručne vie danú osobu opísať aj písomne.	V písomnom prejave využívať metódy tvorivého písania.
Cielený rozhovor Interview	Oboznámiť žiakov s cieľným rozhovorom - interview. Ide o nový pojem, s ktorým sa niektorí žiaci ešte nestretli. Tvorba otázok a odpovedí. Cvičenie vzájomnej komunikácie.	Žiak pozná definíciu cieľného rozhovoru. Pozná jeho cudzí názov - interview. Vie skoncipovať jednoduché otázky a odpovede. Napr. so spolužiakom zrealizuje krátke interview o aktuálnej udalosti.	Využívať kreativitu žiakov. Pripraviť otázky na interview s nejakou známou osobnosťou napr. spisovateľom pre deti a mládež alebo známym športovcom, lekárom a pod.
Reprodukcia Reprodukcia rozprávania, časová postupnosť	Naučiť žiakov pojem reprodukcia textu. Naučiť žiakov reprodukovat nejakú udalosť zo svojho života, alebo života iných ľudí napr. príbuzných, kamarátov a pod. Naučiť žiakov reprodukovat rozprávanie. Dodržať časovú postupnosť deja.	Žiak ovláda pojem reprodukcia rozprávania. Vie ju konkrétne zrealizovať v ústnom podaní. Dodržiava časovú postupnosť -veci, ktoré sa udiali na začiatku, stručný popis udalosti, ukončenie - záver.	
Koncept	Náčrt alebo koncept. Definícia. Vysvetliť na príklade. Realizácia konceptu v praxi.	Žiak ovláda definíciu konceptu/náčrtu. Vie vytvoriť náčrt slohového útvaru.	
Plagát	Pojem plagát. Všímnúť si udalosť spoločenského alebo kultúrneho diania, ktorá sa má stať v najbližšom čase. Vytvoriť o nej plagát. Sústrediť sa na text. Všímnúť si prvky, ktoré musí plagát obsahovať. Pokús o vytvorenie plagátu v skupine spolužiakov.	Žiak vie zadefinovať pojem plagát. Vie na aké účely sa používa. Vie vytvoriť jednoduchý plagát k nejakej aktuálnej udalosti. Žiak realizuje plagát najprv v skupine, potom sám.	Využiť medzipredmetové vzťahy iných predmetov: napr. IKT, výtvarná výchova, mediálna výchova. Využiť kreativitu žiakov.

Umelecká literatúra Divadelná hra	Oboznámiť žiakov s pojmom umelecká literatúra. Spojiť ho s už prebratými pojmami v 3. ročníku ZŠ: poézia a próza a doplniť o pojem dráma. Učivo zdokumentovať na konkrétnych ukážkach slovenskej aj zahraničnej detskej umeleckej literatúry. Poukázať na rozdiely medzi umeleckou a vecnou (neumeleckou) literatúrou, žiakov tento pojem neučíme. Pojem divadelná hra. Dramatické umenie - dráma je ďalším literárnym druhom. Realizuje sa v divadle. Dramatickým žánrom určeným najmä detskému príjemcovi je bábková hra, bábkové divadlo {maňuškové, marionetové, javajkové}. Pojmy bábkového divadla neučíme, iba zopakuj eme(opakovanie z 3. ročníka ZŠ). Žiakov oboznámime s najznámejšími autormi divadelných hier a ich dielami pre deti a mládež.. Uviesť príklad divadelnej hry. Naučiť žiakov interpretovať divadelnú hru – dôraz kladieme na dramatizáciu. Dramatizáciu realizovať v triede, zahrať si divadelné predstavenie. Viesť žiakov k tomu, aby si	Vedieť pojem umelecká literatúra. Vedieť ho odlíšiť od vecnej literatúry. Žiak vie, že k umeleckej literatúre patrí poézia, próza a dráma. Pojem dráma žiak nemusí ovládať. Neskôr ho rozvineme pri pojme divadelná hra. Žiak vie recitovať jednu - dve básne z tvorby najznámejších slovenských alebo zahraničných básnikov. Dokáže predniesť kratšie prozaické dielo. Dôraz sa kladie na recitáciu, výrazové prostriedky v prednese. Žiak ovláda pojem divadelná hra. Vie svojimi slovami opísať, čo je divadelná hra, vie to povedať na základe osobnej skúsenosti. Môže povedať názvy divadelných hier, ktoré pozná. Pozná významných slovenských alebo zahraničných autorov divadelných hier. Vie divadelnú hru interpretovať v kolektíve žiakov. Talentovaní žiaci môžu vytvoriť samy kratšiu divadelnú hru so života detí. Vedia ju spoločne zahrať.	Prostredníctvom čítania doplnkovej literatúry žiaci nadobúdajú lepšie čitateľské zručnosti. V prozaických dielach upevňovať čitateľské kompetencie zamerané najmä na čítanie s porozumením. Vyjadriť pocity, zážitky z prečítanej literatúry. Nadobudnúť zručnosti vo vyhľadávaní detskej literatúry orientácia v knižnici. Talentovaní žiaci sa zúčastnia rôznych literárnych súťaží. Učiteľ pred tým môže zorganizovať súťaž (triedne kolo). Škola alebo trieda sa môže zúčastniť detského divadelného predstavenia. Výchovne využiť správanie žiakov v divadle. Využiť medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou, pracovným vyučovaním, zostrojiť si kostýmy k divadelnej hre. Zručnosti využiť pri prezentácii v rámci školskej slávnosti. Využiť kreativitu žiakov.
--	---	--	---

	vedeli vytvoriť sami divadelnú hru s jednoduchým námetom a pokúsili sa ju aj zahrať		
Rozhlas Televízia Film - kino	Základné druhy médií. Zavedenie pojmov: rozhlas, televízia a film -kino. Vyzdvihnúť ich funkciu pre spoločnosť aj pre jednotlivca. Znaky, ktorými sa navzájom odlišujú. Pojmy nie sú pre žiaka úplne neznáme. Využiť poznatky z bežného života dieťaťa. Pojmy vyvodíť z reálneho prostredia žiaka. Ich využitie v každodennom živote. Výchovné využitie - vhodnosť a nevhodnosť programov pre deti a mládež. Ich vplyv na duševné zdravie dieťaťa. Niektoré programy (sfilmované príbehy, rozprávky alebo iné dramatické diela) vychádzajú prevažne z umeleckej literatúry, ktorú žiaci poznajú z čítania. Učivo je vhodné prepojiť aj s učivom o	Žiak pozná pojem rozhlas, televízia, film (médiá). Vie ich pomenovať a vie ich navzájom od seba odlíšiť. Pozná charakteristické znaky rozhlasu, televízie a filmu. Vie kde sídli, pozná budovu slovenského rozhlasu, slovenskej televízie (prípadne iných televízií) a filmu (kiná). Film v minulosti a dnes. Vie, že sa film v minulosti premietal v kinách. V súčasnosti na premietanie filmu slúži aj televízia, prípadne prehrávače DVD, videorekordéry. Žiak pozná niektoré literárne diela, rozprávky alebo iné literárne žánre, ktoré boli sfilmované. Žiak sa vie primerane správať v kine.	Výchovné využitie vhodnosti televíznych a filmových predstavení. Ak má učiteľ možnosť urobí exkurziu do budovy SR, STV.

	divadelnej hre, ktorá sa inscenuje nielen v divadle, ale i v televízii, rozhlase a filme.		
Dialóg	Dialóg je súvislý rozhovor dvoch alebo viacerých osôb, ktoré sú v priamom a vzájomnom kontakte. Dialóg chápeme najmä v súvislosti s literárnym alebo dramatickým dielom. V súvislosti s dialógom sa vyskytuje prítomnosť pohybových prvkov, ktorými sa jazykový prejav dopĺňa, dokresľuje, obmieňa alebo celkom supluje. Napr. namiesto jazykových prostriedkov sa používajú prostriedky mimojazykové napr. gestikulácia, mimika	Žiak vie pojem dialóg. Vie kedy vzniká a koľko osôb sa na ňom zúčastňuje. Vie ho identifikovať v texte a dokáže ho aj prakticky zrealizovať. Pri dialógu vie využívať gestikuláciu, mimiku.	Pri realizácii dialógu v rámci tvorivosti povzbudzujeme žiakov, aby sami dokázali skoncipovať dialóg, prípadne ho vedeli aj prakticky predniesť. Využívame kompetencie tvorivosti a ústnu prezentáciu.
Kapitola Strofa Rým	Členenie textu na menšie jednotky. Kapitola - pojem, charakteristické členenie najmä v knižkách. Ide o architektonickú jednotku, menšiu než diel (zväzok). Strofa je skupina veršov oddelená od ďalšej strofy. Rým zvuková zhoda slabík na konci veršov.	Žiak ovláda pojmy z učebnice v súvislosti s textom. Vie v básni identifikovať rým, ovláda nielen pojem, ale aj definíciu. To isté platí aj o strofe a kapitole. Žiak vie prakticky rozlišovať v textoch strofy a kapitoly. Ide o pragmatickú stránku výučby. V učive o rýme podľa zakončenia rozozná 3 druhy rýmov: združený aabb, abab, abba. Vie ich prakticky v básni vyhľadať.	Pri výučbe a klasifikácii pojmov využívať analytické zručnosti. Realizovať analýzu textu, vyhľadať kapitoly, strofy a rýmy.
Bájka	Pojem: bájka. Ide o vymyslený príbeh s výchovným zameraním, v ktorom vystupujú zvieratá alebo neživé predmety, ktoré konajú a hovoria ako ľudské bytosti. Z bájky vždy vyplýva ponaučenie. Najznámejším bájkarom a zakladateľom bájky bol Ezop. V našej literatúre J. Záborský.	Žiak ovláda pojem bájka. Pozná text, ktorý je bájkou a vie ho odlíšiť od iných textov umeleckej literatúry. Po prečítaní bájky vie povedať ponaučenie, ktoré obsahuje. Pozná meno Ezopa ako najznámejšieho autora bájok a tiež pozná meno J. Záborského - nášho významného báj kára.	Žiaci pracujú s textami bájok nielen v súvislosti s ich čítaním a interpretáciou, ale snažia sa napríklad aj o ich vyjadrenie prostredníctvom výtvarného prejavu. Využiť medzipredmetové vzťahy výtvarnej výchovy a IKT.
Komiks	Naučiť žiakov pojem komiks. Je to sekvenčne usporiadaná postupnosť obrázkov alebo graficky spracovaný (kreslený) príbeh. Má svoj dej a na čitateľa pôsobí esteticky. Text môže byť umiestnený alebo v bublinách uprostred textu alebo na okrajovej časti obrázka. Obrázky sú často doplnené zvukomalebnými výrazmi.	Žiak ovláda pojem komiks. Vie ho odlíšiť od iného druhu detskej literatúry. Vie prečítať dej komiksu. Pozná postupnosť deja. Vie, ktoré obrázky sú pred nejakou udalosťou, a ktoré nasledujú za ňou. Vie usporiadať obrázky podľa sledu deja. Vie sám alebo za pomoci spolužiakov nakresliť krátky komiks a napísať k nemu text.	Využiť medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou, IKT. Komiks môžu žiaci vytvárať aj na hodinách IKT, na počítači. Je potrebné pozornosť zamerať najmä na dejovú a literárnu stránku komiksu, najmä na postupnosť deja (udalosti) vyjadrenej v komikse. Využiť tvorivé písanie.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu slovenská jazyk a literatúra na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie Žiak	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
Jazyk a komunikácia		- si vie upevniť základné pravidlá pravopisu, - vie komunikovať, - ovláda správne čitateľské návyky, - vie sa vyjadrovať v ústnej a písomnej forme, -vie pracovať s informáciami, -má schopnosť argumentovať,		
		-vie tvoriť,		
Matematika a práca s informáciami		-vie rozoznávať číselky v súlade s učivom matematiky,		
Príroda a spoločnosť		-vie rozoznávať vlastné podstatné mená –zemepisné názvy,		
		- vie si vytvoriť kladný vzťah k vlasti, prírode, chrániť a vážiť si ju –ľudová slovesnosť, zvyky,		
Človek a hodnoty		- efektívne využívať voľný čas, -pestovať kladný vzťah k ľuďom a okoliu, -vnímať hodnoty vytvorené prírodou a človekom, -zásady slušného správania,		
Umenie a kultúra		- pozná pamätihodnosti, vedieť správne napísať ich názov, -udržiava zvyky v regióne,		
Zdravie a pohyb		- poznať pojem hygienické návyky, otužovanie, správna životospráva,		
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj		-osvojiť si správnu psychohygienu, zodpovedne pristupovať k povinnostiam, ale nájsť si čas aj na oddych,		
Enviromentálna výchova		- rešpektovať prírodu, podieľať sa na jej ochrane a zveľaďovaní,		
Mediálna výchova		-osvojiť si mediálne kompetencie,		
Multikultúrna výchova		- rozvíjať medziludskú toleranciu pri práci,		
Dopravná výchova		- bezpečnosť na cestách, dopravné značky, pohyb v dopravných prostriedkoch, pri cestovaní,		

Ochrana života a zdravia	-staráť sa o zdravie, dodržiavať správne hygienické návyky a veľa času tráviť v prírode,		
Tvorba projektu	-vyhľadávať a používať informácie, vytvoriť prezentáciu,		

4. Požiadavky na výstup.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií a v súlade so Štátnym vzdelávacím programom vymedzil Školský vzdelávací program nasledovné kľúčové kompetencie:

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Zvuková rovina jazyka a pravopis	Vedieť správne vyslovovať a písať slová.	Zodpovedne aplikovať v praxi	Kultivovane používať reč a výslovnosť v ústnej a písomnej forme	Vytvárať si správne vzťahy v kolektíve	Vedieť používať reč, výslovnosť, abecedu a pravopis	Vedieť formulovať riešenia využívať svoje vedomosti
Významová/lexikálna rovina	Vedieť triediť slová a vyhľadávať ich v slovníkoch	Mať pozitívny vzťah k ľudovým tradíciám	Vedieť používať slovníky a triediť slová	Chápať zmysel slov a ich použitie	Vedieť správne využiť postupy a informácie	Správne hľadať riešenia a formulovať ich
Tvarová/morfologická rovina	Formálne rozozná neohybné slovné druh	Správne aplikovať v praxi	Správne a kultivovane používať tvary	Vytvárať správny postoj k jednotlivým tvarom	Vedieť správne využiť postupy a informácie	Správne hľadať riešenia a formulovať ich
Syntaktická/skladobná rovina	Vytvoriť holú a rozvitú vetu, upraviť slovosled vety, rozlíšiť vety podľa obsahu	Vytvárať a správne aplikovať v praxi	Kultivovane používať reč a výslovnosť v ústnej a písomnej forme	Vytvárať si správne vzťahy, pravidlá a normy	Vedieť používať reč, výslovnosť, abecedu a pravopis	Vedieť formulovať riešenia využívať svoje vedomosti
Sloh	Reprodukovať umelecký a náučný text, využiť priamu reč v dramatizácii, vyžiadať si informáciu prostredníctvom slovnej a neslovnej komunikácie	Zodpovedne aplikovať v praxi	Kultivovane používať reč a výslovnosť v ústnej a písomnej forme	Chápať zmysel slov a ich použitie	Vedieť správne využiť postupy a informácie	správne hľadať riešenia a formulovať ich

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Sú v kompetencii učiteľa, hlavným kritériom by mala byť miera efektivity plnenia vyučovacieho cieľa. Vybrané formy majú byť veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem o tvorivé činnosti žiakov. a/ Podľa zdroja poznania a druhu poznatkov: - slovné metódy – monologické,

- dialogické,
- výkladovo – ilustratívne,
- praktické metódy – nácvik zručností. b/ Podľa fáz vyučovacieho procesu:
- metódy motivačného charakteru,
- fixačného charakteru,
- expozičného charakteru, - diagnostické metódy. c/ Podľa spôsobu interakcie: - metódy frontálne, - skupinové, - individuálne.

6. Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Učebnica slovenského jazyka pre 4. ročník ZŠ – Mgr. Zuzana Hirschnerová, PhDr. ---Marianna Sedláková, Doc. PaedDr. Jana Kesselová Čítanka pre 4.ročník ZŠ – K. Štefeková a kol.

Metodická príručka Slov. jazyka pre 4. roč.- Mgr. Zuzana Hirschnerová, PhDr. Marianna Sedláková, Doc. PaedDr. Jana Kesselová

PZ k SJL pre 4.roč. ZŠ- Mgr. Zuzana Hirschnerová, PhDr. Marianna Sedláková, Doc. PaedDr. Jana Kesselová PZ k Čítanke pre 4. ročník ZŠ – K. Štefeková a kol.

Slohové cvičenia – V. Damboráková Vybrané slová –

D. Kovárová, A. Kurtulíková

Eva Dienerová - Pravopisné cvičenia pre 4. roč. ZŠ

Pravidlá slovenského pravopisu

Renáta Bočkayová - Štúplik a vybrané slová Texty na počúvanie – piesne, básne, rozprávky.

Využívame médiá – časopisy, CD, DVD, videokazety, edukačné portály Divadelné predstavenia

7.Hodnotenie predmetu.

Hodnotenie predmetu SJL je neoddeliteľnou súčasťou predmetu. Má informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu. V štvrtom ročníku sa slovenský jazyk klasifikuje známkou.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Anglický jazyk

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Politickými a spoločenskými zmenami, intenzívnym rozvojom médií sme sústavne konfrontovaní rozmanitosťou osobitostí iných krajín, iných kultúr a jazykov. Vyučovanie cudzích jazykov sa v posledných rokoch dostalo do popredia, interkultúrne učenie sa preto stalo neodmysliteľnou súčasťou školského života. Cudzie jazyky sa stali pre učiaceho mostom pre získavanie nových informácií, nových možností. V posledných rokoch je jedným z ťažísk v našom školstve práve vyučovanie cudzích jazykov. Celospoločenský vývin, otvorenie sa našej krajiny do Európy si vyžaduje komunikačné zručnosti a dobré vedomosti. Jednou z možností ako splniť tieto požiadavky modernej doby, je skorý začiatok vyučovania cudzích jazykov. Majú pozitívny vplyv na rozvoj osobnosti dieťaťa , odbúrava sa etnocentrické myslenie, uľahčuje chápanie a reflektovanie vlastného jazyka a vlastnej kultúry a v neposlednom rade pomáha vytvárať tolerantnosť voči inkultúrnemu.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom vyučovania anglického jazyka je ponúknuť súhrn nielen jazykových kompetencií, ale aj kompetencie všeobecné. Medzi najdôležitejšie patria komunikačné zručnosti: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením (jednoduchých textov), ústny prejav (vedieť sa opýtať, vhodne odpovedať, vytvárať dialóg) a písať (jednoduché správy, projekty).

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Vitajte 4 hod.	-pozdravenie sa pri stretnutí a lúčení, predstavenie priateľa, otázka je on/ona, sú oni. Miestnosti v byte. Čísla do 20. Sloveso mať, vedieť. Ročné obdobia. Priebegový čas.	<u>Afektívny cieľ:</u> Pozitívne motivovať žiaka, vzbudiť záujem o získavanie nových vedomostí v cudzom jazyku. <u>Kognitívny cieľ:</u> Vedieť sa predstaviť a pozdraviť. Zapamätať si základné frázy. Vedieť základné číslovky, opísať ročné obdobia, použiť priebegový čas, sloveso mať a vedieť. <u>Psychomotorický cieľ</u> Hra s obrázkami a reálnymi objektmi. Opis podľa predlohy.	Vie sa pozdraviť a predstaviť svojho priateľa. Pozná čísla do 20. Dokáže správne používať priebegový čas, sloveso mať a vedieť. Vie opísať miestnosti v byte a ročné obdobia.
Na zámku 8 hod.	Nová slovná zásoba (svetlá, schody, rebrík) Činnosť slovesá. Čo on, ona robia. Čítanie s porozumením. Hlásky „a, e“. Opis obrázkov aj po vypočutí textu.	<u>Afektívny cieľ:</u> Poznávať bežné pravidlá spoločenského kontaktu, správať sa primerane k okolnostiam a situáciám. viesť deti k úcte seba samému a aj k druhým ľuďom. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojovať si novú slovnú zásobu. Vedieť čítať s porozumením. Rozvíjať audiovizuálne schopnosti u detí. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Úloha rolí podľa príbehu a nahrávky.	Ovláda preberanú a opakovanú slovnú zásobu. Spája súvisiace obrázky, pracuje s obrázkovým materiálom, reprodukuje počuté, zvládne úlohu v jednoduchom príbehu podľa obrázka a nahrávky.
V záhrade 8 hod	Nová slovná zásoba - vybavenie v záhrade. Ukazovacie zámena ten tamten, tieto, tamtie. Čas na hranie práca s textom. Hlásky „i, e“ Identifikácia podľa obrázka. Opis akcií. Písanie krátkych slovies v priebegovom čase.	<u>Afektívny cieľ:</u> Poukázať na to, ako sa dá efektívne využiť voľný čas aj v záhrade. Prehľbovať vzťah k svojmu okoliu. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si novú slovnú zásobu, vedieť opísať jednotlivé akcie, vedieť správne písať v priebegovom čase a používať ukazovacie zámená. Správna výslovnosť hlások. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Prostredníctvom hry znázorniť činnosti vo voľnom čase. Vedieť opísať akcie na obrázkoch.	Vie používať ukazovacie zámená, dokáže opísať jednotlivé akcie. Správne vyslovuje hlásky. Vie identifikovať obrázky prostredníctvom osvojenej slovnej zásoby.

Šport a záľuby 9 hod.	Základná slovná zásoba. Sloveso mať rád + ing. On, ona má rada. Máš rád? Mamin darček – čítanie s porozumením. Hlásky „o-e, u-e, ue“. Pieseň. Počúvanie. Príbeh podľa obrázkov. Opakovanie lekcií 1 – 3. Projekt kvety.	<u>Afektívny cieľ:</u> Pri opakovaní poukázať na to, aký dôležitý je anglický jazyk v komunikácii. Motivovať žiakov k šporovaniu a k rozvíjaniu svojich záľub. <u>Kognitívny cieľ:</u> Vedieť vymenovať jednotlivé športy. Používať sloveso mať rád. Naučiť sa spájať zvukovú stránku jazyka so stránkou významovou. <u>Psychomotorický cieľ:</u>	Vie vymenovať jednotlivé športy. Dokáže zreprodukovať vypočuté, dokáže čítať s porozumením. Vie používať väzbu mať rád +ing
		Tvorba projektu podľa predlohy.	
Fantastický obchod 8 hod.	Základná slovná zásoba oblečenie. Krátke odpovede má ona rada?, má on rád?, máš ty rád? Opis detských vecí – článok. Hlásky- spoluhlásky-cl, fl, bl, pl. Pochopenie zadaných otázok. Jednoduchý opis detského oblečenia- slovosled prídavné +podstatné meno. Vianoce.	<u>Afektívny cieľ:</u> Poukázať na význam a zmysel Vianoc ako sviatkov mieru a pokoja. Motivovať žiakov ku kladnému vzťahu a k starostlivosti o svoje veci. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si základnú slovnú zásobu. Vedieť reagovať na otázky, vedieť opísať oblečenie, správne použiť prídavné meno pri opise a vedieť vyslovovať hlásky. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Jednoduchý opis detského oblečenia. Tvorba vianočných pozdravov.	Pozná novú slovnú zásobu. Vie zareagovať na zadané otázky. Dokáže opísať oblečenie, vie správne použiť prídavné meno vo vete- dodržiava slovosled.
Režim dňa 8 hod.	Nová slovná zásoba. Určovanie času. Odpovede na otázky čo robíš ráno, popoludní, večer. Tretia osoba v jednoduchom prítomnom čase. Astronaut vo vesmíre práca s textom. Opis režimu dňa. Pieseň Vstávaj. Opytovacie slová.	<u>Afektívny cieľ:</u> Viesť žiakov k správne rozvrhnutiu jednotlivých aktivít počas dňa. Efektívne využívať voľný čas. <u>Kognitívny cieľ:</u> Vedieť odpovedať na otázky, vedieť určovať čas, používať tretiu osobu v jednoduchom prítomnom čase, používať opytovacie slová v otázke. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Spievanie piesne spojené s opisom režimu dňa	Určuje správne čas. Vie odpovedať na otázky týkajúce sa režimu dňa. Používa opytovacie slová pri otázke. Dokáže opísať režim dňa aj piesňou. Správne používa tretiu osobu.

Telo 9 hod.	Základná slovná zásoba časti tela- noha, chodidlo, hlava, ramená... Privlastňovacie prídavné mená jeho, jej, môj, tvoj, náš. Otázka koho je to? Báseň- skupina. Krátke odpovede áno nie. Čísla od 20- 50. Dopĺňovanie do básne. Opakovanie lekcií 4- 6. Projekt môj deň.	<u>Afektívny cieľ:</u> Viesť deti k úcte seba samému a aj k druhým ľuďom. Naučiť sa tolerancii a trpezlivosti. <u>Kognitívny cieľ:</u> Vedieť používať privlastňovacie prídavné mená, odpovedať na otázku koho to je, čísla od 20- 50, používať krátke odpovede a vedieť správne dopĺňovať do textu. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Tvorba projektu môj deň na základe doterajších získaných vedomostí.	Pozná opakovanú a preberanú slovnú zásobu. Používa čísla od 20- 50, privlastňovacie prídavné mená, vie odpovedať na otázky a dopĺňať do textu vhodné slová.
Jedlo 8 hod.	Slovná zásoba: mlieko, chlieb, syr, vajce, košík, fľaša, tanier. Väzba tam je, tam sú. Frekvenčné príslovky- vždy, niekedy, nikdy. Opis počasia a mesiacov v roku- čítanie s porozumením. Slová končiace na spoluhlásky-,, nd, nk, nt.“ Pochopenie opisu a opis počasia v jednotlivých mesiacoch.	<u>Afektívny cieľ:</u> Zdôrazniť význam zdravej výživy u detí, vzbudiť záujem o zdravú stravu. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si čo najviac poznatkov z danej oblasti. Pomôcť žiakom spoznať a upevniť nové štruktúry. Vedieť používať frekvenčné príslovky, vedieť opísať počasie. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Spájanie a opis súvisiacich obrázkov- opis počasia.	Vie vyjadriť čo má rád a ktoré je jeho obľúbené jedlo. Vie pracovať s obrázkovým materiálom a reprodukovať prečítané. Vie používať frekvenčné príslovky, väzbu tam je, tam sú a opísať počasie v jednotlivých mesiacoch.
Zvieratá 8 hod.	Základná slovná zásoba: zvieratá. Minulý čas slovesa byť on, ona, bolo, boli. Určovanie času. Veľmi smiešna príšera- fantazijný príbeh. Identifikácia obrázkov. Pieseň. Príbeh s opisom fantazijných príšer. Spojka ale.	<u>Afektívny cieľ:</u> Motivovať žiakov ku kladnému vzťahu a k starostlivosti o zvieratá. <u>Kognitívny cieľ:</u> Naučiť sa spájať zvukovú stránku jazyka so stránkou významovou. Vedieť používať minulý čas, identifikovať obrázky, používať spojku ale. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vytvoriť príbeh o fantazijnej príšere podľa predlohy s využitím spojky ale.	Dokáže používať minulý čas slovesa byť, vie určovať čas, identifikovať obrázky, používať spojku ale, vytvoriť fantazijný príbeh.
Morské tvory 9 hod.	Nová slovná zásoba: medúza, žralok, veľryba... Predložky – pred, za, vedľa, medzi. Minulý čas tam bol, tam boli. Práca s textom čítanie s porozumením. Dlhé samohlásky. Čísla od 60-100. Počúvanie zamerané na otázky. Písanie emailov. Opakovanie lekcií 7 - 9. Projekt mesiace v roku.	<u>Afektívny cieľ:</u> Spoznávaním prírody aj morského sveta viesť žiakov k uvedomovaniu si vlastnej existencie ako súčasť prírody. Zdôrazniť význam ochrany prírody. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si novú slovnú zásobu, vedieť používať predložky a minulý čas tam bol, tam boli. Vedieť pracovať s textom po vypočutí a prečítaní, napísať email, používať čísla od 60 – 90. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Napísanie emailu. Tvorba projektu mesiace v roku.	Vie používať predložky, minulý čas tam bol, tam boli. Vie odpovedať na otázky po vypočutí textu, používa číslovky od 60 – 90. Dokáže napísať krátky email, opísať jednotlivé mesiace v roku.

Na pláži 8 hod.	Rozšírenie novej slovnej zásoby – piesok, pláž, mušľa.... Predmetové zámená. Zápor nerob to. Informatívne čítanie. Dlhá samohláska „oo“. Identifikácia po vypočutí textu. Opis morského zvieraťa.	<u>Afektívny cieľ:</u> Prehlbovať u žiakov záujem o spoznávanie morského sveta prostredníctvom cudzieho jazyka. <u>Kognitívny cieľ:</u> Osvojiť si čo najviac poznatkov z danej oblasti. Vedieť používať predmetové zámena, zápor. Dokázať identifikovať po vypočutí a opísať morské zvieratko. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Opis obrázku podľa predlohy.	Pozná opakovanú a novú slovnú zásobu. Správne používa predmetové zámena, dokáže vytvoriť zápor, identifikovať a opísať obrázok.
V džungli 8 hod.	Činnostné slovesá. Jednoduchý minulý čas. Radové číslovky. Detailné čítanie denníka. Dlhá hláska „ai“. Usporiadanie obrázkov podľa kompozície.	<u>Afektívny cieľ:</u> Opakovane zdôrazniť význam ochrany životného prostredia, našej planéty Zem. <u>Kognitívny cieľ:</u> Používanie dlhých hlások, jednoduchého minulého času, činnostných sloves. Vedieť usporiadať text pomocou radových čísloviek. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vytvorenie denníka o prázdninách.	Vie používať činnostné slovesá. jednoduchý minulý čas, radové číslovky, usporiadať obrázky podľa kompozície, správne vyslovovať dlhé hlásky.
Vitajte doma 4 hod.	Základná slovná zásoba – jedlá a nápoje. Predložky nad, pod, cez, do. Tvorba dialógu o včerajšku. Menu – aké jedlo máš rád? Dlhá hláska „ea“. Pieseň. Party menu. Opakovanie lekcí 10 -12. Tvorba projektu včerajšok.	<u>Afektívny cieľ:</u> Pri opakovaní poukázať na to aký je anglický jazyk dôležitý v komunikácii. <u>Kognitívny cieľ:</u> Vedieť používať predložky, poznať slovnú zásobu, tvoriť dialóg o včerajšku, odpovedať aké jedlo máš rád. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Tvorba menu, projektu o včerajšku.	Pozná základnú slovnú zásobu. Vie používať predložky pri opise, tvorí dialóg o včerajšku. Dokáže aplikovať vedomosti aj písomnou formou pri opise a v projektovej práci

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu anglický jazyk na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Človek a spoločnosť	1,2,3,5	- rodina- základná bunka spoločnosti - bližšie spoznanie svojho okolia - nadviazanie kontaktu v súlade s komunikačnou situáciou	18	
Človek a hodnoty	1,5,6,12,13	- získavanie správnych komunikačných zručností reagovať pri prvom stretnutí - efektívne využívanie voľného času počas prázdnin - utváranie dobrých medziľudských vzťahov - vnímať a prejavovať svoje city	16	
Umenie a kultúra	3,7	- vytváranie vhodného rodinného prostredia	11	
Človek a svet práce	4,8,9,10	- získavanie základnej slovnej zásoby v cudzom jazyku	18	

Človek a príroda	8,9,10,11	- spoznávanie sveta zvierat, ochrana prírody	18	
Jazyk a komunikácia	1,2,5,6,9,10,12,13	- schopnosť reagovať na jednoduché otázky - vypočítať si a podať informáciu - dokáže využívať jednoduché slovné spojenia	18	
Prierezové témy				
Enviromentálna výchova		- vytváranie pozitívneho vzťahu k prírode a zvieratám - ochrana životného prostredia		
Osobnostný a sociálny rozvoj		- naučiť sa uplatňovať svoje názory a zároveň rešpektovať aj iných - tolerancia a začlenenie do kolektívu.		
Mediálna výchova		- výber vhodných piesní v cudzom jazyku		
Multikultúrna výchova		- poznávanie nového jazyka a inej kultúry - rozvoj medziľudskej tolerancie		

4. Požiadavky na výstup.

Kompetencie – súhrn vedomostí, vlastností a zručností, ktoré umožňujú osobe konať. Učiaci využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií:

- komunikačné zručnosti,
- percepčno-motorické zručnosti,
- pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti,
- analytické zručnosti, - tvorivé zručnosti, - informačné zručnosti.

Žiaci po ukončení štvrtého ročníka by mali ovládať niektoré základné komunikačné zručnosti, slovnú zásobu vybraných tematických okruhov, mali by rozumieť základným pokynom, názvom, slovám, vetám, textom. V gramatike žiaci zvládajú tvorbu viet už aj v jednoduchom minulom čase, používanie prídavných mien, základných čísloviek ako aj základných radových čísloviek, predložiek, tvoria dialógy, opisy a projekty podľa predlohy.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie
------	-------------

	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeníu
Vitajte	Používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov	Má chuť poznávať nový jazyk a nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou.	Prostredníctvom jednoduchých výrazov sa vie predstaviť	Dokáže nadviazať základnú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby.	Získavaním nových vedomostí a schopností sa postupne učí vyjadriť svoj názor	Aktivitou, tvorivosťou, kreativitou, pomocou rôznych zdrojov si postupne rozširuje vedomosti, získava nové poznatky a obohacuje vlastné ja.
Na zámku	Ovláda opakovanú a preberanú slovnú zásobu	Vyvíja si vzťah k novým veciam	Rozvíja audiovizuálne schopnosti	Poznáva bežné pravidlá spoločenského kontaktu, správa sa primerane k okolnostiam a situáciám	Nové vedomosti mu umožňujú lepšie opísať veci.	Dokáže pomocou vlastných schopností opísať veci.
V záhrade	Dokáže používať ukazovacie zámená pri opise.	Prehľbovanie vzťahu k svojmu okoliu prostredníctvom cudzieho jazyka	Efektívne využíva voľný čas	Utvára si dobré medziľudské vzťahy aj v kolektíve	Jazyk mu umožňuje vyjadriť svoje postoje	Vie identifikovať obrázky prostredníctvom osvojenej slovnej zásoby.

Šport a záľuby	Vie pomenovať jednotlivé športy, dokáže zreprodukovat' vypočuté	Rozvíjanie vzťahu k športu a iným aktivitám vo voľnom čase	Získava čo najviac poznatkov z danej oblasti.	Udržiava kontakt aj prostredníctvom športu	Uvedomuje si dôležitosť správneho využívania voľného času aj športovaním	Vie vymenovať jednotlivé športy, kreatívne vytvoriť projekt na danú tému
Fantastický obchod	Dokáže opísať detské oblečenie, pochopiť zadané otázky	Má chuť rozvíjať komunikačné schopnosti aj pri nakupovaní	Spoznáva a upevňuje nové štruktúry	Tvorbou dialógov správne komunikuje aj v obchode	Vie presadiť názor pri nakupovaní	Dokáže opísať oblečenie a používať prídavné meno vo vetách
Režim dňa	Vie sa opýtať, čo robíš vo voľnom čase a dokáže podať adekvátnu odpoveď	Uvedomuje si dôležitosť efektívneho rozvrhnutiu voľného času	Využíva správne komunikačné schopnosti pri danej téme	Komunikáciou so spolužiakmi vie opísať režim dňa	Snaží sa správne rozvrhnúť aktivity v svojom voľnom čase	Dosiahnutými vedomosťami vie správne určiť čas a dokáže opísať režim dňa

Telo	Dosiahnutá a novo preberaná slovná zásoba mu umožňuje vhodne odpovedať na otázky	Učí sa tolerancii, a k úcte k sebe samému a druhým	Opakovaním automatizuje dosiahnuté vedomosti	Poznaním vlastného tela si rozširuje svoje obzory	Uvedomuje si samého seba a dôležitosť a dôležitosť starostlivosti o ľudské telo	Kreativitou a vedomosťami je schopný aplikovať vedomosti pri odpovediach aj v projektovej práci
Jedlo	Vie vyjadriť, ktoré jedlo má rád, ktoré nie, vie používať frekvenčné príslovky	Uvedomuje si dôležitosť správne ho stravovania, správnej výživy v modernej dobe	Rozširuje si čo najviac poznatkov z danej oblasti.	Uvedomuje si dôležitosť správneho zdravého životného štýlu	Jazyk mu umožňuje opísať svoje obľúbené jedlá	Dokáže vyjadriť čo má rád, svoje obľúbené jedlá
Zvieratá	Dokáže spájať zvukovú stránku jazyka s významovou	Vyvíja si vzťah k prírode, zvieratám vytvára si pozitívny vzťah k ochrane prírody	Spoznáva a upevňuje nové štruktúry	Upevňuje si vzťah k zvieratám, k prírode a jej ochrane	Snaží sa vnímať zvieratá a životné prostredie	Je schopný identifikovať obrázky, vytvoriť fantazijný príbeh
Morské tvory	Spoznávaním novej slovnej zásoby sa dokáže vyjadrovať na zadanú tému	Prehľbovanie vzťahu aj k morskému svetu	Dokáže využívať správne komunikačné vedomosti	V interakcii so spolužiakmi používa správne výrazy	Prehľbovaním vedomostí si uvedomuje dôležitosť ľudského bytia	Dokáže odpovedať na otázky aj po vypočítaní testu
Na pláži	Správne používa predmetové zámena, tvorí zápor	Vytvára si obraz o aktivitách pri mori	Rozvíja si svoje estetické cítenie	Vie identifikovať po vypočítaní textu i po vzájomnej spolupráci so spolužiakmi	Jazykom sa snaží opísať svoje záľuby	Vie opísať obrázok získanými vedomosťami
V džungli	Ovláda radové číslovky, používa jednoduchý minulý čas	Nadálej si prehľbuje kladný vzťah k prírode	Prehľbuje si poznatky z danej oblasti	Rozširovaním slovnej zásoby je schopný správnej komunikácie v triede	Opakovane si uvedomuje dôležitosť ochrany prírody, vlastnou existenciou	Dosiahnutými vedomosťami je schopný používať správny čas
Vitajte doma	Opakovaním si uvedomuje dôležitosť jazyka v komunikácií	Prehľbovaním vedomosti získava jazykové zručnosti, ktoré využíva pri komunikácií	Automatizuje dosiahnuté vedomosti opakovaním	Dosiahnuté vedomosti využíva v interakcii so spolužiakmi	Uvedomuje si dôležitosť jazyka opakovaním	Vie aplikovať vedomosti aj písomnou formou, aj v projektoch

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Vyučovanie anglického jazyka je založené na komunikatívno-poznávacom princípe. Výučba má žiakov aktivizovať, vzbudiť záujem a pripraviť žiakov na život v spoločnosti.

Metódy a formy práce:

- motivačné rozprávanie,
- motivačný rozhovor,
- zážitkové učenie, - rozhovor,
- scénka, dramatizácia,
- samostatná práca a práca v skupinách,
- metódy opakovania, upevňovania a precvičenia učiva.

Osvojovanie cudzieho jazyka je ovplyvňované množstvom faktorov. Psychologické, emocionálne, alebo sociokultúrne činitele ovplyvňujú celý proces učenia. Je preto nevyhnutné už od nástupu do školského zariadenia, ale aj počas celého procesu učenia sa ich brať do úvahy. Takisto ako vek učiaceho, tak aj schopnosti, motivácia, učebný štýl, osobnosť, inteligencia zohrávajú rovnako dôležitú úlohu pri ich výučbe. V neposlednom rade je podstatné si uvedomiť, že na prvom mieste stojí žiak a jeho schopnosti a potenciál, ktorý treba rozvíjať a využiť na dosiahnutie konkrétneho cieľa. Individuálny prístup zo strany učiteľa aktivizuje u jednotlivých žiakov záujem o jazyk, čo sa prejavuje v jeho tvorivej práci a postupne aj v samostatnom myslení. Hodiny anglického jazyka by mali byť preto pestré aby dokázali upútať každého žiaka. Pri výučbe je nápomocné aj využitie vhodných didaktických prostriedkov. Okrem zvyčajných didaktických prostriedkov sa na hodinách využíva aj hra, hádanky a tvorivá aktivita zo strany žiakov (doplňanie, spájanie, tvorenie..). Nevyhnutným faktorom pri výučbe je systematické opakovanie, primeraná náročnosť, precvičovanie učiva.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

M. Bowen, L. Hocking- English World 2, Macmillan Publishers Limited 2009

E. Haraksimová, R. Mokrá, D. Smrčinová- Anglicko-slovenský a slovensko-anglický slovník, Ottovo nakladatelství

7.Hodnotenie predmetu. Predmet sa hodnotí známkou, ale pre žiakov v tomto veku je ešte dôležité aj ústne hodnotenie, vyjadrené hlavne v pozitívnom zmysle. Veľkým ocenením pre žiakov je tiež pochvala. Pri hodnotení predmetu postupujeme podľa opatrení prijatých na zasadnutí MZ. Žiak je hodnotený podľa Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Cieľom slovného hodnotenia je zohľadňovať vyjadrovacie

schopnosti žiaka, kreativitu, rečové zručnosti a viesť žiakov k správne sebahodnoteniu. V priebehu školského roka sa uskutočňujú testy po každej lekcii, v ktorých učiteľ preveruje jazykové zručnosti žiaka. Hodnotenie je tiež zamerané na čítanie zamerané na kvalitu výslovnosti, ovládanie jazykových a gramatických štruktúr, rozsah a kvalitu slovnej zásoby. Hodnotiacu stupnicu testov a previerok :

100 – 90 %	1
89 – 75 %	2
74 – 55 %	3
54 – 30 %	4
29 – 0 %	5

Metódy a prostriedky hodnotenia

Metódy: ústne skúšanie, písomné skúšanie, projekt
Prostriedky: ústna odpoveď, test, prezentácia projektu, písomné cvičenia

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Prírodoveda

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Predmet prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov dieťaťa. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravoveda. Oblasť sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitostami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesná stránka samotného poznávacieho procesu. Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pri východiskom k stanovovaniu vyučovacích problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností. Samotné edukačné činnosti

sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Prírodoveda má deti viesť k: spoznávaniu životného prostredia, k pozorovaniu zmien, ktoré sa v ňom dejú, k vnímaniu pozorovaných javov ako častí komplexného celku prírody. rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch.

Čiastkové ciele predmetu

Jedným z čiastkových cieľov predmetu je efektívny a postupný rozvoj myslenia dieťaťa. Dieťa, ktoré ešte nie je schopné abstraktne myslieť a jeho logické myslenie je zatiaľ nasmerované na konkrétnu realitu (empíriu) je systematicky vedené tak, aby získalo čo najviac empirického materiálu o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto konkrétnych javoch postupne učilo základným logickým operáciám.

Tretí a najmä štvrtý ročník sú v Prírodovede zamerané obsahovo a činnostne tak, aby bolo možné dosiahnuť rozvoj kognitívnych schopností. Rozvoj kognitívnych schopností dieťaťa je prvoradým cieľom, s ktorým sa neoddeliteľne spája rozvoj poznatkového systému dieťaťa v oblasti prírodných vied. Deti sú vedené vo vzdelávacom procese tak, aby si správne naplnili a vzájomne poprepájali základné prírodovedné pojmy, ktoré charakterizujú bežne pozorované skutočnosti pochopiteľné v ich veku (s čím neskôr súvisí schopnosť flexibilnejšieho používania pojmov) – napríklad čo je koreň, stonka, list, kvet – ako spolu súvisia a prečo,... si osvojili vybrané vedecké pojmy, na ktorých je možné rozvíjať prírodovedné schopnosti (s čím neskôr súvisí schopnosť abstrakcie) – napríklad

čo je to magnetizmus, svetlo, zvuk, farba,...

si osvojili základy vedeckej terminológie a vedeli ju odlíšiť od bežnej, nevedeckej komunikácie (s čím neskôr súvisí chápanie vedeckej systematiky), napríklad názvy rôznych druhov rastlín a živočíchov,... si osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody (s čím neskôr súvisí chápanie ekologických a environmentálnych problémov), napríklad potravinové reťazce, ekosystematické vzťahy,... si modifikovali obsahy vybraných pojmov, ktoré majú v bežnom živote nevedecký obsah (s čím neskôr súvisí lepšia schopnosť modifikovať obsahy iných pojmov ako aj schopnosť rozširovať a naopak zužovať aplikovateľnosť pojmov na javy a predmety) – napríklad pojmy rozpúšťanie a roztápanie, hmotnosť, príťažlivosť, ...

Spolu s rozvojom poznatkového systému a spôsobov jeho obohacovania a modifikácie súvisí aj rozvoj špecifických postojov, ktoré vedú dieťa k uvedomelejšiemu využívaniu svojich vedomostí. Učiteľ svojim správaním a najmä spôsobom myslenia vplýva na postoje dieťaťa.

3. Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Veci okolo nás	Prečo je more slané?	Množstvo vody na Zemi, podoby – skupenstvá vody, obeh vody v prírode, podzemná a povrchová voda, kde sa nachádza morská voda.	Žiak vie opísať kolobeh vody v prírode, vymenuje skupenstvá vody, rozlišuje vodu povrchovú a podzemnú, vie odlíšiť slaná chuť vody od sladkej, vie uviesť miesta, kde sa nachádza slaná voda.
	Prečo sa skaly lámu ?	Zloženie zemskej kôry, zmeny neživej prírody, zvetrávanie, pôda, zloženie pôdy.	Žiak vie opísať zloženie zemskej kôry, opíše zmeny v neživej prírode, vie vysvetliť pojem zvetrávanie, na základe pokusu pomenuje časti pôdy, vie vymenovať spôsoby ochrany a využitia pôdy.
	Prečo železo hrdzavie?	Vzdušný obal Zeme, vzduchoprázdno, zloženie vzduchu, vlastnosti vzduchu, využitie vzduchu.	Žiak vie pomenovať časti vzdušného obalu Zeme, kolobeh vzduchu, zloženie vzduchu, pôsobenie vodnej pary a kyslíka vo vzduchu na železné predmety, vie vysvetliť užitočnosť vzduchu pre človeka.
	Prečo autá musia tankovať ?	Svet v pohybe, energia, premena energií.	Žiak vie opísať, čo všetko okolo nás sa pohybuje, vie pomenovať zdroj energie pre človeka, vie pomenovať energiu využívanú v domácnosti, vie pomenovať rôzne druhy energie okolo nás.

Človek ako súčasť prírody	Prečo je dôležité, čo jeme ?	Potravinová pyramída, jedálny lístok dieťaťa, tráviaca sústava človeka.	Žiak vie na základe pozorovaní vymenovať potraviny zdravé pre ľudský organizmus, vie zostaviť bežný jedálny lístok podľa užitočnosti pre detský organizmus, vie, ktoré potraviny sú preň škodlivé, pozná tráviacu sústavu a vie opísať funkciu jednotlivých častí tráviacej sústavy.
	Prečo človek potrebuje čistiacu stanicu ?	Proces prijímania a vylučovania v ľudskom organizme, vylučovacia sústava, pitný režim človeka.	Žiak si osvojí spôsoby vylučovania odpadových látok z tela, pozná časti vylučovacej sústavy a vie opísať funkciu obličiek, vie, prečo je dôležitý pitný režim pre človeka.
	Prečo človek nemôže lietať ?	Pohybové schopnosti človeka a iných živočíchov, oporno-pohybová sústava človeka a jej časti, stavovce a bezstavovce, kostra a jej funkcia, zloženie kostí, svaly a ich funkcia, druhy svalov.	Žiak zatriedi živočíchy medzi stavovce a bezstavovce, osvojí si pojmy kosti, svaly, oporno-pohybová sústava, opíše zloženie kostí človeka, vymenuje orgány, ktoré chráni kostra v našom tele, pomenuje časti kostry, vie opísať funkciu svalov podľa umiestnenia v tele.
	Prečo človek nevie dýchať pod vodou a ryba na súši ?	Nevyhnutné podmienky pre život človeka, dýchacia sústava, časti dýchacej sústavy a ich funkcia, čo tvorí dýchanie, čo vdychujeme a vydychujeme, rozdiel v	Žiak vymenuje nevyhnutné podmienky pre život človeka, pozná časti dýchacej sústavy a ich funkciu, vie opísať nádych a výdych, vie porovnať dýchanie človeka, rýb a rastlín, vie opísať spôsoby znečisťovania ovzdušia a navrhnúť spôsoby jeho ochrany.
		spôsobe dýchania u človeka, rýb a rastlín, ochrana ovzdušia.	

Vesmír	Prečo veci padajú na Zem?	Gravitačná sila, gravitácia, gravitačné pole, sila, meranie sily, jednotka sily, silomer, gravitačná sila vo vesmíre.	Žiaci si osvoja pojmy gravitačná sila, gravitácia, gravitačné pole. Vedia vysvetliť, prečo predmety padajú vždy nadol, poznajú spôsob merania sily a jednotku sily N.
	Prečo je vo vesmíre ticho ?	Vznik zvuku kmitaním vecí, rýchlosť chvenia zdroja, podmienky pre šírenie zvuku vzduchoprázdno.	Žiaci pomocou pokusov vedia vysvetliť, že zvuk vzniká chvením vecí, opíšu vznik zvuku u drobného hmyzu a vedia vysvetliť orientáciu netopierov v noci. Na základe pokusov si osvoja poznatok, že vo vesmíre je vzduchoprázdno a zvuk sa tam nešíri.
	Prečo Slnko svieti a hreje ?	Slnko ako hviezda, zdroj energie – svetla a tepla, dĺžka tieňa podľa časti dňa.	Žiak si osvojí pojmy energia, slnečné žiarenie, vie, že Slnko poskytuje Zemi svetlo a teplo, vie opísať dĺžku tieňa podľa časti dňa a vie vysvetliť, prečo je na Zemi teplejšie alebo chladnejšie .

Technika a technické objavy	Prečo kompas ukazuje sever ?	Magnetická sila, magnet, severný a južný pól magnetu, magnetické pole.	Na základe pozorovaní žiak pozná silu magnetu, vie, že priťahuje predmety zo železa, vie určiť póly na veľkom magnetu a pozná odpudivú silu súhlasných pólov, vie, že okolo magnetu pôsobí magnetické pole.
	Prečo existujú stroje ?	Jednoduché stroje – páka, naklonená rovina a kladka, ich využitie.	Žiak vie opísať funkciu jednoduchých strojov – páky, naklonenej roviny a kladky, vie jednoduchým znázornením vysvetliť dôležitosť technických prostriedkov.
	Prečo máme elektrické zásuvky ?	Výroba elektrickej energie z iných – z vodnej, jadrovej a tepelnej. Rozvod elektrickej energie z elektrární, bezpečnosť pri manipulácii s el. spotrebičmi.	Žiak vie porovnať život bez elektrickej energie kedysi a dnes, vie vymenovať spôsoby výroby el. energie, opíše cestu el. energie z elektrární do domácnosti, pozná pravidlá bezpečnosti pri používaní el. spotrebičov a vie, ako sa chrániť pred bleskom.

Živočíchy – súčasť prírody	Prečo žijú niektoré živočíchy samy ?	Bezstavovce, hermafroditi, , niektoré skupiny bezstavovcov, zaradenie dážďovky medzi obrúčkavce.	Žiaci vedia opísať rozdiel medzi stavovcami a bezstavovcami, vedia zaradiť živočíchy do správnej skupiny, vedia vymenovať a opísať vonkajšiu stavbu tela niektorých druhov bezstavovcov, vedia vysvetliť pojem hermafrodit, dokážu zaradiť dážďovku do skupiny obrúčkavce a opíšu stavbu jej tela.
	Prečo je pre nás hmyz dôležitý ?	Hmyz - najpočetnejšia skupina bezstavovcov, stavba tela hmyzu, úplná a neúplná premena vývoja, vývoj koníka a vývoj motýľa, obranné prejavy hmyzu.	Žiak vie vymenovať veľa druhov hmyzu, opíše ich stavbu tela, vie opísať dva spôsoby rozmnožovania hmyzu – úplná premena motýľa a neúplná premena koníka. Na základe svojich skúseností vie opísať obranné prejavy hmyzu a ochranu človeka pred ich nebezpečnými účinkami na zdravie človeka.
Spoločenstvo – základ života v prírode	Prečo niektoré živočíchy žijú v skupinách ?	Prírodné spoločenstvá, živočíšne spoločenstvo, spôsob života živočíšnych spoločenstiev v určitom prírodnom spoločenstve.	Žiaci vedia vymenovať rôzne prírodné spoločenstvá, vedia opísať spôsob života niektorého živočíšneho spoločenstva, opíšu ich spoločné vonkajšie znaky, vedia vysvetliť vzájomné nepriateľské správanie niektorých živočíšnych spoločenstiev.

Rastliny – súčasť prírody	Prečo vlci žijú vo svorke ?	Svorka, základ svorky, kolónia, pravidlá života v kolónii, črieda.	Žiak pozná pojem svorka a vie opísať spôsob života a pravidiel vo svorke, vie vysvetliť pojem alfa pár a alfa samec, vie opísať spôsob života v kolónii a v čriede, vie vyhľadať informácie o spôsobe života cudzokrajných živočíchov.
	Prečo mravce nezablúdia ?	Spoločenstvo – mravcov: samička, samček, robotnica, spoločenstvo včiel – kráľovná, robotnica, trúd.	Žiaci vedia opísať hierarchiu členov v mravenisku a vo včelstve, vedia opísať život v mravenisku aj vo včelstve a aj na základe vlastných pozorovaní vedia, ako sa mravce a včely dorozumievajú / kyselina mravčia, dorozumievací tanec /.
	Prečo rastliny žijú na jednom mieste ?	Rastliny sa v prírode nepohybujú, časti rastlín a ich funkcia, pestrosť rastlín, slnko ako zdroj energie pre rastliny.	Žiaci opíšu základné časti rastlín a ich funkciu, vedia, že rastliny sa v prírode nepohybujú z miesta na miesto, vedia vymenovať základné životné podmienky rastlín, poznajú zdroj energie pre rastliny.
	Prečo sú rastliny zelené ?	Bunky v živočíšnom a rastlinnom tele, chloroplasty, chlorofyl	Žiaci poznajú základné časti živých organizmov – bunky, poznajú obsah rastlinných buniek a vedia, že chlorofyl je zelené farbivo a to je potrebné na zachytenie slnečnej energie v rastlinách, opíšu rozdiel medzi listnatými a ihličnatými rastlinami, na základe vlastných pozorovaní opíšu, čo sa stane s opadaným lístím v prírode.

Huby – súčasť prírody	Prečo rastliny rastú a starnú ?	Pojmy oxid uhličitý, fotosyntéza, glukóza, odpadová látka kyslík, symbióza rastlín a živočíchov.	Žiak pozná tri živly – zložky života rastlín/slnko, voda, vzduch/, vie, že zo vzduchu prijímajú oxid uhličitý, že fotosyntéza je premena slnečnej energie v rastlinných bunkách, vie opísať vznik glukózy a jeho význam pre rastliny, na základe vlastných pozorovaní vie vysvetliť symbiózu rastlín a živočíchov v prírode, pozná spôsoby ochrany životného prostredia pre zachovanie tejto symbiózy.
	Čo sme sa naučili.	Opakovanie učiva prebratého v celku o rastlinách.	Žiak vie vysvetliť na živote stromu klíčenie, rast, časti rastliny, časti listu, vie rozlíšiť krytosemenné a nahosemenné rastliny, vie, že strom rastie vďaka fotosyntéze, vie pomenovať vrstvy kmeňa stromu – letokruhy, opíše kolobeh listov na strome a vie, že stromu postupne rastie aj koreňová sústava.
	Prečo huby nepatria medzi typické rastliny a ani živočíchy ?	Huby – ani rastliny, ani živočíchy, spôsob výživy húb, pojem hýfy, životné prostredie húb, symbióza.	Žiaci vedia na základe doterajších poznatkov opísať vonkajšiu stavbu húb, vedia opísať spôsob prijímania potravy hubami, poznajú pojem hýfy, poznajú životné prostredie húb a vedia opísať príklady spolužitia húb a rastlín.
Pre šikovných bádateľov	Z čoho sú zložené organizmy ?	Pokusy – pozorovanie prírodnín lupou, mikroskopom, osvojenie pojmov preparát, krycie sklíčko, podložné sklíčko.	Žiaci si podľa podmienok v škole overia vedomosti o bunke pozorovaním lupou alebo mikroskopom.

	Prečo sa stali slávnymi ?	Osobnosti z vedeckého života, ktorí objavili a opísali tajomstvá prírody, ktorí vynášali alebo skonštruovali mnohé zariadenia na uľahčenie nášho života.	Žiaci si pripravia reportáž, plagát, projekt o niektorom vedcovi. Informácie môžu získať zo svojho okolia, z knižnice, múzea, internetu a pod. Zhodnotia, vysvetlia, informujú svojich spolužiakov.
--	---------------------------	--	---

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu prírodoveda na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Jazyk a komunikácia	Téma č. 2, 3, 7	-tvoriť otázky a odpovede, -samostatne komunikovať a správne sa vyjadrovať pri opise prírodných javov -čítať primeranú odbornú literatúru, pracovať s encyklopédiami a slovníkmi,		
Matematika a práca s informáciami	Téma č.1, 4	-tvoriť jednoduché projekty, -vyhľadávať informácie na internete,		
Príroda a spoločnosť	Téma č. 2, 5, 6, 7	-bližšie spoznávať princíp a fungovanie prírodných zákonov, využitie vedeckých objavov -spoznávať svoju obec, jej prírodu, -rešpektovať prírodu, podieľať sa na jej ochrane,		
Človek a hodnoty	Téma č. 3, 7	-pestovať pozitívny vzťah k sebe, ľuďom a okoliu, -uvedomiť si význam a potrebu prírodného prostredia pre život človeka i spoločnosť -zásady slušného správania sa pri návšteve prírodného prostredia		
Zdravie a pohyb	Téma č. 3, 7	-výber vhodného oblečenia a starostlivosť o svoje zdravie -poznať význam pobytu v prírode pre zdravie človeka		
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj	-osvojiť si správnu psychohygienu, zodpovedne pristupovať k povinnostiam, ale nájsť si čas aj na oddych,			
Enviromentálna výchova	- rešpektovať prírodu, podieľať sa na jej ochrane a zveľaďovaní,			

Mediálna výchova	-osvojiť si mediálne kompetencie,		
Multikultúrna výchova	- rozvíjať medziľudskú toleranciu pri práci,		
Dopravná výchova	- bezpečnosť na cestách, dopravné značky, pohyb v dopravných prostriedkoch, pri cestovaní,		
Ochrana života a zdravia	-staráť sa o zdravie, dodržiavať správne hygienické návyky a veľa času tráviť v prírode,		
Tvorba projektu	-vyhľadávať a používať informácie, vytvoriť prezentáciu,		

4.Požiadavky na výstup.

Žiak: Vie porovnať listy jednotlivých stromov, pozná druhy stromov. Podľa ročného obdobia, zaznamenáva počasie podľa znakov: vietor, dážď, slnečno. Vie uviesť ako sa menia ročné obdobia a ako sa mení počasie v jednotlivých mesiacoch v roku. Rozpoznáva druhy ovocia a zeleniny. Pozná pravidlá pravidelného stravovania a vie vysvetliť striedanie práce a odpočinku. Vie uviesť príklady správneho a nesprávneho stolovania. Vie vysvetliť význam osobnej hygieny a správne použiť zubnú kefku. Pozná potraviny, ktoré sú pre človeka zdravé a ktoré nie. Vie vysvetliť plynutie času, zoradiť obrázky podľa plynutia času. Pozná celé hodiny. Dokáže pracovať s encyklopédiou a diskutovať na tému ako sa zvieratá pohybujú. Klasifikuje domáce zvieratá podľa znakov. Vie vymenovať členov rodiny. Vie porozprávať ako sa starať o rastliny v zime. Vie vysvetliť, prečo musíme dodržiavať pitný režim a diskutovať na tému, čo sa stane s vodou, ktorú pijeme. Vie zasadiť semeno a opísať pri pozorovaní ako klíči semeno. Na základe zmyslových vnemov dokáže určiť druhy hmoty.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Všetky témy	vedieť sa vyjadrovať pomocou prírodovedných termínov	zodpovednosť vo svojom konaní	rozumiť obsahom a významom slov a slovných spojení	chápať fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich súvislostí	používať informácie a pracovať s nimi	rozoznať problém formulovať možné riešenia

5.Metódy a formy práce – stratégia vyučovania.

Pri vyučovaní prírodovedy v 4. ročníku sa budeme snažiť využiť nielen metódy a formy práce, ktoré sú *klasické*: - rozprávanie,

- vysvetľovanie,
- opis,
- beseda,
- pozorovanie,
- práca s textom,
- práca s obrazom,
- práca s plánom a mapou,
- ale aj metódy a formy práce, ktoré sú nové, moderné a samozrejme motivujúce. *Nové moderné metódy:*
- brainstorming,
- hobometóda (ide o brainstorming s prestávkou na samoštúdium),
- Gordonova metóda (hľadanie originálneho riešenia),
- vyučovanie hrou cez didaktické hry, - dramatizácia,
- motivovanie pomocou úloh (otázok učiteľa, problémy, cvičenia, výchovné situácie, ktoré si vyžadujú aktivitu a riešenie zo strany žiaka),
- motivovanie pomocou hodnotenia (vytvorenie príležitosti, aby sa mohlo dieťa pochváliť, hodnotiť najmä významné veci, viac odmeňovať ako kritizovať, používanie spôsobov hodnotenia cez body, pochvaly, tlieskanie, slovné a inividuálne hodnotenia),
- metóda kauzálnych atribúcií (učiteľ sa pýta na možné príčiny neúspechu alebo úspechu žiaka),
- metóda vzťahových rámcov (porovnávanie žiakov s ostatnými žiakmi, porovnávanie výkonu žiaka v určitých časových obdobiach).

Formy vyučovania:

- skupinové vyučovanie,
- problémové vyučovanie,
- projektové vyučovanie,
- programové učenie,
- blokové vyučovanie,
- integrované tematické vyučovanie,

- heuristické vyučovanie (DITOR),
- tvorivé vyučovanie, objavujúce vyučovanie.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Učebnica: PRÍRODOVEDA pre 4. ročník ZŠ schválená MŠSR rozhodnutím č. 2011-11757/32132:4-919 zo dňa 31. augusta 2011, doc. Paed Dr. Adriana Wiegerová, PhD., PaedDr. Gabriela Česlová, PhD., RNDr. Janka Kopáčová, CSc.

Materiálno–technické prostriedky: odborné publikácie k daným témam, encyklopédie, webové stránky s témami prírodovedy, materiálnotechnické a didaktické prostriedky.

7.Hodnotenie predmetu.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Vlastiveda

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Vlastiveda je predmet, ktorý zahŕňa oblasť vzdelania venovanú poznávaniu svojej vlasti, svojho kraja, regiónu a samotnej obci.

Vlastivedné – motivačné poznávanie začína už v detstve, priestor okolo dieťaťa je plný zaujímavých vecí a potrebujú na ne odpoveď. Vlastiveda na 1. stupni ZŠ je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmov z rodnej krajiny (okolie školy a bydliska). S tým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, či už školy alebo partie kamarátov. Poznanie svojej krajiny v časových premenách jednotlivých ročných období s dôrazom na starostlivosť o bezpečnosť a zdravie vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu ale aj celej republiky musí byť spojené s poznaním histórie.

Vlastiveda by mala byť činnostným obsahom. Odporúčame aj vychádzky s vlastivedným námetom (ktorá má motivačný charakter pre vyučovanie vlastivedy ale tieto vychádzky alebo výlety sú náročné z hľadiska bezpečnosti. Ideálne je prepojenie vychádzok s prírodovedným, kultúrnym, historickým prepojením. Vlastiveda (Objavujeme Slovensko) je rozdelená na dve veľké časti, a to Príroda Slovenska a Slovensko v minulosti a dnes. V časti Príroda Slovenska je základom spoznanie vybratých prírodných krás (napr. pohoria, jaskyne) najmä prostredníctvom povestí, rozprávání na základe obrázkov a i.

Slovensko v minulosti a dnes sú príbehy historického rázu. Zakladá sa na spoznaní významných udalostí v histórii Slovákov, o ich zaradení v správnom časovom slede. (Cestujeme po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Realizácia je prostredníctvom „výletov“, jeden výlet po Slovensku je zameraný na jeden vybratý región. Dôraz je na práci s príbehmi a obrázkami, každý z nich znázorňuje jeden významný prvok regiónu a na čítaní zjednodušenej mapy

Postupné oboznamovanie sa s prírodnými a spoločenskými javmi a zákonitostami v súlade s prírodovedným a spoločenskovedným poznaním je umožnené v tomto stupni vzdelávania takým spôsobom, ktorý u žiaka rozvíja aj procesnú stránku samotného poznávacieho procesu. Dôležité je, aby žiak vnímal zmeny vo svojom okolí, rozumel a snažil sa ich vysvetliť. Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie poznávacej zvedavosti a skúmanie javov a udalostí, ktoré sú spojené so samotným a jeho bezprostredným životným prostredím. Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom k stanovovaniu problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností,

Výučba vlastivedy v 4. ročníku sa zameriava na zážitkové spoznávanie častí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité vedieť čítať mapu a rozprávať o obrázkoch, fotkách. Dozvedieť sa pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska. Porovnávať jednotlivé oblasti s rodným krajom.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní, rozprávání, pozorování, skúmaní, žiaci získavajú vzťah k rodnému kraju – kraju, v ktorom žijú. Vo vyučovaní vlastivedy je cieľom, aby žiaci vedeli rozprávať o svojom rodnom kraji (krajine svojho okolia). Pomenovať jeho jednotlivé prvky – časti. Primerane veku odlišiť vzťahy, väzby (prírodného a spoločenského rázu) v krajine svojho okolia, vo svojej obci, doma i v škole. Pri každej vhodnej téme majú žiaci použiť poznatky zo svojich pozorování a skúseností. Žiaci majú dokázať pomenovať a odlišiť, čo vytvorila príroda a čo človek. Rozprávať o premenách prírody počas roka. Vyhľadať v kalendári významné dni. Orientovať sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov. Veku primerane charakterizovať svoju obec. Po objavnom spoznaní rodného kraja sa žiaci púťavou formou oboznámia so zaujímavými časťami Slovenska. Žiaci majú pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia. Ukázať na „obrázkovej mape“ vybraté pohoria, jaskyne, rieky, mestá a i. Opísať ich pomocou obrázkov – pokúsiť sa

odlíšiť ich už na pohľad významné znaky. Stručne povedať obsah povesti na vybratú tému. Porozprávať o významných historických udalostiach. Výučba vlastivedy v 4. ročníku sa zameriava na zážitkové spoznávanie častí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité vedieť čítať mapu a rozprávať o obrázkoch, fotkách. Dozvedieť sa pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska. Porovnávať jednotlivé oblasti s rodným krajom.

Cieľom vyučovania vlastivedy je:

- rozumieť významu ochrany prírody,
- charakterizovať miestnu krajinu podľa reliéfu, chápať význam vysádzania zelene v blízkosti ľudských obydľí, - osvojiť si základy spoločenského styku,
- pochopiť význam ľudskej práce,
- nadobudnúť sociálne zručnosti – základy asertívneho správania a komunikácie,
- vytvoriť si základné návyky v starostlivosti o zdravie,
- poznať zásady ochrany životného prostredia,
- uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny,
- nadobudnúť zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí,
- nadobudnúť schopnosť pracovať s atlasom,
- osvojiť si základné poznatky o Slovensku,
- spoznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok,
- nadobudnúť kladný citový vzťah k vlastnému národu, jeho etnografii,
- nadobúdať zručnosti pracovať s mapou,
- osvojiť si základné geografické poznatky a ich vzájomné súvislosti,
- nadobúdať kladný vzťah k prírode,
- poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa, - uvedomiť si potrebu jednoty, tolerance a spolupráce medzi obyvateľmi Slovenska.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Výlety po Slovensku – úvod 1. Čo potrebujeme na výlete	Dôležité pomôcky na výlet, vybavenie v prírode a pri cestovaní v doprave, orientáciu v prírode	<u>Kognitívny:</u> vytvoriť si základné návyky v starostlivosti o zdravie <u>Afektívny:</u> nadobudnúť sociálne zručnosti – základy asertívneho správania a komunikácie <u>Psychomotorický:</u> uvedomiť si potrebu jednoty, tolerance a spolupráce medzi obyvateľmi Slovenska	Poznať potrebné veci na oblečenie, vybavenie na výlet v prírode, čo si vezmem na dokumentáciu poznatkov a pod.
2. Čo všetko budeme cestou vidieť?	Pozorujeme okolie cesty, výletu, všímame si dôležité značky, informácie, krásy prírody a zaujímavosti kraja, mesta, hradu	<u>Kognitívny:</u> Rozumieť významu ochrany prírody, poznávať značky <u>Afektívny:</u> pochopiť význam ľudskej práce <u>Psychomotorický:</u> vieme nakresliť základné turistické značky	Pozorovať a vedieť porozprávať o okolitom kraji, ceste, mestách, pamiatkach.
3. Ako budeme cestovať?	Cestujeme pešo, alebo vlakom či iným dopravným prostriedkom? Čo je výhodnejšie? Kde sa ako môžeme docestovať? Správna voľba a plán cesty.	<u>Kognitívny:</u> nadobúdať zručnosti pracovať s mapou <u>Afektívny:</u> poznať zásady ochrany životného prostredia <u>Psychomotorický:</u> nadobudnúť zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí.	Vedieť o možnostiach dopravy na Slovensku, zvoliť si správnu cestu, ako cestujeme, kde sme turisti a ako naplánujeme výlet.
4. Čo treba pozorovať pri ceste po Slovensku?	Pozorujeme reliéf krajiny, pohoria, údolia, roviny, kopce, štíty, rieky, jazerá, vodopády. Pozorujeme cestnú dopravu a jej priebeh a bezpečnosť. Mestá a dediny a ich význam v rozvoji Slovenska	<u>Kognitívny:</u> nadobúdať kladný vzťah k prírode <u>Afektívny:</u> nadobudnúť kladný citový vzťah <u>Psychomotorický:</u> nadobudnúť schopnosť pracovať s atlasom	Spoznávame krajinu okolia, vieme rozoznať geomorfologické javy podľa povrchu. Vieme sa orientovať v mestskej doprave, učíme sa orientovať vo vlakovej a autobusovej doprave. Poznávame dôležité mestá a javy v prírode.

Výlety po západnom Slovensku 5. Bratislava	Hlavné mesto Slovenska, jeho poloha, veľkosť, význam, priemysel, dopravný uzol, politický a ekonomický stred krajiny. História a kultúrne dedičstvo predkov	<u>Kognitívny</u> : charakterizovať miestnu krajinu podľa reliéfu, chápať význam vysádzania zelene v blízkosti ľudských obydlií <u>Afektívny</u> : pochopiť význam ľudskej práce <u>Psychomotorický</u> : uvedomiť si potrebu jednoty, tolerance a spolupráce medzi obyvateľstva	Poznávame hlavné mesto podľa fotografií, pohľadníc, filmu. Vieme porozprávať o súčasnom význame Bratislavy. Podľa názorných ukážok vieme porozprávať o histórii mesta. Poznáme jeho priemysel a význam.
6. Návšteva Bratislavského hradu	História Bratislavského hradu siahajúca do obdobia Veľkej Moravy, pokračuje dejinami stredoveku až do súčasnosti. Dnešné politické a reprezentačné sídlo.	<u>Kognitívny</u> : spoznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok <u>Afektívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa <u>Psychomotorický</u> : Vypracovať mapku stredovekého hradu	Vedieť porozprávať o minulosti hradu v Bratislave, jeho súčasnom význame ako kultúrnej pamiatky ale aj politického centra Slovenska.
7. Záhorie	Rázovitá oblasť so zaujímavými prírodnými útvarmi – piesočné duny a borovicové lesy, úrodné svahy viníc s bohatou tradíciou, vinárske mestečká, menšie ložiská ropy	<u>Kognitívny</u> : charakterizovať miestnu krajinu podľa reliéfu, ľudských obydlií <u>Afektívny</u> : významu ochrany prírody <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Poznať Záhorie ako nevšednú oblasť s bohatou históriou pestovania viniča, Malacky, Senica, Pezinok. Vedieť porozprávať o prírode na Záhorí. Malé Karpaty, Biele Karpaty, rieka Morava.
8. Trenčiansky hrad a studňa lásky	Cestujeme popri Váhu, Trenčín a jeho história, nevšedná poloha hradu a jeho význam v stredoveku, povest' o studni lásky. Súčasný Trenčín	<u>Kognitívny</u> : pochopiť význam ľudskej práce, poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa <u>Afektívny</u> : nadobudnúť kladný citový vzťah k vlastnému národu <u>Psychomotorický</u> : nadobudnúť schopnosť pracovať s atlasom	Vedieť sa orientovať podľa mapy na ceste popri Váhu, určiť polohu miest, nájsť mestá . Trenčín – významná poloha na Váhu.
9. Bojnický zámok a ZOO	Bojnice ako mesto s historickým zámkom, dnešným turistickým centrom okolia. Zoologická záhrada s dlhodobou tradíciou	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa <u>Afektívny</u> : kladný vzťah k prírode a ku zvieratám	Vedieť porozprávať podľa fotografií o Bojnickom zámku, Okolí. Vedieť sa orientovať na mape. Zoologická záhrada, vedieť jej význam pre poznávanie cudzích živočíšnych druhov.

10. Plavba hore Dunajom	Dunaj naša najväčšia rieka s riečnou dopravou. Komárno – stavba lodí, Gabčíkovo – priehrada patriaca k najväčším na Slovensku, Čuňovo – vodácky kanál so svetovou úrovňou, Bratislava – riečny prístav, mnoho mostov.	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Podľa mapy porozprávať o plavbe hore tokom našej najväčšej rieky Dunajom. Poznať mestá na jej toku. Projekt – rieka a jej okolie.
11. Nitriansky hrad a jeho príbeh	Hrad postavený v období Veľkej Moravy, centrum kresťanstva. Mesto Nitra a jeho okolie s poľnohospodárstvom	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa, spoznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok <u>Afektívny</u> : nadobudnúť sociálne zručnosti – základy asertívneho správania a komunikácie <u>Psychomotorický</u> : nadobudnúť zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí.	Podľa mapy orientovať sa v nitrianskom kraji, poznať jej centrum mesto Nitra, jej minulosť
12. Trnava – slovenský Rím	Historické mesto s najväčším počtom kostolov na Slovensku. Výhodná poloha na Váhu, obchodné cesty v minulosti aj dnes.	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa, spoznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok <u>Afektívny</u> : nadobudnúť sociálne zručnosti – základy asertívneho správania a komunikácie <u>Psychomotorický</u> : nadobudnúť zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí.	Vedieť porozprávať o Trnave ako kultúrnom a historickom meste. Vedieť nájsť na mape polohu mesta, rieku Váh, Jeho výhodnosť pri obchodných cestách.
Výlety po strednom Slovensku 13. Plavba hore Váhom. Drotárske múzeum	Cestujeme popri Váhu, vidíme Trnavu, Trenčín, Piešťany, Nové mesto nad Váhom, Dubnica, Považská Bystrica, Púchov, Žilina – dopravné a priemyselné centrum severu Slovenska, drotárske múzeum v Budíne	<u>Kognitívny</u> : spoznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok <u>Afektívny</u> : uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Orientovať sa pomocou mapy podľa toku Váhu, nájsť jeho dva pramene. Poznať vodné priehrady na jeho toku, mestá ležiace blízko tejto rieky. Križovatku dopravy – Žilinu, Budín – hrad s drotárskym múzeom.

14. Tajomný Oravský hrad a múzeum	Oravský hrad ako stredoveká pamiatka navštevovaná turistami, múzeum života ľudí v okolí hradu – roľníci, prírodovedné múzeum – fauna flóra hornej Oravy, život v stredovekom hrade	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa, spoznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok <u>Afektívny</u> : <u>Psychomotorický</u> : nadobudnúť zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí.	Poznávať hornú aj dolnú Oravu pomocou názorných ukážok. Oravský hrad ako kultúrnu pamiatku severného Slovenska. Vedieť na internete nájsť informácie o tomto turistickom centre.
15. Vlkolíne a Vrátna dolina – svetoznáme kúty Slovenska	Skanzem slovenskej dediny – Vlkolíne, remeselnícky a roľnícky život v minulosti. Malá Fatra – Vrátna dolina je najatraktívnejšia dolina v tomto národnom parku.	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : nadobudnúť sociálne zručnosti – základy asertívneho správania a komunikácie <u>Psychomotorický</u> : zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity	Nájsť na mape informácie o ceste do tejto lokality z miesta bydliska, vedieť porozprávať o zaujímavostiach Vlkolíne, Vrátnej doliny. Pracovať s turistickou mapou.
16. Róztancovaná Východná	Rázovitá dedina pod Tatrami s bohatou ľudovou tvorbou, folklórnym festivalom.	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám <u>Afektívny</u> : nadobudnúť sociálne zručnosti – základy asertívneho správania a komunikácie.	Vedieť docestovať na folklórny festival vo Východnej. Okolie Východnej popísať podľa mapy.
17. Horehronie – kráľovstvo chránené hradmi. Zvolenský zámok	Rieka Hron lemovaná stredovekými hradmi, ktoré kontrolovali kupecké cesty, poskytovali ochranu obyvateľstvu pred nepriateľom. Mestá Zvolen, Banská Bystrica, Brezno, Žarnovica, Detva.	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Cestovať na mape podľa rieky Hron od jej prameňa až po jej ústie do Dunaja. Porozprávať o okolí Hrona a jeho hradoch.
18. Poľana. Kúpeme sa v Sklených Tepliciach.	Poľana – vrch nad Detvou /vyhasnutá sopka/. Kúpele – Sklené Teplice s minerálnymi prameňmi.	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Orientovať sa v strede Slovenska na mape. Vedieť nájsť okolité pohoria, Poľanu. Minerálne pramene vyhľadať na mape, aj na internete ako centrá liečby a rekreácie.

19. Kremnické vrchy – naše zlaté hory	Kremnica ako centru baníckej ťažby zlata v minulosti, kráľovská minciareň, dnešná výroba mincí a bankoviek Slovenska. Kremnické vrchy so žilami zlatej rudy.	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa, spoznať význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok <u>Afektívny</u> : pochopiť význam ľudskej práce <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Poznať stredoslovenské pohoria v okolí Kremnice, nájsť informácie o Kremnici ako meste s bohatou históriou. Porozprávať starú povesť o baníkoch.
20. Štiavnické vrchy – naše strieborné hory	Štiavnické vrchy - v minulosti ťažba striebornej rudy, bohaté banské mesto. Pohoria a rieky v okolí.	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, upevňovať národnú hrdosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa <u>Afektívny</u> : pochopiť význam ľudskej práce <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Orientácia na mape a vyhľadanie Banskej Štiavnice. Nájsť informácie o tomto starom baníckom meste.
21. Slovenské Rudohorie – kráľovstvo medveďa	Pomenovanie podľa prírodného bohatstva rúd a prírodných krás, Volovské vrchy, Slovenský kras, Slovenský raj, Gemer a okolie, rieky Slaná, Hornád	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : upevňovať svoj vzťah ku Slovensku <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Spoznať podľa turistickej mapy možnosti turistických vychádzok v blízkej lokalite Volovských vrchov. Vedieť a poznať morfológiu Slovenského Rudohoria.
22. Od Tatier po Vihorlat	Poloha a rozmanitosť východného Slovenska. Východoslovenská nížina, sopka Vihorlat, pohoria a rieky, mestá.	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : upevňovať svoj vzťah ku Slovensku <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Východoslovenská nížina – práca s mapou, vedieť vyhľadať hlavné vodné toky, priehrady. Väčšie pohoria – Vihorlat, Čergov, Levočské vrchy, Belianske Tatry.
23. Maličké veľhory Tatry	Vysoké Tatry, Belianske Tatry, Západné Tatry, Nízke Tatry.	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny <u>Psychomotorický</u> : nadobúdať zručnosti pracovať s mapou	Práca turistickou mapou, orientácia podľa turistických chodníčkov, poznať rekreačné a turistické centrá Tatier. Napláňovať výlet s turistikou.

24. Plavíme sa plťou po Dunajci - Pieniny	Národný park Pieniny, rieka Dunajec – hranica s Poľskom, splavovanie plťou, Červený kláštor – kultúrna pamiatka	<u>Kognitívny</u> : osvojiť si základné poznatky o Slovensku <u>Afektívny</u> : uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny <u>Psychomotorický</u>	Poznať všetky národné parky na Slovensku. Pieniny ako centrum severovýchodu vyhľadať na internete možnosti Ubytovania a rekreačného využitia sa.
25. Prešov – soľ nad zlato	Metropola Šariša – Prešov, výroba soli a jej ťažba v Solivare.	<u>Kognitívny</u> : poznávať minulosť, vzťah ku kultúrnym hodnotám národa <u>Afektívny</u> : pochopiť význam ľudskej práce <u>Psychomotorický</u> : zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí	Poznať Prešov ako centrum Šariša, jeho surovinový zdroj soli. Poznať okolité Slanské vrchy aj ako náleziská opálov.
Nad mapou Slovenska 26. Čo sme sa naučili, čo sa nám najviac páčilo	Opakovanie a spomínanie na zážitky počas vyučovania, Slovensko je moja krajina	<u>Kognitívny</u> : poznať zásady ochrany životného prostredia <u>Afektívny</u> : uvedomovať si význam starostlivosti o lesy a vodstvo krajiny <u>Psychomotorický</u> : nadobudnúť zručnosť realizovať tvorivé a estetické aktivity vo svojom okolí.	Opakovanie učiva v skupinách podľa zadania vedieť vypracovať odpovede. Spolupracovať s učebnicou, internetom, mapou.
27. Kam zavedieme priateľa zo zahraničia Projekt	Vypracovanie samostatnej práce, projekt s pohľadnicami, fotografiami, informačná mapa, Výber z rôznych regiónov.	<u>Kognitívny</u> : nadobudnúť sociálne zručnosti základy asertívneho správania a komunikácie, <u>Afektívny</u> : Osvojiť si základy spoločenského styku <u>Psychomotorický</u> : vytvoriť prezentáciu.	Samostatne vypracovať projekt na ľubovoľnú tému z učiva Vlastivedy 4.roč.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu vlastiveda na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie – Žiak vie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%

Jazyk a komunikácia	1 - 32	-tvoriť otázky a odpovede, -samostatne komunikovať a správne sa vyjadrovať,		
		-čítať primeranú odbornú literatúru, pracovať s encyklopédiami a slovníkmi,		
Matematika a práca s informáciami	27,26,24,23, 19,20,14,18	-tvoriť jednoduché projekty, -vyhľadávať informácie na internete,		
Príroda a spoločnosť	5,6,7,8,9,10, 11	-bližšie spoznávať okolie v ktorom žijeme a orientovať sa v ňom, -spoznávať svoj kraj a jeho prírodu -spoznávať turistické zaujímavosti na Slovensku -rešpektovať prírodu, podieľať sa na jej ochrane,		
Človek a hodnoty	1,2,3,4,25,	-efektívne využívať voľný čas, -pestovať pozitívny vzťah k sebe, ľuďom a okoliu, -vnímať hodnoty vytvorené prírodou a človekom -zásady slušného správania sa pri návšteve,		
Umenie a kultúra	15,16,17	-poznať pamätihodnosti v okolí, poznať a udržiavať zvyky v regióne a v obci, -chrániť kultúrne pamiatky,		
Zdravie a pohyb	1,2,3,4,5,	-výber vhodného oblečenia a starostlivosť o svoje zdravie, poznať tiesňové volania, -poznať pojem hygienické návyky a otužovanie, zdravý spôsob stravovania, - oboznámiť sa so základmi turistiky v prírode, v cudzom meste, v múzeu, na hrade, v zámku		
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj		-osvojiť si správnu životosprávu, stravovanie, pitný režim, nachádzať čas na prácu a odpočinok,		
Ochrana života a zdravia		-poznať význam vody, hygieny ,pohyb a pobyt v prírode,		
Enviromentálna výchova		-rešpektovať prírodu a podieľať sa na jej ochrane a zveľaďovaní,		
Mediálna výchova		-osvojiť si mediálne kompetencie,		
Multikulturálna výchova		-rozvíjať medziľudskú toleranciu pri práci, pri pokusoch,		
Dopravná výchova		-bezpečnosť na cestách, dopravné značky ,pohyb v dopravných prostriedkoch pri cestovaní po Slovensku		
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti		-vyhľadávať a používať informácie, -vytvoriť prezentáciu.		

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Výlety po Slovensku	vedieť sa vyjadrovať pomocou vlastivedných termínov	zodpovednosť vo svojom konaní, vzťah k okoliu aj iným národnostným menšinám	rozumieť obsahom a významom slov a slovných spojení, poznať kultúrne pamiatky Slovenska, hrady, zámky, kostoly, historické mestá	chápať život v škole a jej okolí, porozumieť geografii Slovenska a je použitie v reálnom živote, turistika, rekreácia, liečebné pobyty	používať informácie a pracovať s nimi, vedieť sa orientovať v mape geografickej, automape, turistickej mape, práca s internetom pri vyhľadávaní informácií	rozoznať problém formulovať možné riešenia,
Nad mapou Slovenska	vedieť optimálne komunikovať, chápať obsah a zmysel prečítaného textu a vedieť naň reagovať	mať pozitívny vzťah k vlastnej krajine, Slovensku mať pozitívny vzťah k zdraviu, ekológii, bezpečnosti, odhadovať dôsledky svojho správania	správať sa kultúrne, kultivovane, primerane k okolnostiam, situáciám, ľuďom hľadať poučenie, návody na riešenie vlastných problémov, stávať sa empatickejším.	vytvárať si priateľské vzťahy k spolužiakom a iným, vnímať potrebu rodiny rešpektovať kultúrne tradície, a poznať ich pravidlá a normy podporovať tímovú snahu, prispôbovať svoje správanie, poznať tradície a zachovávať ich	formulovať otázky a odpovedať na otázky s využitím získaných informácií vedieť vyberať a triediť informácie vytvárať si vlastný názor, byť zodpovedný k sebe, druhým a brať do úvahy ich potreby a záujmy	uplatňovať získané vedomosti v bežnom živote dopĺňať a využívať svoje vedomosti

Požadovaný výstup žiakov z vlastivedy v 4. ročníku je zameraný na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach:

Čitateľskej gramotnosti – čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť, ich, využívať, prezentovať. Získavať údaje z nesúvislých textov – plánov, obrázkov a fotografií. Dôležitou súčasťou je aj čítanie obrázkov - vizuálna gramotnosť.

Prírodovednej gramotnosti - v témach, ktoré sú zamerané na prírodnú časť prostredia, pôjde najmä o objavovanie, pozorovanie a vysvetľovanie prírodných dejov.

Kultúrnu gramotnosť - rozvíja záujem o kultúrne tradície svojej obce, regiónu a Slovenska.

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Pri vyučovaní vlastivedy v 4. ročníku sa budeme snažiť využiť nielen metódy a formy práce, ktoré sú *klasické*:

rozprávanie, vysvetľovanie, opis, beseda, pozorovanie, zemepisné cvičenia, práca s textom, práca s obrazom, práca s internetom, internetovou stránkou, práca s plánom a mapou, ale aj metódy a formy práce, ktoré sú nové, moderné a samozrejme motivujúce. *Nové moderné metódy*:

brainstorming, hobometóda (ide o brainstorming s prestávkou na samoštúdium), Gordonova metóda (hľadanie originálneho riešenia), vyučovanie hrou cez didaktické hry, dramatizácia, motivovanie pomocou úloh (otázok učiteľa, problémy, cvičenia, výchovné situácie, ktoré si vyžadujú aktivitu a riešenie zo strany žiaka), motivovanie pomocou hodnotenia (vytvorenie príležitosti, aby sa mohlo dieťa pochváliť, hodnotiť najmä významné veci, viac odmeňovať ako kritizovať, používanie spôsobov hodnotenia cez body, pochvaly tleskanie, slovné a inividuálne hodnotenia), metóda kauzálnych atribúcií (učiteľ sa pýta na možné príčiny neúspechu alebo úspechu žiaka), metóda vzťahových rámcov (porovnávanie žiakov s ostatnými žiakmi, porovnávanie výkonu žiaka v určitých časových obdobiach).

Formy vyučovania: skupinové vyučovanie, problémové vyučovanie, projektové vyučovanie, programové učenie, blokové vyučovanie, integrované tematické vyučovanie, heuristické vyučovanie (DITOR), tvorivé vyučovanie, objavujúce vyučovanie.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.

Učebnica: L. Tolmáči, D. Gurňák, T. Tolmáčiová, L. Švancarová: VLASTIVEDA pre 4. ročník ZŠ schválená MŠSR

Materiálno-technické prostriedky: odborné publikácie k daným témam vlastivedy, encyklopédie, webové stránky s témami vlastivedy, materiálno-technické a didaktické prostriedky.

Milan Ferko: Nové povesti slovenské 1. vydanie, Mladé letá, Bratislava 1994, Milan Ferko: Staré povesti slovenské 1. vydanie, Mladé letá, Bratislava 1990, Mária Ďuričková: Bratislavské povesti 1. spoločné vydanie, Mladé letá, Bratislava 1990, Jozef Cíger Hronský: Zakopaný meč. Budatínski Forgáčovci, 1. spoločné vydanie, Mladé letá 1990, Vladimír Ferko: Kniha o Slovensku Mladé letá, Bratislava 1989 , Jozef Horák: Povesti a divy Mladé letá, Bratislava 1983, Jozef Horák: Povesti I. Mladé letá, Bratislava 1981, Jozef Horák: Sestry - blížence, Povesti II. Mladé letá, Bratislava 1981, Ján Komorovský: Kratochvíľne príbehy kráľa Mateja Mladé letá, Bratislava 1972.

7.Hodnotenie predmetu.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Etická výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách ale zážitkovým učením podporuje pochopenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, správne chápať ľudské hodnoty, vytvárať harmonické vzťahy v rodine, škole. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností (otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných) ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom etickej výchovy je osvojenie si základných komunikačných zručností. Učiť deti pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch. Učiť ich k sebaúcte, k zásadám dobrých medziľudských vzťahov. Budovať a rozvíjať správnu hodnotovú orientáciu a podporovať pochopenie a zvnútorňovanie mravných noriem. Prispievať k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, škole. Cieľom je spojenie správneho myslenia a správneho konania. Učíme prijímať iných v ich rozdielnosti, akceptujeme ich názory a aj ochotu na prijatie kompromisu, ktorý nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami. Vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia.

K – kognitívizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy,

E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city,

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity,

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy, A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť, K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Sociálne postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch. 8 hod.	Úrovně komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavovanie úcty voči iným v komunikácii.	<u>Kognitívny:</u> Dobré zvládať základné komunikačné zručnosti – predstavenie sa, pozdrav, poďakovanie, ospravedlnenie sa. <u>Afektívny:</u> Uvedomenie si dôležitosti komunikácie so spolužiakmi, rodinou, známymi i neznámymi ľuďmi. <u>Psychomotorický:</u> Predviesť aktivitu vo dvojiciach	Vie sa predstaviť a učí sa prezentovať sám seba. Chápe význam komunikácie pre dobré spolužitie v spoločenstve.
Reálne a zobrazené vzory 7 hod.	Sloboda a zodpovednosť, pozitívne a negatívne vplyvy TV, počítačových hier a reklamy. Prosociálne vzory v okolí: rodičia, učitelia, spolužiaci, kamaráti. Čitateľský návyk, zdroj objavovania prosociálnych vzorov.	<u>Kognitívny:</u> Snaha o väčšie sebapoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenia seba. <u>Afektívny:</u> Vnímať iba pozitívne správy v TV, možnosť pozitívneho ovplyvňovania cez literatúru. <u>Psychomotorický:</u> Zahrať scény, nakresliť postavu z populárneho filmu.	Uvedomuje si potrebu vzájomnej úcty a dôležitosť vďačnosti. Vie odlišiť dobré od zlého. Hľadá len dobré vzory vo svojom okolí a snaží sa ich napodobniť.
Rozvoj tvorivosti a iniciatívy 6 hod.	Podpora záujmov rozvíjajúcich osobnostné kvality: šport, umelecké aktivity. Sociálna činnosť, činnosť na ochranu prírody. Osobnostné kvality využívané pre dobro jednotlivca i spoločenstva. Tvorivosť a iniciatíva pri riešení každodenných problémov. Vytrvalosť pri riešení zložitejších situácií. Požiadanie o pomoc pri riešení zložitých situácií.	<u>Kognitívny:</u> Rozvíjať tvorivé myslenie. <u>Afektívny:</u> Uvedomiť si vlastnú originalitu. <u>Psychomotorický:</u> Precvičovanie situácií vo dvojiciach.	Objavovanie vlastných daností - talentu - pozitívnych stránok (V čom som výnimočný, čo viem dobre robiť, čo mi ide dobre...).
Napĺňanie obsahu Dohovoru o právach dieťaťa 8 hod.	Súvislosti práv detí, dôvody vzniku, akceptácia v demokratických krajinách. Podiel UNESCO na ochrane práv dieťaťa (právo, zodpovednosť). Práva dieťaťa v slovenskom právnom poriadku. Solidarita a prijatie odlišností. Uvedomenie si svojich práv v našom prostredí. Zneužívanie detí na ťažkú prácu, sexuálne zneužívanie. Hľadanie pomoci – krízové centrá, linky dôvery.	<u>Kognitívny:</u> Oboznámiť s existenciou Organizácie spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru a Dohovoru o právach dieťaťa. <u>Afektívny:</u> Pochopiť a vedieť, čo znamená mať právo, vyhľadať pomoc. <u>Psychomotorický:</u> Zahrať situácie, v ktorých si deti navzájom pomôžu.	Vie verbálne i neverbálne identifikovať a vyjadriť city vďačnosti, ochoty, láskavosti a obdivu, hnevu, smútku, odporu, prekvapenia - prejavuje snahu kultivovane vyjadrovať hnev, vzdor, odpor, smútok - učiť sa akceptovať prežívanie citov u druhých.

Náš región – vlast’ 8 hod.	Rozvoj povedomia a príslušnosti k svojmu regiónu. Čo sa mi najviac páči na našom regióne, na Slovensku, čo by mi z regiónu najviac chýbalo? Iniciatíva pri poznávaní a ovplyvňovaní vlastného regiónu. Poznať geografiu, kultúru, osobnosti. Čo regiónu chýba, čo v ňom treba vylepšiť? Ekologické správanie, vzťah k faune a flóre regiónu. Región a ja.	<u>Kognitívny</u> : Spoznávať región formou ľudových povestí. <u>Afektívny</u> : Prejaviť záujem o tvorbu ľudových remeselníkov. <u>Psychomotorický</u> : Pripraviť si hádanky, príslovia, rečňovanky...	Byť hrdý na svoje korene, spoznávať ich a chrániť ich. Snaha o zveľadenie vlastného regiónu. Porovnávať s ostatnými regiónmi, hľadať vzťahy, súvislosti a odlišnosti.
--------------------------------------	---	--	---

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu vlastiveda na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ.	Prehlbujúce
		Žiak	učivo (povinné) 100%	a doplnkové učivo (disponibilné)
Človek a spoločnosť	<i>Téma č.1,2</i>	- spoznáva zásady dobrých medziľudských vzťahov - rieši problémy -výchova k empatickému správaniu -prosociálne vzory v okolí	5	
Človek a hodnoty	<i>Téma č.2</i>	- vyjadruje úctu k iným	2	
	<i>Téma č.3</i>	-objavuje rozdiel medzi sebou a svojim okolím (vlastné hodnoty ich porovnávanie s prostredím)	2	
	<i>Téma č.1</i>	-objavuje vlastné danosti – talent	4	
	<i>Téma č.1</i>	-rešpekt a úcta	1	
	<i>Téma č.4</i>	-podiel UNESCO na ochrane práv dieťaťa	3	
	<i>Téma č.4</i>	-solidarita a prijatie odlišnosti	2	
Umenie a kultúra	<i>Téma č.5</i>	-rozvoj povedomia k príslušnému regiónu	2	
	<i>Téma č.3</i>	- rozvíja tvorivosť a iniciatívu (šport, umelecké aktivity, sociálnu činnosť, školské aktivity činnosť na ochranu prírody...)	2	
Človek a svet práce	<i>Téma č.1,3</i>	-záujmy chlapcov a dievčat, príprava na budúce povolanie -osobnostné kvality využívané pre dobro jednotlivca a spoločnosti	4	
Človek a príroda	<i>Téma č.5</i>	- reflektuje prírodu (zem, voda, rastliny) ako priestor pre morálne konanie - chápe fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich súvislostí	1	

Jazyk a komunikácia	<i>Téma č.1</i>	- optimálne komunikuje, rozširuje si slovnú zásobu - aktívne počúva	2	
	<i>Téma č.2</i>	-vplyv reklamy na osobnosť dieťaťa	3	
	<i>Téma č.3</i>	-podpora záujmov rozvíjajúcich osobnostné kvality	5	
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj	- naučí sa uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, primerane reagovať na vzniknuté situácie			
Environmentálna výchova	- vzťah k vlastnému regiónu, ekologické správanie k faune a flóre vlastného regiónu			
Mediálna výchova	- osvojuje si mediálne kompetencie -pozitívne a negatívne vplyvy TV, internetu, počítačových hier			
Multikultúrna výchova	- chápe iné kultúry, rozdiely na základe náboženstva, rasovej príslušnosti -vníma a toleruje odlišnosti v kultúre, výzore, náboženstve			

4.Požiadavky na výstup.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií a v súlade so Štátnym vzdelávacím programom vymedzil Školský vzdelávací program nasledovné kľúčové kompetencie:

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učniu
Ľudská dôstojnosť	Dôležitosť komunikačných zručností	Chápať práva a s tým spojené povinnosti	Spoznávanie svojej kultúry v porovnaní s ostatnými	Sebaoceňovanie a rešpektovanie ostatných	Zdravé sebavedomie	Naučiť sa spoznávať svoje silné a slabé ciele
Sebaúcta	Dôverovať sebe samému a svojmu okoliu	Neprekračovanie pravidiel	Rozvoj správania sa a úcty žiaka k svojej kultúre a sebe samému	Poznanie vlastných možností a spoločenských vzťahov	Vnímať svoje pozitívne vlastnosti	Naučiť sa dôverovať svojmu úsudku
Zákon lásky	Tolerancia okolia	Úcta k vlasti a k dedičstvu národa	Rozvoj občianskeho povedomia	Byť oporou svojmu okoliu	Vzťah k rodine ako základnej bunke	Láska k sebe samému a blíznym

					spoločnosti	
Kultúra života spoločnosti	Rozvoj komunikačných schopností	Rozvoj povedomia a príslušnosti k národu	Návšteva kultúrnych historických pamiatok a podujatí	Pozitívne prijať a hodnotiť iných	Empatia	Kladné sebahodnotenie a nepodceňovanie sa
Kultúra života jednotlivca	Otvorenosť jednotlivca k spoločnosti	Výchova k národnému povedomiu	Spoznávanie a rešpektovanie iných kultúr	Aktívne počúvanie a pozitívne vyjadrovanie sa	Schopnosť riešiť problémy	Zistenie predpokladov a vytváranie kladného vzťahu k práci

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Na hodinách etickej výchovy najčastejšie používané metódy sú:

- dialóg a diskusia,
- zážitkové (skúsenostné) metódy,
- učenie posilňovaním žiaduceho správania, - učenie disciplinovaním, - hra, dramatizácia. Do procesualnej stránky etickej výchovy patrí výchovný štýl. Je to vzťah učiteľa k žiakom, ktorý je charakterizovaný nasledujúcimi zásadami: - vytvorme z triedy výchovné spoločenstvo,
- prijmime dieťa také, aké je a prejavujeme mu priateľské city,
- pripisujeme deťom pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť (vyjadrujme pozitívne očakávania),
- formulujeme jasné a splniteľné pravidlá,
- nabádajme, je to osvedčený výchovný prostriedok,
- na negatívne javy reagujeme pokojným poukázaním na ich dôsledky (induktívna disciplína), - odmeny a tresty používame opatrne, - do výchovného procesu zapojme aj rodičov, - budme nositeľmi radosti.

Účinnosť etickej výchovy vo veľkej miere závisí od špecifického vzťahu, ktorým je predovšetkým dobroprajný, partnerský, priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt.

Postup prijatia hodnôt ETV do života žiakov je daný skutočnosťou, že každému rozhodnutiu človeka predchádza poznanie (reflexia) a každé poznanie sa začína zmyslovým vnímaním. V ETV je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch:

1. senzibilizácia - scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu
2. nácvik v podmienkach triedy,
3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...).

Učiteľ je na hodine facilitátor, moderátor aktivít. Jasne vysvetľuje inštrukciu. Svojou autoritou napomáha zdarnému priebehu aktivity (z času na čas zasiahne, aby veci usmernil či objasnil). Po každej aktivite učiteľ vedie žiakov k reflexii - uvažovaniu a komunikovaniu poznanej skutočnosti s odkazom na prepojenie so životom. Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je rozdelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Literatúra: Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1998 Detská literatúra a časopisy, pracovné zošity- Etická výchova pre 4. ročník, internet, CD a DVD.

7.Hodnotenie predmetu.

Na hodine etickej výchovy žiakov nehodnotíme známku. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovne oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali mať tiež priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu. Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Náboženská výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človekovi náboženskú myseľ, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka.

Návrh nových učebných osnov kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Vo výchovno-vzdelávacom procese vznikla potreba nového systému vzdelávania, čo si vyžiadalo aj zmenu štruktúry učebných osnov. Ako najvhodnejšia sa javí špirálová štruktúra učebných osnov, ktorá je kombináciou cyklickej štruktúry s lineárnou. Špirálové usporiadanie učiva umožňuje postupné prehĺbovanie učiva v nasledujúcich ročníkoch vždy na náročnejšej úrovni.

V lineárnej štruktúre je potrebné rozdelenie obsahu učiva do podstatných línií, ktoré v nasledujúcich ročníkoch prehĺbujú kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele, potrebné na osvojenie kľúčových kompetencií žiakov. Obsah učiva je rozdelený do troch lineárnych oblastí, ktoré sú zamerané na:

- trojičný rozmer (v každom ročníku primerane spoznávať všetky tri božské osoby prostredníctvom Božieho zjavenia – Svätého písma, tradície a učenia Cirkvi),
- kristologický rozmer (v každom ročníku primerane veku sprístupňovať tajomstvo vykupiteľského diela Ježiša Krista),
- rozmer spoločenstva (primerane veku postupne spoznávať biblické dejiny, dejiny cirkvi, význam slávenia v spoločenstve, poslanie človeka s dôrazom na osobné dejiny spásy).

Dieťa objavuje prostredníctvom viery rozmer nádeje. Táto v ňom prehĺbuje a rozvíja dôveru, ktorá mu umožňuje dôverovať sebe, ľuďom a Bohu. Nádej otvára dieťaťu dvere do sveta. Na jednej strane sa stáva nezávislé, na druhej strane pociťuje potrebu spoločenstva. Svoj spoločenský rozmer rozvíja v upevňovaní vzťahov medzi jednotlivcami ale aj spoločenstvom. Potreba spoločenstva je veľmi silná, prejavuje sa túžbou začleniť sa. Uvedomuje si potrebu spoločenstva s ľuďmi a s Bohom. Učí sa počúvať druhých, učí sa zriekať pre iných. Dokáže vnímať dobro, ktoré ho presahuje, čím rozvíja pozitívny postoj k životu.,.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom a celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca a pre celú spoločnosť. Ciele

predmetu sú stotožnené s cieľom Národného programu výchovy a vzdelávania Slovenskej republiky. Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií. Kľúčové kompetencie majú procesualný charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti.

Učivo predmetu má v každom ročníku určenú základnú ročníkovú tému a ročníkový cieľ. Pre 4. ročník ZŠ je témou roka „**Poznávanie nádeje**“. Cieľom roka je spoznávať nádej pochádzajúcu od Boha; oceniť potrebu nádeje pre osobný život; formovať čnosť nádeje prostredníctvom sviatostí modlitby a účasti na liturgickom slávení.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Cesta nádeje 4 hod.	Cesta k sebe – som jedinečný. Cesta k druhým (kamarátstvo, priateľstvo). Cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa (Gn 6,18-20: zo všetkého živého, vezmi do archy....). Cesta k Bohu (biblické obrazy Božej blízkosti).	<u>Kognitívny:</u> Objavovať rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu. <u>Afektívny:</u> Vnímať potrebu sebariadenia. Akceptovať vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom. <u>Psychomotorický:</u> Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti.	- vysvetliť, čím je človek jedinečný - reprodukovať biblický príbeh o Noemovej arche - nájsť súvis medzi biblickým príbehom o Noemovej arche a zodpovedným prístupom k prírode - vnímať Boha ako toho, ktorý zachraňuje - objavovať rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu - objavovať zodpovednosť za prírodu a za rozvíjanie dôstojnosti ľudského života - vnímať potrebu sebariadenia - akceptovať vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom - formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti

Biblia - slovo o nádeji 8 hod.	Biblia kniha kníh. Odkrývanie nádeje v živote biblických postáv (sudca Gedeon, proroci Micheáš a Izaiáš – kmeň Jesseho). Biblické posolstvo nádeje – príchod Mesiáša (Ján Krstiteľ, Panna Mária). Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve). Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky).	<u>Kognitívny:</u> Porozumieť základnému deleniu kresťanskej Biblie. Identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv. Na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel. Vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu. Interpretovať biblické príbehy o Ježišových uzdraveniach ako znaky Božieho kráľovstva a znaky Božieho záchranného konania. <u>Afektívny:</u> Vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva.	- vymenovať základné delenie kresťanskej Biblie - reprodukovat biblický príbeh o povolani Gedeona - jednoduchým spôsobom interpretovať biblické texty prorocietv prorokov Micheáša (a ty, Betlehem...) a Izaiáša (kmeň Jesseho) ako posolstvo nádeje - interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa
		<u>Psychomotorický:</u> Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv.	- identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv - na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel - vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva - formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv - vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu - interpretovať biblické príbehy o Ježišových uzdraveniach ako znaky Božieho kráľovstva a znaky Božieho záchranného konania.

Nádej presahujúca smrť 4 hod.	Skúsenosť strachu, dôvery a nádeje. Bože, kde si? (Jób). Smrť a nádej (vzkriesenie Lazára). Ježiš – silnejší ako smrť. Sviatosť pomazania chorých ako priestor nádeje v situácii, kde pozemská nádej už končí.	<u>Kognitívny:</u> Objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť. Objaviť posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť. <u>Afektívny:</u> Vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako cestu od smrti k nádeji na večný život. <u>Psychomotorický:</u> Reflektovať vlastnú skúsenosť s bolesťou. Rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu.	- reflektovať svoj pohľad na ľudské utrpenie - vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života - vie dať svoj pohľad na ľudské utrpenie do súvisu s biblickými textami o Jóbovi a kresťanským pohľadom na zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí - reprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára - objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť - objaviť posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť - objaviť vo sviatosti zmierenia a Eucharistie posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť - z pohľadu kresťanskej nádeje vysvetliť vetu, že život je silnejší ako smrť - rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu - je vnímavý pre existenciálnu skúsenosť so životom a smrťou a náboženskú hĺbkou, ktorú spoznáva v živote druhých ľudí a v liturgii
Svedectvo nádeje	Rôzne veže v jednom meste. Kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine	<u>Kognitívny:</u> Prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych	- prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví hľadať spoločné

5 hod.	(regióny). Miesta pre spoločné slávenie, prácu a nasadzovanie za ľudské práva a pokoj s kresťanmi iných cirkví.	cirkví hľadať spoločné a rozdielne znaky s Rímskokatolíckou cirkvou. <u>Afektívny:</u> Vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví. <u>Psychomotorický:</u> Vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiach v našej krajine (regióny) a navrhnuť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť). Osvojovať si postoj tolerance, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií.	a rozdielne znaky s Rímskokatolíckou cirkvou - vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví - vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiach v našej krajine (regióny) a navrhnuť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť) - osvojovať si postoj tolerance, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií
Prameň nádeje 2 hod.	Modlitba – život v Božej prítomnosti. Bože, si pri mne (Žalm 139). Boh – stred kresťanského spoločenstva.	<u>Kognitívny:</u> Jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka. Na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery. <u>Afektívny:</u> Vnímať potrebu stíšenia. <u>Psychomotorický:</u> Cvičením stíšenia a meditácie vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe.	- jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka - na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery - vnímať potrebu stíšenia - cvičením stíšenia a meditácie vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu náboženstvo/náboženská výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehľbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Človek a spoločnosť	Téma č. 1 5	- uvedomuje si prínos kresťanskej nádeje pre život spoločnosti	5	
Človek a hodnoty	Téma č. 1	- objavuje duchovný rozmer človeka	1	
	Téma č. 2	- objavuje biblický rozmer nádeje	1	
	Téma č. 3	- objavuje kresťanské poslanstvo nádeje presahujúcej smrť	1	
	Téma č. 4	- rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený angažovať sa pre ich rozvoj	3	
	Téma č. 5	- rozvíja duchovné hodnoty	1	

Umenie a kultúra	<i>Téma č. 4</i>	- váži si krásu kresťanských stavieb chrámov	1	
Človek a svet práce	<i>Téma č. 1</i>	- je otvorený pre tvorivé myslenie	1	
	<i>Téma č. 2 - 4</i>	- objavuje potrebu tvorivého učenia sa	3	
Človek a príroda	<i>Téma č. 1</i>	- je schopný ekologického postoja – ochrany prírody - učí sa zodpovednému prístupu k prírode - akceptuje vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom	1	
Jazyk a komunikácia	<i>Téma č. 1</i>	- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, zapája sa do diskusie, neskáče do reči - je schopný sa stíšiť	1	
	<i>Téma č. 2</i>	- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie - rozumie reči podobenstiev - je schopný sa stíšiť	1	
	<i>Téma č. 3</i>	- konfrontuje sa s osobnou skúsenosťou strachu, dôvery a nádeje - rozumie empatickej komunikácii	1	
	<i>Téma č. 4</i>	- rozumie asertívnej komunikácii medzi jednotlivcami a kresťanskými spoločenstvami - rozumie potrebe ekumenického dialógu - osvojuje si vhodnú argumentáciu	1	
	<i>Téma č. 5</i>	- je schopný sa stíšiť	1	
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj	- oceňuje jedinečnosť človeka a rešpektuje ju v životných situáciách - vie vyjadriť radosť zo života a osvojuje si pozitívny postoj k životu - je schopný vnímať smrť ako súčasť života a je otvorený pre kresťanské posolstvo nádeje - vníma svoj duchovný rozmer - je vnímavý pre sústredenie, stíšenie a načúvanie			
Environmentálna výchova	- je schopný ekologického postoja – ochrany prírody - učí sa zodpovednému prístupu k prírode - akceptuje vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom			
Mediálna výchova	- vie jednoducho posúdiť rôzne ponúknuté názory vo vzťahu k nádeji			
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	- uvedomuje si svoju rolu chlapca a dievčaťa			
Multikultúrna výchova	- je schopný vnímať vo svojom okolí inakosť iných denominácií a je schopný prijať túto skutočnosť			

4.Požiadavky na výstup.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií a v súlade so Štátnym vzdelávacím programom vymedzil Školský vzdelávací program nasledovné kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa,

-
-
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti),
- kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky,
- kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií,
- kompetencie (spôsobilosti) riešiť problémy,
- kompetencie (spôsobilosti) občianske,
- kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne,
- kompetencie (spôsobilosti) pracovné,
- kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti,
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Cesta nádeje	- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, zapája sa do diskusie, neskáče do reči - je schopný sa stíšiť	- uvedomuje si prínos kresťanskej nádeje pre život spoločnosti	- objavuje jedinečnosť človeka	- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba - je schopný oceniť hodnotu kamarátstva	- objavuje duchovný rozmer človeka	- je otvorený pre tvorivé myslenie
Biblia – slovo o nádeji	- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie - rozumie reči podobenstiev - je schopný sa stíšiť		- objavuje krásu biblického posolstva pre svet	- uvedomuje si hodnotu biblických vzorov	- objavuje biblický rozmer nádeje	- objavuje potrebu učenia sa

Nádej presahujúca smrť	- konfrontuje sa s osobnou skúsenosťou strachu, dôvery a nádeje - rozumie empatickej komunikácii			- objavuje kresťanské posolstvo úcty k trpiacemu a umierajúcemu človeku - uvedomuje si zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí	- objavuje kresťanské posolstvo nádeje presahujúcej smrť	- objavuje potrebu tvorivého učenia sa
Svedectvo nádeje	- rozumie asertívnej komunikácii medzi jednotlivcami a kresťanskými spoločenstvami - rozumie potrebe ekumenického dialógu - osvojuje si vhodnú argumentáciu		- váži si krásu kresťanských stavieb chrámov - učí sa tolerancii	- objavuje kresťanské posolstvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví	- rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený angažovať sa pre ich rozvoj	- objavuje potrebu tvorivého učenia sa
Prameň nádeje	- je schopný sa stíšiť	- uvedomuje si prínos kresťanskej nádeje pre život spoločnosti		- buduje vzťah dôvery	- rozvíja duchovné hodnoty - rozumie základným druhom kresťanskej modlitby a základnému správaniu spojenému s modlitbou	

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Výučba predmetu náboženská výchova má byť zaujímavá a stimulujúca. Má žiakov učiť riešiť praktické otázky osobného a spoločenského života na základe morálnych princípov, ktoré sú nemenné. Výučba má žiakov aktivizovať a pripraviť na život v spoločnosti, ktorá môže kultúrne rásť len aktivitou uvedomelých a zodpovedných občanov s vysokým morálnym kreditom.

Vychováva nielen obsahom učiva, ale aj klímou triedy. Klíma jednotlivých tried vytvára klímu celej školy. *Metódy a formy práce:*

- práca s obrazom,

-
-
- práca so zážitkovým predmetom,
práca s vykladacím materiálom, práca s textom –
biblický text, rozprávka, legenda...,
- dramatizácia textu – scénka, pantomíma,
- výtvarné stvárnenie problematiky – kresba, koláž, plagát, trojdimenzionálne stvárnenie problematiky, - diskusia, argumentácia slovom,
riešenie nadhodeného konfliktu, konfrontácia, porovnávanie, zaujatie postoja,
- spev, hudba,
- riešenie úloh samostatne a v skupinách,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov v médiách a ich spracovanie vo forme projektu alebo prezentácie, - kvízy a súťaže, -
didaktické hry.

Metódy a formy práce vyplývajú zo vzdelávacích a výchovných potrieb žiakov, z ich veku a životných skúseností. Využívajú sa najmä aktivizujúce vyučovacie metódy, vhodné projektové vyučovanie v spolupráci so všeobecno-vzdelávacími predmetmi.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

DOBRENKOVÁ, Lenka: *Poznávanie nádeje. Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 4. ročník základných škôl*. Spišská Nová Ves:

Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., 2011

DOBRENKOVÁ, Lenka: *Poznávanie nádeje. Pracovný zošit pre 4.ročník základných škôl*. Spišská Nová Ves: Katolícke pedagogické a katechetické centrum, n.o., 2011

Sväté písmo starého i nového zákona. Trnava: Spolok svätého Vojtecha 2003

7.Hodnotenie predmetu.

Predmet náboženská výchova nie je ohodnotený známkou. Hodnotenie žiakov je ústne, stále vyjadrené v pozitívnom zmysle. Ocenením práce žiakov je pochvala, prípadne udelenie diplomu.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Matematika

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Predmet matematika je v základnom vzdelávaní založený na aktívnych činnostiach, ktoré sú typické pre prácu s matematickými objektmi a pre využitie matematiky v reálnych situáciách. Matematika poskytuje žiakom vedomosti a schopnosti potrebné pre orientáciu v praktickom živote a postupne umožňuje žiakom získať matematickú gramotnosť. Rozvíja intelektuálne schopnosti žiakov, ich pamäť, predstavivosť, tvorivosť, abstraktné myslenie, schopnosť logického úsudku. Žiaci sa učia svoju prácu kontrolovať, porovnávať, učia sa sebadôvere, slovne a písomne vyjadrujú výsledky pozorovaní. Postupne si osvojujú niektoré pojmy, algoritmy, terminológiu, symboliku a spôsoby ich použitia. Úlohou predmetu matematika na prvom stupni je aj budovanie základov finančnej gramotnosti.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Matematika v 4. ročníku nadväzuje na skúsenosti matematického charakteru, ktoré žiaci získali v 1. až 3. ročníku. Systematicky a s porozumením sa u žiakov utvárajú a rozvíjajú ich matematické vedomosti, zručnosti a návyky vo všetkých hlavných častiach matematiky. Sčítanie a odčítanie v obore prirodzených čísel do 10 000 je kľúčovým učivom. Vyučovanie matematiky v 4. ročníku má smerovať k tomu aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- veku primerané presné použitie materinského a odborného jazyka, tabuliek, grafov a diagramov,
- v súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne aj na kalkulačke, rozvíjať numerické zručnosti žiakov,
- na základe skúseností a činností rozvíjanie orientácie žiakov v rovine a v priestore,
- riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou a realitou, na základe využitia induktívnych metód rozvíjať matematické nazeranie, logické a kritické myslenie,

-
-
- spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií, viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce žiakov podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Doplnkové učivo: násobenie a delenie čísel 6, 7, 8, 9, 10 v obore do 100. Delenie so zvyškom v obore do 100. Čísla 1-1 000 000 rad čísel.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Násobenie a delenie v obore násobilky	Násobenie a delenie v obore násobilky. Propedeutika zlomkov, rozdeľovanie na polovice, tretiny. Počítanie spamäti. Automatizácie spojov. Násobenie a delenie na kalkulačke. Komutatívnosť násobenia. Propedeutika úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou. Násobenie a delenie ako vzájomne opačné matematické operácie. Riešenie jednoduchých a zložených slovných úloh na násobenie a delenie. Tvorenie textov k numerickým príkladom. Slovné úlohy na priamu úmernosť- propedeutika. Nepriamo sformulované slovné úlohy.	<u>Kognitívny:</u> - vedieť spamäti násobiť a deliť v obore do 100, automatizácia spojov - vedieť riešiť slovné úlohy na násobenie a delenie, riešiť úlohy s kombinatorickou motiváciou - vedieť tvoriť slovné úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie a delenie do 100 - vedieť rozdeľovať na tretiny,... (propedeutika zlomkov) <u>Afektívny:</u> - rozvíjať pamäť, húževnatosť a vytrvalosť, práca v dvojici a v tíme <u>Psychomotorický:</u> - oboznámiť sa s ukážkami využitia IKT v bežnom živote	Vedieť počítať spamäti všetky základné spoje násobenia a delenia v obore násobilky do 100, automatizácia spojov. Vedieť urobiť kontrolu správnosti násobenia a delenia. Ovládať algoritmus násobenia. Vedieť spamäti násobiť a deliť 10 a 100. Chápať súvislosť medzi násobením a delením. Vedieť rozlíšiť správnu počtovú operáciu v úlohách charakterizovaných pojmami koľkokrát menej, o koľko menej, koľkokrát viac, o koľko viac. Riešiť jednoduché a zložené slovné úlohy. Riešiť slovné úlohy na priamu úmernosť a nepriamo sformulované slovné úlohy. Vedieť zostaviť zápis k slovnej úlohe, overiť správnosť riešenia a formulovať odpoveď. Pochopiť princíp násobenia v závislosti od poradia činiteľov.

Sčítanie a odčítanie v obore do 10 000	Písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 10 000. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel spamäti. Písomné sčítanie a odčítanie a pomocou kalkulačky. Sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné operácie. Počítanie so zaokrúhľovanými číslami. Skúška správnosti riešenia. Riešenie všetkých typov jednoduchých a zložených slovných úloh v číselnom obore do 10 000. Riešenie slovných úloh za pomoci zaokrúhľovania. Riešenie jednoduchých nerovníc.	<u>Kognitívny:</u> - čítať a písať trojciferné čísla, štvorciferné čísla - určovať počty osôb a predmetov počítaním po jednom, po desiatich, po stovkách, tisíckach - porovnávať trojciferné čísla a štvorciferné čísla - zobrazíť čísla na číselnej osi - riešiť nerovnice - rozložiť trojciferné a štvorciferné číslo na tisícky, stovky, desiatky a jednotky - riešiť slovné úlohy charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako, - tvoriť slovné úlohy k danému príkladu na porovnávanie v obore do 10 000 - orientovať sa v číselnom rade 0 až 10 000 <u>Afektívny:</u> - rozvíjať pozorovacie schopnosti prostredníctvom manipulačnej činnosti - vytvárať pojem čísla na skúsenostnom základe <u>Psychomotorický:</u> - oboznámiť sa s ukážkami využitia IKT v bežnom živote	Poznať obsahovú aj formálnu stránku prirodzených čísel v obore do 10 000 a vedieť ich využiť na popis a riešenie problémov z reálnej situácie. Poznať algoritmus písomného sčítania a odčítania. Vedieť spamäti sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000 ako aj pracovať s kalkulačkou. Chápať súvislosť medzi sčítaním a odčítaním. Vedieť počítať so zaokrúhlenými číslami. Samostatne vedieť zapísať postup riešenia slovnej úlohy. Správne riešiť jednoduché i zložené slovné úlohy rôzneho typu. Matematizovať a znázorniť primerané reálne situácie. Využívať komutatívnosť a asociatívnu sčítania a násobenia.
--	--	---	--

Geometria a meranie	Základné zásady rysovania. Rysovanie štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti, pomenovanie vrcholov, strán, dvojíc susedných strán. Obvod štvorca, obdĺžnika. Súčet a rozdiel dĺžok úsečiek. Násobok dĺžky úsečky. Rysovanie trojuholníka. Pomenovanie jeho vrcholov a strán. Meranie dĺžok strán trojuholníka. Obvod trojuholníka. Rysovanie ľubovoľnej kružnice a kruhu s daným stredom a daným polomerom. Vlastnosti kruhu a kružnice. Premieňanie jednotiek dĺžky. Stavba telies z kociek podľa vzoru a podľa plánu. Kreslenie plánov stavieb z kociek. Zväčšovanie a zmenšovanie geometrických tvarov vo štvorcovej sieti.	<u>Kognitívny</u>: - vedieť rysovať priamky a úsečky, vyznačovať úsečky na priamky a danom geometrickom útvere - vedieť rysovať v štvorcovej sieti – rovinné útvary, zmenšovať a zväčšovať rovinné útvary v štvorcovej sieti - vedieť kresliť plán stavby z kociek <u>Afektívny</u>: oboznamuje sa so stratégiami riešenia úloh na spoločný prienik geometrických útvarov <u>Psychomotorický</u>: - presnosť pri meraniach a úhľadnosť pri rysovaní.	Osvojiť si a používať pri rysovaní základné zásady. Vedieť vyznačovať body na priamke, v rovine a narysovať úsečku danej dĺžky na priamke označovať ju. Označovať správne strany a vrcholy. Poznať vlastnosti štvorca a obdĺžnika a vedieť ich narysovať v štvorcovej sieti. Vedieť vypočítať súčet, rozdiel a násobok úsečky. Vedieť vypočítať obvod štvorca a obdĺžnika. Vedieť narysovať ľubovoľný trojuholník a poznať jeho vlastnosti a vypočítať jeho obvod. Poznať základný rozdiel medzi kruhom a kružnicou. Vedieť narysovať kruh, kružnicu s daným stredom a polomerom. Vedieť premieňať aj zmiešané jednotky. Poznať meracie prostriedky dĺžky a ich jednotky, vedieť ich samostatne používať aj pri praktických meraniach. Vytvárať z kociek rôzne stavby podľa vzoru a tvoriť plány.
----------------------------	---	--	--

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie	Propedeutika pravdivých a nepravdivých výrokov. Vytváranie stĺpcový diagramov z údajov. Výpočet aritmetického priemeru pre menší počet dát. Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh. Slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou.	<u>Kognitívny</u>: - riešenie úloh, pri ktorom má dieťa použiť vzorový model riešenia - stratégie riešenia úloh o spoločnom násobku čísel - poznať poradie počtových operácií, vedieť kto má v matematike prednosť <u>Afektívny</u>: - rozvíjať pozorovacie schopnosti, úsudok, logiku, problémové riešenie úloh <u>Psychomotorický</u>: pomocou IKT dokáže realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania	Vedieť primerane rozlíšiť pravdivosť a nepravdivosť výrokov. Vedieť vytvoriť pravdivé a nepravdivé tvrdenia. Vypočítať aritmetický priemer. Vedieť zaznamenať počet určitých udalostí, znázorniť ich a zo získaných a znázornených udalostí robiť jednoduché závery. V jednoduchých prípadoch prisúdiť výrokom zo svojho okolia a z matematiky správnu pravdivostnú hodnotu, doplniť neúplné vety tak, aby vznikli pravdivé (nepravdivé) tvrdenia. Vedieť čítať a nakresliť stĺpcový diagram zo získaných údajov. Riešiť slovné úlohy na násobenie s kombinatorickou motiváciou.
---	---	--	--

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu matematika na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie / Žiak vie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
Jazyk a komunikácia	Téma1-4	- optimálne komunikovať - aktívne počúvať - vytvoriť jasný a čitateľný text v danom kontexte		
Príroda a spoločnosť	Téma 1-4	- reflektuje prírodu (zem, vodu, rastliny) ako priestor pre morálne konanie		
Človek a hodnoty	Téma1 ,2,4	- poznáva hodnotu peňazí, porovnáva, rieši reálne situácie		
Zdravie a pohyb	Téma1-4	-chápe súvislosti pohyb – počet cvičení		
Matematika a práca s informáciami	Téma 1	- pozná obsahovú a formálnu stránku prirodzených čísel a vie ich využiť na popis a riešenie problémov z reálnej situácie		

	<i>Téma 2</i>	- pozná obsahovú aj formálnu stránku prirodzených čísel v obore do 10 000		
	<i>Téma 3</i>	- zoznamuje sa s rovinnými útvarmi a rozlišuje ich - rozozná a modeluje jednoduché súmerné útvary v rovine		
	<i>Téma 4</i>	- triedi predmety podľa znaku - tvorí stúpajúcu a klesajúcu postupnosť predmetov a čísel - zbiera údaje a zoskupuje ich - rozvíja kritické myslenie		
Prierezové témy				
Dopravná výchova		- získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách		
Enviromentálna výchova		- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí		
Osobnostný a sociálny rozvoj		- naučiť sa uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných		
Ochrana života a zdravia		- riešenie mimoriadnych situácií – CO - zdravotná príprava - pohyb a pobyt v prírode		
Mediálna výchova		- osvojovanie mediálnych kompetencií - kladie otázky a zisťuje odpovede		
Multikultúrna výchova		- chápanie iných kultúr - rozvoj medziľudskej tolerancie		
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti		- používať informácie a pracovať s nimi - spolupracovať v skupine - vytvoriť nejaký produkt		

4. Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu

Násobenie a delenie v obore násobilky	- aktívne a so záujmom počúva - chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať - kultivovane sa hlási o slovo - kladie doplňujúce otázky - prístup žiaka je konštruktívny	- odhaduje dôsledky vlastného správania a konania - má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu - rozhoduje sa asertívne	- rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení - rešpektuje pravidlá písomnej komunikácie	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu - je schopný spolupracovať na spoločnej úlohe, činnosti	- vie si zväžiť požiadavky a dôsledky - pri riešení hodnotí jeho efektivitu	- dokáže použiť informácie - formuluje možné riešenia - vytvára si vlastný názor
Sčítanie a odčítanie v obore do 10 000 – II	- aktívne a so záujmom počúva - chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať - vie vytvoriť jasný a čitateľný text v danom kontexte	- odhaduje dôsledky vlastného správania a konania - rozhoduje sa asertívne - v tímovej práci uplatňuje svoje individuálne schopnosti, vedomosti a zručnosti	- rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení - rešpektuje pravidlá písomnej komunikácie	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu - je schopný spolupracovať na spoločnej úlohe, činnosti	- situáciu vníma ako celok so všetkými jej zložkami - vie si predstaviť ako postupovať ďalej	- rozlišuje medzi podstatnými a druhotnými informáciami - dokáže použiť informácie - zvažuje vhodnosť každého z riešení
Geometria a meranie	- aktívne a so záujmom počúva - chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať - prístup žiaka je konštruktívny	- má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu - rozhoduje sa asertívne - je tolerantný, ústretový - chápe potreby a postoje iných	- má predstavu o vhodnej kombinovateľnosti farieb, tvarov - dokáže vhodne používať symboly	- prispôsobuje svoje správanie - podporuje tímovú snahu	- zaujíma pozitívne postoje - ak je to nevyhnutné, mení poradie následných krokov	- uplatňuje základné myšlienkové operácie (porovnávanie, triedenie, analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, abstrakcia) - uplatňuje fantáziu, predstavivosť - formuluje možné riešenia

Riešenie aplik. úloh a úloh rozvíjajúce mat. myslenie	- aplikuje stratégie aktívneho čítania - narába primerane s časom	- je schopný sebareflexie -adaptuje sa na meniace pracovné podmienky	- rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení	- prispôsobuje svoje správanie - efektívne využíva skupinovú prácu	-zaujíma pozitívne postoje - ak je to nevyhnutné, mení poradie následných krokov	- pozná proces učenia - analyzuje úlohy pred jej realizáciou
--	--	---	--	---	---	---

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Metódy a formy práce vyplývajú zo vzdelávacích a výchovných potrieb žiakov, z ich veku, životných skúseností. V 4. ročníku na hodine matematiky sa využívajú najmä tieto metódy:

- výkladové – rozprávanie, opis, vysvetľovanie,
- dialogické – rozhovor, beseda, diskusia,
- demonštračné a názorné – práca s pomôckami a obrázkami, projekt,
- samostatná práca – v zošite, pri tabuli, riešenie testu, počítačová prezentácia, - dopĺňovačka, práca v pracovnom zošite.

formy práce:

- frontálna,
- individuálna, - skupinová.

6. Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa používajú: Matematika pre 4. ročník, RNDr. Pavol Černek, CSc., SPN- Mladé letá s.r.o zberka úloh z matematiky pracovné zošity edukačné CD didaktické hry detské časopisy internet

7. Hodnotenie predmetu.

Žiaci budú mať hodnotiace portfólia, ktoré budú obsahovať vybrané písomné práce z jednotlivých predmetov a prezentácií ľubovoľných tém. Pri hodnotení sa naďalej využíva aj ústna pochvala, ocenenie, súhlas, úsmev, symbol. Dôraz sa dáva na sebahodnotenie, rešpektovanie názoru, možnosť opravy.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Informatická výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Informatická výchova podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť hľadať riešenie problémových úloh a overovať ich s použitím IKT. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatická výchova a technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom informatickej výchovy v 4. ročníku je upevňovanie a prehĺbovanie vedomostí a zručností získaných z predchádzajúcich ročníkov hravou formou. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie. Zoznámia sa so spôsobom organizovania súborov do priečinkov, možnosťou kopírovania, presúvania súborov. Naučia sa aktívne vyhľadávať informácie na internete, ktoré súvisia s preberanou látkou a prezentovať tieto informácie (napríklad spolužiakom). Tematický okruh Informačná spoločnosť sa zaoberá etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky, oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci sa zoznámia s možnosťami detských programovacích jazykov – úvod do programovania, kde sa oboznámia s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Dôraz pri tom kladieme na pochopenie možností, ktoré nám počítač poskytuje a jeho praktické využitie v každodennom živote. Využívame pritom predovšetkým programy určené pre žiakov, prostredníctvom ktorých sa zoznámia s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači. **4. ročník:**

- zdokonaľiť nadobudnuté základné zručnosti v používaní počítača z 3. Ročníka,
- rozvíjať algoritmické myslenie,
- upevniť a rozšíriť zručnosti v práci s textovým a grafickým editorom,
- získať základné zručnosti pri práci so súbormi a priečinkami,
- kresliť podľa návodu,
- vedieť nainštalovať a pracovať s CD,
- práca s multimediálnou informáciou (zvuk, video, animácia),
- práca s elektronickou poštou a jej využívanie v praxi,
- využitie internetu na vlastné učenie, získavanie a sprostredkovanie informácií, uvedomenie si rizík pri práci s internetom, - vytvoriť prezentáciu k danej téme, práca s prezentáciou,
- pomocou IKT realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania,
- pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, - pracovať na projekte,
- pochopiť spôsob definovania kľúčového slova, vyhľadávanie podľa kľúčového slova,
- zoznámiť sa s pojmami: algoritmus, program, programovanie,
- získať základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT,
- oboznámiť sa s možnosťami vstupných a výstupných zariadení,
- pochopiť a uvedomiť si elementárne funkcie lokálnej siete a internetu,
- viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Témy:

- práca s detskými programami,
- práca s textom,

- práca s grafikou,
- práca s internetovým prehliadačom,
- práca s CD, výučbový SW,
- práca s prezentáciou,
- práca s elektronickou poštou,
- projektové vyučovanie,
- algoritmus, program, programovanie,
- vstupné a výstupné zariadenia,
- hry,
- opakovanie.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov rozvíjať získané zručnosti v používaní počítača. Využitím vhodných tém z ostatných predmetov (písanie, prírodoveda, matematika, vlastiveda, výtvarná výchova, hudobná výchova) zoznámiť žiakov z možnosťami kreslenia, tréovania počítania, písania a ďalších najtypickejších druhov aplikácií. Dôraz klásť pri tom na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach.

Cieľom v štvrtom ročníku je dosiahnuť zopakovať, precvičovať a dopĺňať základné zručnosti a zásady práce s počítačom. Využiť možnosť písať a kresliť voľnou rukou a vytvárať si vlastné ilustrácie k textu a vytlačiť ich.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Cieľom informatickej výchovy v 4. ročníku základnej školy je zopakovať, precvičovať a dopĺňať základné zručnosti a zásady práce s počítačom nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch a ich využitie v každodennom živote.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
------	-------------------	------------	-------------------

Informácie okolo nás	Zopakovanie základných pojmov IKT. Práca s programom Word. Práca s programom Pover Point.	<u>Afektívny cieľ:</u> Práca s počítačom, s myšou, klávesnicou. <u>Kognitívny cieľ:</u> Orientovať sa na pracovnej ploche, v súboroch a priečinkoch. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť nakresliť, upraviť a uložiť obrázok. Vedieť napísať a upraviť text. Vedieť vytvoriť priečinok, súbor. Vedieť vytvoriť jednoduchú prezentáciu.	Poznať základné možnosti práce s počítačom, ovládať základné pojmy. Dodržiavať základné zásady písania textu. Vedieť vytvoriť prezentáciu k danej téme.
Práca s grafickými programami	Práca s grafickými programami.	<u>Afektívny cieľ:</u> Zopakovať pojmy a značky používané v grafických programoch. <u>Kognitívny cieľ:</u> Orientovať sa v značkách v grafických programoch. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť zobraziť danú tému v rôznych programoch. Vedieť kombinovať text s obrázkom.	Vedieť používať grafické programy.. Vedieť prezentovať výsledky vlastnej práce.
Práca s multimediálnymi CD	Vedieť využívať multimédiá v učebnom procese.	<u>Afektívny cieľ:</u> Ovládať pojmy CD, DVD. <u>Kognitívny cieľ:</u> Využívať CD vo vyučovacom procese. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Vedieť pracovať s CD.	Prepojiť vyučovanie informatickej výchovy s inými predmetmi.
Práca s internetom Hry	Pojem internet. Pochopiť spôsob definovania kľúčového slova.	<u>Afektívny cieľ:</u> Vedieť čo je internet a jeho využitie, bezpečnosť pri práci s internetom. <u>Kognitívny cieľ:</u> Poznať detské internetové stránky. <u>Psychomotorický cieľ:</u> Ovládať jednoduchú hru. Vedieť vyhľadávať podľa kľúčového slova.	Vedieť pracovať s detskými internetovými stránkami. Vedieť vyhľadávať informácie na internete zadáním kľúčových slov. Poznať riziká spojené s prácou s internetom.

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu informatická výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehľbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		

Jazyk a komunikácia	<i>Téma č.1,2,3</i>	- práca v programe Word - upevňovanie učiva pomocou CD a prezentácií - projektové vyučovanie		
Príroda a spoločnosť	<i>Téma č.2,3</i>	- práca v grafických programoch - oboznámenie so základnými poznatkami z prírodovedy pomocou CD a prezentácií - vyhľadávať informácie na internete - projektové vyučovanie - samostatná práca – projekt - prezentácia		
Matematika a práca s informáciami	<i>Téma č.2,3</i>	- práca v grafických programoch - práca s výukovými CD - práca s novými informáciami - projektové vyučovanie		
Umenie a kultúra	<i>Téma č.2,3,4</i>	- práca v grafických programoch - vyhľadávať obrázky a informácie na internete		
Prierezové témy				
Dopravná výchova		- upevniť základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách s využitím CD a prezentácií - kreslenie dopravných prostriedkov a značiek v grafických programoch		
Enviromentálna výchova		- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí - vyhľadávať informácie na internete		
Osobnostný a sociálny rozvoj		- spolupracovať v skupine		
Ochrana života a zdravia		- bezpečnosť pri práci, zásady správania sa v učebni informatiky, uvedomiť si riziká spojené s prácou s internetom		
Mediálna výchova		- osvojovanie mediálnych kompetencií a ich využitie v iných predmetoch		
Multikultúrna výchova		- rozvoj medziľudskej tolerancie pri práci		
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti		- používať informácie a pracovať s nimi - projektové vyučovanie		

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
	vyžívanie odborných termínov s cieľom uľahčiť porozumenie	byť zodpovedný vo svojom konaní	rozumieť symbolom a značkám	spolupráca s inými	poznať rôzne informačné pramene	využitie informácií vo výchovno-vzdelávacom procese
	aktívne a zrozumiteľne sa odborne vyjadrovať	odhadovať dôsledky svojho konania		efektívne využívanie skupinovej práce	schopnosť vyberať a triediť informácie	
		v tímovej práci uplatňovať svoje individuálne schopnosti a rešpektovať iných		schopnosť spolupracovať na spoločnej úlohe	schopnosť rozoznať problém a riešiť ho	
				ochota spolupracovať	rozvíjanie kritického myslenia a využitie kreativity	

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Vyučovanie predmetu Informatická výchova je založené na komunikatívno-poznávacom princípe. Výučba má žiakov aktivizovať, vzbudiť záujem a pripraviť ich na život v modernej digitálnej spoločnosti.

Metódy a formy práce:

- motivačné rozprávanie,
- motivačný rozhovor,
- motivačná demonštrácia, - práca s textom,
- riešenie problémov,
- zážitkové učenie,
- projektové vyučovanie,
- prezentácia,

- diskusia,
- programové vyučovanie,
- samostatná práca a práca v skupinách,
- práca na projektoch,
- metódy opakovania, upevňovania a precvičenia učiva.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Informatická výchova na 1. stupni

R. Baranovič – Internet v škole

M. Halenár – Deti a kreslenie vo Windows

A. Krejčířík – Internet ľahko a rýchlo

M. Mosná, Z. Ščasná – Informatická výchova pre 4. ročník ZŠ výukové

CD internetové stránky

7.Hodnotenie predmetu.

Predmet Informatická výchova je hodnotený známkou. Známkujeme splnenie úlohy, snahu, ale aj nápaditosť, tvorivosť a kreativitu žiaka pri riešení zadanej úlohy. Nemôžeme zabúdať ani na ústne hodnotenie počas vyučovacej hodiny. Pri ústnom hodnotení sa vyjadrujeme v pozitívnom zmysle, žiakov povzbudzujeme a motivujeme. Ocenením práce žiakov je známka a pochvala za samostatnú prácu na hodine informatickej výchovy.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Pracovné vyučovanie

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Pri vymedzení cieľov primárneho vzdelávania pre oblasť Človek a technika vychádzame zo všeobecných požiadaviek vedecko-technickej gramotnosti i zo všeobecných cieľov primárneho vzdelávania. V tejto vzdelávacej oblasti môžeme uvažovať z hľadiska troch navzájom prepojených komponentov:

1. výchova vzťahu k technike (hodnoty, postoje),
2. výchova o technike (vedomosti),
3. výchova prostredníctvom techniky (skúsenosti, pracovné činnosti, zručnosti).

Základný vzťahový rámec pre určenie cieľov elementárneho vzdelávania oblasti Človek a svet práce vychádza z uvedených komponentov:

V rovine hodnôt a postojov smeruje k:

- poňatiu úlohy techniky v spoločnosti,
- uvedomenia si toho, ako technika ovplyvňuje náš život v rôznych životných situáciách
- bipolárnemu vnímaniu techniky (technika môže pomáhať, ale aj ohrozovať zdravie život),
- rozvíjaniu mravného vedomia a konania v súvislosti s využitím techniky,
- rozvíjaniu osobnostných vlastností,
- uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov,
- vytváraniu postojov k hodnotám vo vzťahu k práci človeka,

- zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností ,
- rozvoju asertivity pri presadzovaní vlastných názorov, postojov a citov,
- rozvoju autonómnej pozície človeka (sebarealizácie, sebadôvery, sebavzdelávania ...).

V rovine vedomostí smeruje k:

- porozumeniu základným technickým problémom v kľúčových oblastiach techniky na veku primeranej úrovni, - poznaniu základných životných potrieb rastlín v rámci pestovateľských prác, - poznaniu základnej techniky v domácnosti a bezpečnej manipulácii s ňou. **V**

rovine pracovných činností a zručností smeruje k:

- získavaní pracovných skúseností a zručností v kľúčových oblastiach techniky,
- spôsobilosti kriticky používať informačné a komunikačné technické prostriedky,
- získaní pracovných zručností pri opracovaní technických materiálov,
- spôsobilosti v oblasti konštruovania počnúc plánovaním až po prezentáciu produktu,
- osvojenia si bezpečného využívania techniky v domácnosti,
- pestovaní a ošetrovaní základných druhov rastlín,
- získavaní všeobecne využiteľných pracovných skúseností,
- využívaní vhodných pracovných prostriedkov v bežnom živote,
- naučení sa pracovať v tíme,
- poznaniu pravidiel bezpečnosti práce a k schopnosti poskytnúť pomoc pri úraze.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojení základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastí, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,

- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu,
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebavzdelávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojení potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách,
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
------	-------------------	------------	-------------------

Tvorivé využitie technických materiálov 6 h	Poznávanie vlastností materiálov Pomocou porovnávacieho pozorovania, bádania a experimentovania nadobudnúť poznatky o technických materiáloch s ktorými sa bežne žiaci stretávajú. Poznať, rozlíšiť a popísať štruktúru a vlastnosti technických materiálov. Získať odbornú-špecifické poznatky o materiáloch (papier, textil, drevo) a procesoch tvorby produktov. 1. Papier a kartón Praktické činnosti: strihanie, lepenie, skladanie, oblepovanie. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti papiera podľa toho, ako sa strihá, trhá, skladá, ktorý papier je najvhodnejší na skladanie (balenie), z akého papiera sú listy učebníc, detských kníh...). Pracovné námety: priestorové a kruhové vystrihovačky, skladanie origami podľa náčrtu, balenie kníh a darčiekov, koláž z kartónu. 2. Textil Praktické činnosti: navliekanie nite do ihly, robenie uzlíka, osvojenie základných stehov, zhotovenie výrobku podľa strihu. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti textílií podľa toho, ako udržiavajú teplo, podľa krčivosti, podľa väzby, nasiakavosti. Skúmať stehy na výšivkách. Pracovné námety: výrobok s prvými stehmi, námety na vyšívanie s detskými prvkami, resp. námetmi ľudovej kultúry, gombíkový panáčik, tvorba výrobku podľa strihu. 3. Drevo Praktické činnosti: skúmanie vlastností drevín, kombinovanie drevín, oddeľovanie, spájanie, maľovanie. Námety na skúmanie: skúmať drevené predmety v triede (byte), skúmať dreviny v okolí, skúmať, kde sú poškodené dreviny a akým spôsobom. Pracovné námety: zvieratká, postavy, príbytky. Poznávanie vlastností materiálov Pomocou porovnávacieho pozorovania, bádania a experimentovania nadobudnúť poznatky o technických materiáloch s ktorými sa bežne žiaci stretávajú. Poznať, rozlíšiť a popísať štruktúru a vlastnosti technických materiálov. Získať odbornú-špecifické poznatky o materiáloch (papier, textil, drevo) a procesoch tvorby produktov. 1. Papier a kartón Praktické činnosti: strihanie, lepenie, skladanie, oblepovanie. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti papiera podľa toho, ako sa strihá, trhá, skladá, ktorý papier je najvhodnejší na skladanie (balenie), z akého papiera sú listy učebníc, detských kníh...).	<u>Kognitívny:</u> poznávanie vlastností, tvarov materiálov <u>Afektívny:</u> interpersonálne spôsobilosti prostredníctvom technických činností realizovaných samostatne i v kolektíve <u>Psychomotorický:</u> praktické činnosti, skúmanie vlastností, oddeľovanie, spájanie, skladanie, maľovanie	Poznávať vlastností materiálov porovnávaním, triedením, experimentovaním. Získať pracovné zručnosti s nimi. Vedieť vytvoriť jednoduchý predmet riešením problémovej úlohy s uplatnením vlastnej predstavivosti a fantázie. Dodržiavať zásady bezpečnej práce s materiálom a pracovnými nástrojmi. Vytvárať pracovné prostredie s akcentom na estetiku prostredia. Vážiť si hodnoty vytvorené človekom a prírodou. Poznávať vlastností materiálov porovnávaním, triedením, experimentovaním. Získať pracovné zručnosti s nimi. Vedieť vytvoriť jednoduchý predmet riešením problémovej úlohy s uplatnením vlastnej predstavivosti a fantázie. Dodržiavať zásady bezpečnej práce s materiálom a pracovnými nástrojmi. Vytvárať pracovné prostredie s akcentom na estetiku prostredia. Vážiť si hodnoty vytvorené človekom a prírodou.
---	---	--	---

	Pracovné námety: priestorové a kruhové vystrihovačky, skladanie origami podľa náčrtu, balenie kníh a darčiekov, koláž z kartónu. 2. Textil Praktické činnosti: navliekanie nite do ihly, robenie uzlíka, osvojenie základných stehov, zhotovenie výrobku podľa strihu. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti textílií podľa toho, ako udržiavajú teplo, podľa krčivosti, podľa väzby, nasiakavosti. Skúmať stehy na výšivkách. Pracovné námety: výrobok s prvými stehmi, námety na vyšívanie s detskými prvkami, resp. námetmi ľudovej kultúry, gombíkový panáčik, tvorba výrobku podľa strihu.		
	3. Drevo Praktické činnosti: skúmanie vlastností drevín, kombinovanie drevín, oddeľovanie, spájanie, maľovanie. Námety na skúmanie: skúmať drevené predmety v triede (byte), skúmať dreviny v okolí, skúmať, kde sú poškodené dreviny a akým spôsobom. Pracovné námety: zvieratká, postavy, príbytky.		

Základy konštruovania 11 h	Obsah tematického celku tvoria 4 tematické okruhy: a) Konštrukcie okolo nás b) Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie c) Technické komunikačné prostriedky d) Technika v doprave a) <i>Konštrukcie okolo nás</i> Skúmanie konštrukcií okolo nás a ich spoločenský význam (mosty, budovy, zariadenia). pre človeka Všímanie si celku i detailov. Pokus o návrh technického objektu na zhotovenie. Technické objekty zhotovujeme zo stavebníc alebo z rôznych technických materiálov (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtičky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí. Odporúča sa použiť stavebnice s väčšími prvkami a škatule rôznych veľkostí a tvarov. Úlohy majú mať charakter hry. Námety: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov (vrtuľka), šarkan. a) <i>Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie</i> Uvedený tematický okruh odporúčame zaradiť až po prebratí učiva z prírodovedy o elektrickom obvode a elektrickej vodivosti. Na zostavovanie jednoduchých elektrických obvodov pri nedostatku pomôcok, modulov alebo stavebníc chceme upozorniť na vytváranie jednoduchých spojení (očko - skrutka) na objímkach žiaroviek E 10 za pomoci tenkého vodiča a batérie 4,5. Možné je paralelné a sériové zapojenie spotrebičov. Zdroje elektrickej energie (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie. Význam šetrenia elektrickou energiou. c) <i>Technické komunikačné prostriedky</i> Žiaci sa oboznamujú s historickými i modernými komunikačnými prostriedkami (telefón, fax, PC). Skúmajú, ako technické prostriedky umožňujú komunikáciu medzi ľuďmi. Skúmajú, kde sa tieto komunikačné prostriedky využívajú, samé sa učia sa využívať komunikačné prostriedky simulovaním rôznych situácií. d) <i>Technika v doprave</i> Oboznámenie sa s dopravou, dopravnými prostriedkami, rozvíjanie cestovateľskej mobility. Rozvíjanie konštruktérskych schopností, konštrukcia bicykla, jeho technické vybavenie a bezpečnosť jazdy na bicykli.	<u>Kognitívny:</u> rozvoj pozitívneho vzťahu žiaka k technike a technickým zariadením, chápať ju ako pomocníka človeka <u>Afektívny:</u> plánovanie, organizovanie, navrhovanie technického objektu <u>Psychomotorický:</u> rozvíjať základné činnosti, zručnosti, bezpečnosť pri práci	Poznať základné symboly pri technickom náčrte (čo znamená plná a prerušovaná čiara...). Vedieť urobiť technický náčrt. Poznať základné druhy a hlavné znaky ľudských obydlií. Poznať význam mostov a vedieť konštruovať mosty podľa určitých požiadaviek (členitosť terénu, veľkosť rieky, zaťaženie mosta a pod.). Vedieť vybrať vhodný materiál na konštrukciu určeného modelu. Vedieť navrhovať optimálne modely z hľadiska konštrukčného, technologického, ekonomického a estetického. Poznať pojmy: elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič. Rozlišovať vodivé a nevodivé materiály. Poznať spôsob ochrany pred zásahom elektrického prúdu. Vedieť zostaviť vybrané funkčné elektrické obvody podľa návodu. Poznať zásady bezpečnej mobility. Poznať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli. Vedieť zistiť technický stav vlastného bicykla. Vedieť urobiť jednoduchú údržbu bicykla.
--	---	--	--

Stravovanie a príprava jedál 3 h	Technika v kuchyni – význam. Základné bezpečnostné pravidlá v kuchyni pre detí. Výber, nákup a skladovanie potravín . Z hľadiska zdravej výživy akcent v tematickom celku je na: - potraviny rastlinného pôvodu, - potraviny živočíšneho pôvodu, - typické potraviny v iných krajinách, - potraviny v supermarketoch, obalové materiály a identifikačné údaje na nich pre spotrebiteľa, - príprava jednoduchého jedla, príprava narodeninovej torty, stolovanie.	<u>Kognitívny:</u> zdravá výživa, jej zásady, správne stolovanie <u>Afektívny:</u> rozvíjať predstavivosť, tvorivosť <u>Psychomotorický:</u> rozvíjať praktické činnosti pri príprave jednoduchého pokrmu	Žiak vie pripraviť stôl pre jednoduché stolovanie. Vie samostatne pripraviť jednoduchý pokrm. Vie udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiava základy hygieny a bezpečnosti práce. Vie poskytnúť pomoc pri úrazoch v kuchyni.
Starostlivosť o životné prostredie 10 h	1. Črepníkové rastliny a životné prostredie Poznávanie a odborné pomenovanie črepníkových rastlín, poznávanie ich nárokov na životné podmienky a ich význam pre tvorbu životného prostredia. Ošetrovanie črepníkových rastlín (umiestnenie podľa nárokov na svetlo a teplo, polievanie, ošetrovanie rastlín, kyprenie, rosenie, prihnojovanie, presadzovanie). Rozmnožovanie rastlín (semenami, vegetatívne – odrezkami, delením trsu, cibulami, hlľuzami...). Hydroponické pestovanie rastlín (postup celoročného ošetrovania rastlín). 2. Poznávanie úžitkových rastlín Poznávanie úžitkových rastlín – ich konzumných častí, plodov, semien (hlavne zeleninu). Robiť výstavky poznávaných druhov priebežne (semená, rastliny, konzumné časti, plody), aby žiaci poznali úžitkové rastliny v rôznych vývinových fázach. Zatriedenie poznávaných druhov zelenín do pestovateľských skupín. Poznať význam zeleniny pre zdravie a výživu. Pestovanie zeleniny z priamej sejby a z priesad. 3. Pokusy a pozorovania Podmienky klíčenia semien (vhodné napr. hrach, fazuľa). Význam vody, tepla a svetla pre rastliny (napr. fazuľa kríčková, hrach). Rýchlenie rastu rastlín teplotou. Význam pestovateľských podmienok na zakorenenie stonkových a koreňových odrezkov (teplo, vlhkosť substrátu a vzduchu v množiarničke). Vplyv ošetrovania rezaných kvetov na dobu ich kvitnutia (úprava stonky, výmena vody, výživno–dezinfekčné prípravky). 2. Pestovanie vonkajších okrasných rastlín Poznávanie vonkajších okrasných rastlín (letničky, dvojročné okrasné rastliny, trvalky). Pestovanie letničiek z predpestovaných priesad (napr. aksamietnica), ich vysadzovanie do črepníkov, na záhony, ošetrovanie.	<u>Kognitívny:</u> človek ako spoločenský tvor aj súčasť prírody ochrana životného prostredia <u>Afektívny:</u> človek súčasť prírody, skrášľovanie životného prostredia <u>Psychomotorický:</u> poznávanie a pestovanie rastlín, pestovanie rastlín, pozorovanie	

Ľudové tradície a remeslá 3 h	Skúmanie vlastnej kultúry - Skúmať a objavovať vlastnú kultúru a spoznávať iné kultúry v oblasti ľudových tradícií Tradície spojené s vianočnými a veľkonočnými sviatkami - Skúmanie vlastných tradícií spojenými s vianočnými a veľkonočnými sviatkami. - Navrhnutie, vytvorenie vianočných (veľkonočných) ozdôb a doplnkov. - Uvažovanie (premýšľanie) o nich význame a využití. Spoznávanie ľudových remesiel	Kognitívny: prebúdzat zmysel pre ľudové tradície Afektívny: prebúdzat zmysel pre ľudové umenie, výtvarný rytmus Psychomotorický:	Žiak pozná význam hlavných sviatkov vlastnej kultúry (Vianoc a Veľkej noci a ďalších zvykov). Vie zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu. Pozná minimálne jedno remeslo v regióne s bohatou históriou.
	Žiaci poznávajú základné ľudové remeslá, ktoré sa v minulosti vyskytovali v ich regióne (napr. drotárstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo...) Skúmajú históriu týchto remesiel. Zhotovujú produkty starých ľudových remesiel. Žiak už v mladšom školskom veku by mal poznať zvyky a tradície svojej rodiny, okolia a krajiny, v ktorej žije. Pri poznávaní ľudových tradícií žiak používa rôzne druhy technických a prírodných materiálov. Patrí k nim drevo, drôt, plech, šišky ihličnatých drevín, šúpolie, slama, rôzne druhy papiera. Ľudové remeslá sú pre niektoré lokality Slovenska charakteristické remeslami. Tie sa môžu poznávať v rámci exkurzií, besied s ľuďmi, ktorí sa špeciálne venujú remeslám, návštevou múzeí a vlastnou aktivitou t. j., zhotovením predmetu, ktorý úzko súvisí s ľudovým remeslom.	vedieť vyvážené umiestniť na ploche obrazové prvky, rozvoj kreativity, tvorivá práca	

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu pracovné vyučovanie na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Matematika a práca s informáciami	<i>Téma č.1</i>	- vie vypočítať, určiť počet, množstvo použitých materiálov - váži si hodnoty vytvorené človekom a prírodou	2	
Človek a hodnoty	<i>Téma č.2</i>	- poznáva hlavné znaky ľudských obydľí - skúma konštrukcie okolo nás	1	
	<i>Téma č.4</i>	- pozitívny vzťah k sebe a iným, hodnota rodiny, tradície	1	
	<i>Téma č.5</i>	- poznáva hodnotu ľudskej práce	1	
	<i>Téma č.15</i>	- poznať zvyky a tradície svojej rodiny - poznáva základné ľudové remeslá	3	
	<i>Téma č.1</i>	- získava nové poznatky - rozvoj kreativity pri zhotovovaní produktov	1	

Umenie a kultúra	Téma č.5	- vníma kultúrne tradície	1	
Človek a svet práce	Téma č.1,3	- nadobúda nové zručnosti - dodržiava pravidlá stolovania a spoločenského správania.	1 1	
Príroda a spoločnosť	Téma č.4	- cieľavedome pristupovať k tvorbe krajšieho životného prostredia. - chápe význam ochrany životného prostredia	1 1	
Jazyk a komunikácia	Téma č.1	- vie opísať jednoduché vlastnosti materiálov	1	
	Téma č.2	- vie opísať jednoduché konštrukcie	1	
	Téma č.3	- vie pripraviť jednoduché stolovanie	1	
	Téma č.4	- popisuje vzťahy v prírode - robí pokusy a pozoruje prírodu	1 2	
	Téma č.5	- objavuje a skúma vlastnú kultúru	1	
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj	- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí			
Environmentálna výchova	- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí			
Mediálna výchova	- osvojovanie mediálnych kompetencií			
Multikultúrna výchova	- chápanie iných kultúr - rozvoj medziľudskej tolerance			

4.Požiadavky na výstup.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií a v súlade so Štátnym vzdelávacím programom vymedzil Školský vzdelávací program nasledovné kľúčové kompetencie:

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu

Tvorivé využitie technických materiálov	vedieť kriticky zhodnotiť a obhájiť spôsoby riešenia	prezentovať svoj názor	spoznávať možnosti údržby odevov	pracovať v tíme a pozitívne ovplyvňovať kvalitu spoločnej práce	poznať vlastnosti materiálov a možnosti ich využitia pri praktických činnostiach, ovládať techniku šitia, rozlišovať vlastnosti materiálov, poznať možnosti údržby odevov	poznať vlastnosti materiálov a možnosti ich využitia pri praktických činnostiach, využívať informačné
Základy konštruovania	vyhľadávať a triediť potrebné informácie	vplyv techniky na náš život, spolupracovať v tíme, využívať vlastný úsudok a skúsenosti	poznať a chápať súvislosti, a vzťah životnému prostrediu, poznávať jednoduché stavby	používať bezpečne a účinne všetky materiály a nástroje, dodržiavať stanovené pracovné postupy, vedieť sa prispôbiť pracovným podmienkam	vedieť pracovať podľa jednoduchého náčrtu jednoduchá, montáž a demontáž, - správna manipulácia s elektrospotrebičmi, bezpečnosť pri práci	schopnosť využiť informačné technológie, používať vhodné slovné termíny, znaky a symboly, schopnosť zvládať jednoduché pracovné postupy
Stravovanie a príprava jedál	základy spoločenského správania	chápať význam poriadku, pravidiel a zákonov pre fungovanie spoločnosti, tolerantnosť a empatia	ovládať zásady, stolovania, dodržiavať bezpečnostné a hygienické pravidlá, vedieť hodnotiť výsledok práce	požiadať o pomoc a radu, vedieť ju poskytnúť ostatným vytvárať príjemnú atmosféru a prispievať k upevňovaniu dobrých medziľudských vzťahov	pripraviť desiatu, jednoduché jedlo	tvorivá činnosť, rozlišovať, poznať zdravú výživu
Starostlivosť o životné prostredie	rešpektovať názory iných, estetické vnímanie okolia, pozorovať prírodu a zaznamenávať výsledky pozorovaní	rešpektovať príslušníkov iných rás, pristupovať zodpovedne k svojmu okoliu, jednať v záujme podpory a ochrany prostredia a zdravia	ovládať základy spoločenského správania, chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu, pestovať lásku k Zemi a životnému prostrediu	zodpovednosť za svoje správanie, zdravie a život, kladný vzťah k životnému prostrediu	poznať význam triedenia odpadkov, starostlivosť o rastliny, pestovanie rastlín	recyklácia odpadov, ochrana životného prostredia

Ľudové tradície a remeslá	poznať tradície vianočných a veľkonočných sviatkov, rešpektovať príslušníkov iných rás	mať pozitívny vzťah ku kultúre a historickému dedičstvu	poznať remeslá našich predkov, tradície a zvyky	schopnosť akceptovať názory a skúsenosti iných	poznať ľudové kroje, remeslá	oboznámiť sa s tradíciami spracovania kovov a remeslom viažucim sa na ich spracovanie
---------------------------	--	---	---	--	------------------------------	---

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Vyučovanie pracovnej výchovy má žiakov aktivizovať, vzbudiť záujem a pripraviť na život v spoločnosti. Metódy a formy práce:

- motivačné rozprávanie,
- motivačný rozhovor,
- motivačná demonštrácia, - práca s textom,
- riešenie problémov,
- zážitkové učenie,
- metóda praktických cvičení,
- diskusia,
- samostatná práca a práca v skupinách,
- metódy opakovania, upevňovania a precvičenia učiva, - návšteva múzea, - beseda.

6. Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Učebnice:

Metodická príručka, M. Kožuchová, Z. Hirschnerová, A. Vorelová, Pracovné vyučovanie pre 4. ročník ZŠ časopisy:

Vrabček, Šikovníček, Adamko knihy: Kvety, Malý záhradkár

7. Hodnotenie predmetu.

Predmet PRV je klasifikovaný na vysvedčení známami. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa je pozitívne hodnotenie. V danom

predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známami.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Výtvarná výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Vzdelávacia oblasť rozvíja žiakovo povedomie vlastnej kultúrnej identity, jeho vlastné kultúrno-historické vedomie, schopnosť rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr už aj na 1. stupni ZŠ, kultivovanú vizuálnu, sluchovú, jazykovú a pohybovú gramotnosť a tvorivosť. Prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou, intenzívnych zážitkov tvorby sa rozvíja osobnosť žiaka, jeho cítenia, vnímania, fantázie, vedomých i nevedomých duševných aktivít.

V primárnom stupni výchovy a vzdelávania nadväzuje výtvarná výchova na spontánne detské aktivity. Žiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje na kultivovanú komunikáciu, postupne rozlišovať rôzne súčasti kultúry (umenie, veda, náboženstvo, šport).

Učí sa vyjadrovať svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel, chápať význam, estetickéj činnosti v každodennom živote, chápať význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti.

Rozvíja sa jeho záujem o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu, zoznamuje sa s európskou tradíciou, s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok.

Získava vedomosti o súčasnej umeleckej tvorbe a kultúre a rozvíja si jej porozumenie. V primárnom vzdelávaní rozvíja hlavne zručnosti v práci s umeleckými prostriedkami a s kultúrnymi nástrojmi na základe zážitku zo samotného tvorivo-vyjadrovacieho procesu žiaka. Edukačný proces pozostáva zo zložiek: vyjadrovacej, interpretačnej, výchovnej a vzdelávacej, ktoré sa navzájom prelínajú.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na detský spontánny výtvarný prejav, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania) a postoje (formovanie si vlastného názoru, prístupu a vkusu). V oblasti kognitívnych cieľov: poznávať jazyk vizuálnych médií, poznávať a používať základné kompozičné princípy, vybrané techniky. V oblasti senzomotorických cieľov: umožniť žiakovi rozvíjať vnímanie, predstavivosť a tvorivú seberealizáciu, rozvíjať zručnosti v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami. V oblasti socioafektívnych cieľov: formovanie kultúrnych postojov, vytváranie primeraných kultúrnych postojov názorov.

3. Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
1. Výtvarný jazyk: základné prvky výtvarného vyjadrovania	1. bod, hravé činnosti s bodmi	<u>Afektívny:</u> - vnímanie jesennej prírody <u>Kognitívny:</u> - rozpoznávanie tvarov, nových techník <u>Psychomotorický:</u> - nácvik práce	dokresľovať podľa fantázie rozloženie na časti a následné spájanie pomenovať zobrazené vytvárať variácie zoskupení tvarov, hry s mierkou tvarov na ploche alebo v priestore
	2. šrafúra, tieň, budovanie tvaru a priestoru linkou šrafovaním a tieňovaním, textúrami- predmetná kresba		vedieť budovať a vyjadriť tvar a priestor kresby pomocou linky, šrafovaním a tieňovaním, textúrami
	3. farba, farebné kontrasty: teplá- studená, tmavá -svetlá, doplňkové farby		hravo získavať skúsenosti s miešaním farebnej hmoty a s farebnou stopou nástroja; maľovať rôzne pestrofarebné predmety, s dôrazom na farebný kontrast
2. Výtvarný jazyk: kompozičné princípy a možnosti kompozície	4. výstavba proporcií a tvarov v plošnom vyjadrení/ základy proporčnosti v kresbe	<u>Afektívny:</u> - rodina a spoločnosť <u>Kognitívny:</u> - rozlišovanie objektov na základe obrysů, veľkostí a tvarov <u>Psychomotorický:</u> - rozvoj rozlišovacích schopností.	vedieť vyjadriť proporčnosť v kresbe vyhľadávať, domýšľať a dopĺňať (kresbou, maľbou) interpretovať neurčité a objavovať skryté; pomenovať

			používať papiere formátov rôznych geometrických tvarov, otáčať ich a kresliť do nich motív podľa vlastného výberu: hore, dole, tak že stúpa, alebo padá ...
	6.výstavba proporcií a tvarov v priestorovom vyjadrení/základy proporčnosti v modelovaní		kresliť (maľovať) zvolený figurálny, predmetný motív od malého po veľký (aspoň v 4 verziách); postavy (predmety) môžu vystrihnúť, modelovať
3.Podnety výtvarného umenia (médiá, štýly, procesy, techniky, témy)	8.impresionizmus, krajinomaľba/krajina ako žáner, variácie v rôznych atmosférach	<u>Afektívny:</u> - príroda a človek, <u>Kognitívny:</u> - nové pojmy a výtvarné techniky <u>Psychomotorický:</u> -získavať zručnosti	reagovať na podnety krajiny, jej prvky, ktoré zanechávajú farebné stopy na ploche papiera, kombinovať rôzne variácie krajiny v rôznych atmosférach
4.Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	11. inšpirácia umením ďalekého východu (Čína, Japonsko), papierový objekt, kaligrafia	<u>Afektívny:</u> -lidská civilizácia <u>Kognitívny:</u> - človek ako spoločenský tvor a jeho vyjadrenie skutočnosti a jeho fantázia <u>Psychomotorický:</u> -porovnávanie výtvarných techník	umožniť žiakom simulovať procesy, techniky a materiály a témy, prostredníctvom ktorých mohli tvoriť v ďalekej Číne a Japonsku
5.Podnety fotografie			
6.Podnety filmu a videa	13.filmový trik, kulisa	<u>Afektívny:</u> - pestovať u žiakov kladný vzťah k filmu <u>Kognitívny:</u> - vedieť vyvážené umiestniť na ploche obrazové prvky, odhadnúť filmový trik. <u>Psychomotorický:</u> - výtvarne vyjadriť časť deja	diskutovať o krátkych ukážkach a o výraze, dojmach, ktoré na žiakoch zanechali, so zameraním na filmové triky, vnímať kulisy, ktoré dotvárajú kulisy, niektorú z akcií si žiaci nakreslia
7.Podnety architektúry	14. antro-po-, zoo-, fytomorfná architektúra	<u>Afektívny:</u> - rozvoj komparatívnych schopností <u>Kognitívny:</u> - kultivácia fantázie a vízie <u>Psychomotorický:</u> - precvičovanie orientácie v prostredí	na základe motivácie netradičného ponímania príbytku (architektúry) vymýšľať novotvary (kombinácie tvarov), príbytky zvierat

8.Podnety dizajnu	15. dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami 16. dizajn inšpirovaný slovom	<u>Afektívny:</u> - vzbudiť u žiakov záujem <u>Kognitívny:</u> - prebúdzajú zmysel pre výtvarný rytmus. <u>Psychomotorický:</u> - vystrihnúť kruhy, štvorce, trojuholníky, obdĺžniky v pravidelnom výtvarnom rytme	tvoriť na základe inšpirácie organickými tvarmi a telesnými funkciami, inšpirácia názvom
9.Podnety tradičných remesiel			
10.Elektronické médiá	18.maľovanie prostredníctvom počítača	<u>Afektívny:</u> - viesť žiakov k dodržiavaniu poriadku <u>Kognitívny:</u> -nacvičovať prácu s IKT, maľovanie v rôznych programoch <u>Psychomotorický:</u> - získavať základné zručnosti pri narábaní s počítačom	získavať základné zručnosti pri narábaní s počítačom; hrať sa a experimentovať, maľovanie v rôznych programoch
11.Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia	19.syntéza rôznych typov obrazu a záměna prvků kompozície (krajiny, zátišia, portrét)	<u>Afektívny:</u> - vytvárať citlivý estetický vzťah k prírode, rozvíjať fantáziu. <u>Kognitívny:</u> - význam lesa. <u>Psychomotorický:</u> - výtvarne vyjadriť prvky prírody.	stvárať motív v kresbe, a modelovaní; porovnávať rozdiely (formy, výrazu), spájanie rôznych typov obrazov a záměna prvků
11.Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia	20.možnosti zobrazovania motívu/odklon od scén	<u>Afektívny:</u> -kontrastné riešenie <u>Kognitívny:</u> - oboznámenie sa s technikou <u>Psychomotorický:</u> - rozvíjanie manuálnych zručností	vytvárať jednoduchý spôsob prezentácie zozbieraného materiálu; porovnávať a triediť rôzne druhy materiálu; predmety umiestňovať v interiéri alebo exteriéri, vytvárať z nich „muzeálnu zbierku“, „zavárať“ do fliaš, ukladať do škatuliek, albumov a pod.
12.Podnety hudby	23.hudba ako obraz tónov, farebné tóny, farebné	<u>Afektívny:</u> - rozprávať o svojich pocitoch	vypočuť si vybrané krátke ukážky hudobných skladieb výrazne odlišných

	stupnice, výtvarné stvárnenie nálady a rytmu hudobnej skladby námet: asociácie z obrazného a zvukového vyjadrenia motívu	<u>Kognitívny:</u> - vedieť výtvarne vyjadriť vlastné pocity <u>Psychomotorický:</u> - rozvíjať predstavivosť a výtvarno-grafické predstavy	charakterov a rytmov; následne sa ich snažiť výtvarne zobraziť vlastným, spontánnym spôsobom a v rozhovore s učiteľom vyjadriť, ako na ktorého z nich pôsobila ktorá skladba
13.Syneestetické podnety			
14.Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	23.podnety vlastivedy: mapa ako výtvarný prejav	<u>Afektívny:</u> -rozvíjať predstavivosť, tvorivosť <u>Kognitívny:</u> -vytvárať vlastné náčrty územia <u>Psychomotorický:</u> -zobraziť na základe predstavy	rozvíjať pozorovaciu schopnosť, vizuálnu predstavivosť
15.Tradícia a identita (kultúrna krajina)	24.výtvarná reakcia na pamiatku(monument) obce	<u>Afektívny:</u> -vytvárať kladný vzťah k obci, k tradíciám <u>Kognitívny:</u> - vedieť podľa vlastnej fantázie vytvoriť ozdobu <u>Psychomotorický:</u> - strihať a z papiera vymodelovať, podľa modelu dotvoriť	výtvarne reagovať – dotvárať prostredie
16.Škola v galérii (galéria v škole)			
17.Výtvarné hry	25. kreslenie na pokračovanie spoločenská hra	<u>Afektívny:</u> - prebúdzajú zmysel pre výtvarný rytmus. <u>Kognitívny:</u> -vedieť riešiť problém, dotvoriť obraz <u>Psychomotorický:</u> - sám dotvoriť, výtvarne vyjadriť na základe vlastnej predstavivosti.	Kresliť tak, že kresba je spojnicou dopredu daných značiek, rozvíjanie vizuálnej fantázie a domýšľavosti moment prekvapenia v umení

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu výtvarná výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		
Matematika a práca s informáciami	Téma č.1,2,4,7,15	- oceniť hodnotu dôstojnosti človeka -grafická práca s počítačom		

Človek a hodnoty	<i>Téma</i> č.1,2,3,151 6,17	-rozvíjať citový svet žiakov, pozitívny vzťah k sebe a iným, hodnota rodiny -vychovávať žiakov hrdých na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,		
Umenie a kultúra	<i>Téma</i> č.2,3,6,12 15,17	-vníma význam a prínos kultúry a umenia v živote človeka -vnímanie kultúrnej tradície		
Človek a svet práce	<i>Téma</i>	- spoznáva a osvojuje si pozitívne pracovné návyky		
	č.1,2,8	-rozvoj jemnej motoriky		
Príroda a spoločnosť	<i>Téma</i> č.2,3,7,14	-rozvíjať poznatky získané na vlastivede a prírodovede		
Jazyk a komunikácia	<i>Téma</i> č.2,3	-používanie nových pojmov, rozvoj slovnej zásoby -vhodne a nenásilne spájať výtvarnú výchovu s prejavmi iných umení napr. s poéziou		
Zdravie a pohyb	<i>Téma</i> č.1,2,3,17	- rozvoj jemnej motoriky, správne držanie tela		
Prierezové témy				
Dopravná výchova		- získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách		
Osobnostný a sociálny rozvoj		-vážiť si seba i svojich spolužiakov, spolupracovať, naučiť sa uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných		
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti		- používať informácie a pracovať s nimi		
Environmentálna výchova		- naučiť sa vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí		
Mediálna výchova		- osvojovanie mediálnych kompetencií		
Multikultúrna výchova		-vychovávať vnímavých, aktívnych poslucháčov tolerantných k iným kultúram a názorom		

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu

	neverbálna komunikácia	zodpovednosť vo svojom konaní	rozumie obsahom a významom výtvarných diel	je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi	používať informácie a pracovať s nimi	rozozná problém formuluje možné riešenia
	vytváranie asociácií	schopnosť sebareflexie	Z umenia čerpá poučenie, návody na riešenie vlastných problémov, stáva sa empatickejším	je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy	formuluje otázky a odpovedá na otázky s využitím získaných informácií	uplatňuje fantáziu, predstavivosť, vytvára asociácie
	chápe obsah a zmysel výtvarného prejavu	má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu	správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, ľuďom	podporuje tímovú snahu	vytvára si vlastný názor	
	je schopný aktívne a	má pozitívny vzťah k	je tolerantný a empatický	prispôsobuje svoje správanie		
	zrozumiteľne sa vyjadrovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	sebe aj k iným				
	rozumie významu základných prejavov gestikulácie a mimiky tváre			je schopný/á vytvárať väzby s inými ľuďmi		
	aktívne počúvať			vníma človeka ako súčasť prírody		

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Vyučovanie výtvarnej výchovy je založené na estetických zážitkoch z vnímania umeleckých diel, vnímania okolitého sveta a seba samého a ich transformácie do umeleckej podoby.

Výučba má žiakov aktivizovať, vzbudiť záujem a pripraviť žiakov na život v spoločnosti. Vo vyučovaní výtvarnej výchovy na 1. stupni v edukačnom procese používame rôzne metódy: reproduktívne metódy, aby si žiaci vytvorili zručnosti a návyky, metódy rozvíjania tvorivosti, metódy produktívne, heuristické metódy, výskumné metódy, analytické metódy, syntetické metódy, metódy slovné (metódy hovoreného

slova, monológ, dialóg), metódy názorné (používanie ilustrácií, náčrtov, demonštrácia, modelovanie), praktické metódy (maľovanie, kreslenie, tupovanie, modelovanie, strihanie, trhanie, lepenie a iné...)V širšom zmysle slova ako didaktické formy vyučovania výtvarnej výchovy môžeme použiť vyučovaciu hodinu v triede, vychádzku, exkurziu, vyučovaciu hodinu v počítačovej učebni. V užšom slova zmysle najčastejšie používame skupinové formy práce, ktoré zvyšujú kolektívnosť, humanizáciu a rozvíjajú aktivitu žiakov, učia pracovať v kolektíve. Ale aj samostatnú prácu, pri ktorej sa žiaci spoliehajú len na svoje zručnosti a schopnosti, tvorivosť. V niektorých prípadoch (vytváranie projektov, zhotovovanie jedného produktu) je na mieste využitie frontálnej formy práce, pri ktorej sa pracuje s celou triedou.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: odborné publikácie k daným témam, encyklopédie, webové stránky, edukačné DVD vyučovania výtvarnej výchovy, materiálno-technické a didaktické prostriedky, pomôcky k jednotlivým vyučovacím jednotkám, A. Macko - Výtvarné techniky I., II, M. Števonková – Urob si z papiera, Metodická príručka výtvarnej výchovy

7.Hodnotenie predmetu.

Špecifikom výtvarnej výchovy je, že očakáva vlastný prístup žiaka k aplikácii techník, nástrojových a koordinačných zručností, v oblasti vytvárania osobných symbolických reprezentácii skutočnosti. Jej úlohou je formovať mentálne štruktúry žiaka v smere aktívnej otvorenosti voči interpretáciám a vyjadrovaniu sveta a seba, orientovať žiaka k tvorivému prístupu. Hodnotenie má v prvom rade pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí brať ohľad na schopnosti, nadanie a vkus. Pri hodnotení porovnáva výkon žiaka s predchádzajúcimi výkonmi. Porovnávanie v rámci skupiny má len výchovný charakter. Hodnotíme teda nielen výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka.

Predmet výtvarná výchova sa hodnotí škálou od 1 do 5, pokiaľ škola nepoužíva na hodnotenie iný systém (slovné hodnotenie a pod.). Nie je nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby poskytl žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji.

Učiteľ ma brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, sebaprojekciou, záujmami a intímnym svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

Hudobná výchova

1.Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdza sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia (napr. ZUŠ).

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodených a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta.

Spoločná úloha vzdelávacieho okruhu Umenie a kultúra je sprostredkovať národné a svetové kultúrne dedičstvo a prispieť k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa. Východiskom tohto poznávania má byť vždy samotná hudba a hudobné aktivity žiakov.

Hudba má byť pre žiakov *súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov* k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu. Dobre známa *sústava hudobných činností* je rozšírená o hudobno-dramatické činnosti, ktoré majú integrujúci charakter, spájajú v sebe hudobné činnosti, ako aj skúsenosti, zručnosti a vedomosti z literárnej, dramatickej, etickej, výtvarnej a telesnej výchovy na báze zážitkového učenia. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvoria základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov. Hudobné činnosti nemôžu byť izolované, ale sa majú vzájomne dopĺňať a podporovať.

V ročníkoch primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené perцепčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov bez strachu z

osobného zlyhania. Každá hudobná činnosť musí byť zmysluplná, zameraná na splniteľnosť, stimuláciu najschopnejších žiakov, povzbudzovanie menej nadaných a podporovanie najslabších žiakov.

V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel.

Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi – bez mentorovania, autoritárstva a tlaku na hromadené vedomosti.

Výsledok hudobno-výchovnej práce významne ovplyvňuje erudovaný a zaniatený učiteľ, ktorý je schopný naplniť požiadavky školského vzdelávacieho programu flexibilne a optimálne tak, aby aj prostredníctvom hudby formoval celistvú osobnosť žiakov. Odporúčame, aby tento učebný i predmet vyučoval učiteľ so špecializáciou hudobná výchova pre primárne alebo sekundárne vzdelávanie.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí. Dosiahnutie cieľa je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti, *osvojením si hudobného materinského jazyka*, čím sa prispieva k rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní, získania základov národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov, chápania ich ako prirodzenú súčasť svojho života. **Kognitívne ciele:**
- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem, (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebvýjadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,

- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených veku primeraných umeleckých diel,
- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele:

- rozlišovať mravné a estetické hodnoty, otvorenosť a tvorivosť,
- precítiť a pochopiť umelecké diela, empaticky k nim pristupovať a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života. **Psychomotorické ciele:**
- na základe získaných zručností dokázať na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch, - dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať **klúčové kompetencie** tak, aby sa:

- rozvíjal citový svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
------	-------------------	------------	-------------------

Ľudová pieseň v živote človeka a spoločnosti 18 hod.	Slovenské ľudové piesne troch základných folklórnych oblastiach Slovenska + regionálne piesne. (Výber z učebnice pre 4. ročník ZŠ). Ľudové hudobné nástroje, vlastnoručne vyrobené hudobné nástroje. Folklórny kalendár. (Výber z učebnice pre 5. ročník ZŠ). Folklórne súbory.	<u>Kognitívny:</u> Oboznámiť sa s hudobnými skladbami. Pestovať správne spevácke návyky. Zopakovať pojmy: stupnica, durová a molová stupnica. Poznať osminové, štvrtové, pólové pomlčky a noty. <u>Afektívny:</u> Utvárať kladný citový vzťah k ľudovým motívom v hudobnej tvorbe. Uvedomovať si spolupatričnosť k slovenskému národu. Poznávaním rôznorodosti slovenského folklóru pestovať lásku k vlasti. viesť žiakov k aktívnej spolupráci. <u>Psychomotorický:</u> Spievať a rytmizovať známe piesne. Pri speve uplatňovať dynamiku a správne spevácke návyky - dýchanie sedenie. Správne deklamovať rytmus osminových štvrtinových a polových nôt.	Pohybom správne reagovať na hudbu. Ovládať základné kroky čardáša, valčíka, mazúrky. Vysvetliť poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka. Hrať rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrtových, osminových, polových nôt a pomlčiek, použiť ich pri tvorbe sprievodu k piesňam.
Poslanie hudby v našom živote 12 hod	Slovenské ľudové piesne (uspávanky, tanečné, regrútske, svadobné, koledy...). Rôzne podoby slovenských ľudových piesní v úprave skladateľov od 19. storočia podnes.	<u>Kognitívny:</u> Oboznámiť sa s hudobnými skladbami. Pestovať správne spevácke návyky. Zopakovať pojmy: stupnica, durová a molová stupnica. Poznať osminové, štvrtové, pólové pomlčky a noty. <u>Afektívny:</u> Utvárať kladný citový vzťah k ľudovým motívom v hudobnej tvorbe. Uvedomovať si spolupatričnosť k slovenskému národu. Poznávaním rôznorodosti slovenského folklóru pestovať lásku k vlasti. Vzbudzovať národnú hrdosť a povedomie. <u>Psychomotorický:</u>	Intonačne správne zaspievať 15 detských a ľudových piesní, hier so spevom. Hymnu SR. Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4 hudobné skladby a ich autorov. Porozprávať o náladách piesní a počúvanej hudby.
		Spievať a rytmizovať známe piesne. Pri speve uplatňovať dynamiku a správne spevácke návyky - dýchanie sedenie. Správne deklamovať rytmus osminových štvrtinových a polových nôt. Spievať rôzne druhy ľudových piesní. Spievať, rytmizovať, deklamovať piesne.	

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu náboženstvo/náboženská výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

Vzdelávacia oblasť	Téma	Osvojenie kompetencie	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové učivo (disponibilné) 30%
		Žiak		

Zdravie a pohyb	<i>Téma č.1,2</i>	-získa a rozvíja si správne pohybové návyky pri hudobných aktivitách -na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb pohybom vyjadrí svoje estetické zážitky		
Človek a hodnoty	<i>Téma č.1,2</i>	-spoznáva efektívnu komunikáciu s prvkami prosociálneho správania. -chápe spoločenskú funkciu hudby.		
Umenie a kultúra	<i>Téma č.1,2</i>	-vníma význam a prínos kultúry a umenia v živote človeka -pracuje s rytmom, prvkami ľudového tanca, prostredníctvom umeleckých vyjadrovacích prostriedkov sa dokáže		
Človek a svet práce	<i>Téma č.1,2</i>	-spoznáva a osvojuje si pozitívne pracovné návyky -vníma úctu k životu, človekovi a pohlaviu.		
Príroda a spoločnosť	<i>Téma č.1,2</i>	-je aktívny poslucháč, chápe, že krásy prírody sa dajú opísať aj hudbou		
Jazyk a komunikácia	<i>Téma č.1,2</i>	-používa správne pojmy, dokáže verbalizovať hudobný zážitok -vhodne a nenásilne spája hudbu s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom		
Prierezové témy				
Osobnostný a sociálny rozvoj		-uplatňuje svoje práva, rešpektuje názory potreby a práva ostatných		
Environmentálna výchova		-vníma vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí		
Mediálna výchova		-hudbu spája s inými druhmi umenia		
Multikultúrna výchova		-vychovávať vnímavých, aktívnych poslucháčov tolerantných k iným kultúram a názorom		
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti		-prezentuje seba samého na súťažiach a vystúpeniach		
Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra		-pozná kultúru svojho regiónu, kultúrne dedičstvo našej vlasti		

Vokálne činnosti Obsah:

- základy spevacieho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlíšenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu,
- práca s hlasom, kultivácia spevacieho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov,

- unisono, kánon, jednoduchý dvojhlas,
- intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniek, tvorivé hudobné hry,
- hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- používanie taktovacích gest,
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie – čítanie nôt, určovanie rytmu, tempa, dynamiky.

Inštrumentálne činnosti *Obsah:*

- hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie,
- hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok, - hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám, - tvorivá rytmizácia k jednoduchým piesňam, improvizácia predvetia, závetia, tvorba malých celkov a jednoduchej formy.

Hudobno-pohybové činnosti *Obsah:*

- reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta,
- pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh),
- vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby),
- pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo,
- používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Percepčné činnosti *Obsah:*

- aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať,
- rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev), - rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhu tempa,
- pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánon), melódie, sprievodu,
- sluchové rozoznávanie predohry, medzihry, dohry, tém, motívov, hudobných fráz,

- sluchové rozlíšenie kontrastu, návratu, opakovania, variačnej zmeny,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Hudobno-dramatické činnosti *Obsah:*

- využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu.

4. Požiadavky na výstup.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií a v súlade so Štátnym vzdelávacím programom vymedzil Školský vzdelávací program nasledovné kľúčové kompetencie:

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu
Ľudová pieseň v živote človeka a spoločnosti	snaží sa porozumieť hudobnému materiálu, aktívnym a vnímavým prístupom,	- utvára pozitívny vzťah k sebe aj k ostatným, -rešpektuje nutnosť spolupráce, -chápe a rozlišuje s rešpektom a toleranciou tvorbu iných hudobných kultúr.	-spoznáva a vytvára pozitívny vzťah ku kultúrnemu dedičstvu, -spoznáva rozdiely medzi ľudovou a umelou tvorbou, -počúva aktívne a s porozumením.	-kooperatívne spolupracuje na spoločnej úlohe, -správa sa empaticky k svojmu okoliu.	-kontroluje vlastné konanie, -dodríava dohody, -zaujíma sa o nové veci, -vníma a uvedomuje si vlastné emócie, odôvodňuje svoje názory. -dokáže sa vcítiť do obsahu diela.	-utvára si vlastný názor, - snaží sa porozumieť dielu, -objavuje a hľadá súvislosti medzi vlastnými skúsenosťami a získanými poznatkami.
Poslanie hudby v našom živote	-uvedomuje si možnosti neverbálnej komunikácie medzi interpretom, umelcom a príjemcom, -sústreďuje pozornosť na interpretáciu diela, -verbálne vyjadruje vlastné dojmy, pocity a myšlienky, -volí primeraný, kreatívny spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu, -reprodukuje vypočuté dielo.					

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto odporúčame:

- skupinové, kooperatívne, projektové, diferencované vyučovanie, návštevu hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusiu, inscenačné,
- špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

Postoje Žiak

- si vytvára vzťah k speváckemu prejavu, k slovenskej ľudovej hudbe, vie hodnotiť svoj hudobný prejav a výkon spolužiakov,
- postupne si vytvára kladný vzťah k hudbe: radosť z elementárneho kolektívneho muzicírovania a spontánneho tvorenia, vnútornú potrebu počúvať hudbu a vedieť ju charakterizovať.

Žiak spoznáva hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, rešpektuje špecifiká, pozná a váži si kultúru svojho národa a iných národov, pochopí morálne posolstvo hudobných rozprávok a príbehov- sociologická funkcia, získané vedomosti prepája s vlastnou skúsenosťou, analógiou zo života (metafora), využitím (kognitívnych) vedomostí z iných predmetov.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Učebnica HV Autori: prof. PhDr. Eva Langsteinová. CSc., doc. Mgr. Belo Felix

7.Hodnotenie predmetu.

Predmet je klasifikovaný známkami. Hodnotenie žiaka musí byť komplexné, založené na princípe individuálneho prístupu k osobnosti žiaka.

Využíva sa i pochvala, ocenenie, súhlas, úsmev, rôzne ilustračné obrázky, pečiatky, symboly.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011¹.

¹ .Charakteristika predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.

Telesná výchova

praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

2.Ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí.

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti. **Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti:**

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebazpoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti, - podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie, - uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Ďalšie ciele:

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a

Cieľ zameraný na osobnostný rozvoj:

Mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej. **Cieľ zameraný na zdravie:** Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie. **Cieľ zameraný na motoriku:**

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Cieľ zameraný na postoje: Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

3.Témy, prostredníctvom ktorých sú rozvíjané kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.

Téma	Obsahový štandard	Ciele témy	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	- proporcionálny rozvoj pohybových schopností prostredníctvom základných lokomócií a nelokomočných zručností (s akcentom na senzitivné obdobia), - osvojovanie si základných lokomócií v rôznych obmenách, v rôznom priestore, - osvojovanie si základov techniky behov, skokov, hodov, - na podnet vykonávať základné polohy a pohyby tela a jeho častí, - vykonávať pohyby okolo rôznych osí tela (obraty, prevaly, kotúle ap.), - osvojovanie si základov techniky kotúľov, stojok, skokov.	<u>Kognitívny:</u> - základné lokomócie – poznať, vedieť pomenovať, - poradové cvičenia – poznať základné a vedieť ich pomenovať, <u>Afektívny:</u> - elementárna terminológia (názvoslovie) gymnastických polôh, pohybov a cvičení, - význam základných lokomócií, poradových a gymnastických cvičení, <u>Psychomotorický:</u> - základné pravidlá atletických a gymnastických súťaží, - zásady bezpečnosti a hygieny pri týchto cvičeniach.	- pozitívne vnímať základné lokomócie a nelokomočné zručnosti ako potrebnú a nevyhnutnú súčasť pohybového prejavu človeka a prostriedku na upevňovanie si zdravia, - správne vnímať význam poradových cvičení pre účelnú organizáciu, bezpečnosť, efektívnejšiu komunikáciu využitie času na cvičenie a športovanie, - prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie v týchto aktivitách.

Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	-proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom hier, - osvojovanie si základných herných činností jednotlivca v rôznych obmenách, - osvojovanie si rôznych spôsobov manipulácie s náčiním, - realizácia hier v rôznom prostredí, v rôznych obmenách a situáciách, - osvojovanie si pravidiel vybraných hier	<u>Kognitívny:</u> - základné herné činnosti jednotlivca v MH, PH, PŠH- poznať a vedieť pomenovať, - základné informácie o hrách a súťažiach, význame súťaživosti v športe, - správna technika základných herných činností jednotlivca, <u>Afektívny:</u> - poznatky o správnej manipulácii s herným náčiním, - poznatky o základných pravidlách realizovaných hier, - poznatky o zásadách kultúrneho správania sa na športových	- pozitívne vnímať rôzne hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka, - dodržiavať zásady fair-play pri realizovaných hrách, - adekvátne povzbudzovať pri hrách ako ich aktér i ako divák, - adekvátne reagovať pri víťazstve i prijať prehru s uznaním kvalít súpera.
---	---	---	---

	a schopnosť podľa nich konať a rozhodovať	podujatiach, <u>Psychomotorický:</u> - zásady bezpečnosti a hygieny pri hrách.	
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	- proporcionálny a veku primeraný rozvoj koordinačných pohybových schopností s akcentom na priestorovo – orientačné a rytmické schopnosti, - veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností, - osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznych obmenách, - osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznom prostredí, v rôznych obmenách - rozvoj tvorivej improvizácie, kreativity, imaginácie, vizualizácie.	<u>Kognitívny:</u> - poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca, <u>Afektívny:</u> - poznať správnu techniku jednoduchých cvičení, pohybov i nadväzovaných pohybových motívov tanca, rytmiky a tvorivej dramatiky, <u>Psychomotorický:</u> - poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí v kontexte so slovným alebo hudobným podnetom.	- pozitívne vnímať spojenie slova, hudby a pohybu ako potrebnú súčasť pohybových činností človeka, - pozitívne reagovať na partnerov v tanci i hre a upevňovať sociálne vzťahy v skupine, - prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie a dokázať vnímať a precítiť pohyb.

Psychomotorické cvičenia a hry	- osvojovanie si základných psychomotorických cvičení v rôznych obmenách (spojenie zmyslového vnímania s kinestetickým v časovo – priestorových vzťahoch), - proporcionálny rozvoj koordinačných pohybových schopností a flexibility, - vytváranie návyku správneho držania tela v rôznych polohách, - vytváranie návyku vedomého parciálneho dýchania, fyziologicky správneho dýchania, - osvojovanie si pohybových cvičení so zameraním na koncentráciu a pozornosť, - osvojovanie si pohybových aktivít zameraných na čiastočnú i celkovú relaxáciu.	<u>Kognitívny:</u> - elementárne poznatky o ľudskom tele (časti tela, vnútorné orgány) pri pohybovej činnosti, <u>Afektívny:</u> - správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí - poznať a vedieť pomenovať, <u>Psychomotorický:</u> - zásady bezpečnosti, hygieny a psychohygieny pre zdravie.	- pozitívne vnímať prejavy svojho tela pri pohybe, ako potrebnú súčasť pohybu človeka, - formovať pozitívne vzťahy v skupinách, empatiu.
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	- plávanie – elementárne poznatky o význame plávania, technike základných plaveckých zručností a možnostiach aplikácie plávania vo voľnom čase, - turistika a pohyb v letnej prírode – elementárne poznatky o význame turistiky, jej druhoch a spôsoboch, pešia turistika a pobyt v prírode – základné zručnosti, cykloturistika a p., informácie o možnostiach aplikácie turistiky vo voľnom čase, - lyžovanie a pohyb v zimnej prírode –	<u>Kognitívny:</u> - osvojovanie si základných zručností z plávania, turistiky, korčuľovania, lyžovania v rôznych obmenách, - proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom sezónnych pohybových aktivít, <u>Afektívny:</u> - rozvoj senzorických schopností – pociťovanie, vnímanie, odhad času, priestoru, - rozvoj kultúrno–umeleckých schopností – kultúra pohybového prejavu, precítenie pohybu, interpretácia, kreativita, - rozvoj intelektových schopností – všeobecná inteligencia v	- pozitívne vnímať pohybové aktivity v prírode ako potrebnú súčasť pohybu človeka, - pozitívny vzťah k prírode, pohybovým aktivitám v rôznom prírodnom prostredí, ochrana prírody.

	aktivity a hry so sánkami, klzákami, hry so snehom a na snehu, elementárne poznatky o význame lyžovania, základné pohybové zručnosti z lyžovania, informácie o možnostiach aplikácie lyžovania vo voľnom čase, - korčuľovanie a pohyb na ľade – kĺzanie a hry na ľade, elementárne poznatky o význame korčuľovania, základné pohybové zručnosti z korčuľovania, informácie o možnostiach aplikácie korčuľovania vo voľnom čase, - bicyklovanie – elementárne poznatky o význame bicyklovania, základné pohybové zručnosti z bicyklovania, informácie o možnostiach bicyklovania vo voľnom čase.	kontexte s poznávacími aktivitami, <u>Psychomotorický</u>: - realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí, v rôznych obmenách.	
--	---	---	--

Predmetové kompetencie a ich väzba vzdelávania predmetu telesná výchova na jednotlivé vzdelávacie oblasti

<i>Vzdelávacia oblasť</i>	<i>Téma</i>	Osvojenie kompetencie Žiak	Základ. učivo (povinné) 70%	Prehlbujúce a doplnkové Učivo (disperibilné) 30%
Jazyk a komunikácia	<i>Téma 1.-5.</i>	-používanie správnych pojmov -vhodná komunikácia pri šport. činnostiach		
Matematika a práca s informáciami	<i>Téma 1.-5.</i>	-narábanie s číselnými hodnotami v praxi		
Príroda a spoločnosť	<i>Téma 5.</i>	-precvičovanie poznatkov prírodovedy počas turistických vychádzok v rôznych ročných obdobiach -lyžiarsky výcvik -plavecký výcvik -korčuľovanie		
Človek a hodnoty	<i>Téma 3.</i>	-drobné pohybové hry/EV/		
Umenie a kultúra	<i>Téma 3.-4.</i>	-práca s rytmom, prvky ľudového tanca -veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností		

Prierezové témy			
Dopravná výchova	-precvičovať si získané základné vedomosti zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách pri pobyte mimo školy		
Enviromentálna výchova	-pri pobyte v prírode si uvedomovať jej hodnoty a dôležitosť ochrany		
Osobnostný a sociálny rozvoj	-vážiť si seba i svojich spolužiakov, spolupracovať, pomáhať si pri šport. činnostiach		
Ochrana života a zdravia	-uvedomiť si dôležitosť pohybu ako súčasti starostlivosti o zdravie		
Mediálna výchova			
Multikultúrna výchova	-poznávanie rôznych druhov tancov pochádzajúcich z rôznych častí sveta		
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti	-prezentácia seba samého na súťažiach a vystúpeniach		

4.Požiadavky na výstup.

Kompetencie - spôsobilosti, ktoré je potrebné zvládnuť v procese vyučovania

Telesnej výchovy a ktoré sa opierajú o kľúčové /základné/ kompetencie. Patrí sem: - komunikácia

v materinskom jazyku a v cudzích jazykoch,

- matematická kompetencia a základné, kompetencie v oblasti vedy a techniky,
- digitálna kompetencia,
- naučiť sa učiť,
- spoločenské a občianske kompetencie,
- iniciatívnosť a podnikavosť,
- kultúrne povedomie a vyjadrovanie.

Kompetencie – spôsobilosti podľa jednotlivých tém a druhov kompetencií

Téma	Kompetencie					
	Komunikačné	Občianske	Kultúrne	Sociálne a interpersonálne	Existenciálne	K učeniu

	aktívne a so záujmom počúva	posudzuje svoje reálne fyzické a duševné možnosti	rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení	akceptuje druhých ľudí takých, akí sú	používať informácie a pracovať s nimi	pozná proces učenia, jeho fázy
	je schopný aktívne a zrozumiteľne sa vyjadrovať – s prihliadnutím na komunikačnú situáciu	odhaduje dôsledky vlastného správania a konania v najrozličnejších situáciách	pozná rozdiely medzi folklórom a súčasnou hudobnou produkciou	je platným členom v tímovej práci	riešiť problémy	motivuje sa pre ďalšie učenie
	vníma dôležitosť neverbálneho spôsobu komunikácie	má pozitívny vzťah k svojmu zdraviu	rešpektuje individuálny hudobný vkus	podporuje tímovú snahu	vytvára si vlastný názor	je schopný poznať a pochopiť svoje myšlienkové postupy
	sústredzuje svoju nerozptýlenú pozornosť na toho, kto hovorí	má pozitívny vzťah k sebe aj k iným	všimá si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník	dôveruje a je empatický/á vo vzťahu k druhým	dokáže formulovať a klásť otázky	dopĺňa si vedomosti a rozvíja zručnosti, prepája ich s poznaným, systematizuje ich a využíva pre svoj ďalší rozvoj a reálny život
	udržiava s hovoriacim očný kontakt	háji svoje práva aj práva iných	rozumie poznaniu, že svet je svetom mnohých kultúr a rešpektuje ho	je schopný/á spolupracovať na spoločnej úlohe, činnosti		kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti
	neskáče do reči	v tímovej práci uplatňuje svoje individuálne schopnosti, vedomosti a zručnosti, spolupracuje	iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce	vníma človeka ako súčasť prírody		

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.

K základným metódam teoretického vzdelávania patria:

- opis a vysvetlenie cvičenia, správania a ich opakovanie,
- demonštrácia cvičenia, správania s určením úloh na pozorovanie,

- upozornenie na chyby, nedostatky a ich príčiny s poukázaním na spôsoby ich,
- odstraňovania,
- zadávanie problémových úloh, - zadávanie domácich cvičení,
- beseda, diskusia so žiakmi orientovaná na rozbor pohybovej činnosti a správania, - hodnotenie dosiahnutých výsledkov a vytyčovanie ďalších úloh a cieľov. *K základným metódam osvojovania poznatkov žiakmi patria:*
- pozorovanie ukážky a vytváranie predstavy o nej,
- opakovanie opisu a vysvetlenia formou vonkajšej, neskôr aj vnútornej reči,
- cieľavedomé sledovanie praktickej činnosti / iných i svojej/ a porovnávanie sledovaného,
- samostatné riešenie úloh učebnej a výchovnej činnosti,
- uvedomenie si nedostatkov a ich odstraňovanie v praktickej činnosti,
- uplatňovanie osvojených vedomostí v pohybovej činnosti, v správaní a pri sebakontrolе v štandardných, postupne v zmenených podmienkach a pri cvičení doma.

V procese telovýchovného teoretického vzdelávania žiakov je potrebné vždy spájať slovné pôsobenie s praktickou činnosťou, názornou ukážkou a pod.

6.Učebné zdroje - učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..

Sivák a kol.: Metodická príručka k TV na I. stupni,

F. Sýkora a kol. Didaktika školskej TV, UO pre I. st. ZŠ

odborné a športové časopisy – Telesná výchova a

šport,

Komenský náučné slovníky – kol. Malá encyklopédia TVaŠ,

internetové stránky, didaktické prostriedky – magnetofón, diapojektor.

7.Hodnotenie predmetu.

Žiaci sú hodnotení známku. Hodnotenie žiaka musí byť komplexné, založené na princípe individuálneho prístupu k osobnosti žiaka. Hlavným kritériom hodnotenia je individuálne zlepšenie v pohybových zručnostiach, vedomostiach, psychomotorických schopnostiach, v snahe o lepšie

výkony. V smere k žiakovi by malo prevládať pozitívne hodnotenie, motivujúce k podávaniu lepších výkonov, aby šport a pohyb sa stal neoddeliteľnou súčasťou života.

Kritéria a stratégie hodnotenia: Metodický pokyn MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011.

7. ročník

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
	FYZIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
	DEJEPIS
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	TECHNIKA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie, pretože vytvára predpoklady pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov. Kvalitné poznanie a praktické ovládanie slovenského jazyka podmieňuje pohotovú, primeranú a kultivovanú komunikáciu. Žiaci nadobúdajú také schopnosti a zručnosti, aby sa dokázali orientovať v rôznych komunikatívnych situáciách, vedeli sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovať v praktickom živote.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry tvoria tri oblasti: Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh, Literatúra.

V oblasti *Jazyková komunikácia* žiaci nadobúdajú schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie, potrebné k osvojeniu si spisovnej podoby slovenského jazyka. Jazyková komunikácia vedie žiakov k presnému a logickému mysleniu, ktoré je základným predpokladom zrozumiteľného vyjadrovania. Žiaci dokážu informácie získavať, poznávať a porovnávať.

V oblasti *Komunikácia a sloh* sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, čítať s porozumením, kultivovane písať, rozprávať, nadobúdajú kompetencie text analyzovať a hodnotiť.

V oblasti *Literatúra* sa žiak prostredníctvom literárnych ukážok zoznamuje s literatúrou všeobecne, konkrétne s literárnymi druhmi, literárnymi žánrami, kompozíciou literárnych diel, štylistikou literárneho textu, získava informácie o autoroch, ich živote a ďalších dielach. Žiaci sa učia formulovať vlastné názory, získavajú kompetencie rozlíšiť fiktívny príbeh od skutočného. Postupne nadobúdajú čitateľské zručnosti, schopnosť reprodukovать prečítaný text a samostatne tvoriť nový umelecký text. Žiaci nadobúdajú poznatky, ktoré pozitívne ovplyvňujú ich postoje, životnú hodnotovú orientáciu, prosociálne správanie, obohacujú ich duchovne. Žiak získava etické kompetencie a také intelektuálne zručnosti, ktoré z neho robia vzdelaného čitateľa.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry na 2. stupni základnej školy je:

- viesť žiakov k spoznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému,

- viesť žiakov k poznaniu bohatosti jazykových prostriedkov na jednotlivých rovinách jazykového systému, zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov,
- rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t.j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách,
- pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku, prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu kultúry ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných,
- prostredníctvom jazyka viesť žiakov k spoznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka,
- prehlbovať estetické cítenie žiakov a tak im umožniť vnímať a precítiť krásu umeleckého slova či diela,
- rozvíjať etické cítenie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu,
- zoznámiť žiakov so súborom diel slovenskej a základnej svetovej literatúry, posilniť u žiakov záujem o tvorbu regionálnych autorov,
- viesť žiakov od základnej gramotnosti k získaniu čitateľských návykov, vzbudiť záujem o čítanie a pozitívne prijímať literatúru a kultúru, čítať s porozumením.

Prierezové témy predmetu

V predmete Slovenský jazyk a literatúra budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

(Na tomto mieste uvádzame názvy TC, v ktorých budeme prierezové témy rozvíjať, konkrétne učivo aj s prierezovými témami je uvedené v TVVP jednotlivých ročníkov.)

Environmentálna výchova: 5.ročník - SJ : Opakovanie zo 4.roč., Zhovárame sa a diskutujeme, chceme byť informovaní, Informujeme včas a správne, Opisujeme svet vôkol nás, Tvoríme jednoduché príbehy; Literatúra: Ľudové rozprávky, Autorské rozprávky, Encyklopédie, 6.ročník - SJ : Opakovanie vedomostí a zručností z 5.ročníka, Zhovárame sa a diskutujeme, Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov, Svet v pohybe; Literatúra: Poézia - Básne , Rozprávania vo veršoch i v próze - Dobrodružná literatúra, 7.ročník - SJ :Opakovanie vedomostí a zručností zo 6.ročníka, Slovné druhy, Skladba; Literatúra: Aktivizácia vedomostí zo 6.ročníka, Próza - Dobrodružná novela a dobrodružný román, Dramatické umenie - Filmová tvorba, 8.ročník - SJ: Opakovanie učiva zo 7. ročníka, Tvaroslovie, Skladba, Literatúra: Poézia – prírodná poézia Hviezdoslava, Próza – Zo života mladých ľudí, 9. ročník – SJ: Staň sa dobrým rečníkom, Uvažujme spolu, Drieme v tebe umelec?

Multikultúrna výchova: 5.ročník - SJ : Zhovárame sa a diskutujeme, Píšeme si so známymi, Informujeme včas a správne, Opisujeme svet vôkol nás, Tvoríme jednoduché príbehy; Literatúra:

Pozvánka do knižnice, Ľudová pieseň, Poézia nonsensu, Ľudové rozprávky, Autorské rozprávky, Komiks; 6.ročník - SJ: Opakovanie vedomostí a zručností z 5.ročníka, Nielen ľudia, aj vety tvoria príbehy, Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov, Svet v pohybe; Literatúra: Poézia - Básne, Balady, Rozprávanie vo veršoch i v próze – Bájke; 7.ročník - SJ: Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka, Komunikácia v spoločnosti; Literatúra: Poézia – Epika, Próza – Detektívna literatúra, 8.ročník - SJ: Tvaroslovie, Literatúra: Poézia – umelá poézia, Próza – vedeckofantastická literatúra, denník, dievčenský román, 9. ročník – SJ: Štýlovo sa obliekaš, štýlovo sa vyjadruj, Uvažujme spolu,

Mediálna výchova: 5.ročník - SJ: Zhovárame sa a diskutujeme, Píšeme si so známymi, Chceme byť informovaní, Informujeme včas a správne, Opisujeme svet v ôkol nás, Rozširujeme si slovnú zásobu; Literatúra: Pozvánka do knižnice, Ľudová pieseň, Autorské rozprávky, Pozrime si rozprávku, Encyklopédie, Komiks; 6.ročník - SJ: Opakovanie vedomostí a zručností z 5.ročníka, Zhovárame sa a diskutujeme, Ako tvoríme slová, Svet v pohybe; Literatúra: Rozprávanie vo veršoch i v próze - Bájky, Detektívna literatúra; 7.ročník - SJ: Komunikačné situácie, Komunikácia v spoločnosti, Slovné druhy;

Literatúra: Poézia - Lyrika, Populárna pieseň, Próza – Dobrodružná novela a dobrodružný román, Detektívna literatúra, 8.ročník - SJ:

Tvaroslovie, Reklama, Rozprávanie, Slovná zásoba, Skladba, Literatúra: Próza – denník, 9. ročník – SJ: Štýlovo sa obliekaš, štýlovo sa vyjadruj, Staň sa dobrým rečníkom

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5.ročník - SJ: Spoznajme sa, Opakovanie zo 4.ročníka, Ako sa učiť, Zhovárame sa a diskutujeme, Píšeme si so známymi, Chceme byť informovaní, Informujem včas a správne, Opisujeme svet v ôkol nás, Tvoríme jednoduché príbehy, Rozširujeme si slovnú zásobu, Opakovanie učiva 5. roč.; Literatúra: Opakovanie vedomostí zo 4.roč., Pozvánka do knižnice, Ľudová pieseň, Ľudové rozprávky, Poézia nonsensu, Autorské rozprávky, Pozrime si rozprávku, Čo opriadli povesti, Encyklopédie, Komiks, 6.ročník - SJ: Opakovanie vedomostí a zručností z 5. ročníka, Zhovárame sa a diskutujeme, Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov, Svet v pohybe; Literatúra:

Ľudová slovesnosť, Poézia – Básne, Balady, Rozprávanie vo veršoch i v próze - Bájky, Bájke; 7.ročník - SJ: Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka, Komunikačné situácie, Komunikácia v spoločnosti; Literatúra: Poézia - Lyrika, Epika, Próza – Dobrodružná novela a dobrodružný román, Robinsonáda, Detektívna literatúra, 8.ročník - SJ: Tvaroslovie, Slovná zásoba, Skladba, Literatúra: Poézia – Ľudová a pololudová poézia, Modlitba, Vedecko-fantastická literatúra, Denník, 9. ročník – SJ: Štýlovo sa obliekaš, štýlovo sa vyjadruj, Staň sa dobrým rečníkom, Uvažujme spolu, Drieme v tebe umelec? Hľadáme odborníkov, Literatúra: Poézia, Epika a epické žánre

Dopravná výchova: 5.ročník - SJ: Píšeme si so známymi, Tvoríme jednoduché príbehy; Literatúra: Encyklopédie; 6.ročník - SJ: Opakovanie vedomostí a zručností z 5.ročníka, Svet v pohybe; Literatúra: Rozprávanie vo veršoch i v próze - Detektívna literatúra; 7.ročník - SJ: Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka, Slovné druhy; Literatúra: Próza – Príbehy zo života detí, 8.ročník - SJ: Slovná zásoba, Literatúra: Próza – Zo života mladých ľudí, 9. ročník – SJ: Hľadáme odborníkov

Ochrana života a zdravia: 5.ročník - SJ: Opakovanie zo 4.ročníka, Informujeme včas a správne Literatúra: Ľudová pieseň, Ľudové rozprávky, Encyklopédie; 6.ročník - SJ: Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí javov, Zhovárame sa a diskutujeme, Svet v pohybe; Literatúra: Poézia - Balady, Rozprávanie vo veršoch i v próze – Zo života detí, Dobrodružná literatúra; 7.ročník - SJ: Slovné druhy, Skladba, komunikácia v spoločnosti; Literatúra: Próza - Dobrodružná novela a dobrodružný román, Príbehy zo života detí, 8.ročník - SJ: Tvaroslovie, Literatúra: Próza – Zo života mladých ľudí, Literatúra faktu, 9. ročník – Literatúra: Poézia, Epika a epické žánre, Dramatické umenie

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 5.ročník - SJ: Informujeme včas a správne, Tvoríme jednoduché príbehy, Zhotovujeme podľa návodu; Literatúra: Ľudová pieseň, Pozrime si rozprávku, Čo opriadli povesti, Komiks; 6.ročník - SJ: Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov, Informujeme presne a pútavo; Literatúra: Poézia - Populárna pieseň; 7.ročník - SJ: Komunikácia v spoločnosti, Projekt; Literatúra: Poézia - Lyrika, Próza - Dobrodružná novela a dobrodružný román, 8.ročník - SJ: rozprávanie, Literatúra: Próza – Vedecko-fantastická literatúra, 9. ročník – SJ: Staň sa dobrým rečníkom, Epika a epické žánre

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 5.ročník - SJ: Píšeme si so známymi, Chceme byť informovaní, Opisujeme svet vŕokol nás; Literatúra: Ľudová pieseň, Ľudové rozprávky, Autorské rozprávky; 6.ročník - SJ: Zhovárame sa a diskutujeme, Ako tvoríme slová, Svet v pohybe, Nielen ľudia, aj vety tvoria príbehy
Literatúra: Poézia – Balady, Rozprávanie vo veršoch i v próze – Zo života detí, Dramatické umenie; 7.ročník - SJ: Slovné druhy; Literatúra: Poézia – Lyrika, Populárna pieseň, Próza - Príbehy zo života detí, 8.ročník - SJ: Tvaroslovie, Literatúra: Próza – Zo života mladých ľudí, 9. ročník – Literatúra: Epika a epické žánre

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5.ročník - SJ: Tvoríme jednoduché príbehy; Literatúra: Ľudová pieseň, Ľudové rozprávky, Čo opriadli povesti, 6.ročník - SJ: Ako tvoríme slová, Svet je plný zaujímavých ľudí, vecí, javov; Literatúra: Rozprávanie vo veršoch i v próze - Báje; 7.ročník - SJ: Slovné druhy; Literatúra: Próza - Dobrodružná novela a dobrodružný román, 8.ročník - SJ: Rozprávanie
Literatúra: Poézia – Ľudová a pololudová poézia, Próza – Zo života mladých ľudí, štúrovci, 9. ročník – SJ: Štýlovo sa obliekaš, štýlovo sa vyjadruj, Každý deň povedať dobré slovo, Literatúra: Poézia, Epika a epické žánre.

Organizačné formy a metódy A. Organizačné formy:

- klasická hodina
- práca dvojíc
- práca v skupinách
- hranie rolí (dramatizácia)

- práca s internetom
- projektová práca
- beseda

B. Metódy vyučovania

- a) motivačné metódy** – rozprávanie, rozhovor, pojmová mapa (mapa mysle), posluš nahrávky, rozbor citátov
- b) expozičné metódy** – výklad, rozhovor, diskusia, demonštračná metóda, pozorovanie, porovnávanie, inštruktáž, práca s knihou, textom, slovníkom
- c) aktivizujúce metódy** – diskusia, zážitkové učenie, dialogizované čítanie, párová a skupinová práca, didaktické hry, rébusy, hádanky, riekanky, básne, tvorivé písanie, práca s internetom, tvorba projektu, ilustrácia textu, vizualizácia textu, problémové úlohy
- d) fixačné metódy** – precvičovanie, opakovanie, systematizácia poznatkov

Učebné zdroje:

5.ročník: Slovenský jazyk pre 5.ročník ZŠ - Krajčovičová-Kesselová-Sedláková-Hirschnerová, SPN

2009, Literárna výchova pre 5.ročník ZŠ – Jarmila Krajčovičová, Jela Krajčovičová, Združenie EDUCO 2010

6.ročník: Slovenský jazyk pre 6.ročník ZŠ – Krajčovičová-Kesselová, SPN 2009, Literárna výchova pre

6. ročník základných škôl - Mgr. D. Petříková, Združenie EDUCO 2010

7.ročník: Slovenský jazyk pre 7. ročník ZŠ - Jarmila Krajčovičová, Milada Caltíková, Lucia Žigová, Orbis

Pictus Istropolitana, Bratislava 2005, Literárna výchova pre 7.ročník základných škôl – Mgr. Daniela

Petríková, PaedDr. Rudolf Trutz, OG – Vydavateľstvo Poľana, spol. s r.o., Bratislava 2004

8.ročník: Slovenský jazyk pre 8. ročník - Jarmila Krajčovičová, J. Kesselová, SPN 2011, Literárna výchova pre 8.ročník základných škôl – Mgr.

Daniela Petříková, združenie VKÚ. a.s. 2011

9. ročník: Slovenský jazyk pre 9. ročník ZŠ – Krajčovičová – Kesselová, SPN 2011, Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl – Mgr. Daniela

Petríková VKÚ, a. s. 2011

Ďalšími učebnými zdrojmi a pomôckami sú zbierky úloh zo SJ pre jednotlivé ročníky, rôzne druhy slovníkov, súbor CD s literárnymi nahrávkami pre 5.- 9. ročník, platne s ukážkami z literárnych diel, prezentácie, nástenné gramatické tabule, portréty spisovateľov, pracovné listy...

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka	Obsah učiva v 7. ročníku, ciele, rozdelenie predmetu na jazykovú časť a literatúru. Pravopisné cvičenia, tvaroslovie, opisný slohový postup, náuka o slove, skladba.	Žiak vie tvoriť vety podľa obrázku, pracovať s textom, vie použiť teoretické vedomosti pri práci s textom, gramatický správne písať jednotlivé slovné druhy. Vie charakterizovať a vytvoriť opis, použiť teoretické vedomosti pri práci s cvičeniami. Žiak dokáže nájsť vo vete podmet a prísudok, prísudzovací sklad, vysvetliť zhodu. <i>Vie vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.</i>	FG
Komunikačné situácie	Komunikácia – asertívna, efektívna, pravidlá komunikácie, verbálne a neverbálne vyjadrovanie, vyjadrenie vôle a citov, formulovanie názoru, argumenty a protiargumenty Nespisovné slová – nárečové, slangové slová Skratky – značky, iniciálové skratky, skratkové slová	Žiak vie prispôsobiť lexiku textu cieľu komunikačnej situácie. Pri tvorbe textov žiak dokáže využívať bohatstvo slovnej zásoby s ohľadom na zámer a cieľ komunikácie. Žiak vie vysvetliť pojem asertivita, asertívne správanie. Žiak vie samostatne vytvoriť súvislý, logicky usporiadaný text na danú tému. Žiak dokáže samostatne využívať vhodné jazykové prostriedky s ohľadom na komunikačnú situáciu. Žiak vie identifikovať skratky v texte a vysvetliť ich použitie. <i>Vie uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.</i>	FG

Komunikácia v spoločnosti	Príhovor, prívet Slová cudzieho pôvodu – výslovnosť, pravopis Slová podľa dobového výskytu – archaizmy, historizmy, neologizmy, zastarané slová Diktát č. 1 – cudzie slová	Žiak vie vysvetliť podstatu príhovoru, dokáže samostatne vytvoriť jednoduchý príhovor na danú tému a predniesť ho. Žiak vie rozlíšiť v texte cudzie slová, dokáže ich gramaticky správne zapísať a vysloviť, analyzovať a opraviť chyby. Žiak vie definovať slovnú zásobu a jej vývoj, rozlíšiť neologizmy, historizmy, archaizmy a zastarané slová, vysvetliť ich používanie, uviesť príklady. <i>Vie analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Vie vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.</i>	FG
Slovné druhy	Podstatné mená – pomnožné podstatné mená, rod, skloňovacie vzory Prídavné mená – rozdelenie (akostné, vzťahové, privlastňovacie), gramatické kategórie, skloňovacie vzory, stupňovanie Diktát č. 2 – prídavné mená 1. písomná slohová práca –	Žiak vie určiť a nájsť v texte podstatné mená, vie identifikovať a vysvetliť pomnožné podstatné mená, spisovne ich vysloviť, určiť rod a skloňovacie vzory pomnožných podstatných mien. Žiak vie rozlíšiť akostné, vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, vysvetliť ich funkciu v texte. Žiak dokáže pravopisne správne zapísať prídavné mená podľa vzorov matkin, otcov, páví, analyzovať a opraviť chyby v kontrolnom	

	umelecký opis Umelecký opis – znaky, jazykové prostriedky Zámená – charakteristika, druhy zámen, pravopis Číslovky – základné číslovky, radové číslovky, násobné číslovky, určité a neurčité číslovky, pravopis čísloviek, skloňovanie čísloviek Diktát č. 3 – číslovky Slovesá – slovesný vid, vidové dvojice Dynamický opis – opis pracovného postupu 2. písomná slohová práca – dynamický opis (opis pracovného postupu) Príslovky, predložky, spojky – definícia, pravopis, interpunkcia Diktát č. 4 – zhrnutie učiva 7. ročníka.	diktáte. Žiak vie spoznať umelecký opis v literatúre, dokáže ho samostatne vytvoriť. Žiak vie identifikovať zámená v texte, vie rozlíšiť druhy zámen, dokáže ich zapísať pravopisne správne. Žiak vie charakterizovať číslovky, rozlíšiť ich druh, nájsť ich v texte, pravopisne správne ich zapísať, vie vysvetliť rozdiel medzi určitými a neurčitými číslovkami a uviesť príklady. Získané vedomosti dokáže použiť pri písaní diktátu, dokáže analyzovať a opraviť chyby. Žiak dokáže nájsť slovesá v texte, určiť ich gramatické kategórie, rozlíšiť pomocné a plnovýznamové slovesá, určiť vid slovies a vytvoriť vidové dvojice. Žiak vie vysvetliť podstatu dynamického opisu, dokáže vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu so správnou štylizáciou a stavbou, vie využiť všetky znaky, skontrolovať a opraviť pravopisné i štylistické chyby v slohovej práci. Žiak vie charakterizovať a nájsť v texte příslovky, dokáže ich vystupňovať, určiť pád slovných spojení s predložkou. Žiak dokáže správne zapísať čiarku pred spojkou. Žiak dokáže naučené vedomosti využiť pri práci na zadaných úlohách a pri diktáte. <i>Vie uviesť príklady úspešných jednotlivcov. Vie analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia.</i>	
Skladba	Veta - jednoduchá veta, holá a rozvitá veta Vetné členy – holý vetný člen, rozvitý vetný člen, viacnásobný vetný člen, vetný základ ako jadro jednočlennej vety Jednočlenná veta – slovesná a neslovesná	Žiak vie určiť jednoduchú vetu, prisudzovací sklad, nájsť podmet a přísudok, vie vysvetliť rozdiel medzi holou a rozvitou vetou, vytvoriť príklad. Žiak dokáže rozlíšiť jednotlivé typy vetných členov, vie nájsť vetný základ a vysvetliť jeho podstatu, vie rozlíšiť jednočlennú a dvojčlennú vetu, samostatne tvoriť príklady, vie rozlíšiť jednočlennú vetu slovesnú a neslovesnú a tvoriť príklady.	

FG

Projekt	Projektová práca - príprava projektu na jednu zo zadaných tém: Miesto, ktoré mám rád, Slávni rečníci, Praktický pomocník	Žiak vie pripraviť a prezentovať projekt na danú tému	
----------------	--	---	--

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina	Obsah učiva literatúry v 7. ročníku, ciele, aktivizácia vedomostí zo 6. ročníka	Žiak si zopakuje pojmy báseň, pieseň, balada, báj, bájka, detektívka a iné.	
Umelecká literatúra v poézii	Anekdoty Poezia – ponáška na ľudovú slovesnosť, refrén, sylabický verš, trópy, obkročný rým, voľný verš, vonkajšia kompozícia básne, tvorba J. Bottu, J. Kráľa, J. Francisciho, J. Matušku, J. Smreka, J. Lenka, V. Mihálka Piesne – epiteton, metafora, personifikácia, prirovnanie, pieseň, populárna pieseň, texty Peteraja, Zemana, Urbana, Váleka, Smatanovej, No Name Projektová práca – Zahrajme sa na básnikov	Žiak vie vysvetliť termín anekdota, vie rozlíšiť anekdotu od krátkych útvarov ľudovej slovesnosti, dokáže vysvetliť pojem pointa, vie uviesť jeden príklad na anekdotu, pozná termíny verš, sylabický a voľný verš, rým, strofa, refrén, trópy, vie rozlíšiť obkročný rým, vie určiť vonkajšiu kompozíciu básne. Dokáže vysvetliť na konkrétnom texte slabičný veršový systém. Žiak dokáže charakterizovať ponášky na ľudovú slovesnosť, vie plynulo čítať a recitovať básne. Vie charakterizovať tvorbu jednotlivých autorov, vie vymenovať príklady z ich tvorby. Žiak vie zaradiť ukážky k jednotlivým literárnym žánrom na základe ich znakov. Žiak dokáže charakterizovať umelecké jazykové prostriedky, nájsť ich v konkrétnom texte, vysvetliť ich význam slovne i ilustráciou.	
		Žiak vie tromi znakmi charakterizovať žánre báseň a populárna pieseň, vie vymenovať piatich predstaviteľov slovenskej poézie a dvoch autorov textov populárnych piesní. Žiak vie naspamäť predniesť jednu ukážku s dôrazom na správnu artikuláciu, výslovnosť a intonáciu. Dokáže spracovať a prezentovať projekt na zadanú tému. <i>Chápe postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych.</i>	FG

Umelecká literatúra v próze	Detský hrdina v literatúre, dobrodružstvo v literatúre, fantasy literatúra, detektívka, western, robinsonáda, poviedka, jarožprávanie, dej a prostredie literárneho diela, dialóg, slang, jazykový prejav ako prostriedok charakteristiky literárnej postavy, literatúra pre deti a mládež, personifikácia, rozprávaci slohový postup, pásmo rozprávača, pásmo postáv, kladný a záporný hrdina diela J. G. Tajovského, J. C. Hronského, M. Kukučina, Ľ. Suballyovej, G. Futovej, K. Uhríka, M. Hlušikovej, J. Babaríka, H. Koškovej, R. Kiplinga, J. Londona, G. Harveyovej, A. C. Doylea, I. Molitora, M. Molitorovej, R. Riordana, T. Brezinu, K. Maya, L. WelskopfovejHenrichovej, D. Defoa, S. O'Della	Žiak vie vysvetliť termín western, princípy žánru robinsonáda, vysvetlí princíp výstavby textu detektívky. Žiak dokáže vysvetliť termín dievčenský román, zostaviť osnovu textu, charakterizovať postavy, na základe konania rozlíšiť kladné a záporné postavy, odlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv. Žiak dokáže v ukážke rozlíšiť rozprávaci slohový postup, ja- rozprávanie. Žiak vie povedať znaky fantastickej literatúry, dokáže vybrať z textu kľúčové informácie. Žiak vie naspamäť predniesť jednu ukážku s dôrazom na správnu artikuláciu, výslovnosť a intonáciu. <i>Vie vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vie uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.</i>	FG
Dramatické umenie	Rozhlasová hra, divadlo, film, televízna hra, literárny a technický scenár, diela J. Bodnárovej, J. C. Hronského	Žiak vie vysvetliť pojem scenár, rozlíšiť literárny a technický scenár. Žiak dokáže rozlíšiť film, rozhlasovú a televíznu hru podľa typických znakov. Žiak dokáže naučené poznatky využiť v praxi.	
Opakovanie učiva	Systematizácia a fixácia získaných vedomostí Literárne hry Vyhodnotenie práce	Žiak dokáže uplatniť nadobudnuté vedomosti v zadaných úlohách.	

ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika predmetu

Predmet anglický jazyk je zameraný na prípravu používať cudzí jazyk v praktických situáciách, správne sa vyjadrovať ústne i písomne, porozumieť a adekvátne reagovať v priamej komunikácii s ľuďmi, ktorých materinský jazyk je odlišný od slovenčiny. Poslaním anglického jazyka je teda poskytnúť žiakom možnosť získať jazykové dorozumievacie spôsobilosti i v inom, než len rodnom jazyku, a tým zvýšiť ich šance v ďalšom štúdiu a v budúcom pracovnom uplatnení i mimo územia našej republiky.

V 5. ročníku sa budú žiaci opierať o vedomosti a zručnosti získané na prvom stupni, a to predovšetkým v oblasti základných pojmov (farby, čísla, osoby, zvieratá, veci), každodenných výrazov a základných fráz jednoduchej konverzácie (pozdravy, bežná komunikácia v triede a prostredí blízkom detskému svetu). Postupne si budú rozširovať slovnú zásobu poznávaním nielen svojho bezprostredného okolia (telefónne čísla, obľúbené veci, zvieratá, školské predmety, opis ľudí a pod.), ale aj vzdialenejšieho sveta (názvy krajín a miest, zemepisné pojmy, pojmy z matematiky, biológie a iných predmetov). Pozornosť bude venovaná i správne slovosledu anglickej vety, a to i prostredníctvom vypracúvania jednoduchých projektov. Žiaci si osvoja i základy gramatiky – podstatné i prídavné mená, slovesné časy, zámená.

V 6. ročníku budú pre žiakov východiskom vedomosti získané v 5. ročníku, a to predovšetkým v oblasti nadviazania základnej spoločenskej konverzácie, ako vyjadrenie zdvorilosti (dokážu sa pozdraviť a rozlúčiť, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť a pod.), v oblasti ich vzťahu k okolitému svetu (dokážu povedať, odkiaľ pochádzajú, poznajú rodinné vzťahy, vedia viesť jednoduchý rozhovor o svojej škole, domácich zvieratkách a obľúbených veciach), ako i v oblasti každodenného života (vedia sa orientovať v čase, opísať svoj režim dňa, porozprávať o svojom voľnom čase a pod.). Rozširovať si budú slovnú zásobu poznávaním svojho mesta, domu, prípadne bytu, budú sa učiť nakupovať jedlo i oblečenie, zvládnu opis obrázka i činností na ňom, budú poznávať dátumy. Pozornosť bude naďalej venovaná správne slovosledu anglickej vety v ústnom i písomnom prejave i pri tvorbe jednoduchých projektov. Dôraz bude kladený na rozvoj komunikatívnych zručností detí. Okrem opakovania gramatických javov z 5. ročníka sa učivo gramatiky rozširuje o ďalšie slovesné časy, počítateľné a nepočítateľné podstatné mená.

V 7. a 8. ročníku budú žiaci rozvíjať svoje vedomosti a zručnosti z predchádzajúceho ročníka, a to hlavne v oblasti komunikácie o rodine, škole, obľúbených osobách, veciach, voľnom čase, ako i v oblasti orientovania sa v meste pri nakupovaní, návšteve rôznych inštitúcií, prípadne podávaní informácií o ich polohe. Naučia sa vyjadriť svoj názor a pocity. Získajú vedomosti z oblasti životného prostredia, zdravia a jeho ochrane. V učive gramatiky preberú siedmci budúci a predprítomný čas.

V 8. ročníku v rámci gramatiky preberú použitie gerundia, trpný rod sloves, podmieňovací spôsob. Naďalej sa dôraz kladie na komunikatívne zručnosti žiakov.

V 5. – 8. ročníku pracujeme s novými učebnicami Project 3. edícia, kde využívame metódu CLIL, ktorá je postavená na tom, že téma z iného vyučovacieho predmetu je vyučovaná po anglicky,

Ciele predmetu

Cieľom vyučovania anglického jazyka je naučiť žiakov:

- osvojiť si všetky formy dorozumievania sa v anglickom jazyku
- uplatňovať jazykové zručnosti pri hovorení, počúvaní, písaní a čítaní
- komunikovať v anglickom jazyku na veku primeranej úrovni
- využívať vedomosti a zručnosti, ktoré už žiaci nadobudli i v materinskom jazyku
- rozvíjať výslovnosť žiakov pomocou napodobňovania a opakovania
- osvojiť si informácie z rôznych oblastí spoločenského života, o krajinách, ktorých jazyk sa učia - naučiť sa používať rôzne materiály a zdroje na štúdium
- podporovať pozitívny postoj k učeniu sa anglického jazyka používaním metód, ktoré sú motivujúce, aktivizujúce, zaujímavé a primerane náročné
- využívať medzipredmetové vzťahy

Prierezové témy predmetu

V predmete anglický jazyk budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 5. ročník, téma Môj svet; 6. ročník, téma Zvieratá; 7. ročník, téma Čas a miesta, 8. ročník, téma Skúsenosti, Problémy; 9. ročník, téma Naše životné prostredie, Riskovanie, Kúpa a predaj

Multikultúrna výchova: 5. ročník, téma Nadviazanie kontaktu, Priatelia a rodina, Môj svet, Čas, Moja izba, Ľudia; 6. ročník, téma Môj život, Prázdniny, Zvieratá; 7. ročník, téma Zábava, Čas a miesto; 8. ročník, téma Sláva, Hrdinovia; 9. ročník, téma Vzťahy, Môžem sa opýtať?

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5. ročník, téma Nadviazanie kontaktu, Priatelia a rodina, Môj svet, Čas, Miesta, Ľudia; 6. ročník, téma Môj život, Dovolenky, Svet; 8. ročník, téma Pracovná skúsenosť, Zdravie a bezpečnosť; 9. ročník, téma Predstavovanie, Vzťahy,

Ochrana života a zdravia: 6. ročník, téma Jedlo; 8. ročník, téma Problémy; 9. ročník, téma Problémy, Riskovanie **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:** 5., 6., 7., 8. a 9. ročník, všetky témy v učebniciach.

Organizačné formy a metódy vyučovania

- komunikatívna metóda

- naratívna metóda
- audio-lingválna metóda
- riadený rozhovor

- didaktické hry

Žiaci budú pod vedením učiteľa pracovať:

- individuálne
- vo dvojiciach
- v skupinách
- na projektoch (v škole i v rámci domácej prípravy)
- s interaktívnymi produktami

Učebné zdroje

Učebnice: Naomi Simmons: Family and Friends1 a 2, Oxford University Press, pracovné zošity k učebniciam, Tom Hutchinson: Project 3rd

Edition 1, 2, 3, 4, 5 Oxford University Press, pracovné zošity k učebniciam. Časopisy: Ufin, Hello

CD-ROM k učebniciam Project 1, 2, 3, 4, 5

Anglicko-slovenský a slovensko-anglický slovník

Flashcards

Učebné osnovy pre 7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
-----------------	-------------------	-------------------	---------------------

Zábava	Slovná zásoba - zábava Pomenovanie televíznych programov Použitie väzby <i>going to</i> v oznamovacích, opytovacích vetách, zápore a krátkych odpovediach Prídavné mená a príslovky Tvorenie a postavenie prísloviek vo vete Kategorizácia filmov Opisný tvar slovesa musieť – <i>have to</i> Vyjadrenie pozvania na činnosť pomocou <i>Why...? Let's ... Shall...?</i> Britský film História / Umenie : Grécke divadlo Projektová práca: Moje obľúbené filmy	Žiak má získať schopnosť: -vypočítať a podať informáciu o tom, čo budú kamaráti robiť večer -pomenovať typy programov a povedať, ktoré sú jeho obľúbené -porozumieť hlavnej myšlienke živej scény z filmu -pomenovať filmové žánre -vyjadriť, čo musí a nemusí robiť -dramaticky stvárať príbeh -pozvať na činnosť a reagovať na ponuku -utvoriť príslovku z prídavného mena -vhodne použiť príslovku vo vete -vypracovať a prezentovať projekt o obľúbených filmoch	
Nadviazanie kontaktu	Slovná zásoba - nadviazanie kontaktu Prítomné časy - jednoduchý a priebežový	Žiak má získať schopnosť: -reagovať pri prvom stretnutí -rozlíšiť, kedy má použiť prítomný jednoduchý čas na vyjadrenie pravidelnosti vykonávaných činností a prítomný priebežový čas na vyjadrenie činnosti vykonávanej v tejto chvíli	
Môj život	Slovná zásoba - môj život Minulý jednoduchý čas pravidelných a nepravidelných slovies v oznamovacích, opytovacích vetách a v zápore Moja rodina Predstavovanie ľudí Využitie slovesa <i>like</i> Športy Biológia:migrácia	Žiak má získať schopnosť: -rozprávať o jednotlivých etapách svojho života -použiť minulý jednoduchý čas na vyjadrenie ukončeného deja -opýtať sa, čo sa dialo minulý víkend, týždeň -rozprávať o jednotlivých členoch svojej rodiny -vyjadriť svoj názor na uskutočnené podujatia -súhlasiť, nesúhlasiť s názorom, situáciou -pozvať na podujatie vo voľnom čase -predstaviť, čo má/nemá rád	

		-vypracovať a prezentovať projekt o rodine -porozumieť odbornému textu z biológie -vypracovať a prezentovať projekt o rodine svojej alebo fiktívnej	
Budúcnosť	Slovná zásoba - budúcnosť Vesmír Miesta Predložky miesta Budúci čas - oznamovacie vety, otázky a zápor Použitie <i>will</i> - na vyjadrenie budúcnosti - na vyjadrenie rozhodnutia - na vyjadrenie ponúknutia pomoci Doprava Fyzika:solárny systém	Žiak má získať schopnosť: -pomenovať vesmírne telesá -vyjadriť svoj názor na budúcnosť -pochopiť príbeh a reagovať na jeho obsah -odpovedať na otázky v dotazníku -použiť budúci čas na vyjadrenie rozhodnutia -ponúknuť pomoc -používať bežné spoločenské frázy -vypracovať a prezentovať projekt o budúcnosti -poznať druhy dopravy -porozumieť odbornému textu z fyziky -vypracovať a prezentovať projekt o budúcnosti	FG
Časy a miesta	Slovná zásoba - časy a miesta Minulý priebehový čas - oznamovacie vety, otázky, zápor Využitie minulých časov - jednoduchého a priebehového Prírodné katastrofy Dom - miestnosti a nábytok Voľný čas a záľuby Slovesá zmyslového vnímania Británia Geografia:časové pásma	Žiak má získať schopnosť: -pomenovať známe štáty sveta -správne opísať situáciu a dej v minulosti -použiť minulé časy - jednoduchý a priebehový -pomenovať prírodné katastrofy, podať konkrétnu informáciu -používať slovesá zmyslového vnímania -vyjadriť svoj názor v danej situácii -rozprávať o Británii -hľadať špecifické informácie v odbornom texte -vypracovať a prezentovať projekt o krajine	

Londýn	Slovná zásoba - Londýn Prehliadka pamätihodností Určitý člen v názvoch Určitý a neurčitý člen Smer cesty Plánovanie činností v budúcnosti Zámena New York Dejepis: Veľký mor v Londýne	Žiak má získať schopnosť: -hovoriť o známych miestach v Londýne -používať určitý člen v názvoch miest -rozlíšiť používanie určitého a neurčitého člena -opýtať sa na smer cesty -vysvetliť smer cesty -navrhnuť, čo by bolo možné robiť vo veľkomeste -pozvať priateľov k spoločnej aktivite -prijať/odmietnuť pozvanie -vyhľadať detailné informácie z textu -rozprávať o živote a zaujímavostiach vo veľkomeste -zhotoviť a prezentovať projekt o veľkomeste	FG
--------	--	--	----

RUSKÝ JAZYK

Charakteristika predmetu

Ruský jazyk, ako druhý cudzí jazyk v 6.-9.ročníku základnej školy, predstavuje počiatočnú etapu vyučovania cudzieho jazyka. Vyučuje sa osobitým, od latinky odlišným grafickým systémom, preto je osvojenie azbuky jednou z hlavných úloh vyučovania ruštiny v 6. ročníku. Vytvára a podmieňuje predpoklady pre komplexné osvojovanie ruského jazyka.

Dokument *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky* (SERR) definuje komunikačné spôsobilosti aj jednotlivé komunikačné úrovne. **Základná úroveň A** nazvaná **Používateľ základov jazyka** sa ďalej delí na úroveň A1 a úroveň A2. V 6.-9.roč. ZŠ je predpísané dosiahnutie úrovne **A1 – fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom**.

Ciele vyučovacieho predmetu

Obsah ruského jazyka určuje počiatočná etapa jeho vyučovania a stanovuje aj jeho ciele.

Žiaci si majú osvojiť fonický i grafický kód ruštiny, aby boli schopní počúvať, čítať a písať po rusky na úrovni osvojených jazykových prostriedkov predpísaných učebnými osnovami.

Vyučovanie ruštiny sa v 6.ročníku rozčleňuje na 2 obdobia: **predazbukové a azbukové**. Pre každé je charakteristická určitá miera rozvoja jednotlivých rečových zručností.

Predazbukové obdobie je zamerané predovšetkým na posluš a ústny prejav osvojovaný imitatívnym spôsobom. Posluch ako prvá rečová zručnosť vytvára zvukovú základňu na vnímanie ruskej hovorenej reči a na osvojenie ruskej výslovnosti a intonácie i ústneho prejavu. Okrem elementárneho poučenia o ruskom prízvuku si žiaci v tomto období neosvojujú nijakú jazykovú teóriu.

Tematicky sa učivo viaže na dve základné témy: Škola a Rodina, s podtémami o jedle, odevoch a obuvi.

Azbukové obdobie sústreďuje pozornosť žiakov na osvojovanie tlačenej a písanej azbuky technikou čítania a písania. Učiteľ však dbá i na ďalšie rozvíjanie posluš a ústneho prejavu postupným rozširovaním slovnej zásoby.

Žiaci sa učia tlačene a písané písmená najprv čítať, až potom písať.

Ruský jazyk od 7.ročníka predstavuje **poazbukové obdobie**. Z hľadiska osvojovania zručností, najmä vo vzťahu k čítaniu a písaniu, znamená fázu upevňovania poznatkov a správnych návykov osvojovaných v azbukovom období. Cieľom je ďalší rozvoj rečových zručností aj písomného prejavu. Žiaci si rozširujú slovnú zásobu, učia sa s porozumením vnímať priamu i reprodukovanosú reč v prirodzenom tempe, prakticky si osvojujú gramatické pravidlá, upevňujú svoj písomný prejav, získavajú poznatky o reáliách.

Prierezové témy predmetu

V predmete ruský jazyk budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 6. ročník - témy: Rieka, Na hodine, 7. ročník - témy: Môj deň, Čo robíme v škole, Ročné obdobia, Na výstave, 8. ročník – témy: Spomíname na leto, Voľný čas, záľuby, Máme radi prírodu, 9. ročník – témy: Na jar, Na návšteve na dedine, Nezvyčajná hodina geografie

Multikultúrna výchova: 6. ročník - témy: V škole, V triede, Azbuka, Moskva, 7. ročník - témy: Môj deň, Na výstave, Na exkurzii v Moskve, 8. ročník – témy: Spomíname na leto, V meste - Petrohrad, V zime, 9.ročník – témy: Doprava, Nezvyčajná hodina geografie

Osobnostný a sociálny rozvoj: 6. ročník - témy: Rodina, Azbuka, V izbe, Mesto, Na hodine, 7. ročník - témy: Môj deň, Čo robíme v škole, Ako pomáhaš doma, Viete počítať, Ročné obdobia, Na výstave, Na exkurzii v Moskve, V zdravom tele- zdravý duch, Čoskoro budú prázdniny, 8. ročník – témy: Vitaj škola, Spomíname na leto, V škole, V rodine, U nás doma, V meste, Choroby, U lekára, Voľný čas, záľuby, máme radi prírodu, V zime, 9. ročník – témy: V obchode, Doprava, Dobrú chuť, Na jar, Šaty robia človeka, Zaujímame sa o šport, Nezvyčajná hodina geografie, Opakovacia lekcia

Dopravná výchova: 6. ročník – témy: Slovensko a mestá, Bratislava, Moskva, 7. ročník - témy: Na exkurzii v Moskve, Čoskoro budú prázdniny, 8. ročník – témy: V meste – Petrohrad, 9. ročník – témy: Doprava, Nezvyčajná hodina geografie

Ochrana života a zdravia: 6. ročník - témy: Rodina, Doma, Na klzisku, 7. ročník - témy: Čo robíme v škole, Ako pomáhaš doma, Ročné obdobia, V zdravom tele - zdravý duch, Čoskoro budú prázdniny, 8. ročník – témy: Spomíname na leto, Choroby, U lekára, 9. ročník – témy: Dobrú chuť, Na jar, Zaujímame sa o šport

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 7. ročník - téma: Na exkurzii v Moskve, 8. ročník – témy: v meste – Petrohrad, 9. ročník – témy: Nezvyčajná hodina geografie - Slovensko

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 6. ročník - témy: Rodina, Doma, V izbe, V obchode, 7. ročník - témy: Môj deň, Ako pomáhaš doma, 8. ročník – témy: Spomíname na leto, V rodine, U nás doma, 9. ročník – témy: Dobrú chuť, Zaujímame sa o šport, Opakovacia lekcia

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 6. ročník - témy: Slovensko a mestá, Mesto, 7. ročník - témy: Čoskoro budú prázdniny, 8. ročník – témy: Spomíname na leto, Voľný čas, záľuby, 9. ročník – témy: Na jar, Na návšteve na dedine, Nezvyčajná hodina geografie, Opakovacia lekcia.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Organizačné formy: - klasická hodina

- práca dvojíc
- práca v skupinách
- práca v jazykovej učebni
- projektová práca
- beseda **Metódy vyučovania:**

a/ motivačné metódy - rozprávanie, rozhovor, demonštrácia ukážky **b/ expozičné metódy** - výklad, rozhovor, beseda, demonštračná metóda, pozorovanie, porovnávanie, práca s mapou sveta, inštruktáž, práca s azbukou, s pracovným zošitom, s knihou, textom, slovníkom, audioorálny

program **c/ aktivizujúce metódy** - diskusia, hranie rolí, dialogizované čítanie, párová a skupinová konverzácia, didaktické hry, rébusy, hádanky, riekanky, básničky, piesne, písanie listu, práca s internetom, tvorba projektu **d/ fixačné metódy** - precvičovanie, opakovanie, systematizácia poznatkov

Učebné zdroje:

V predmete Ruský jazyk budeme využívať nasledovné učebné zdroje: v

7. ročníku: - učebnica Ruský jazyk pre 5. ročník ZŠ 12.- 17. lekcia

- pracovný zošit pre 5. Ročník ZŠ - 2.časť
- pracovný zošit pre 6. ročník
- audioorálny program
- Rusko-slovenský a slovensko-ruský slovník
- mapa sveta, obrazový materiál o Moskve, internet

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina	Plán práce, obsah učiva, aktivizácia vedomostí.	Žiak pozná plán práce a obsah učiva v 7.roč. Pamätá si riekanky, základné pokyny, povely a zdvorilostné frázy zo 6.ročníka.	
Opakovanie	L12 Opakovanie učiva, systematizácia vedomostí, rozvoj komunikačných spôsobilostí, aktivizácia zručností zo 6.ročníka.	Žiak ovláda písanú aj tlačенú formu azbuky, základnú slovnú zásobu, má vedomosti z fonetiky, syntaxe aj konverzácie v súlade s uč. osnovami pre 6.ročník.	
Poazbukové obdobie Môj deň	L13 Základná slovná zásoba súvisiaca s témou. Základné číslovky 1-12, vyjadrovanie času, čo kedy robíme počas dňa. Časovanie slovies – 1.os.j.č. Tvorenie prísloviok, krátky veršík o režime dňa.	Žiak vie odpovedať na otázku Koľko je hodín? Základné číslovky 1-12 vie vymenovať aj zapísať. Vie vyjadriť, čo kedy robí počas dňa. Dokáže v slovníku vyhľadať neurčitky slovies a utvoriť 1.os.j.č.Vie utvoriť príslovky súvisiace s témou. Ovláda riekanku o režime dňa naspamäť.	
Čo robíme v škole	L14 Základná slovná zásoba súvisiaca s témou, názvy vyučovacích predmetov. Časovanie slovies- 1.os.mn.č., modálne slovesá : <i>chcieť, môcť</i> . Pravopis slabík <i>gi, ki, chi</i> . Tvorenie viet a dialógov. Vyjadrovanie väzby: idem do..., idem z... Vtipy, rébusy	Žiak vie pomenovať vyučovacie predmety, vie povedať, čo na ktorom predmete robí. Vie utvoriť 1.os.mn.č., ovláda zmenu v základe slovies <i>chcieť</i> a <i>môcť</i> . Vie správne napísať slová so slabikami <i>gi, ki, chi</i> . Vie vyjadriť smer cesty – idem do, z... Dokáže viesť krátke dialógy k téme, vie vyriešiť jednoduchý ruský slovný rébus.	FG

Ako pomáhaš doma?	L15 Základná slovná zásoba k téme, názvy dní a mesiacov v roku. Časovanie slovies – 2.os.j.č. Náčuv a nácvik dialógov. Rozlíšenie slov <i>pekný a červený</i> . Hádanka, list, básnička <i>Čo bolo na obed?</i>	Žiak vie pomenovať dni v týždni, rozlíšiť pracovné dni a dni voľna, vie pomenovať mesiace v roku. Vie utvoriť 2.os.j.č., porozprávať o tom, ako pomáha doma. Ovláda rozdiel medzi zvukovo podobnými slovami <i>krasnyj a krásivýj</i> . Ovláda úpravu listu, vie odpovedať na krátku hádanku. Vie básničku o dňoch v týždni naspamäť – <i>Čo bolo na obed?</i> <i>Žiak pozná hodnotu vecí ako výsledku práce, rozumie pojmu ľudská práca.</i>	
Viete počítať?	L16 Základná slovná zásoba súvisiaca s témou, počítanie do 100. Vyjadrenie veku, koľko máš rokov ty, tvoji príbuzní. Pravopis čísloviek. Časovanie slovies – 2.os.mn.č. Precvičovanie slovies <i>chcieť a môcť</i> . Hádanka, žart, porekadlá, rébusy, pieseň <i>Dvakrát dva sú štyri</i>	Žiak vie počítať do 100, časovať slovesá a správne ich použiť v reči. Dokáže odpovedať na otázky o veku. Vie vo vete zmeniť jednotné číslo na množné. Vie použiť väzbu so slovesom <i>potrebujem</i> . Vie vyriešiť jednoduché číselné rébusy, pozná 3 krátke ruské porekadlá, s pomocou textu v učebnici dokáže zaspievať ruskú detskú pieseň.	
Ročné obdobia	L17 Základná slovná zásoba súvisiaca s témou, rozdelenie mesiacov podľa ročných období. Tvorenie prísloviek, čo robíme na jar, v lete... Časovanie slovies – 3.os.j.č. Rozvoj konverzácie podľa obrázkov. List, hádanky, rébusy.	Žiak vie pomenovať ročné obdobia, vie k nim priradiť zodpovedajúce mesiace a vie tvoriť vety o činnostiach počas jednotlivých ročných období. Vie utvoriť 3.os.j.č. slovies. Dokáže prečítať list, odpovedať na otázky, tvoriť otázky, riešiť jednoduché hádanky a rébusy.	
Čo pripravujú žiaci na výstavu?	L18 Základná slovná zásoba súvisiaca s témou Počasie, tvorenie dialógov. Časovanie slovies – 3.os.mn.č. Pravopis slabík s písmenami ž,š,č,šť. Samostatný ústny prejav podľa obrázkov.	Žiak vie tvoriť jednoduché vety o počasí, vie využiť poznatky o časovaní slovies, dokáže správne doplniť do viet zakončenia slovies. Ovláda pravopis slabík s písmenami ž,š,č,šť. Vie rozprávať podľa obrázkov na zadanú tému.	
Na exkurzii v Moskve	L19 Základná slovná zásoba súvisiaca s témou. Náčuv a práca s textom. Poznávanie reálií o Moskve. Upevňovanie vedomostí o časovaní slovies. Slovesá <i>ísť a cestovať</i> - rozdiel, minulý čas. Projekt Moskva – hlavné mesto Ruska.	Žiak pozná základné informácie o Moskve (7), vie ich spracovať do projektovej práce a projekt samostatne prezentovať. Pozná rozdiel medzi slovesami <i>ísť a cestovať</i> , slovesá vie správne použiť vo vetách, vie od nich utvoriť minulý čas. Vie tvoriť krátke dialógy o tom, ako môže využiť svoj voľný čas.	
V zdravom tele - zdravý duch	L20 Základná slovná zásoba k téme. Posluch a práca s textom. Správna výslovnosť prevzatých slov. Minulý čas slovies, slovesá <i>znať, umieť</i> - rozdiel, správne použitie. Tvorivé úlohy, riekanka, príslovie, žart, hádanka.	Žiak ovláda novú slovnú zásobu k téme šport, vie správne vysloviť prevzaté slová. Vie tvoriť minulý čas slovies, použiť ho vo vetách. Dokáže viesť jednoduchý dialóg, správne použiť slovesá <i>znať a umieť</i> . Pozná 3 ruské príslovia, hádanky.	FG

Opakovanie	L22 Upevňovanie poznatkov, systematizácia vedomostí, precvičovanie učiva. Docvičovanie správnej výslovnosti a intonácie, čítanie tlačeného aj písaného textu, utvrdzovanie správnych tvarov azbuky v písomnom prejave. Správny prízvuk a správny slovosled, tvorenie dialógov. Vlastné mená. Rozprávania podľa obrázkov. Opakovanie básničiek, prísloví, piesní.	Žiak má utvrdené tvary písmen v azbuke, vie prečítať písaný aj tlačený text, samostatne tvoriť vety, dialógy, napísať krátke blahoželenie. Ovláda základnú slovnú zásobu v okruhoch tém lekcí 15-22. Má základné vedomosti o tvorení slovies, vie utvoriť minulé aj budúci čas. Pozná a vie použiť číslovky 1100, pozná základné farby, dni v týždni, mesiace, ročné obdobia. Má základné informácie o Moskve, o ruských vlastných menách. Ovláda niekoľko ruských riekaniek, básničiek, piesní, prísloví. Má základné vedomosti o gramatických pravidlách a väzbách, ktoré zodpovedajú druhému roku výučby RUJ.	
-------------------	---	---	--

Poznámka: Obsah učiva je potrebné prispôbiť úrovni triedy. Vzhľadom na nízku časovú dotáciu je možné lekcii 22 presunúť na začiatok VIII. ročníka a radšej docvičiť učivo z predchádzajúcich lekcí.

Rovnako je možné vynechať nácvik piesne Dvakrát dva je štyri a zaradiť ju len ako posluchové cvičenie na porozumenie textu, resp. poznávanie ruských detských piesní.

MATEMATIKA

Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika v nižšom sekundárnom vzdelávaní (na 2. stupni ZŠ) je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament: „Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dorazí kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“ „Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobre vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpovede. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma, v práci a na chápanie a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by

mal byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodne pomôcky. Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.“

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúsenosti s aplikáciou už osvojených poznatkov. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Obsahový a výkonový štandard uvedený pre jednotlivé ročníky je štandard, ktorý sa má splniť najneskôr v uvedenom ročníku. Vzdelávací obsah učebného predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

Čísla, premenná a početové výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

V tematickom okruhu *Čísla, premenná a početové výkony s číslami* sa dokončuje vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiaci sa oboznamujú s algoritmami početových výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je dlhodobá propedeutika premennej, rovníc a nerovníc.

V tematickom okruhu *Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy* žiaci objavujú kvantitatívne a priestorové vzťahy, zoznámia sa s pojmom premennej veličiny a jej prvotnou reprezentáciou vo forme, tabuliek, grafov a diagramov. Skúmanie týchto súvislostí smeruje k zavedeniu pojmu funkcie.

V tematickom okruhu *Geometria a meranie* sa žiaci zoznamujú so základnými geometrickými útvarmi, skúmajú a objavujú ich vlastnosti. Učia sa zisťovať odhadom, meraním a výpočtom veľkosť uhlov, dĺžok, povrchov a objemov. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

V tematickom okruhu *Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika* sa žiaci naučia systematicky vypisovať možnosti a zisťovať ich počet, čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát, rozumieť bežným pravdepodobnostným a štatistickým vyjadreniam.

V tematickom okruhu *Logika, dôvodenie, dôkazy*, ktorý sa prelína celým matematickým učivom, rozvíjajú žiaci svoju schopnosť logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom matematiky na 2. stupni ZŠ je, aby žiaci získali schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote. Matematika ma rozvíjať u žiakov logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiaci by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločensky pokrok. Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Ma napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvisle texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvisle texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Žiaci by mali vedieť využívať pochopene a osvojene postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúsenosti s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov.

Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopnosti žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácii. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika na 2. stupni ZŠ ma viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručnosti súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.

Má podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebavýchova a sebavzdelávanie, dôvera vo vlastne schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Prierezové témy predmetu

Multikultúrna výchova: 5. ročník, Premieňanie jednotiek, 6.ročník: Desatinné čísla, 8. ročník, Pravdepodobnosť, 9.ročník: Štatistika

Mediálna výchova: 5. ročník, Rímske číslice a čísla, 6.ročník: Meriame obsahy, Jednotky obsahu, 7. ročník: Percentá , úrokovanie, diagramy, 8. ročník, diagramy, 9.ročník: Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc, Grafické znázorňovanie závislostí

Environmentálna výchova: 6.ročník: .Trochu iné čísla, Obsahy útvarov, Desatinné čísla, Uhly, 7. ročník, Počtové operácie so zlomkami, Racionálne čísla, Pomer, priama a nepriama úmernosť, 8. ročník, Počtové operácie so zlomkami, Racionálne čísla, Celé čísla ,9.ročník:Niektoré ďalšie telesá, ich objem a povrch, Súmernosť v rovine

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5. ročník, Počítame spamäti, Násobenie a delenie, 6.ročník: Opakovanie učiva, Trochu iné čísla, Počítame s desatinnými číslami, Uhly, 9.ročník: Grafické znázorňovanie závislostí, Štatistika

Dopravná výchova: 6. ročník: Uhly, 7. ročník: Percentá a promile, 8. ročník, Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov, Kruh, kružnica, Štatistika, Pravdepodobnosť, 9.ročník: Riešenie rovníc a nerovníc, Pytagorova veta, Podobnosť trojuholníkov, Štatistika

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 6. ročník: Počítame s desatinnými číslami, 7.ročník: Percentá počtové výkony so zlomkami, priama a nepriama úmernosť, 8. ročník, Všetky tematické celky,

9.ročník: Pytagorova veta, Grafické znázorňovanie závislostí, Štatistika

Ochrana života a zdravia: 9.ročník:Grafické znázorňovanie závislostí, Štatistika.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Základnou organizačnou formou je vyučovacia hodina. Umožňuje spojiť výchovné a vyučovacie úsilie učiteľa. V matematike využívame tieto formy práce : frontálne, skupinové, individuálne, teoretické vyučovanie, praktické činnosti (meranie, rysovanie, získavanie a vyhodnotenie údajov), aktivačné formy (súťaže, kvízy), výkladové, demonštračné (ukážka postupu činnosti, riešenia úloh), dialogické (rozhovor, diskusia), formy samostatnej práce (písomné a grafické práce, testy, referáty, projekty, prezentácie, diskusia medzi žiakmi). Pasívne formy, ako sú návštevy rôznych podujatí , alebo výstavy podľa aktuálnej ponuky v danom školskom roku.

Vo vyučovaní využívame tieto metódy: výkladovo – ilustratívna (osvojovanie hotových informácií), reproduktívna (osvojovanie napodobňovaním, opakovanie), výkladovo- problémová (riešenie problémových úloh, zdôvodňovanie informácií), heuristická (žiaci získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti pri riešení problému).

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Skúšanie, hodnotenie a klasifikácia žiakov sú vždy aktuálnou, závažnou, ale i citlivou súčasťou vyučovacej práce. V pedagogickej praxi uplatňujeme skúšanie ústne, písomné a praktické.

Ústne skúšanie môže byť orientačné - nehodnotíme známkou, často súťažnou formou Hlavný dôraz v matematike kladieme na písomné skúšanie, ktoré delíme na: - päťminútovky, kontrolné práce, školské úlohy.

Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov. Klasifikačná stupnica podľa percentuálnej úspešnosti: 1. 100 % - 95 %

2. 94 % - 75 % 3. 74 % - 50 %

49 % - 25 %

24 % - 0 % Žiakov s poruchami v učení hodnotíme individuálne. Polročné a koncoročné výsledky žiakov hodnotíme známkou.

Učebné zdroje:

Učebnice: 5. roč.: Matematika 1.,2. časť PaedDr. Ján Žabka, RNDr. Pavol Černek, CSc. roč.:

Matematika 1.,2. časť PaedDr. Ján Žabka, RNDr. Pavol Černek, CSc. roč.:

Matematika 1.,2. časť PaedDr. Ján Žabka, RNDr. Pavol Černek, CSc. roč.:

Matematika 1.,2. časť PaedDr. Ján Žabka, RNDr. Pavol Černek, CSc.

roč.: Matematika 1. časť RNDr. Viera Kolbaská,

Matematika pre 6.,7., 8., 9. ročník základných škôl ,1. , 2.časť -Prof.RNDr.Ondrej

Šedivý, CSc., PhDr. Ľudovít Bálint, CSc., PaedDr. Soňa Čeretková

PaedDr. Mária Malperová, Slovenské pedagogické nakladateľstvo- Mladé letá, s.r.o., Bratislava

Učebné osnovy predmetu matematika v 7. ročníku:

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
-----------------	-------------------	-------------------	---------------------

I. Spomíname a niečo aj pridávame 14 h	Desatinné čísla Počítame s teplotami Eurá a centy Meriame dĺžku Desatinné čísla a číselná os Počítame s desatinnými číslami Aritmetický priemer Obsahy útvarov Štvorčeková sieť Jednotky obsahu a obsah jednoduchých útvarov Porovnávanie O koľko ? Koľkokrát ? Uhly Uhly okolo nás Uhly v matematike	-vedieť čítať a zapisovať des. čísla a určiť rád číslice v zápise des. čísla -zobraziť číslo na číselnej osi -sčítať, odčítať, násobiť a deliť primerané desatinné čísla spamäti, ostatné písomne alebo pomocou kalkulačky -vedieť využívať vl. des. čísel pri premene jednotiek dĺžky a obsahu, využiť získané poznatky z výpočtu obvodu a obsahu štvorca a obdĺžnika pri výpočte obvodu a obsahu obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov -poznať a rozlišovať uhly vrcholové a susedné, Súhlasné a striedavé -vedieť určiť a vypočítať veľkosť vrcholového a susedného uhla -rozlišovať trojuholníky podľa veľkosti vnútorných uhlov	FG
2. Zlomky I 14h	Zlomok ako časť celku Delíme na rovnaké množstvá Rozdeľujeme záhrady na rovnako veľké časti Rozdeľujeme pizzu Pomáhame si znázornením časti celku Pozor na základy Aká časť celku je vyfarbená ? Opäť znázorňujeme Porovnávame pomocou častí celku Súhrnné cvičenia	-správne chápať pojem celok, zlomok -vedieť rozdeliť celok na rovnaké časti -vedieť znázorniť zlomok Vedieť určiť časť celku	

3. Kocky a kvádre 10h	Opakovanie - skladáme z rovnakých kociek, pôdorys Znázorňujeme kocku Zobrazujeme kváder Znázorňovanie ďalších telies Nárys a bokorys	-vedieť načrtnúť a narysovať obraz kocky a kvádra vo voľnom rovnobežnom premietaní -zostavovať a zhotovovať náčrt telies skladajúcich sa kvádrov a kociek -kresliť nárys, bokorys a pôdorys zostavených telies	
4. Kombinatorik a I 3h	Heslo – koľko je možností?	-vypisovať všetky možnosti podľa určitého systému -tvoriť systém na vypisovanie všetkých možností	
5. Zlomky II 5h	Zlomok ako číslo Znázorňovanie zlomkov na číselnej osi Zlomky a ich zápis Ako ľudia zapisovali zlomky kedysi	-vedieť znázorniť zlomok na číselnej osi -rozumieť pojmom: zlomok, zlomková čiara, čitateľ, menovateľ	
5. Zlomok II - Pokračovanie 4h	Zlomok ako číslo Môžu byť zlomky rovnaké ? Porovnávanie zlomkov	-vedieť krátiť a rozširovať zlomok (krátením upraviť aj na základný tvar) -upraviť zlomky na rovnakého menovateľa –nájsť spoločného menovateľa	
6. Kocky	Skladáme kocku	-vedieť opísať a samostatne načrtnúť	
a kvádre II 4h	Skladáme kváder Hráme sa so sieťami kocky	a narysovať sieť kocky a kvádra -vyznačiť na náčrte kvádra a kocky neviditeľné hrany a ich základné prvky	
7. Kombinatorik a II	Keď máme viac podmienok	-vedieť vybrať menší počet prvkov	
8. Zlomky III, racionálne čísla 14h	Desatinné čísla a zlomky Sčítanie a odčítanie zlomkov Násobenie zlomkov a prirodzených čísel Násobenie a delenie zlomkov Zmiešané čísla Počítame so zlomkami na kalkulačke	-upraviť zlomok na desatinné číslo a desatinné číslo na zlomok -sčítovať zlomky s rovnakými a s rôznymi menovateľmi -písomne násobiť a deliť zlomok -poznať a vedieť zlomok napísať v tvare zmiešaného čísla a obrátene -vedieť počítať pomocou kalkulačky	

9. Povrch a objem kocky a kvádra, Jednotky objemu a ich premieňanie 14h	Ktorá sieť je väčšia ? Povrch kocky a kvádra Ktoré teleso zaberá viac miesta ? Objem telies Jednotky objemu v iných krajinách Jednotky objemu odvodené od dĺžkových jednotiek Počítame objem kocky a kvádra Premieňanie jednotiek objemu Premieňanie jednotiek objemu ešte raz	-riešiť primerané úlohy na povrch kocky a kvádra -riešiť primerané úlohy na objem kocky a kvádra -poznať vzťah $1l=1dm^3$ a vedieť premieňať základné jednotky objemu	
10. Percentá 16h	Komu sa viac darilo ? Počítame s percentami Koľko je jedno percento ? Viac percent Koľko je to percent ? Promile Percentá a zaokrúhľovanie Dane, Úroky Diagramy Obdĺžnikový, riadkový a stĺpcový diagram, Kruhový diagram Precvičte si počítanie s percentami a s promile	-vedieť vypočítať 1 % ako stotinu základu -vedieť vypočítať hodnotu časti prislúchajúcej k počtu percent -vedieť vypočítať počet percent Vedieť vypočítať 1‰ ako tisícinu základu -vypočítať úrok z istiny za určité obdobie pri danej úrokovej miere -vedieť zostrojiť stĺpcový alebo kruhový diagram z tabuľky	FG
11. Kombinatorik a III 4h	Keď je možnosť priveľa Učíme sa na chybách druhých (aj na vlastných)	-zhromažďovať triediť a systematicky vytvárať všetky možné riešenia	
12. Pomer, mierka mapy a plánu 14h	Ako rozdeliť odmenu ? Rozdeľujeme v danom pomere Rôzne alebo rovnaké pomery ? Úmera Postupný pomer Mierka Znázorňujeme obdĺžnikový zákon Dvakrát väčší záhon Čo je mierka ?	-vedieť vysvetliť pojmy pomer, prevrátený pomer, postupný pomer -vedieť zapísať a upraviť daný pomer chápať postupný pomer ako skrátený zápis jednoduchých pomerov -riešiť primerané jednoduché slovné úlohy na pomer rôzneho typu a praktické úlohy s použitím mierky plánu a mapy	FG

13. Priama a nepriama úmernosť 10h	Závislosti Priama úmernosť Trojčlenka Nepriama úmernosť Trojčlenka a nepriama úmernosť	-riešiť úlohy z praxe na priamu úmernosť -riešiť úlohy jednoduchou (aj zloženou trojčlenkou) -riešiť úlohy z praxe na nepriamu úmernosť -použiť trojčlenku pri riešení úloh s nepriamou úmernosťou	FG
14. Záverečné opakovanie 10h			
15. Školské úlohy a ich analýza 8 h			

INFORMATIKA

Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzi predmetových projektov. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme. Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je

potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Ciele vyučovacieho predmetu Cieľom vyučovania je:

- sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov,
- využívať dostupné technológie, ktoré majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy má poskytnúť nasledovné kompetencie:

- oboznámiť žiakov s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním,
- rozumieť pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov),
- oboznámiť sa so systémami na spracovanie údajov - z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém),
- rozvíjať schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjať programátorské zručnosti, naučiť sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučiť sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučiť sa komunikovať cez sieť,
- nadobudnúť schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjať si formálne a logické myslenie, naučiť sa viaceré metódy na riešenie problémov,
- rozvíjať si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučiť sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať),
- rozvíjať si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažiť sa o sebazvedľovanie,
- naučiť sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (chápať, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopiť sociálne, etické a právne aspekty informatiky. Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov:
- Informácie okolo nás
- Komunikácia prostredníctvom IKT
- Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie
- Princípy fungovania IKT

- Informačná spoločnosť

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby - vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,

- vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
- získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
- porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
- prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch, - pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

- by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
- by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
- by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
- by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
- by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania - jednoduchého hardvéru,

- rôznych oblastí určenia softvéru,

- úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečkami), - lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

- sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
- pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, - viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Informácie okolo nás

Pojmy: typy informácií, reprezentácia, bit, bajt, formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte grafická informácia, fotografia, animácia, informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy, úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa, prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe, encyklopédia, odkazy

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy: vytvorenie plagátu, vizitky, pozvánky, úprava fotografií, koláž, texty v obrázkoch, vytvorenie alebo prerozprávanie príbehu ako prezentácia, hľadanie slova, pojmu v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii, hľadanie titulu v elektronickej knižnici, edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk)

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy: elektronická pošta, adresár príjemcov, príloha správy, webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače, rozhovor (chat), okamžitá správa (ICQ), facebook

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy: formátovanie emailovej správy, školský web, weby inštitúcií, edukačný portál, vyhľadávanie pomocou google, rozhovor (chat) so spolužiakmi v triede, okamžité správy so spolužiakmi a učiteľom, prechádzanie a hľadanie v internetovom obchode (knihy, filmy, hudba, elektronika, hračky).

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy: postup riešenia, etapy riešenia problémov, programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, procedúra, cyklus, zložitosť riešenia problému,

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy: v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zoskupovanie, častí riešenia do procedúr, porovnanie času trvania rôznych riešení problému

Princípy fungovania IKT

Pojmy: vstupno/výstupné zariadenia, skener, oblasti aplikácií softvéru, operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh, priečinok, disk, CD, USB - pamäťový kľúč, archív, lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede, princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp, formáty súborov

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy: porovnávanie periférií podľa ich určenia a kapacít, práca so skenerom, jednoduché princípy fungovania skenera, naštartovanie operačného systému, prihlásenie a odhlásenie používateľa, spúšťanie naraz viac aplikácií, sledovanie behu aplikácií v správcovi úloh, ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnanie kapacít a rýchlosti ukladania, vytváranie archívov, výber z archívu, rozbaľovanie archívu, práca so súbormi v lokálnej sieti triedy, logické princípy fungovania internetu, zisťovanie IP čísla počítača, skúmanie rozdielov rôznych formátov súborov

Informačná spoločnosť

Pojmy: informačné technológie vo vedomostnej spoločnosti, riziká technológií, vírusy, antivírusové programy, hackeri, zásady bezpečnosti, platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah, licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware, legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu *Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:* ako pomáhajú počítače v praktickom živote a živote spoločnosti, ukážky jednoduchých aplikácií, ako vznikajú a ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú, kto, prečo a ako pácha počítačovou kriminalitu, čo môže spôsobiť, rozdiel v používaní a šírení rôznych programov z pohľadu legálnosti, diskusia na tému používania obrázkov, textov a hudby stiahnutých z internetu, autorské práva

Prierezové témy predmetu

V predmete informatika budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 5. ročník - Klávesnica, myš; Aplikácie na spracovanie grafickej informácie; 6. ročník - Opakovanie, Spracovanie grafickej informácie, Tvorba a prezentácia projektovej práce, spracovanie grafickej informácie, Práca s textom, 7. ročník - Aplikácia na tvorbu prezentácií, 8. ročník - Informácie okolo nás

Multikultúrna výchova: 5. ročník - Informačná spoločnosť; Práca s internetom; Neinteraktívna komunikácia, 6. ročník - Opakovanie, Práca s internetom, Práca s textom, Tvorba prezentácií, Tvorba a prezentácia projektovej práce, 7. ročník - Komunikácia prostredníctvom IKT, 8. ročník - Komunikácia prostredníctvom IKT, Informácie okolo nás

Mediálna výchova: 5. ročník - Informačná spoločnosť; Práca s textom; Práca s internetom; Neinteraktívna komunikácia, 6. ročník - Opakovanie, Spracovanie grafickej informácie, Tvorba a prezentácia projektovej práce, Tvorba prezentácií, 7. ročník - Spracovanie grafickej informácie, Nahrávanie a spracovanie zvuku, 8. ročník - Spracovanie grafickej informácie, Komunikácia prostredníctvom IKT,

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5. - 8. ročník - Všetky témy

Ochrana života a zdravia: 5. - 8. ročník - Úvod; Bezpečnosť pri práci; Práca s multimédiami,

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 5. ročník - Tvorba projektu - práca s grafickým editorom, textom, internetom, multimédiami, 6. ročník - Tvorba prezentácií, Tvorba a prezentácia projektovej práce, Práca s textom, Práca s tabuľkami, 7. ročník - Aplikácie na tvorbu prezentácií, Práca na projekte a jeho prezentácia, 8. ročník - Číselná informácia, spracovanie a vyhodnocovanie

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 5. ročník – Multimédia, 6. ročník - Práca s internetom, Tvorba prezentácií, 8. ročník - Komunikácia prostredníctvom IKT, Informácie okolo nás

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5. ročník: Práca s internetom, 6. ročník - Práca s internetom

Kritériá, metódy a prostriedky hodnotenia

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak zvládol vzdelávací štandard alebo nie. Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia:

- pri praktických aktivitách - slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh,
- pri teoretických aktivitách - slovné hodnotenie so stručným komentárom k výstupu žiaka, - vyučovací predmet sa klasifikuje známku.

Učebné zdroje:

- Tvorivá informatika - Informatika okolo nás (Ivan Kalaš, Michal Winczer)
- Tvorivá informatika - 1. Zošit o obrázkoch (Ľubomír Salanci)
- Tvorivá informatika - 1. Zošit o práci s textom (Andrej Blaho, Ľubomír Salanci)
- Tvorivá informatika - 1. Zošit s internetom (Mário Varga, Andrea Hrušecká)
- Encyklopédie, Výukové programy: Logo-motion, Internet, programy v rámci predmetu, Iný doplnkový materiál.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvod (1)	Bezpečnosť pri práci, zopakovanie pravidiel práce v učebni informatiky	Žiak si osvojí pravidlá bezpečného správania v odbornej učebni.	
Opakovanie učiva (1)	Obsah učiva v 7. ročníku, ciele predmetu, Opakovanie učiva – informácie okolo nás, informačná spoločnosť, základné pojmy, portály, vyhľadávače, Word, PowerPoint	Žiak si osvojí ciele predmetu. Žiak vie vysvetliť základné pojmy potrebné pre aktívne využívanie IKT a dokáže ich použiť pri práci na zadaných úlohách.	
Spracovanie grafickej informácie (3)	Grafická informácia – skenovanie obrázkov, zmeny obrázkov (veľkosť, otočenie, efekty), digitálna fotografia, práca s fotografiou, katalógy, triedenie, ukladanie, WordArt	Žiak dokáže použiť digitálny fotoaparát, preniesť fotografie do počítača a upraviť ich v jednoduchom počítačovom programe. Žiak dokáže urobiť jednoduché úpravy obrázkov.	FG
Aplikácia na tvorbu prezentácií (4)	Technológia vytvárania prezentácií, nastavenia, pojmy, hypertextový odkaz, vkladanie obrázkov, formátovanie textov, vytvorenie novej snímky, rozvrhnutie snímky	Žiak vie vysvetliť pojmy prezentácia, snímka, základné technológie vytvárania prezentácií. Žiak dokáže samostatne pripraviť prezentáciu na zadanú tému.	
Nahrávanie a spracovanie zvuku (1)	Zapojenie mikrofónu, nahrávanie zvukov, jednoduché efekty	Žiak teoreticky ovláda základné informácie o použití mikrofónu a práci so zvukom.	FG
Komunikácia prostredníctvom IKT (2)	Neinteraktívna komunikácia, správy, prílohy, adresár príjemcov, formátovanie e-mailovej správy, posielanie pošty viacerým adresátom naraz Interaktívna komunikácia, rozhovor, chat, ICQ, facebook, netiketa, internetový obchod	Žiaci dokážu vysvetliť základné pojmy, prakticky využiť internet (hľadanie v internetovom obchode, slovníky, knihy, filmy, elektronika, cestovný poriadok), používať nástroje interaktívnej komunikácie.	FG
Práca na projekte a jeho prezentácia (3)	Základné pravidlá prezentovania informácií a tvorby prezentácie. Tvorba prezentácie na zadanú tému, uvádzanie zdrojov, legálnosť použitia textov a obrázkov z internetu	Žiak dokáže vytvoriť prezentáciu na danú tému a prezentovať ju pred kolektívom. Žiak vie odpovedať na otázky spolužiakov.	
Záverečné zhrnutie (1)	Didaktické hry, vyhodnotenie práce	Žiak dokáže použiť naučené poznatky pri práci na zadaných úlohách.	

Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane také základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov. Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá im schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

Ciele vyučovacieho predmetu

Intelektuálna oblasť

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení, - rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácii, - vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch, - vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi, - využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- riešiť problémové situácie,
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,

- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- uvedomiť si poslanie prírodných vied, ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia,
- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní, - mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto spoločnosti.

Prierezové témy predmetu

V predmete fyzika budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 6. ročník: Vplyv objemu a tvaru telies na ich správanie vo vode, Hustota plynov 7. ročník: Premena kvapaliny na plyn, Premena plynu na kvapalinu, Topenie a tuhnutie, Teplo a využiteľná energia, 8. ročník: Slné svetlo a teplo, Gravitačná sila a hmotnosť telesa, Výkon, Zákon zachovania energie, Výhrevnosť paliva , Číslo o spotrebe energie nás varujú 9.ročník: Magnetické vlastnosti látok, Elektrické vlastnosti látok, Elektrický prúd **Multikultúrna výchova:** 7. ročník: Teplota a čas

Mediálna výchova :6.ročník: Meranie hmotnosti pevných látok, Meranie dĺžky 7. ročník: Teplota a čas

Osobnostný a sociálny rozvoj: 6. ročník: Úvodná hodina ,Opakovanie, 7. ročník: Úvodná hodina, Opakovanie, 8. ročník: Úvodná hodina, Zákon odrazu a lomu svetla, Telesá pôsobia na seba silou, Mechanická práca 9.ročník: Opakovanie, Magnetické vlastnosti látok, Elektrické vlastnosti látok, Elektrický prúd

Dopravná výchova: 6. ročník: Vplyv objemu a tvaru telies na ich správanie vo vode, Hustota plynov 7. ročník: Teplo a využiteľná energia, 8. ročník: Zdroje svetla ,Optické vlastnosti oka, Praktické využitie šošoviek, Otáčavé účinky sily, Rýchlosť pohybu telesa a jej meranie, Trenie Trecia sila a jej meranie, Pohybová energia telesa, Netradičné zdroje energie 9.ročník: Magnetické vlastnosti látok, Elektrické vlastnosti látok, Elektrický prúd

Ochrana života a zdravia: 6.ročník: V čom je fyzika užitočná, 7. ročník: Premena kvapaliny na plyn, Premena plynu na kvapalinu, Topenie a tuhnutie, Teplo a využiteľná energia 9.ročník: Elektrické vlastnosti látok, Elektrický prúd

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 6. ročník: Projekt I. ,II ,III. ,IV., 7. ročník: Projekt I., II.,, 8. ročník: Projekt I.,II., III., 9.ročník : Projekt I., II.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 7. ročník: Výmena tepla, Teplo a využiteľná energia.

Hodnotenie žiakov

Skúšanie, hodnotenie a klasifikácia žiakov sú vždy aktuálnou, závažnou, ale i citlivou súčasťou vyučovacej práce. Dotýkajú sa priamo žiakov, učiteľov a nepriamo rodičov.

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami .

Pri hodnotení a klasifikácií vychádzame z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu.

V pedagogickej praxi uplatňujeme skúšanie ústne, písomné a praktické. Pri ústnom skúšaní hodnotíme teoretické aj praktické vedomosti – príklady, postupy experimenty.

Písomná skúška je určená hlavne na preverenie počítania príkladov a ďalších praktických vedomostí, sčasti aj teoretických vedomostí. Praktické skúšanie sa koná hlavne pri laboratórnych úlohách, pri ktorých hodnotíme pracovné návyky pri práci a laboratórne záznamy. Žiakov s poruchami v učení hodnotíme individuálne.

Polročné a koncoročné výsledky žiakov hodnotíme známkou.

Učebné zdroje:

FYZIKA pre 7. roč. základnej školy, Autori : doc. RNDr. Viera Lapitková, CSc., doc. RNDr. Václav Koubek, CSc., Mgr. Milada Maťašovská, Mgr. Ľuba Morková, Didaktiis , s. r. o. Bratislava 2010

Organizačné formy a metódy vyučovania

Základnou organizačnou formou je vyučovacia hodina. Umožňuje spojiť výchovné a vyučovacie úsilie učiteľa. Využívame tieto formy práce : frontálne, skupinové, individuálne, teoretické vyučovanie, praktické činnosti (meranie, rysovanie, získavanie a vyhodnotenie údajov), aktivačné formy (súťaže, kvízy), výkladové, demonštračné (ukážka postupu činnosti, riešenia úloh), dialogické (rozhovor, diskusia), formy samostatnej práce (písomné a grafické práce, testy, referáty, projekty, prezentácie, diskusia medzi žiakmi). Pasívne formy, ako sú návštevy rôznych podujatí , napríklad Gymnázium V. P. Tótha v Martine, alebo výstavy podľa aktuálnej ponuky v danom školskom roku.

Vo vyučovaní využívame tieto metódy: výkladovo – ilustratívna (osvojovanie hotových informácií), reproduktívna (osvojovanie napodobňovaním, opakovanie), výkladovo- problémová (riešenie problémových úloh, zdôvodňovanie informácií), heuristická (žiaci získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti pri riešení problému).

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvod 4h	Plán práce , spôsob hodnotenia, BOZP Čo sa budeme učiť. Opakovanie 6.roč.		
Teplota. Skúmanie premien skupenstva látok 29h 1.Teplota a čas	1.1 Meranie teploty. Teplomer. 1.2 Meranie času. Meranie teploty v priebehu času.	- význam fyziky v praxi - znázorniť reálny teplomer modelom - analyzovať grafy, vysvetliť priebeh čiary grafu - porovnať dva grafy a z priebehu ich čiar určiť ich spoločné a rozdielne znaky - využiť PC pri zostrojovaní grafov - vypracovať záznam údajov z meteorologických pozorovaní, navrhnuť tabuľku, porovnať údaje v triede, prezentovať údaje aj formou grafov	FG

2.Premena kvapaliny na plyn	2.1 Vyparovanie. 2.2 Var. 2.3 Tlak vzduchu a var. Čo sme sa naučili Test 1	- navrhnuť experiment, ktorý by umožnil zistiť hodnotu rosného bodu napr. v triede	FG
3.Premena plynu na kvapalinu	3.1 Kondenzácia. 3.2 Modelovanie dažďa.	- opísať kolobeh vody v prírode - modelovať vznik dažďa - rozumie vzniku a škodlivosti kyslých dažďov - prezentovať projekt v triede	
4.Topenie a tuhnutie	4.1 Topenie. 4.2 Tuhnutie. Meteorologické pozorovania Návody na zhotovovanie zariadení pre meteorologické pozorovania Čo sme sa naučili Test 2	- formou experimentu dokázať rozdielnu fyzikálnu vlastnosť látok – topenie, tuhnutie - dodržať podmienky platného experimentu	
Teplo 33h 5.Výmena tepla	5.1 Predstavy o teple. 5.2 Šírenie tepla. Kalorimeter. 5.3 Výmena tepla medzi horúcou a studenou vodou. 5.4 Výmena tepla medzi kovmi a vodou. Projekt 2 Čo sme sa naučili Test 3 5.5 Ako meriame teplo. 5.6 Látka a teplo. Výpočet tepla. 5.7 Teplo a premeny skupenstva. Využitie premeny skupenstva v praxi.	- formou experimentu dokázať rozdielnu fyzikálnu vlastnosť látok – vodivosť tepla - dodržať podmienky platného experimentu - odhadnúť výslednú teplotu pri odovzdávaní tepla medzi horúcou a studenou vodou - pracovať s tabuľkami MFCHT - riešiť jednoduché výpočtové úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla	FG FG
	Teplo a premeny skupenstva látok.		
6.Teplo a využiteľná energia	6.1 Energetická hodnota potravín. 6.2 Tepelný motor a parný stroj. 6.3 Spaľovacie motory. Čo sme sa naučili Test 4	- opísať technologické postupy, napr. spôsob stanovenia energetickej hodnoty potravín spaľovaním - získať informácie o energetickej hodnote princíp činnosti tepelných spaľovacích motorov - vysvetli princíp a funkciu motorov - posúdiť negatívne vplyvy tepelných spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsoby ich eliminácie, prezentovať projekt v triede	FG FG

CHÉMIA

Charakteristika predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď.

Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

Ciele vyučovacieho predmetu /spoločné pre 6.- 9.roč./

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri

riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémia si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

Ďalšie ciele:

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia – žiak vie popísať a poprípade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).

Vysvetlenie javov – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov.

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie).

Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či je roztok kyslý, zásaditý alebo neutrálny).

Kvantitatívny popis – žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

Aplikácia vedomostí – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napríklad vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimnému posypu ciest).

Prierezové témy predmetu

V predmete chémia budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 6. ročník - Objavujeme chémiu v našom okolí, Voda, Vzduch, 7. ročník - Spoznávame chemické reakcie v našom okolí, Zmeny pri chemických reakciách, 8. ročník - Významné chemické prvky a zlúčeniny, 9. ročník - Organická chémia

Ochrana života a zdravia: 6. ročník - Aké vlastnosti majú látky? 7. ročník - Spoznávame chemické reakcie v našom okolí, Zmeny pri chemických reakciách, Laboratórne práce, 8. ročník - Významné chemické prvky a zlúčeniny, Laboratórne práce, 9. ročník - Organická chémia, Laboratórne práce

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 6. ročník - Voda, Vzduch, 7. ročník - Spoznávame chemické reakcie v našom okolí, Zmeny pri chemických reakciách, 8. ročník - Zloženie látok, Významné chemické prvky a zlúčeniny, 9. ročník - Organická chémia **Osobnostný a sociálny rozvoj:** 9. ročník - Chemické výpočty.

Organizačné formy a metódy vyučovania /spoločná pre 6.-9.roč./

Základnou organizačnou formou je vyučovacia hodina, ktorá umožňuje spojiť výchovné a vyučovacie úsilie učiteľa. V predmete chémia sa okrem hodín základného typu využívajú laboratórne cvičenia.

Vo vyučovaní sa v menšej miere uplatňujú metódy výkladovo-ilustratívna a reproduktívna (osvojovanie hotových informácií, osvojovanie napodobňovaním). Uprednostňujú sa metódy aktívneho poznania, žiaci získavajú poznatky a skúsenosti pri riešení problémov, realizácii experimentov a tvorbe projektov, zdôvodňujú informácie.

Hodnotenie je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu. Žiaci sú hodnotení priebežne, pričom sa zohľadňuje pravidelná príprava na vyučovanie, individuálne schopnosti jednotlivých žiakov a tiež praktické zručnosti. Pri laboratórnych cvičeniach sa okrem praktických zručností hodnotí schopnosť správne interpretovať a zaznamenať výsledok experimentu a dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri práci v školskom chemickom laboratóriu.

Predmet chémia sa klasifikuje známku.

Učebné zdroje:

Učebnice:

6. ročník: Chémia pre 6. ročník základných škôl a 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, D. Romanová, E. Adamkovič, H. Vicenová, V. Zvončeková, EXPOL PEDAGOGIKA, 2009
7. ročník: Chémia pre 7. ročník základných škôl a 2. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, H. Vicenová, V. Zvončeková, E. Adamkovič, D. Romanová, EXPOL PEDAGOGIKA, 2010
8. ročník: Chémia pre 8. ročník základných škôl a 3. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, H. Vicenová, EXPOL PEDAGOGIKA, 2011
9. ročník: Cvičebnica pre 9. ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, H. Vicenová, EXPOL PEDAGOGIKA, 2012

Učebné osnovy predmetu chémia v 7. ročníku

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Spoznávame chemické reakcie v našom okolí 16 h	Fyzikálne a chemické deje Fyzikálne deje, chemické deje, skúmanie fyzikálnych a chemických dejov Chemické reakcie Čo sú chemické reakcie? Zákon zachovania hmotnosti pri chemických reakciách Chemické zlučovanie a chemický rozklad Horenie Čo je horenie?, Skúmanie horenia Požiar a jeho hasenie, čo treba robiť v prípade požiaru, hasiace látky	rozlíšiť chemický a fyzikálny dej uviesť príklady chemických reakcií z bežného života rozlíšiť reaktanty a produkty v príkladoch chemických reakcií rozlíšiť na príkladoch reakcie chemického rozkladu a chemického zlučovania poznať horenie ako chemický dej vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok vysvetliť podstatu hasenia horiacich látok vymenovať niektoré hasiace látky (voda, piesok, oxid uhličitý) opísať spôsoby správneho hasenia pri horení konkrétnych látok poznať označenie horľavín poznať telefónne číslo požiarnikov	FG

Zmeny pri chemických reakciách 14 h	Energetické zmeny pri chemických reakciách Chemické reakcie, pri ktorých sa uvoľňuje teplo, chemické reakcie, pri ktorých sa spotrebúva teplo Rýchlosť chemických reakcií Pomalé a rýchle reakcie, pomalé a rýchle reakcie v bežnom živote, dôležitosť ovplyvňovania rýchlosti chemických reakcií v bežnom živote Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií Ako prebiehajú chemické reakcie, vplyv množstva reagujúcich častíc na rýchlosť chemických reakcií, vplyv teploty na rýchlosť chemických reakcií, vplyv veľkosti povrchu tuhého reaktantu na rýchlosť chemických reakcií, vplyv katalyzátorov na rýchlosť chemických reakcií	poznať príklady reakcií, pri ktorých sa energia uvoľňuje a príklady reakcií, pri ktorých sa energia spotrebuje s dôrazom na bežný život rozlišovať pomalé a rýchle reakcie jednoducho zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantov (v tuhom skupenstve) a katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život	
Laboratórne práce 3 h	Skúmanie rozkladu peroxidu vodíka Hasenie plameňa oxidom uhličitým Skúmanie vplyvu rôznych faktorov na rýchlosť chemickej reakcie vápenca s octom Skúmanie vplyvu rôznych látok na rýchlosť rozkladu peroxidu vodíka	vykonať podľa návodu žiacky pokus vedieť pozorovať deje sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich zaznamenať výsledok pokusu dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi poznať pomôcky používané pri vykonaných laboratórnych prácach	

BIOLÓGIA

Charakteristika predmetu

Usporiadanie učiva v 7. ročníku nadväzuje na predchádzajúci učebný systém s rešpektovaním vzájomných súvislostí. Štruktúra učiva v 7. ročníku umožňuje plynulý prechod k pochopeniu človeka ako biologického objektu a na základe anatomicke-fyziologických poznatkov, smeruje k pochopeniu princípov individuality, biologickej a sociálnej podstaty človeka, pochopeniu základných spoločenských vzťahov na základe

etických noriem, v prospech ich rozvoja. Štruktúra učiva umožňuje pochopenie, osvojovanie si zdravého životného štýlu a ochranu pred škodlivými vplyvmi.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovania biológie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z biológie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu biológia. Cieľom vyučovania biológie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s prírodovednou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

- Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
- Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku.
- Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
- Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
- Vieť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať ich v praktickom živote.

Prierezové témy predmetu

V predmete biológia budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy.

Environmentálna výchova: 5. ročník - Les ako životné prostredie organizmov, štruktúra lesa,

Chránené lesné rastliny v regióne, Ihličnany v lese, Vysokohorské rastliny, Vysokohorské živočíchy, Význam lesov a ich ochrana, Voda ako životné prostredie organizmov, Polia, lúky, pasienky ako životné prostredie organizmov, Užitočné bezstavovce na lúkach a poliach, Kvitnúce lesné byliny, Huby v lese, Lesné bezstavovce, Lesné obojživelníky a plazy, Lesné vtáky, Lesné cicavce, Vzťahy organizmov žijúcich v lese, Rastliny brehov, Vodné kôrovce, Živočíchy brehov, Vtáky žijúce pri vode, Cicavce žijúce v okolí vôd, 6. ročník - Živočíchy v okolí ľudských sídiel, Stavba tela nekvitnúcich rastlín, Obrúčkavce, Článkonožce, 7. ročník - Význam stavovcov v prírode a pre človeka, Ochrana stavovcov, 8. ročník – Organizmy a prostredie, Znečisťovanie neživých zložiek prostredia, Biologická a ekologická rovnováha, Globálne ekologické problémy, 9. ročník – Zložky životného prostredia človeka, Faktory ovplyvňujúce životné prostredie organizmov a človeka, Starostlivosť o životné prostredie, štátna ochrana prírody, chránené rastliny a živočíchy, Ochrana prírody, chránené územia

Multikultúrna výchova: 6. ročník - Ľudské obydlia a ich okolie, 7. ročník - Ľudský a živočíšny organizmus, Koža, Vývin jedinca, 8. ročník – Živé zložky prostredia, 9. ročník – Význam dedičnosti a premenlivosti organizmov, Faktory ovplyvňujúce životné prostredie organizmov a človeka

Mediálna výchova: 5. ročník - Poznávanie lesných drevín, Lesné vtáky, Liečivé rastliny lúk, 6. ročník - Nežiaduci spoločníci človeka, Blízki spoločníci človeka, 7. ročník - Krv, zložky krvi a ich význam, Obdobia ľudského života, 8. ročník – Geologická história Zeme, Globálne ekologické problémy, 9. ročník – Zmyslové orgány bezstavovcov a stavovcov, Faktory ovplyvňujúce životné prostredie organizmov a človeka

Osobnostný a sociálny rozvoj: 7. ročník - Vyššia nervová činnosť, Obdobia ľudského života, Drogové závislosti a ich prevencia, Dedičné vlastnosti a vplyv na zdravie a život človeka, Životný štýl, 8. ročník – Globálne ekologické problémy, 9. ročník – Dedičnosť a jej podstata, Starostlivosť o životné prostredie,

Ochrana prírody

Dopravná výchova: 6. ročník - Ľudské obydlia a ich okolie, 7. ročník - Poškodenia zraku a sluchu, Životný štýl, Drogové závislosti a ich prevencia, 9. ročník – Pohyb bezstavovcov a stavovcov, Zmyslové orgány bezstavovcov a stavovcov

Ochrana života a zdravia: 5. ročník - Jedovaté a liečivé lesné rastliny v regióne, Huby v lese, Voda ako životné prostredie organizmov, Liečivé rastliny lúk, 6. ročník - Pestované rastliny v záhradách, Nežiaduci spoločníci človeka, Cicavce žijúce s človekom, Nebunkové a jednoduché bunkové organizmy 7. ročník - Starostlivosť o kožu, Poranenia kostí a svalov, Zásady správnej výživy, Starostlivosť o dýchaciu sústavu, Poškodenia dýchacej sústavy, Poškodenia obehovej sústavy, Zásady predlekárskej prvej pomoci pri krvácaní a zastavení činnosti srdca, Poškodenia a prevencia ochorení močovej sústavy, Poškodenia zraku a sluchu, Zásady predlekárskej prvej pomoci pri poranení mozgu, chrbtice a miechy, Pohlavné ochorenia, Nákazlivé ochorenia, očkovanie, prevencia, Drogové závislosti a ich prevencia, Životný štýl, 8. ročník – Znečisťovanie neživých zložiek prostredia, Globálne ekologické problémy, 9. ročník – Fotosyntéza a dýchanie, Povrch tela bezstavovcov a stavovcov, Príjem a spracovanie živín u bezstavovcov a stavovcov, Vylučovanie bezstavovcov a stavovcov, Zmyslové orgány bezstavovcov a stavovcov, Zložky životného prostredia človeka, Faktory ovplyvňujúce životné prostredie organizmov a človeka, Starostlivosť o životné prostredie

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 7. ročník - Rozmnožovacia sústava, Stavba a funkcia reprodukčných orgánov, Vývin jedinca, Obdobia ľudského života, Pohlavné ochorenia, Dedičné vlastnosti a vplyv na zdravie a život človeka, 9. ročník – Rozmnožovanie organizmov, Rozmnožovanie a vývin stavovcov, Dedičnosť a jej podstata, Význam dedičnosti a premenlivosti organizmov

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 5. ročník - Lesný ekosystém, Vodný ekosystém, 6. ročník - Plemená psov, rozdelenie, využitie, 7. ročník - Poškodenia dýchacej sústavy, Poškodenia obehovej sústavy, Poškodenia zraku a sluchu, 8. ročník – Katastrofické geologické procesy, Sopečná činnosť,

Zemetrasenie, 9. ročník – Ochrana prírody, chránené územia

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5. ročník - Chránené lesné rastliny v regióne, Jedovaté a liečivé lesné rastliny v regióne, 6. ročník - Pestované rastliny v záhradách, Včelárstvo, rybárstvo, rybníkárstvo, 7. ročník - Ochrana stavovcov, 8. ročník – Geologické jednotky Západných Karpát, 9. ročník – Zložky životného prostredia človeka, Faktory ovplyvňujúce životné prostredie organizmov a človeka, Starostlivosť o životné prostredie, štátna ochrana prírody, chránené rastliny a živočíchy, Ochrana prírody, chránené územia.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacích hodín, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. Metódy práce:

-motivačné (motivačné rozprávanie, rozhovor, problém, demonštrácia), expozičné (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž), problémové metódy (heuristická, projektová), praktické aktivity, práca s knihou a textom, samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky, aktivizujúce (diskusia, situačná metóda, inscenačná metóda, didaktické hry), fixačné (metódy opakovania a precvičovania).

Formy práce:

-frontálna výučba, individuálna práca žiakov, skupinová práca žiakov, práca vo dvojiciach, demonštrácia a pozorovanie, kooperatívne vyučovanie, problémové vyučovanie, projektové vyučovanie, diferencované vyučovanie.

Učebné zdroje Učebnice:

Uhereková M. a kol.: Biológia pre 5. ročník základných škôl, 2008; Uhereková M. a kol.: Biológia pre 6. ročník základných škôl, 2009; Uhereková M. a kol.: Biológia pre 7. ročník základných škôl, 2011; Aubrecht R. a kol.: Prírodopis pre 8. ročník základných škôl, 1998; Hantabálová I. a kol.: Prírodopis pre 9. ročník základných škôl, 2003

Odborná literatúra, encyklopédie, atlasy: Brtek Ľ. a kol.: Veľká kniha živočíchov, 1997; Červenka M. a kol.: Z našej prírody, 1984; Parker S.: Ľudské telo, 2008

Odborné časopisy: Quark, Mladý vedec

Didaktická technika: dataprojektor, PC, magnetická tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky: nástenné obrazy, modely, obrazový materiál, mikroskop, mikroskopické preparáty, obväzový materiál, improvizované prostriedky Internet: www.zborovna.sk, www.zelenaskola.sk

Výukové CD a DVD nosiče: Bol raz jeden život, Úžasná planéta, Mikrokozmos, Príbeh Modrej planéty, Neuveriteľné vlastnosti zvierat, Ochrana vtáctva

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Stavba tela stavovcov 15 h	Povrch tela stavovcov. Spoločné a odlišné znaky.	Uviesť príklady stavovcov pokrytých šupinami, perím, srstou. Zdôvodniť odlišnosti kožných útvarov stavovcov. Označiť na ukážke časti vtáčieho pera. Zdôvodniť na príklade stavovca význam sfarbenia podľa prostredia, v ktorom žije.	
	Oporná sústava stavovcov. Pohybová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Zdôvodniť prispôbenie stavovcov životnému prostrediu na ukážke kostry končatín. Vysvetliť význam prsnej kosti s hrebeňom u vtákov. Zdôvodniť význam dutých kostí vtákov. Rozlíšiť párnokopytníka a nepárnokopytníka na ukážke kostry končatiny. Pomenovať tkanivá tvoriace svalstvo končatín, vnútorných orgánov, srdca stavovcov. Vysvetliť princíp činnosti dvoch svalov. Uviesť príklad stavovca, ktorý sa pohybuje plávaním, skákaním, plazením, lietaním, kráčaním a behom.	

	Tráviaca sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Opísať na ukážke časti tráviacej sústavy stavovcov. Uviesť príklad stavovca s jedovými zubami. Uviesť význam vysunovateľného jazyka obojživelníkov, plazov, niektorých vtákov. Uviesť význam hrvoľa, žľaznatého a svalnatého žalúdka vtákov. Určiť na ukážke orgány na prijímanie potravy, trávenie a vstrebávanie cicavcov. Priradiť hlodavé zuby a kly k príkladom cicavcov. Určiť bylinožravého, hmyzožravého a mäsožravého cicavca na ukážke chrupu. Uviesť príklad prežúvavého a neprežúvavého cicavca.	
	Dýchacia sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Uviesť príklad stavovca, ktorý dýcha žiabrami a pľúcami. Pomenovať dýchacie orgány žubrienky, dospelého obojživelníka. Porovnať dýchacie orgány ryby, plazu, vtáka a cicavca. Zdôvodniť úhyn ryby, ak je dlhší čas mimo vody. Vysvetliť význam vzdušných vakov vtákov.	
	Obehová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Opísať význam krvi pre život stavovcov. Opísať význam srdca a ciev pre život stavovcov. Vysvetliť dôvod názvu uzavretej cievnej sústavy. Zistiť rozdiely stavby srdca ryby, obojživelníka, plazu, vtáka a cicavca na ukážke.	
	Vylučovanie. Močová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Vymenovať odpadové látky v organizme stavovcov a spôsob vylučovania. Zdôvodniť význam vylučovania. Pomenovať orgán, v ktorom sa krv stavovcov zbavuje tekutých odpadových látok. Pomenovať na ukážke orgány močovej sústavy stavovcov.	
	Nervová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Uviesť význam nervovej sústavy. Pomenovať sústavy, ktoré zabezpečujú látkovú a nervovú reguláciu. Vymenovať hlavné orgány ústrednej nervovej sústavy. Porovnať na ukážke predný mozog stavovcov. Charakterizovať podnet a nervový vzruch. Uviesť podľa ukážky význam reflexného	

DEJEPIS

Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasti kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Prierezové témy predmetu

V predmete dejepis budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova:

5.roč.: Ako sa žilo na úsvite dejín, Ako ľudia spoznávali sily prírody, Práca – trest alebo radosť. 6.roč.: Život v kamennej dobe – lovci a zberači, Kamenná doba – pastieri a roľníci, Civilizácie starého Orientu, Staroveká Mezopotámia a jej kultúra, Staroveký Egypt, Staroveké Grécko – periodizácia, prírodné podmienky, osídlenie, grécka kolonizácia. 7. roč.: Pán Váhu a Tatier, Zlatá baňa Uhorska, Talianske mestské štáty, Spôsoby výroby v ranom novoveku, Zmeny v rozdelení spoločnosti – premena stredovekého štátu. 8. roč.: Priemyselná revolúcia a modernizácia, Veda a technika, Výslnie a tieň civilizácie, Dve tváre komunistickej totality. 9. roč.: Zápas o každodenný chlieb, Míľniky vedy a techniky, Život v Slovenskej republike. ***Multikultúrna výchova:***

5.roč.: Zapísaná myšlienka sa uchovala, Ľudia v pohybe, O rasách a národoch. 6.roč.: Človek využíva železo, Civilizácie starého Orientu, Staroveká Mezopotámia a jej kultúra, Staroveká India a Čína + Palestína, Staroveké Grécko – periodizácia, prírodné podmienky, osídlenie, grécka kolonizácia, Macedónia a helenistický svet, Staroveký Rím – kráľovská doba, Staroveké metropoly, Korene stredoveku. Svet a ľudia za hranicami Ríma, Ľudia v pohybe. Sťahovanie národov a jeho dôsledky, Kultúra starovekých štátov. 7.roč.: Život našich predkov, Spoločnosť Slovanov, Nitrianske kniežatstvo a Veľká Morava. Vznik Veľkej Moravy, Zánik Veľkej Moravy, Kráľovstvo svätého Štefana, Tatársky vpád, Obnova krajiny a nové spôsoby osídľovania, privilégia, Pán Váhu a Tatier, Zlatá baňa Uhorska, Prvý cisár na uhorskom tróne, Objavitelia a objavovanie, Svetové hospodárstvo a nové usporiadanie štátov, Na hranici s Osmanskou ríšou. 8. roč.: Vo víre revolúcií a nacionalizmu 1830 a 1848/49, Vznik národných štátov. Zjednotenie Talianska a Nemecka Zasľúbená Zem – Amerika, Koniec červeného muža, Slovenské národné hnutie, Začiatky národného povedomia, Národy a národnosti, Slováci a revolučný rok 1848/49, Rakúsko-Uhorské vyrovnanie a Slováci, Slováci v Uhorsku, Aktivity Slovákov na svoju obranu. Slovensko-česká spolupráca, Černovská tragédia, Slovenské vystáhovalectvo. Industrializácia, Za prácou do sveta, Balkán v rokoch 1908-1913, Kolonializmus a jeho význam, V predvečer svetovej vojny, Odboj Slovákov a Čechov. Domáci a zahraničný. 9. roč.: Situácia pred 1. svetovou vojnou, Sarajevský atentát, Američania v Európe, Slovenský a český zahraničný odboj, Slovensko vstupuje do česko-slovenského štátu, Slovensko vstupuje do česko-slovenského štátu, Slovensko hľadá svoju cestu, Spoluobčania či protivníci?, Nové štáty na mape Európy, Život v okupovanej Európe, Od autonómie k samostatnosti, Vznik nového štátu, Slovenská republika na mape Európy, Aká bola Slovenská republika?, Slovenské národné povstanie, Koniec kolonializmu. ***Mediálna výchova:***

5.roč.: Médiá. 6. roč.: Grécko báji a povestí, Macedónia a helenistický svet, Staroveké metropoly. 7.roč.:

Talianske mestské štáty, Európa si podmaňuje svet, Najsilnejšie štáty – osobnosť Ľudovíta XIV.,

Bratislava – hlavné mesto Uhorska. 8. roč.: Francúzska revolúcia 1789-1799. Revolučný výbuch, Napoleon Bonaparte a napoleonské vojny, Priemyselná revolúcia a modernizácia, Veda a technika, Rušné časy, Slovenské vystáhovalectvo. Industrializácia. 9. roč.: Milníky vedy a techniky, Zlaté dvadsiate roky, Svetlá a tieň civilizácie, Umenie „salónov a ulíc“, Kultúra pre všetkých. **Osobnostný a sociálny rozvoj:**

5. roč.: Prvé knihy. 6.roč.: Rímske cisárstvo, Kultúra, veda a umenie v stredoveku. 7. roč.: Misionári Konštantín a Metod, Kultúrny prínos Veľkej Moravy, Gotická cesta, Kráľ s havranom v erbe, Európa humanistov – filozofov a vedcov, Najsilnejšie štáty – osobnosť Ľudovíta XIV., Vek rozumu – Osvietenstvo, Humanizmus a renesancia na Slovensku, Osvietená panovníčka, Reformátor na tróne, Epocha osvietených vzdelancov. 8. roč.: Francúzska revolúcia 1789-1799. Revolučný výbuch, Kultúra a umenie 19. storočia, Slovenské národné hnutie. Staré a nové myšlienky, Tri generácie slovenských národovcov, Anton Bernolák, Slovanská vzájomnosť, Štúrovska generácia, Rušné časy a koniec revolúcie, Od Memoranda k Matici slovenskej, Tri slovenské gymnázia a Matica slovenská. 9. roč.: Škola – základ života, Kultúrny rozlet Slovenska, Nove cesty umenia a architektúry, Umenie „salónov a ulíc, Kultúra pre všetkých. **Dopravná výchova:**

5.roč.: Ako si človek zmenšoval svet, Ľudia v pohybe, Práca – trst alebo radosť. 6.roč.: Staroveké Grécko – periodizácia, prírodné podmienky, osídlenie, grécka kolonizácia, Staroveké metropoly. 7.roč.: Talianske mestské štáty, Európa si podmaňuje svet, Objavitelia a objavovanie, Zmeny v rozdelení spoločnosti – premena stredovekého štátu. 8. roč.: Priemyselná revolúcia a modernizácia, Veda a technika, Život počas prvej svetovej vojny (1914-1918). Zákopová vojna. 9. roč.: Svet zachvátený vojnou, Bratislava – metropola Slovenska, Milníky vedy a techniky, Veľmoci proti Hitlerovi, Život v Slovenskom štáte, Svetlá a tieň civilizácie, Slovenská kultúra v podmienkach totality.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

5.roč.: História mojej rodiny, rodokmeň, Pátranie po minulosti našej školy, Remeslo má zlaté dno, Doprava nielen na kolesách, prezentácia, Príbeh s témou vojny. 6.roč.: Praveké umenie; Mezopotámia, Egypt – ako ich nepoznáme; Kultúra starovekých štátov; Grécke báje, Grécko -každodenný život, kultúra; Divy staroveku; Rím – každodenný život, kultúra; Stredovek – ľubovoľná téma. 7.roč.: Obdobie Veľkej Moravy – osobnosti, život, kultúra, Gotická cesta, Známa osobnosť Uhorského kráľovstva, Vývoj leteckej dopravy (Od lietajúceho stroja Leonarda da Vinciho po kozmickú raketu), Významná osobnosť Habsburskej monarchie. 8. roč.: Osobnosť (udalosť) francúzskych dejín, Sláva a pád Napoleona, Objavy a vynálezy, Umelecký smer 19. storočia, Významná osobnosť slovenských dejín. 9. roč.: Osobnosť (udalosť) prvej svetovej vojny, Vojenská technika (letectvo) v druhej svetovej vojne, Osobnosť (udalosť) druhej svetovej vojny, Významná osobnosť komunizmu. **Výchova k manželstvu a rodičovstvu:**

5. roč.: Ako si človek vytváral rodinu. 7.roč.: Osvietená panovníčka. **Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra:**

5.roč.: Svätocnné a pamätné dni. 6. roč.: Martin a okolie v praveku. 7.roč.: Nitrianske údenné kniežatstvo

8. roč.: Od Memoranda k Matici slovenskej, Tri slovenské gymnázia a Matica slovenská, Aktivity Slovákov na svoju obranu. Slovensko-česká spolupráca, Na ceste k spoločnému štátu Slovákov a Čechov. Rozchod s monarchiou, Na ceste k spoločnému štátu Slovákov a Čechov. 28.-30. október 1918. 9. roč.: Rozchod Slovákov s Uhorskom a vznik ČSR, Bratislava – metropola Slovenska, SNP.

Organizačné formy a metódy vyučovania

V predmete dejepis sú používané nasledovné metódy vyučovania a formy:

Informačno-receptívna – výklad, Motivačná – problém ako motivácia, Reprodukčná – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh, Expozičná – projekt

Formy práce: Práca s učebnicou, Individuálna práca, Skupinová práca, Diskusia, Beseda, Práca s internetom, Práca s IT technikou

Učebné zdroje

- sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, časopisy, materiálno-technické didaktické prostriedky a pod.

- **učebnice:**

MIHÁLIKOVÁ, M., TONKOVÁ, M.: *Dejepis pre 5. ročník základných škôl.*

KRASNOVSKÝ, B., a kol.: *Dejepis pre 6. ročník základnej školy a 1. ročník gymnázia s osemročným štúdiom.*

KOVÁČ, D., a kol.: *Slovensko v stredoveku a na začiatku novoveku.*

KOVÁČ, D., a kol.: *Európa v období stredoveku.*

KRASNOVSKÝ, B a kol. *Dejepis pre 8. ročník základnej školy a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom.*

KOVÁČ, D. a kol. *Svet v novom storočí.*

KOVÁČ, D. a kol. *Slovensko v novom storočí.*

- **atlasy:** Atlas svetových dejín – 1.diel. Pravek – stredovek.

Atlas svetových dejín – 2.diel. Stredovek – novovek.

Dejiny 20. storočia.

- **encyklopédie a časopisy:** Kronika sveta, Kniha kráľov, Dejiny umenia, Historická revue, Živá historie

- **DVD filmy a výukové programy:** Bol raz jeden človek, Staroveké Grécko – dokumenty, Staroveký Egypt,

- Internet: www.stopypredku.cz/index.php, www.pravek.estranky.sk/, <http://www.lascaux.culture.fr/#/fr/00.xml>,
<http://antika.avonet.cz/>, www.mytologia.czechian.net/, www.egyptica.sk, www.dejiny.sk a iné. - Iný doplnkový materiál: digitálny súbor prameňov k dejinám Slovenska

Učebné osnovy predmetu v 7. ročníku

Tematický Celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline	Život našich predkov	Žiaci sú schopní: - vysvetliť pojem sťahovanie národov, uviesť príčiny a dôvody sťahovania národov na historickej mape vie ukázať smery Germánov a Slovanov - opísať spôsob života našich predkov po príchode do Karpatskej kotliny - vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny - vymenovať tri skupiny Slovanov a ukázať ich na historickej mape - charakterizovať život v Samovej ríši objasniť príčiny zániku Samovej ríše a zdôvodniť význam tejto ríše	FG
	Nitrianske kniežatstvo a Veľká Morava	Žiaci sú schopní: - charakterizovať vznik a formovanie Veľkej Moravy - opísať osobnosti Pribinu a Mojmíra, - charakterizovať vládu Rastislava - opísať a porovnať vládu Rastislava a Svätopluka - vyhľadať na mape štáty, s ktorými susedila Veľká Morava - opísať situáciu na Veľkej Morave po Svätoplukovej smrti až do zániku Veľkej Moravy	
	Misionári Konštantín a Metod	Žiaci sú schopní: - charakterizovať život Konštantína a Metoda, opísať ich pôsobenie na dvore kniežaťa Rastislava	
	Kultúrny prínos Veľkej Moravy	Žiaci sú schopní:	
		- opísať kultúru a spôsob života na Veľkej Morave vymenovať atky z obd lkej Moravy	

Slováci v Uhorskom kráľovstve	Kráľovstvo svätého Štefana	Žiaci sú schopní: - analyzovať príchod Maďarov do Karpatskej kotliny - opísať život v Uhorskom kráľovstve za vlády Arpádovcov - zhodnotiť význam vlády Štefana I.	
--------------------------------------	----------------------------	--	--

GEOGRAFIA

Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitosti Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehĺbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom. Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i. Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlínstvom, živočíštvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom, ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých

regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich. Žiaci pri vyučovaní sa oboznámia nielen s geografickou polohou svetadielov, ale spoznajú tiež spoločenské zvyky, zaujímavosti a rekordy v jednotlivých svetadieloch.

Ciele vyučovacieho predmetu

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Ide o súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny. Medzi všeobecné ciele patria:

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.)
- Pracovať s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby. Získané poznatky systemizovať do oblasti fyzickej a humánnej geografie.
- Poznatky fyzickej geografie sú z oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoja hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu, napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní o umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov- dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme, umožní ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.
- V oblasti humánnej geografie sa vyučovanie zameriava na človeka na Zemi, na záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta, na premeny, ktorými človek ovplyvnil krajinu, na schopnosť zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (napr. vývoj počtu obyvateľstva, rozvoj sídiel, hospodárstva ..)
- Získať základné vedomosti o geografických charakteristikách svetadielov.
- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen na učebnice, ale aj na odborné a populárno-vedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie. Podporuje sa tým potreba čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného, spracovanie a interpretácia. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov sa považujú za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.
- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach(história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie kladieme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta.

- Rozvíjanie kompetencií vedúcich k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním projektov.
- Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám, učí oceniť krásu kultúrnych pamiatok a chrániť ich.
- Diskutovať o geografických zákonitostiach- prírodných a kultúrnych.
- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii).

Prierezové témy predmetu

V predmete geografia budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy.

Environmentálna výchova: 5. ročník - Tvar Zeme; Objavovanie Zeme a vesmíru ;Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda, 6. ročník - Planéta Zem- opakovanie ;Austrália, Tichý oceán, Amerika - prírodné pomery, 7. ročník - Afrika a Ázia- podnebie, vodstvo, rastlinstvo, živočíšstvo, 8. ročník - Európa - podnebie, vodstvo, rastlinstvo, živočíšstvo, 9. ročník - Slovensko- povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo, živočíšstvo, Národné parky.

Multikultúrna výchova: 5. ročník - Objavovanie Zeme a vesmíru, Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek, 6. ročník - Obyvateľstvo a sídla Austrálie, Ameriky, Oceánie, 7. ročník - Obyvateľstvo a sídla Ázie, Afriky, oblasti, 8. ročník - Obyvateľstvo a sídla Európy, 9.ročník - Obyvateľstvo a sídla Slovenska, Cestovný ruch.

Mediálna výchova: 5. ročník - Tvar Zeme, Objavovanie Zeme a vesmíru, Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek a príroda. 6. ročník - Austrália - problémy obyvateľstva, Oceánia a polárne oblasti, Amerika - problémy obyvateľstva a spoločenské zvyky, 7. ročník - Ázia, Afrika - obyvateľstvo a sídla, 8. ročník - Európa – obyvateľstvo a sídla, 9. ročník - Geografia v bežnom živote, Cestujeme po Slovensku, Miestna krajina- prezentácia.

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5. ročník - Objavovanie Zeme a vesmíru; Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek, 6. ročník - Záverečné opakovanie, 7. ročník - Ázia, Afrika - obyvateľstvo a sídla, 8. ročník - Obyvateľstvo a sídla Európy, 9. ročník - Geografia v bežnom živote, Historický vývoj Slovenska, Národné parky, Cestovný ruch, Prírodné a kultúrne lokality, Ľudová kultúra.

Dopravná výchova: 5. ročník - Objavovanie Zeme a vesmíru; Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek, 6. ročník - Planéta Zem - opakovanie; Austrália, Oceánia, Amerika - obyvateľstvo, hospodárstvo 7. ročník- Hospodárstvo Ázie a Afriky, pobrežie, 8. ročník - Doprava jednotlivých štátov Európy, GPS v praxi, doprava Slovenska, Cestovný ruch, Cestujeme po Slovensku.

Ochrana života a zdravia: 5. ročník- Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda, 6. ročník - Problémy obyvateľov Austrálie, Ameriky, Oceánie, 7. ročník - Prírodné pomery (vodstvo, podnebie, povrch) Ázie a Afriky, 8. ročník - Prírodné pomery Európy; Obyvateľstvo, 9. ročník - Podnebie, Vodstvo, Pôdy, Národné parky, Poľnohospodárstvo, Cestovný ruch.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 5. ročník - Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek a príroda, 6. ročník - Austrália, Oceánia, Polárne oblasti, Amerika, 7. ročník - Afrika, Ázia, 8. ročník - Cestujeme po Európe, 9. ročník - Zaujímavé miesta vytvorené prírodou, Cestujeme po Slovensku, Miestna krajina.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 5. ročník - Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek 6. ročník - Obyvateľstvo Austrálie, Oceánie, Ameriky, 7. ročník - Obyvateľstvo a sídla Afriky, Ázie a jednotlivých oblastí, 8. ročník - Obyvateľstvo a sídla Európy, 9. ročník - Obyvateľstvo a sídla Slovenska.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5. ročník - Naša planéta vo vesmíre, Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda a človek(Pamiatky UNESCO), 6. ročník - Planéta Zem, Austrália, Amerika, Kanada, USA - cestovný ruch, zaujímavosti prírody, život ľudí, spoločenské zvyky, pamiatky UNESCO, Národné parky, Obyvateľstvo a sídla, 7. ročník - Planéta Zem - obyvateľstvo, Afrika - obyvateľstvo a sídla, Ázia - obyvateľstvo a sídla, zaujímavosti a rekordy, 8. ročník - Európa - obyvateľstvo a sídla, Národné parky, Oblasti cestovného ruchu, stavby a kultúrne pamiatky, 9. ročník – Historický vývoj Slovenska, Národné parky, Zaujímavé miesta vytvorené prírodou, Prírodné a kultúrne lokality, Ľudová kultúra, Cestujeme po Slovensku.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Základné **formy** vyučovacej hodiny geografie: Klasická hodina, Práca dvojíc, Práca v skupinách, Hodina v počítačovej učebni, Exkurzie, Projektové práce, Besedy, Práca doma

Metódy: vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), problém (upútanie pozornosti nastoleného problému), beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom), demonštračná metóda (demonštrácia obrázkov, predmetov, prírodnín), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), práca s mapou (čítanie mapy, orientácia na mape, mapové náčrty), inštruktáž (vizualizácie a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu), prácu s knihou a textom (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), práca s počítačom (zvýšiť dôraz samostatného učenia prostredníctvom IKT a experimentovania).

Učebné zdroje:

- sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, atlasy, odborná literatúra (encyklopédie, štatistický materiál), odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky (mapy, glóbus, kompas, buzola, DVD filmy, internet...)

Učebnice

Ružek, Ružeková, Likavský, Bizubová: **Geografia pre 5. ročník základných škôl**, VKÚ, a.s., Harmanec 2009

Likavský, Ružek, Vaňková, Ružeková: **Geografia pre 6. ročník základných škôl** a 1. roč. gymnázií s 8 roč. štúdiom, VKÚ a.s., Harmanec 2009

Tolmáči, Gurňák, Križan, Tolmáčiová: **Geografia pre 7. ročník základných škôl** a 2. roč. gymnázií s 8 roč. štúdiom, VKÚ a.s., Harmanec 2010

Ružek, Likavský,: **Geografia pre 8. ročník základných škôl** a 3. roč. gymnázií s 8 roč. štúdiom, VKÚ a.s., Harmanec 2011

Tolmáči, Gurňák, Križan, Lauko,: **Geografia pre 9. ročník základných škôl** a 4. roč. gymnázií s 8 roč. štúdiom, Orbis Pictus Istropolitana, spol. s r.o.

Atlasy

Školský atlas sveta, VKÚ a.s., Harmanec

Zošitové atlasy pre základné a stredné školy, VKÚ a.s., Harmanec

Učebné osnovy predmetu v 7. ročníku

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina 1 hod.	Plán práce, aktivity, spôsob hodnotenia, oboznámenie s projektami	Osvojiť si systém a organizáciu vyučovacieho procesu	
Opakovanie 2hod.			

Ázia 39 hod.	Poloha Členitosť pobrežia Povrch Podnebie, pod. pásma Vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo Obyvateľstvo a sídla Hospodárstvo Oblasti a štáty Ázie Juhozápadná Ázia India Južná Ázia – ďalšie štáty	na mape určiť polohu Ázie vo vzťahu k iným svetadielom a geografickým súradniciam, okrajové body, oceány, moria, polostrovy a ostrovy vysvetliť, ako vznikli pohoria na príklade Himalájí, vznik sopiek a zemetrasenia, najväčšie nížiny určiť oblasti jednotlivých podnebných pásiem a ich charakteristické znaky, opísať, ktoré faktory najviac ovplyvňujú podnebie Ázie, charakterizovať rieky, jazerá oblastí, podľa mapy ku každému podnebnému pásmu priradiť rastlinné pásma a opísať ho podľa typických znakov, najľudnatejšie štáty sveta, staré civilizácie, spôsob života, veľkomestá a ich problémy svetadiel bohatý na nerastné suroviny, zameranie hospodárstva, doprava, rekreačné strediská a kultúrne pamiatky vymenovať oblasti, naj štáty a ich hlavné mestá, charakterizovať štáty z jedn. hľadísk opísať spôsob života v jednotlivých krajinách,	FG FG FG
Záverečné zhrnutie	Juhovýchodná Ázia Čína a Japonsko Východná Ázia – ďalšie štáty Severná Ázia Stredná Ázia Ázijské naj, ... – zaujímavosti, rekordy Záverečné zhodnotenie, opakovanie	vymenovať problémy krajín, spoznávať prírodné a kultúrne pamiatky oblastí a štátov na základe projektov vybrať najzaujímavejšie miesta v Ázii opísať, čo vás zaujalo v Afrike a Ázii	FG

OBČIANSKA NÁUKA

Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vedie ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

Predmet oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva a ekonómie, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych, interpersonálnych, sociálnoprávných a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcom a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaniu stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,

- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- obohacovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Prierezové témy predmetu

V predmete občianska náuka budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 5.ročník - témy: Zdravý životný štýl, Mimoškolská činnosť, Povolania a zamestnania, 6. ročník - témy: Obec, v ktorej žijem, Krásy prírody v obci, regióne, Moja vlasť, EÚ, 7. ročník - témy: Zmysel života, Svetonázor človeka, jeho typy, 8. ročník - témy: Právne vedomie, Trestné právo, 9. ročník – téma: Výrobné zdroje - vzácnosť výrobných zdrojov

Multikultúrna výchova: 5.ročník - témy: História mojej rodiny, zvyky a tradície, Školský systém u nás a v Európe, 6.ročník - téma: Národná a európska identita, 7. ročník - témy: Štruktúra obyvateľstva, migrácia, Kultúra a multikultúrnosť

Mediálna výchova: 5. ročník - témy: Zdravý životný štýl, Krízy v rodine, problémy rodinného života, 6.ročník - témy: Moja vlasť - SR, štátne sviatky, Európska únia, Sociálne vzťahy v skupinách, 7.ročník - témy: Problémy dospievania, kultivované dospievanie, Zmysel života, Svetonázor a celý II. tematický celok o štátnych orgánoch, 8. ročník - témy: Štát, jeho funkcie, Formy vlády, Zložky štátnej moci, Právne normy, Rodinné právo, 9. ročník – témy súvisiace s ekonomikou, trhovým mechanizmom, podnikaním, spotrebou a spotrebiteľom, peniazmi, finančnými inštitúciami v trhovej ekonomike

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5.ročník - témy: Moja rodina - celý tematický celok, Moja škola - trieda ako spoločenská skupina, osobnosti, spolupráca v školskej triede, rovnosť, rovnakosť, rozličnosť, komunikácia v triede, práva a povinnosti v triede a v škole, Čím by som chcel/a byť, Vzdelávanie ako hodnota, 6. ročník - témy: celý TC: Vnútorňý a vonkajší život jednotlivca, 7. ročník - témy: Telesné a duševné zmeny v dospievaní, kultivované dospievanie, Sociálne vzťahy, v spoločnosti, Základné ľudské práva a slobody, Práva detí, Prepojenie práv a povinností, 8. ročník - témy: Právne a morálne normy, Právne inštitúcie SR, Právne vedomie, Rodinné a trestné právo, 9. ročník – témy: Ľudské potreby a ich uspokojovanie, súkromná spotreba, peniaze, finančné inštitúcie a nebankové subjekty **Dopravná výchova:** 5.ročník - téma: Povolania, zamestnania a ich zmeny v školskom veku, 8. ročník - téma: Trestné právo

Ochrana života a zdravia: 5.ročník - témy: Poslanie a funkcie rodiny, Zdravý spôsob života v rodine, Zdravý životný štýl, 6.ročník - téma: Psychológia v každodennom živote človeka, 7.ročník - témy:

Základné ľudské práva, Práva detí, 8.ročník - téma: Funkcie štátu, 9. ročník – témy: Trh, ponuka, dopyt, Spotrebiteľ, jeho ochrana

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 5.ročník - I. polrok: Projekt o rodine, II. polrok: Čím by som chcel/a byť, 6. ročník - I. polrok: Na čo som hrdý/á v našej obci / v našom regióne (história, kultúra, príroda, šport), II. polrok: Naša trieda, 7.ročník - I. polrok: Sociálne vzťahy v spoločnosti - výber témy podľa preberaného učiva, II. polrok: Ľudské práva a slobody alebo Práva detí, 8. ročník - II. polrok:

Morálne normy/ Právne normy

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 5.ročník - celý TC Moja rodina, 6.ročník - téma: Ľudská osobnosť - vplyv dedičnosti a výchovy, 7. ročník - témy: Problémy dospievania, kultivované dospievanie, Zmysel života, Svetonázor človeka, Práva detí, prepojenie práv a povinností, 8. ročník - témy: Funkcie štátu, Rodinné právo, 9. ročník – témy: Peniaze, funkcie peňazí, banky, sporiteľne, poisťovne, nebankové subjekty

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5. ročník - História mojej rodiny, zvyky a tradície, Naša škola - história, Povolania, zamestnania, 6. ročník - Tematický celok: Obec, región, vlasť, EÚ, 7. ročník - Zmysel život, Kultúra, multikultúrnosť, 9. ročník – téma: Výroba, výrobca.

Organizačné formy a metódy vyučovania /spoločné pre 5.-9.roč./

Formy: klasická hodina, vychádzka, beseda, exkurzia, projektová práca

Metódy: rozhovor, rozprávanie, vysvetľovanie, práca s učebnicou, diskusia, brainstorming, hranie rolí, individuálna a skupinová práca, kreslenie, didaktické hry podporujúce tvorivosť, originalitu, práca s internetom

Učebné zdroje:

5. ročník: učebnica Mgr. A. Drozdíková, PhDr. D. Ďurajková: Občianska náuka pre 5. ročník ZŠ, SPN 2009, Internet (programy v rámci predmetu)

6. ročník: učebnica Mgr. A. Drozdíková, PhDr. D. Ďurajková: Občianska náuka pre 6.ročník ZŠ, SPN 2009, Internet (programy v rámci predmetu), Encyklopédie a odborná literatúra o regióne, Slovenskej republike, Mapy regiónu, SR 7. ročník: Drozdíková, A.: Občianska náuka pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN 2012

pôvodná učebnica E. Dřízová a kolektív: Občianska výchova pre 7. ročník ZŠ, SPN 2008

Ústava SR, brožúra Juraj Alner: Európa pre Slovákov, Slovensko pre Európu, brožúra od

Ministerstva obrany SR: Ozbrojené zložky SR, Internet

8. ročník: Ďurajková, D., Vargová D.: Občianska náuka pre 8. ročník ZŠ a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN 2012 pôvodná učebnica A. Krsková, D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska výchova pre 8. ročník základných škôl, SPN 2004, Ústava SR
9. ročník: Kopecká, H., Muchová E.: Občianska náuka pre 9. ročník ZŠ a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN 2012 pôvodná učebnica R. Šlosár, M. Čapová, Ľ. Fabová, J. Lysý: Občianska výchova pre 9. ročník základných škôl, SPN 2002, denná tlač – ekonomické otázky

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina	Oboznámenie s obsahom učiva v 7. ročníku, prehľad tematických celkov	<u>Žiak:</u> Oboznámi sa s organizáciou vyučovacích hodín, učebnými pomôckami, spôsobom hodnotenia, projektmi	
I. Sociálne vzťahy v spoločnosti	Spoločnosť, jej vznik, vývoj, charakteristika: človek, ľudská spoločnosť, komunita, národnosť, rasa, sociálne vzťahy, vývojové obdobia ľudskej spoločnosti	Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka. Pozná základné znaky ľudskej spoločnosti. Rozlišuje medzi vidieckou a mestskou komunitou.	
	Štruktúra spoločnosti a sociálne vzťahy v nej: štruktúra spoločnosti, sociálne vzťahy, typy štruktúr, rozvrstvenie spoločnosti	Vie rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr. Vníma seba ako súčasť jednotlivých štruktúr spoločnosti.	
	Veľké spoločenské skupiny: spoločenské vrstvy, sociálna nerovnosť, kasta, hierarchia, moc, prestíž, členovia sociálnych skupín	Pozná základné rozvrstvenie ľudskej spoločnosti. Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých. Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca. Vysvetlí vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky jedinca v spoločnosti.	FG
	Sociálne zmeny v spoločnosti a ich zdroje: sociálna mobilita, horizontálna mobilita,	Vie vysvetliť nutnosť sociálnych zmien. Pozná hlavné príčiny	FG

	vertikálna mobilita, migrácia, populačná explózia, sociálny status, sociálna rola	sociálnych zmien. Vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a spoločnosť.	
--	---	---	--

	Prírodný pohyb obyvateľstva: migrácia, urbanizácia, utečenci, prisťahovalci, lokálne vojnové konflikty, kríza, nezamestnanosť	Pozná súvislosti medzi sociálnymi zmenami a migráciou obyvateľstva. Vie vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie, pozná nutnosť zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti Opísať, čo znamená ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom.	FG
	Štruktúra obyvateľstva – rasy a národy: rasa, národ, etnikum, rasizmus, plemeno, xenofóbia, tolerancia, nacionalizmus, šovinizmus, multikultúrnosť, tolerancia, identita, patriotizmus	Vie sa orientovať v národnom a etnickom zložení obyvateľstva. Vie vymenovať rasy a ich znaky. Je tolerantný voči rasám, národom a národnostiam. Posilňuje svoju národnú identitu	
	Štruktúra obyvateľstva –náboženstvá: náboženstvo, ateizmus, cirkev, sekta, kult, rituál, kódex, ekumenizmus, celibát, deštrukcia, kresťanstvo, islam, budhizmus, vierovyznanie	Pozná myšlienkovú podstatu, vznik a vývoj ako aj základné ideové piliere svetových náboženstiev. Pozná základné znaky náboženstva ako jeho historickú či súčasnú funkciu.	
	Štruktúra obyvateľstva –náboženstvá: náboženstvo, ateizmus, cirkev, sekta, kult, rituál, kódex, ekumenizmus, celibát, deštrukcia, kresťanstvo, islam, budhizmus, vierovyznanie	Chápe úlohy náboženstva a v modernej spoločnosti. Vie odlíšiť sekty od cirkevných organizácií. Je tolerantný voči náboženstvám iných ľudí.	
	Kultúra, multikultúrnosť: globalizácia, akulturácia, materiálna a duchovná kultúra, hodnoty, tradície, zvyky, pamiatky, dokumenty, literárne pamiatky,	Chápe kultúru ako výsledok činnosti ľudskej spoločnosti. Chápe hodnoty jednotlivých kultúr a toleruje kultúrnu rozmanitosť. Vie prejať hrdosť na svoje kultúrne hodnoty.	

	Kultúra, multikultúrnosť: globalizácia, akulturácia, materiálna a duchovná kultúra, hodnoty, tradície, zvyky, pamiatky, dokumenty, literárne pamiatky,	Oboznámi sa s kultúrou rozličných národov sveta. Pozná odlišnosti v tradíciách, zvykoch a spôsobe života jednotlivých kultúr a je schopný ich tolerovať.	
	Sociálne a politické napätie v spoločnosti –vojny, terorizmus..: napätie, konflikt, vojna, terorizmus, kompromis, extrémizmus, stabilita, moc, peniaze, revolúcia	Pozná príčiny konfliktov medzi spoločenskými skupinami. Vie vysvetliť význam sociálnych hnutí pre jednotlivca a spoločnosť. Pozná príčiny a dôsledky vojen a terorizmu Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí.	FG
	Zhrnutie témy Sociálne vzťahy v spoločnosti - projekt	Spolupracuje pri výbere témy, prejavuje zodpovednosť, kreativitu a aplikáciu dosiahnutých vedomostí pri tvorbe projektu na určenú tému	
II. Občiansky život ako proces formovania demokracie	Občan, občianstvo: štát, štátne občianstvo, občan, práva a povinnosti občana štátu	<u>Žiak:</u> Vie vysvetliť vzťah medzi občanom a štátom. Pozná vznik a vývoj občianstva. Vie vymenovať znaky štátu prospešného pre občana.	
	Proces formovania občianskej spoločnosti: grécky mestský štát – polis, demokracia, občan, rímska republika, priama demokracia, zákony, agora,	Pozná korene občianskej spoločnosti. Vie porovnať postavenie občanov v Aténskej demokracii a Rímskej republike.	
	Vznik štátu: vývoj a funkcie štátu, verejná autorita, rodový starešina, kmeňový starešina, rada starších, orgány štátnej moci, politika,	Vie použiť informácie z dejepisu O vzniku štátov. Vie vysvetliť pojem štát. Vie vymenovať znaky štátu.	
	Právny štát: znaky právneho štátu, znaky Slovenskej republiky, štátna moc, štátne symboly, suverenita, občianstvo, územie	Pozná korene právneho štátu V antickej spoločnosti. Vie vymenovať znaky právneho štátu. Vie v konkrétnych situáciách rozlišovať či ide o právny štát. Uviesť príklad spôsobov, akými štát	FG
		využíva príjmy z daní.	

Formy vlády a politické režimy v štáte: monarchia, republika, demokracia, diktatúra, totalita, ústava, zákony, diktátor, tyran, politický režim	Oboznámi sa s rozličnými formami vlády a princípmi jednotlivých politických režimov. Oboznámi sa s historicky významnými politickými osobnosťami.	
Formy vlády a politické režimy v štáte: monarchia, republika, demokracia, diktatúra, totalita, ústava, zákony, diktátor, tyran, politický režim	Pozná základné znaky a charakteristiky jednotlivých politických režimov. Dokáže posúdiť výhody a nevýhody konkrétnych foriem vlády a ich vplyv na zdravý vývoj ľudskej spoločnosti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí.	FG

Demokracia, jej vznik a vývoj, princípy: demokracia, princípy demokracie priama a nepriama demokracia, jej vznik, vývoj, základné princípy	Vie vysvetliť význam slova demokracia. Pozná korene Demokracie. Vie vymenovať princípy demokracie. Vie vymenovať orgány štátnej moci.	
Ústava Slovenskej republiky: ústava – základný zákon štátu, jej členenie, preambula, druhá hlava Ústavy SR – práva a slobody občanov	Chápe význam Ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah Ústavy SR, výpovede hlavných článkov ústavy ako aj znenie preambuly. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie zdôvodniť, prečo je II. Hlava Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia.	
Kto nám vládne (Orgány štátnej moci): výkonná moc, Vláda SR, prezident vznik vlády, jej zloženie, hlavné úlohy, všeobecné voľby, priama voľba prezidenta, jeho právomoci	Vie vysvetliť, ako a prečo vzniká štátna moc. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie vymenovať úlohy parlamentu. Vie vymenovať, kto a ako vykonáva moc v štáte. Pozná základné právomoci prezidenta. Pozná význam súdov.	
Voľby, volebné právo: voľby, volebné právo, zákonodarná moc slobodné a čestné voľby, všeobecné, priame, tajné a rovné volebné právo, rozdelenie moci v demokratickom štáte, všeobecné voľby, NR SR, poslanci, právomoci NR SR	Vie, ako môžu občania ovplyvňovať riadenie štátu. Rozumie pojmu politická pluralita. Vie vysvetliť čo znamená všeobecné a rovné volebné právo. Vie vysvetliť význam slobodných volieb v demokratickej spoločnosti.	

Súdna moc: súdy, prokuratúra, senát, trestný čin, prečin, priestupok	Chápe význam, funkciu a činnosť súdov v živote spoločnosti. Oboznámi sa s podstatnými článkami trestného zákona.	
Základné ľudské práva a slobody: pojem ľudské práva, hranice slobody, právo na život a slobodu, nedotknuteľnosť osoby a obydlia, právo na ľudskú dôstojnosť a česť, slobody pohybu a pobytu, sloboda zmýšľania a náboženského vyznania, listové tajomstvo, politické práva a slobody	Vie vymenovať základné ľudské práva a slobody. Vie vyhľadávať v Ústave SR –II. Hlava jednotlivé skupiny práv. vie zdôvodniť, prečo sa učíme o právach. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych.	FG
Základné dokumenty ľudských práv všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o ľudských právach, inštitúcie ochraňujúce ľudské práva	Pozná základné dokumenty ľudských práv. pozná inštitúcie ochraňujúce ľudské práva	
Patria aj deťom ľudské práva? Deklarácia práv dieťaťa, Dohovor o právach dieťaťa	Pozná svoje práva. Vie posúdiť situácie kedy sú práva detí porušované. Vie, na ktoré inštitúcie sa môže obrátiť pri porušovaní svojich práv	
Samospráva ako prvok občianskej participácie: samospráva, občianska spoločnosť, záujmová a územná samospráva, obecné zastupiteľstvo, kompetencie	Pozná samosprávne orgány územných celkov ich činnosť a funkcie. Zaujíma sa o činnosť obecnej samosprávy a chce na jej pôsobení participovať.	
Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť charita, sociálna núdza, iniciatíva, UNICEF, starostlivosť o deti, závislých, telesne a duševne postihnutých jedincov, odstraňovanie následkov prírodných katastrof, tvorba a ochrana životného prostredia	Chápe podstatu dobrovoľníckej A charitatívnej činnosti. Zaujíma sa O možnosti pomáhať ako dobrovoľník. Angažuje sa vo svojom užšom prostredí (škola, krúžky). Organizuje pomoc tým, čo ju potrebujú. Stanovíť, či je prispievanie formou	FG
	darčovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.	

	Participácia na živote školy a školskej triedy, triedna samospráva: školská demokracia, školský parlament, triedna samospráva, práva a povinnosti žiakov školy, školský poriadok.	Chápe podstatu a funkciu školského parlamentu. Pozná práva a povinnosti žiaka školy, vyplývajúce zo školského poriadku.	
	Školský poriadok: rada školy, mandát, predseda triedy, demokracia, pravidlá, normy, práva, povinnosti	Pozná demokratický princíp vytvárania školského poriadku ako aj pravidiel v živote školskej triedy.	
	Zhrnutie témy Občiansky život ako proces formovania demokracie - projekt	Spolupracuje pri výbere témy, prejavuje zodpovednosť, kreativitu a aplikáciu dosiahnutých vedomostí pri tvorbe projektu na určenú tému	
	Riešenie samotestovacích úloh z II. TC, vyhodnotenie práce za II. polrok		

ETICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

V 5. ročníku žiaci dostávajú impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu. Žiaci si osvoja základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učia sa pozitívne hodnotiť seba samých aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch. Žiaci vedia vysvetliť základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia. V 6. ročníku žiaci chápu a vedia vysvetliť pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie. V nadväznosti na učivo 5. ročníka si žiaci osvoja ďalšie prosociálne zručnosti, ako napr. vyjadrovanie citov, empatia, asertivita.

V 7. ročníku si žiaci osvoja základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie. Učia sa poznávať samých seba, objavujú svoju identitu, rozvíjajú sebaoceňovanie. Učia sa obhajovať svoje práva a názory. Žiaci poznávajú svoje práva a povinnosti v rodine, učia sa kultivovane prejavíť svoje názory, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať svojich rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg. Okrem toho žiaci prehlbujú svoju sexuálnu identitu, chápu pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomujú si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom. Žiaci rozvíjajú pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie

V 8. ročníku pribúdajú témy súvisiace s ochranou zdravia a zdravým životným štýlom, osvojujú si základné pojmy súvisiace s ekonomickými hodnotami vo vzťahu k etike, základné ekonomické cnosti: sporivosť, umenie hospodáriť, svojpomoc, solidarita, rozvíjajú si základné etické hodnoty súvisiace s dobrým menom, čťou a pravdou, spoznávajú zdroje etického poznania ľudstva a tým si osvojujú základné postoje súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, etickými hodnotami a normami.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- ma pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- ma zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
 - charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou – súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľúti,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,

- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť **K** – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

Obsah etickej výchovy je orientovaný na atribúty, ktoré treba v dieťati rozvíjať, aby sme dosiahli výchovné ciele. Tieto atribúty sú zakomponované v desiatich základných témach a šiestich aplikačných témach:

1. otvorená komunikácia
2. dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúcta, pozitívne hodnotenie seba
3. pozitívne hodnotenie iných
4. tvorivosť a iniciatíva
5. vyjadrovanie citov
6. empatia
7. asertivita
8. reálne a zobrazované vzory
9. prosociálne správanie - pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo
10. komplexná prosociálnosť
11. etika – hľadanie koreňov prosociálneho správania
12. etika a ekonomické hodnoty
13. etika a náboženstvá – tolerancia a úcta
14. rodina, v ktorej žijem
15. výchova k manželstvu a rodičovstvu
16. ochrana prírody a životného prostredia.

Cieľom etickej výchovy ako povinnej voliteľného predmetu v nižšom stupni sekundárneho vzdelávania je:

- poskytnúť žiakovi impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu

- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch
- vysvetliť žiakom pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie
- umožniť žiakom osvojiť si ďalšie sociálne zručnosti, napr. vyjadrovanie citov, empatie, asertívne správanie
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaocenenie
- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejsť svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom, zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami
- umožniť žiakom pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia
- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou, formulovať svoje životné ciele, byť odolný voči nevhodným ponukám, ostať slobodný od závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú náš život
- rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálny vplyv, vychovať kritického diváka.

Prierezové témy predmetu

V predmete etická výchova budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5. ročník - témy Otvorená komunikácia, Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, Iniciatíva; 6. ročník - témy: Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov, Zvládnutie asertivity; 7. ročník - témy: Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity, Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity, 8. ročník- témy: Ochrana života, Starostlivosť o zdravie, Lekárska etika, Vzťah k ľuďom so ZP, Rodina, manželstvo, Ekonomické cnosti, Dobré meno a pravda ako etické hodnoty, Pozitívne vzory, 9. ročník - témy: Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí, projekt Cesta k emocionálnej zrelosti

Mediálna výchova: 5. ročník - téma Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých; 6. ročník- téma Pozitívne vzory správania; 7. ročník - téma Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom, 8. ročník - témy - Tvorivosť v povolani a zamestnaní, Pozitívne vzory, 9. ročník - téma: Masmediálne vplyvy

Multikultúrna výchova: 6. ročník - témy: Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie druhých, vžitie sa do situácie druhých, Prosociálne správanie; 7. ročník – témy: Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory, Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom, 8. ročník - téma Etika a náboženstvo.

Environmentálna výchova: 5. ročník - téma Etické aspekty ochrany prírody

Ochrana života a zdravia: 5. ročník - téma Poznanie a pozitívne hodnotenie seba; 7. ročník - téma Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti, 8. ročník - téma Ochrana života, starostlivosť o zdravie, 9. ročník - téma: Zdravý životný štýl, prevencia závislostí

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 6. ročník - téma Pozitívne vzory správania; 7. ročník - téma Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine a Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti, 8. ročník - téma Etické aspekty manželstva, plánované rodičovstvo, antikoncepcia, 9. ročník

- téma: Prehlbovanie komunikačných spôsobilosti, asertívne riešenie konfliktov

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5. ročník - témy: Vianoce a my, rodina, Pozitívne hodnotenie iných (tradičná ľudová kultúra), Tvorivosť (výtvarná ľudová tvorivosť), Etické aspekty ochrany prírody, 6. ročník - téma Pozitívne vzory správania, 8. ročník - téma Zdroje etického poznania ľudstva, Ľudová slovesnosť.

Organizačné formy a metódy vyučovania

- komunikatívna metóda
- naratívna metóda
- interakčné hry
- experimenty a úlohy
- praktické činnosti - pohybové aktivity Žiaci budú pod vedením učiteľa pracovať:
- individuálne
- vo dvojiciach
- v skupinách

Učebné zdroje:

doplnkové učebné texty: 5.roč.: Prof. PhDr. Miron Zelina, Dr.Sc a kol.: Ako poznám sám seba? 6. -7. roč.: Z. Kašparová, T. Houška, M. Uhreková: Ako poznám sám seba? Prof. PhDr. Miron Zelina, DrSc. a kol.: Ako zmeniť sám seba?

Učebné osnovy predmetu v 7. ročníku

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity	Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznávanie svojich silných a slabých stránok. Zdravé sebavedomie. Prijatie samého seba aj so svojimi nedostatkami.	Žiak vie vysvetliť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti, v komunikácii i vo vzťahoch prejavuje sebaúctu, vie vyjadriť svoje myšlienky, formuluje ich ako svoj názor.	
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách, vedieť odmietnuť, čeliť manipulácii a tlaku skupiny, vysvetliť svoje názory, vysloviť návrh, alternatívne spôsoby riešenia konfliktov, asertívne práva.	Žiak vie vysvetliť uplatnenie pojmu asertivita v praktickom živote, vysvetliť pojem manipulácia, pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky. <i>Vie uviesť príklad, ako môže jednotlivec chrániť svoje osobné údaje.</i>	FG
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými. Slobodné prijatie záväzkov a ich splnenie ako predpoklad zrelosti.	Žiak pozná zásady prosociálneho správania, vie pomenovať možnosti takého správania v rodine, postupne preberá zodpovednosť za svoje rozhodnutia. <i>Vie diskutovať o vzťahu morálky a peňazí.</i>	FG
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine	Hlbšie poznanie vlastnej rodiny. Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny: byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať. Zdravá a nezdravá kritickosť, reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine, pochopenie rodičov a súrodencov, dobré vzťahy, tolerancia a rešpektovanie autority, vzťahy medzi súrodencami. Rešpektovanie pravidiel hry: práva a povinnosti v rodine.	Žiak vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo vlastnej rodine, uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine a snaží sa chápať ich význam, túži prispieť svojím dielom k dobrému fungovaniu vlastnej rodiny. <i>Vie vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.</i>	FG
Etické aspekty integrovania sexuálnej	Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. Rozpor medzi pohlavnou	Žiak vie, čo je to počatie a prenatálny život človeka, vie vysvetliť dôvody pre odloženie sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti, chápe	

zrelosti do kontextu osobnosti	a psychosociálnou zrelosťou.	pozitívne hodnoty: priateľstvo, lásku, manželstvo, rodinu.	
Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom	Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným. Tolerancia, rešpektovanie odlišností, generačné rozdiely.	Žiak si uvedomuje ťažkosti, ktoré prežívajú starí a chorí ľudia a túži im pomôcť. <i>Vie uviesť situácie, kde je človek vystavený možnosti úrazu, pozná možnosti úrazového a životného poistenia.</i>	FG

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- formovať svedomie
- prehľbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova - rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom klúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

komunikačné kompetencie - žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory, žiak sa učí reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať a vyjadriť svoje pocity, žiak sa učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života.

kompetencie k učeniu sa – žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich.

kompetencie k riešeniu problémov – žiak sa zaujíma o rôzne problémy a nové veci, prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadmi a postupmi, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, žiak vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

občianske – žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel, zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí háji svoje práva aj práva iných, vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti kultúrne – žiak si osvojuje si postoje vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce, žiak vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty) rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia, osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda) žiak si osvojuje kritický prístup k médiám

sociálne a interpersonálne – žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje, objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, žiak sa vníma ako časť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu, žiak zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom existenciálne – žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva, oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi, učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka, objavuje existenciu nenej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovacom predmete náboženská výchova využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Kompetencie k učeniu sa

- rozumieť symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi, integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavovať ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote

Komunikačné kompetencie

- porozumieť rôznym textom; poetickým, obrazným a náboženským, porovnať ich s inými druhmi textov, rozlíšiť rôzne literárne druhy v Biblii, oceniť ich krásu a reflektovať rôznosť významov ich posolstva
- vnímaním a porozumením symboliky rituálov ako súčasti vytvárania slávnosti rozvíjať schopnosť neverbálnej komunikácie

Kompetencie k riešeniu problémov

- rozvíjať kritické myslenie reflexiou problémových situácií, ich riešením v spoločnej diskusii a kladením filozofických otázok
- hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov, vedieť zdôvodniť svoje návrhy riešenia s dôrazom na etický prístup k ľuďom a k životnému prostrediu

Sociálne a interpersonálne kompetencie

- pri práci vo dvojiciach alebo v skupinách si uvedomiť, čo všetko so sebou prináša kooperatívny spôsob práce
- prostredníctvom cvičení a aktivít rozvíjať schopnosť stíšenia sa, vnútornej koncentrácie a meditácie, ktoré sú predpokladom hlbšej reflexie potrebnej pri vytváraní vlastného sebaobrazu
- rozvíjaním empatie a návštevou charitného domu, zaujať pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom Občianske kompetencie
- porozumením postojov inak nábožensky alebo svetonázorovo zmýšľajúcich ľudí a chápaním kultúrneho a historického kontextu iných náboženstiev budovať postoj tolerancie
- prostredníctvom diskusie o rôznych konfliktoch z histórie aj zo súčasnosti, hľadať nielen príčiny konfliktov ale aj vzory osobností, ktoré sa vďaka svojim kresťanským postojom zasadili o ich nápravu
- postoj zodpovednosti dať do súvisu s hodnotou slobody, hľadať ich vzájomný vzťah ako aj vzťah k Božej autorite

Kultúrne kompetencie

- prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu porozumieť vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry
- integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave
- rozvíjať vzťah k sakrálnemu umeniu prostredníctvom exkurzie chrámu Existenciálne kompetencie
- prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou vnímať transcendentnú skutočnosť
- filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznávať súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a byť otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku

Prierezové témy

Dopravná výchova: 6. roč.- Konať v pravde, 7. roč.- Boh oslobodzuje človeka

Osobný a sociálny rozvoj: 6. roč.- Pravda ako hodnota, Hľadanie pravdy o svete, 7. roč.- Sloboda a človek, Sloboda a rozhodnutia, 8. roč. - Dôstojnosť človeka, Kto je človek? Ľudskosť, Dôstojnosť a výkon, Kultúra života

Environmentálna výchova: 5. roč.- Moja modlitba, 6. roč.- Hľadanie pravdy o svete

Mediálna výchova: 5. roč.- Boh hovorí k človeku, Dialóg Boha a človeka, 6. roč.- Pravda ako hodnota, Hľadanie pravdy o svete, 7. roč.- Boh oslobodzuje človeka, Rešpektovanie vierovyznaní, Láska ako princíp slobody, 8. roč. - Kultúra života **Multikultúrna výchova:** 6. roč.- Hľadanie pravdy o sebe, Ohlasovatelia pravdy, 7. roč.- Sloboda

a rozhodnutia, Rešpektovanie vierovyznaní, 8. roč. - Kto je človek? Ľudskosť, **Ochrana života a zdravia:** 6. roč.- Konať v pravde

Tvorba projektu a prezentačné schopnosti: 6. roč.- Ohlasovatelia pravdy

Výchova k zodpovednému manželstvu a rodičovstvu: 5. roč.- Obeta Božieho ľudu, Dialóg cez službu, Služba modlitbou, 6. roč.- Konať v pravde

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 6. roč.- Hľadanie pravdy o svete, 7. roč.- Rešpektovanie vierovyznaní.

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre piaty ročník základných škôl „Poznávanie cez dialóg“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti. K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
1. téma: Sloboda a človek	- chápanie slobody - povolanie k slobode - otroctvo človeka - závislosti - Exodus – cesta k slobode - hranice slobody - Desatoro	- na konkrétnej životnej situácii rozoznať život v slobode a v otroctve hriechu - posúdiť potrebu Božieho zákona v živote - definovať pojem slobody ako vnútorný stav človeka - vysvetliť, v čom spočíva zneužitie slobody - vymenovať dôsledky prvotného hriechu - vysvetliť rozdiel medzi zamestnaním a povolaním - vysvetliť pojem závislosť - uviesť príklady rôznych závislostí - reflektovať svoje vlastné rozhodnutia - posúdiť a modifikovať biblické príbehy z pohľadu dnešnej doby - rozlišovať rôzne spôsoby slobody, chápať Desatoro ako ich vyjadrenie	

2. téma: Sloboda a rozhodnutia	- slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby) - sloboda a zodpovednosť - riešenie problémovej situácie – príbeh s mravnou dilemou	- na základe analýzy problémovej situácie vysvetliť dopad rozhodnutí na život jednotlivca a spoločnosti - definovať svedomie - posúdiť hodnotu spravodlivosti vo svete - vyrozprávať biblické príbehy a posúdiť ich hodnotu pre dnešný život - vysvetliť vývoj svedomia z pohľadu vývoja človeka - na problémových situáciách s morálnou dilemou	FG
	- princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka)	- posúdiť vývoj morálneho úsudku - posúdiť princípy rozhodovania z pohľadu autonómnej a heteronómnej morálky	
3. téma: Boh oslobodzuj e človeka	- vina a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky - kresťanský pohľad na vinu a odpustenie - zaobchádzanie s vlastnou vinou - sociálny hriech - chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách - Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatosťné i mimo sviatosťné)	- predstaviť vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky vysvetliť archetypálnu skúsenosť človeka s vinou a previnením v rôznych kultúrach a náboženstvách v dejinách ľudstva konfrontovať ju s biblickým pohľadom na uznanie viny a odpustenia - uvedomovať si mravné rozmery svojich rozhodnutí a ich dopad voči sebe, druhým ľuďom, svetu, Bohu - opísať postup sviatosti zmierenia rozlíšiť sviatosťnú formu pokánia a mimo sviatosťnú formu uviesť príklady sviatosťných a mimo sviatosťných foriem pokánia - osvojovať si kresťanský pohľad na vinu a odpustenie	
4. téma: Rešpektovanie vierovyznaní	- rešpektovanie inakosti - rozdelenie sveta podľa kultúr (myslenie kultúr) - rozdielne cesty hľadania Boha (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo..) - putovanie po ceste predkov	- vymenovať základné monoteistické náboženstvá - vymenovať základné polyteistické náboženstvá - opísať základné znaky svetových náboženstiev (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo) porovnať učenie svetových náboženstiev s kresťanským učením - opísať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev priradiť základné symboly svetových náboženstiev - vyjadriť úctu voči ľuďom iného vierovyznania - rešpektovať slobodu vierovyznania	

5. téma: Láska ako princíp slobody	- sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť) - láska ako cesta k slobode (blahoslavenstvá) - sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, spoločnosti, cirkvi)	- orientovať sa v cirkevnom členení a hierarchickom usporiadaní, vymenovať diecézy Slovenska a ich biskupov - uvedomiť si dôležitosť autority v spoločnosti - vnímať napätie medzi vnútornou poslušnosťou k autoritám a nutnosťou odoprieť poslušnosť pri zneužití autority - formovať svedomie ako zvrchovanú normu mravnosti poznávať hranice osobnej slobody - interpretovať texty blahoslavenstiev na chápanie konkrétnych životných situácií, ako výzvu pre kresťanské konanie vo svete a ako prejav spolupráce na rozvoji Božieho kráľovstva - je pripravený zapojiť sa do spoločného projektu kresťanskej pomoci - reálne oceniť vlastné dary a je pripravený použiť ich pre svoje dobro aj dobro blízkych	
---	--	---	--

SVET PRÁCE

Charakteristika predmetu

Predmet využíva poznatky žiakov, ktoré získali v prírodovedných predmetoch a ďalej ich rozvíja novými poznatkami, pozorovaním a experimentovaním, rozvíja pracovné zručnosti, vytvára správne etické zásady a postoje vo vzťahu k prírode, k prírodným vedám, k prírodným zákonitostiam, umožňuje sebarealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity. Predmet sprostredkúva žiakom poznatky o postupe pestovania rastlín. Vytvára základy pre kladný vzťah k prírode, ale aj pre aktívnu tvorbu a ochranu životného prostredia.

Ciele vyučovacieho predmetu

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu. V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:

- uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia
- rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností (systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť) - estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka.

V rovine vedomostí predmet smeruje k:

- poznaniu významu pôdy a jej vlastností
- osvojeniu si základných poznatkov o osive a sadive
- poznávaniu základných druhov ovocia, zeleniny, liečivých rastlín
- osvojeniu si poznatkov o ich pestovaní, význame pre zdravie človeka
- poznávaniu okrasných rastlín – interiérových a exteriérových
- osvojeniu si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlí
- osvojeniu si základov aranžovania a viazania kvetov
- osvojeniu si hydroponického pestovania rastlín
- osvojeniu si poznatkov o pestovaní okrasných rastlín v obytných a pracovných priestoroch, v záhradách (na letníckových záhonoch, trvalkových záhonoch, v skalkách, terasách, balkónoch)
- osvojeniu poznatkov o zakladaní trávniku a jeho údržbe, o výsadbe okrasných drevín a ich ošetrovaní.

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:

- získavaní pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín a pri pestovaní a ošetrovaní okrasných rastlín
- získavaní pracovných zručností a návykov používaním správneho náradia pri pestovaní rastlín.

Prierezové témy predmetu

V predmete svet práce budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 7. ročník - Náradie na spracovanie pôdy, Pomôcky pri pestovaní rastlín,

Význam a rozdelenie okrasných rastlín, Pestovanie, ošetrovanie a rozmnožovanie črepníkových rastlín, Nároky črepníkových rastlín na životné podmienky, 8. ročník - Okrasné rastliny - ošetrovanie, Ošetrovanie trávnik, Úprava okolia školy, 9. ročník – Starostlivosť o pestované druhy rastlín, Úprava okolia školy, Spracovanie pôdy, Pestovanie ovocných drevín na trvalom stanovišti

Mediálna výchova: 7. ročník - Význam a rozdelenie okrasných rastlín, Poznávanie jednotlivých druhov črepníkových rastlín, Základy aranžovania a väzby kvetov, 8. ročník - Pestovanie kvetín v skalke, 9. ročník – Spracovanie pôdy, Jadroviny, kôstkoviny, Škrupinoviny, drobné ovocie

Dopravná výchova: 7. ročník - Bezpečnostno-organizačné zásady, 8. ročník - Bezpečnostnoorganizačné zásady, 9. ročník – Zásady bezpečnosti, Úprava okolia školy

Ochrana života a zdravia: 7. ročník - Bezpečnostno-organizačné zásady, Náradie a pomôcky, Význam a rozdelenie okrasných rastlín, 8. ročník - Okrasné rastliny – rozdelenie (jedovaté druhy), 9. ročník – Zásady bezpečnosti, Hľúbová, koreňová zelenina, Plodová zelenina, strukoviny, Cibulová, listová zelenina, Okopaniny, Jadroviny, kôstkoviny, Škrupinoviny, drobné ovocie

Multikultúrna výchova: 7. ročník - Základy aranžovania a väzby kvetov

Osobnostný a sociálny rozvoj: 7. ročník - Základy aranžovania a väzby kvetov, Výber a úprava materiálu, 8. ročník Starostlivosť o pestované druhy rastlín, Úprava okolia školy, 9. ročník – Starostlivosť o pestované druhy rastlín, Úprava okolia školy, Spracovanie pôdy, Príprava pozemku na sejbu a sadenie

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 7. ročník - Základy aranžovania a väzby kvetov, Výber a úprava rastlinného materiálu, 8. ročník - Okrasné rastliny - rozdelenie, Okrasné rastliny – pestovanie, 9. ročník – Jadroviny, kôstkoviny, Škrupinoviny, drobné ovocie, Vegetatívne rozmnožovanie ovocných rastlín

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 7. ročník - Význam a rozdelenie okrasných rastlín, Základy aranžovania a väzby kvetov, 8. ročník - Starostlivosť o pestované druhy rastlín, 9. ročník – Starostlivosť o pestované druhy rastlín, Úprava okolia školy, Príprava pozemku na sejbu a sadenie, Okopaniny, Jadroviny, kôstkoviny, Škrupinoviny, drobné ovocie.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacích hodín, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Metódy práce:

- motivačné (motivačné rozprávanie, rozhovor, problém, demonštrácia), expozičné (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž), problémové metódy (projektová), praktické aktivity, práca s knihou a textom, samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky, aktivizujúce (diskusia, didaktické hry), fixačné (metódy opakovania a precvičovania).

Formy práce:

- frontálna výučba, individuálna práca žiakov, skupinová práca žiakov, práca vo dvojiciach, demonštrácia a pozorovanie, kooperatívne vyučovanie, problémové vyučovanie, projektové vyučovanie, diferencované vyučovanie.

Učebné zdroje Učebnice:

Milec A. a kol.: Pestovateľské práce pre 5. ročník základných škôl, 1988, Milec A. a kol.: Pestovateľské práce pre 7. ročník základnej školy, 1981, Halášová R. a kol.: Pestovateľské práce pre 8. ročník základnej školy, 1991

Odborná literatúra, encyklopédie, atlasy: Hillier M.: Sušené květiny, 2004, Klimo J.: Letničky, 1973,

Čejka G. a kol.: Radíme záhradkárom, 1975, Balázsová K. a kol.: Kalendár ochrany rastlín v záhrade, 1975, Čejka G. a kol.: Abeceda záhradkára, 1967, Tykač J. a kol.: Jar v záhrade, 1980, Tykač J. a kol.:

Leto v záhrade, 1981

Odborné časopisy: Quark, Mladý vedec, Záhradkár

Didaktická technika: dataprojektor, PC, magnetická tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky : nástenné obrazy, modely, obrazový materiál

Internet: www.zborovna.sk, www.zelenaskola.sk

Učebné osnovy predmetu v 7. ročníku

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Náradie a pomôcky 3 h	Základné ručné náradie. Náradie na spracovanie pôdy. Pomôcky pri pestovaní rastlín.	Poznať funkciu a spôsob použitia základných druhov náradia a pomôcok - vysadzovacia lopatka, vysadzovací kolík, prepichovací kolík, záhradnícke nožnice, malé hrabličky, malá lopatka, rýľ, motyka, hrable, rycie vidly. Vedieť používať základné ručné náradie a iné pomôcky pri pestovaní črepníkových rastlín,	FG

		poznať náradie na základné spracovanie a ošetrovanie pôdy počas vegetácie pôdy.	
Kvetinárs tvo 7 h	Význam a rozdelenie okrasných rastlín. Význam okrasných rastlín z hľadiska tvorby a estetizácie životného prostredia, rozdelenie okrasných rastlín. Črepníkové rastliny. Charakteristika črepníkových rastlín, rozdelenie. Poznávanie jednotlivých druhov črepníkových rastlín. Pestovanie, ošetrovanie a rozmnožovanie črepníkových rastlín. Nároky črepníkových rastlín na životné podmienky.	Poznať význam okrasných rastlín, ich vplyv na náš život a životné prostredie. Poznať rozdelenie okrasných rastlín. Poznať a odborné pomenovať črepníkové rastliny. Vedieť pestovať, ošetrovať a rozmnožovať črepníkové rastliny, poznať ich nároky na stanovište. Vedieť využívať pracovné prostredie a udržiavať poriadok počas práce, dodržiavať bezpečnosť pri práci a hygienické zásady. Praktickou činnosťou získať zručnosti pri presádzaní a ošetrovaní črepníkových rastlín a pri ich rozmnožovaní, pestovaní a ošetrovaní.	
Hydropon ické pestovani e rastlín 3 h	Hydropónia. Čo je hydropónia, potreby na hydropóniu: nádoby, substrát, živný roztok, vhodné črepníkové rastliny. Hydroponické pestovanie rastlín..	Poznať pojem hydropónia, potreby na hydropóniu, poznať výhody hydroponického pestovania rastlín, vedieť zvoliť rastlinu na hydroponické pestovanie, vedieť ju pestovať v živnom roztoku. Praktickou činnosťou získať zručnosti pri pestovaní rastlín a osvojiť si základný postup pestovania.	
Viazačstvo a aranžovanie rastlín 4 h	Základy aranžovania a väzby kvetov. Význam aranžovania a väzby kvetov, pomôcky na aranžovanie. Výber a úprava materiálu. Výber a úprava rastlinného materiálu, voľba nádoby, zber a sušenie rastlín na aranžovanie, ošetrovanie rezaných kvetov, príprava rastlinného materiálu na aranžovanie.	Poznať základné pravidlá aranžovania a väzby kvetov, poznať vhodný materiál, úpravu rastlín a ostatného materiálu. Získané vedomosti vedieť uplatniť pri vytváraní jesenného, vianočného a jarného aranžovania. Vedieť hodnotiť výber materiálu a výsledok vlastnej práce. Praktickou činnosťou získať zručnosť pri viazaní a aranžovaní rastlín.	FG

TECHNIKA

Charakteristika predmetu

Oblasť vyučovacieho predmetu Technika zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií. Vďaka tomuto vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností a to v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. A práve vďaka získavaniu základných zručností v rôznych ľudských činnostiach prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Celá koncepcia vzdelávacej oblasti vychádza z konkrétnych životných situácií. V týchto jednotlivých situáciách žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách, ale aj širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitou zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

Ciele predmetu

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce
- osvojení základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastí, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebavzdelávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia.
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojení potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov

Témy:

Technika (7. ročník) : Človek a technika, Grafická komunikácia, Materiály a technológie. Technika

(8. ročník): Elektrická energia, Technika – domácnosť- bezpečnosť.

Technika (9. ročník) : Pracovné postupy a nástroje. Stroje a mechanizmy.

Prierezové témy predmetu

V predmete Technika budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy.

Environmentálna výchova: 7. ročník, Človek a technika, Grafická komunikácia, Materiály a technológie, 8. ročník, Elektrická energia

Multikultúrna výchova: 7. ročník, Grafická komunikácia, Materiály a technológie

Mediálna výchova: 7. ročník, Človek a technika, Grafická komunikácia, Materiály a technológie **Osobnostný a sociálny rozvoj:** 7. ročník, Človek a technika, Grafická komunikácia, Materiály a technológie, 8. ročník, Elektrická energia, Technika – bezpečnosť – domácnosť 9. ročník, Pracovné postupy a nástroje. Stroje a mechanizmy.

Dopravná výchova: 7. ročník, Človek a technika, Grafická komunikácia, Materiály a technológie 9. ročník, Jednoduché stroje a mechanizmy

Ochrana života a zdravia: 7. ročník, Človek a technika, Grafická komunikácia, 8. ročník, Elektrická energia, Technika – bezpečnosť - domácnosť

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 7. ročník, Človek a technika, Grafická komunikácia, Materiály a technológie, 8. ročník, Elektrická energia, Technika – bezpečnosť – domácnosť, 9. ročník, Pracovné postupy a nástroje. **Výchova k manželstvu a rodičovstvu:** 7. ročník, Človek a technika.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Klasické hodiny a praktická aktivita, motivačná demonštrácia, expozičné metódy - manipulácia s predmetmi, práca s počítačom, rozlišovať základné druhy technických materiálov – drevo, kov, plasty, skupinová práca, skupinová práca s materiálmi, fixačné metódy- ústne zopakovanie učiva.

Učebné zdroje

Učebnice :Technická výchova pre 5.až 9.ročník základných škôl (doc. Ing. Ivan Krušpán, CSc.,...) Encyklopédie, Internet

Rôzne materiály: Drevo, plasty, kov, papier, počítač, technické výkresy, modely súčiastok. pracovné nástroje

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
-----------------	-------------------	-------------------	---------------------

Človek a technika (6)	Žiaci sa v tomto tematickom celku oboznámia s pojmom technika, spoznajú vzťahy medzi technikou a prírodou, technikou a spoločnosťou s využitím osobných skúseností. Získajú základné informácie o slovenských vynálezoch a histórii techniky všeobecne a na Slovensku. Človek – príroda – spoločnosť – technika a ich vzťahy. História techniky – človek tvorca techniky. Vznik výrobku, cesta: myšlienka – konštrukcia – výroba- využitie výrobku.	Vedieť vysvetliť pojem technika, technické prostredie a technické dielo ako produkt ľudskej činnosti. Vedieť vymenovať pozitívne a negatívne dôsledky techniky. Oboznámiť sa s najvýznamnejšími objavmi a vynálezmi 18. – 20. storočia. Oboznámiť sa s poznatkami histórie na Slovensku a so slovenskými vynálezcami. Vedieť vysvetliť pojem technologický postup a opísať všeobecne cestu vzniku	FG
Grafická komunikácia (6)	Základy navrhovateľskej činnosti – technické tvorivé myslenie, Základy technickej komunikácie- zobrazovanie, technický náčrt – kreslenie, technický výkres – čítanie.	Vedieť realizovať drobný projekt (zhotoviť technický náčrt, vybrať vhodný materiál, zvoliť konštrukčné riešenia a spoje, navrhnuť technológiu).	FG
	Počítač a technické kreslenie (softvéry na kreslenie) Počítač a Internet pri konštruovaní, napr. projekty „Búdka pre vtáčka“, „Stojan na CD“	Poznať proces vzniku technického produktu. Mať schopnosť vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity a podobne.	
Materiály a technológie (5)	Obsah tohto tematického celku je zameraný na hlavné druhy technických materiálov, ich základné vlastnosti a využitie. Základné technologické postupy pri spracovaní technických materiálov, zodpovedajúce náradie a pomôcky na ich ručné opracovanie. Základné technické materiály – drevo, kovy, plasty – polotovary. Základy jednoduchého – ručného obrábania technických materiálov.	Poznať základné druhy technických materiálov. Vedieť rozlíšiť základné druhy technických materiálov - drevo, kovy, plasty. Vedieť definovať základné náradie na ručné opracovanie dreva, kovu a plastov. Vedieť popísať proces vzniku výrobku zo suroviny. Nadobudnúť zručnosť pri procese jednoduchého ručného obrábania materiálov. Zostrojiť jednoduchý výrobok.	FG

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu

Predmet **výtvarná výchova** (ďalej VYV) nižšieho sekundárneho vzdelávania nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou. Uskutočňuje sa to dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám.

Do vyučovania sú zaraďované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu.

Žiak reaguje na podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Obsah vyučovania VV tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch, ktoré predstavujú riešenia príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov, vždy na úrovni zodpovedajúcej veku.

Obsah vyučovania VYV tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch.

Ciele predmetu Výtvarná výchova sú: **kognitívne:**

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií.
- Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry.
- Cez vlastnú činnosť žiaka viesť k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn).

Senzomotorické :

- Vedome rozvíjať tvorivosť.
- Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus.
- Rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov.
- Formovať a rozvíjať zručnosti žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne

- Formovať kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá. **Formálne zručnosti:** Žiak dokáže:
- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar

(plastika),

- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovacom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov. **Technické zručnosti** Žiak dokáže:
 - zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drievko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.), - kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
 - zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze;
 - vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus, roztieranie, zapúšťanie),
 - zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkladanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.),
 - zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž), obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie,
 - zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez, linorez),
 - zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry,
 - zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží, - zvládnuť základné grafické operácie na počítači. **Mentálne spôsobilosti** Žiak dokáže:
 - odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobraziť) alebo z hľadiska dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé, - vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,
 - uviesť charakterizáciu seba samého, vyjadriť svoje typické znaky, vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo. **Postoje**

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je **tvorivý prístup** – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, **autentické riešenie** a postupne formuloval svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor.

U žiaka sa sformujú tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom - a témou,
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, jeho poznávanie a pretváranie,
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so - svojím štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebavyjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu),
- spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov.

Prierezové témy predmetu

V predmete výtvarná výchova budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 5. - 7.ročník: zobrazovanie krajinárskeho výseku, zobrazovanie tvaru a farby prírodných prvkov, návrh na plagátovú tvorbu s tematikou ochrany životného prostredia

Multikultúrna výchova: 5. - 7. ročník: spoznávanie princípov architektúry v rôznych krajinách, poznávanie kultúr , tradícií, odevu regiónov, získať informácie o kultúrnom bohatstve iných krajín, vedieť pomenovať a charakterizovať aspoň dvoch zahraničných výtvarníkov, dizajnérov, architektov

Mediálna výchova: 5.- 7. ročník: získať informácie o tvorbe knihy, ilustrácií, komiksu, uplatňovať princípy názornej agitácie- tvorba plagátu, pozdravu k sviatku, získať zručnosť práce s fotoaparátom a počítačom

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5.- 7. ročník: spoznať a tolerovať vkus spolužiakov, rovesníkov, spoločnosti, byť tolerantný k prácam spolužiakov, vedieť zaujať postoj k výsledkom svojej práce, aktívne sa zúčastňovať na besedách o kultúrnom dedičstve našej vlasti, poznať tvorbu umelcov Turca, vedieť pomenovať troch umelcov regiónu, v ktorom žijú

Dopravná výchova: 5.- 7. ročník: výtvarná súťaž: Bezpečne na cestách, dizajn dopravných prostriedkov

Ochrana života a zdravia: 5.- 7. ročník: plagátová tvorba s témou ochrany životného prostredia, nakresliť zvieratá, zákutia prírody, zachytiť stavbu prírodnín

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 5.- 7. ročník: vytváranie architektonických objektov, asambláž z odpadového materiálu, úprava a skrášľovanie priestorov školy, triedy

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 5.- 7. ročník: tematické práce s tematikou rodiny, vytváranie darčiekov a upomienkových predmetov pre členov rodiny

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5.- 7. ročník: exkurzia do skanzenu v Martine (múzea slovenskej ľudovej dediny), ilustrácia ľudových rozprávok.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Organizačné formy vyučovania VYV sa budú uplatňovať:

1. Podľa počtu žiakov: - frontálne – formy hromadnej práce

- skupinové – vyučovanie skupín žiakov (5 – 7 žiakov v skupine)

- individuálne – vyučovanie s jednotlivcami

2. Podľa dĺžky trvania: - krátkodobé (vyučovacia

hodina)

- dlhodobé (výlet, exkurzia)

3. Podľa druhu a obsahu činnosti:

- formy zamerané na teoretické vyučovanie

- praktickú činnosť

4. Podľa organizovanosti: - organizované formy

- spontánne vznikajúce činnosti

5. Podľa aktivity žiakov: - aktivizujúce formy (napr. súťaže, kvízy)

- pasívne (napr. návštevy rôznych podujatí)

Vyučovacia hodina

Okrem zmiešaného typu vyučovacej hodiny sa využijú hodiny zamerané na osvojovanie nových vedomostí – tzv. hodiny výkladového typu a hodiny zamerané na použitie osvojených vedomostí v praxi. Budú realizované prevažne v kmeňových triedach, lebo v škole chýba učebňa - ateliér. V období priaznivého počasia je možné hodiny viesť v priestoroch školského areálu. Máme vybudovanú triedu na školskom dvore. Je možné absolvovať hodiny aj v centre mesta, lebo nie je problém s premiestňovaním rušnými ulicami mesta. Mesto poskytuje dostatok podnetov na výtvarné využitie, či návštevy galérie, múzeí a iných inštitúcií.

Spolupracujeme s Turčianskou galériou a využívame sprievodné aktivity (edukatívne aktivity) Galérie Ludus.

PAPIEROMÁNIA - Tvorivé dielne – objavovanie a tvorenie s papierom pomocou netradičných techník a materiálov. Projekt bol podporený grantom Ministerstva kultúry SR. ANIMÁCIE - animačný program ku každej z práve aktuálnych výstav.

DEŇ KOCÚRA - tvorivé dielne, zamerané na rôzne témy a techniky fungujúce každú stredu dopoludnia pre organizované skupiny a popoludní pre jednotlivcov.

Všetky výtvarné aktivity prebiehajú pod vedením skúsených galerijných pedagógov priamo v expozíciách TG, v detskom ateliéri KOCÚR a v priestoroch TEEN ART CENTRA.

Exkurzie budú organizované v spolupráci s vyučujúcimi iných predmetov. Pôjde o uplatnenie medzipredmetových vzťahov so SJL, DEJ, P, HUV. Zameranie bude diferencované ročníkom a obsahom učiva. Vzdelávací význam bude spočívať v priamom poznávaní prírodného, kultúrneho a spoločenského prostredia a histórie našej krajiny. Hlavným cieľom bude umožniť žiakom bezprostredne a kriticky zhodnotiť konkrétnu realitu, o ktorej sa teoreticky učili.

MODERNÉ UMENIE V TURCI –expozícia v TG je venovaná najmä tvorbe osobností spätých s regiónom Turiec (Mikuláš Galanda, Miloš Alexander Bazovský, Janko Alexy, Martin Benka, Ľudovít Fulla a výberu z diel Galandovcov). Výstava je rozšírená o diela autorov generácie 60. rokov a o diela žijúcich autorov.

Vychádzky, ktoré sa uskutočnia v blízkom okolí budú mať za cieľ spoznávanie kultúrnych, historických a prírodných hodnôt mesta.

Besedy a organizované rozhovory sa zrealizujú priamym rozhovorom pedagóga so žiakmi alebo s pozvaným hosťom.

Záujmový krúžok výtvarnej výchovy v ročníkoch 5 -9 nie je, z dôvodu organizovania detí v ZUŠ, ktorá sídli v blízkosti školy.

Súťaže: Európa v škole, Vesmír očami detí, Medzinárodná detská výtvarná výstava Lidice – 39. ročník MDVV Lidice 2011, 2. ročník československého projektu Záložka do knihy spája školy

Učebné zdroje

ČARNÝ,L.: Výtvarná výchova pre 5. ročník základných škôl. Bratislava: EXPOL PEDAGOGIKA, s. r. o.,2009

ČARNÝ, L.: Výtvarná výchova pre 6. ročník základných škôl a 1. ročník osemročných gymnázií.

Prievidza: Združenie EDUCO, 2010

MÚZY v škole, časopis pre hudobnú, výtvarnú a estetickú výchovu. Banská Bystrica, (štvrtročník) výukové DVD internetové stránky, dopĺňajúce učebný a obrazový materiál, stránka www.zborovna.sk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
-----------------	-------------------	-------------------	---------------------

Úvod do vyučovania predmetu, náplň, pomôcky.	Oboznámiť žiakov s prácou v novom školskom roku.	Žiak si osvojí systém a organizáciu vyučovacej hodiny výtvarnej výchovy. Žiak si osvojí potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.	FG
7.1 Výtvarný jazyk/ základné prvky výtvarného vyjadrovania	Poriadok a chaos, usporadúvanie prvkov v kompozícii.	Žiak ľubovoľnou technikou zachytí tvary línií v kompozícii. Načrtne let vtáka, lezenie hada, rast rastlín,...)	
7.13 Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Telo človeka, zvierata .	Žiak dokáže spracovať dejový výsek v konkrétnom prostredí pomocou ľudskej a zvieracej figúry (cirkus, maringotka , klieťka, manéž, zoo...).Dokáže verne zachytiť atmosféru, detaily prostredia.	
7.2 Možnosti zobrazovania videného sveta	Kreslenie priestoru / perspektíva.	Žiak vie načrtnúť jemu známy priestor . Rieši vzťahy predmetov vpredu, nad, pod,...) Uvedomuje si proporčné vzťahy predmetov zoskupených do zátišia. Pokúša sa vyjadriť svetlo a tieň.	
7.4 Podnety výtvarného umenia/ médiá, štýly, procesy, techniky, témy	Akčné umenie	Žiak expresívne pomocou farieb vyjadrí prírodný živel.	

7.3 Podnety výtvarného umenia/ médiá, štýly, procesy, techniky, témy	Dada, neodada	Žiak získa informácie o výtv. smeroch dada a neodada a využije ich niektoré znaky na vyjadrenie nepríjemného zážitku, ktorý prežili.	
7.5 Podnety výtvarného umenia/ médiá, štýly, procesy, techniky, témy	Renesančné umenie.	Žiak vie rozpoznať prvky renesančného umenia a zoznámi sa s pojmom „zlatý rez“ Žiak si vie uvedomiť postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.	FG
7.6 Podnety fotografie	Fotografická reportáž/ spájanie obrazov, tvorba deja.	Žiak skomponuje fotografickú reportáž s témou ochrany životného prostredia, alebo inej sociálnej témy rezonujúcej v spoločnosti	
7.6 Podnety fotografie	Fotografická reportáž – dokončenie prác a ich prezentácia v skupine rovesníkov.	Žiak vie prezentovať výsledky svojej práce pred publikom a pokúsi sa presvedčiť spolužiakov potrebu ochrany ŽP. Žiak chápe pojmy bohatstvo a chudoba ako výsledok schopností jednotlivca aj skupiny	FG

7.9 Podnety dizajnu	Návrh úžitkového predmetu.	Žiaci sa naučia esteticky a nápadito baliť darčeky, ozvláštniť ozdobou. Osvoja si, čo znamená žiť hospodárne.	FG
7.1 Výtvarný jazyk/ základné prvky výtvarného vyjadrovania	Usporiadúvanie prvkov v kompozícii.	Žiaci vedia vysvetliť pojem dekorovať a vyzdobiť tradičnou technikou medovník.	
7.9 Podnety dizajnu	Dizajn úžitkového predmetu	Žiak vie štylizovať rastlinné prvky, zjednodušiť a ozvláštniť prírodný tvar. Vie strihať, spájať a lepiť materiál. Vytvorí darček pre starkú, mamu, sestru...	
7.10 Podnety tradičných remesiel	Podnety krajčírstva, čipkárstva	Žiaci vedia vymenovať tradičné remeslá na Slovensku a realizovať drobnú výšivku s motívom zimy, Vianoc ako úžitkového predmetu	
7.8 Podnety architektúry	Typ, funkcia a výraz stavby.	Žiak vie vysvetliť pojem architektúra, stavebné plány. Načrtne svoj dom „budúcnosti“ s využitím prvkov modernej architektúry betón, oceľ, sklo, solárne zariadenie ,... Žiak spozná hodnotu vecí ako výsledku práce.	FG
7.5 Podnety výtvarného umenia	Renesančné umenie.	Žiak vie pripraviť list do kalendára, naučí sa zmenšovať (zväčšovať) pomocou siete, zoznámi sa s pojmom renesancia.	
7.11 Elektronické médiá	Morfing(transformovanie) tvaru na iný tvar prostredníctvom softvéru	Žiak zachytí lokálny tvar a farbu, precvičí pozorovanie, cit pre miešanie farieb pomocou PC.	
7.9 Podnety dizajnu	Dizajn výrobku/ návrh úžitkového predmetu.	Žiak vie kombinovať, štylizovať písmo a dekoratívne prvky do plochy, vytvorí návrh na obal žiackej knižky. Žiak pozná nominálne a úžitkové hodnoty tovarov a služieb vo vzťahu k využívaniu alternatívnych riešení.	FG
7.13 Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Telo človeka	Žiak demonštruje tvarom, farbou a písmom (textom) rôzne psychické stavy, túžby, trápenia	
7.8 Podnety architektúry	Typ, funkcia a výraz stavby.	Žiak vie vytvoriť návrh priestorového objektu. Vie spájať, lepiť, strihať, kombinovať odpadový materiál. Dokáže vytvoriť priestorový objekt.	

7.14 Tradícia a identita/ kultúrna krajina	Rozprávky, príbehy, legendy spracované výtvarnou formou	Žiak realizuje lineárnu kresbu s akvarelom, vyjadrí dej, postavy z knihy. Spája poznatky o farbe a proporciách obrazových prvkov.	
7.13 Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Telo zvierťa.	Žiak spracuje fantazijné predstavy s environmentálnou nadsádzkou. Vie zachytiť tvar hmyzu na základe pozorovania preparátov.	
7.13	Telo zvierťa.	Žiak vedome využíva symboliku farieb, vie zachytiť tvar hmyzu na základe fantázie.	
Podnety rôznych oblastí poznávania sveta			
7.10 Podnety tradičných remesiel	Podnety krajčírstva.	Žiak dokáže ozvláštniť prírodný tvar, symetrické riešenie plochy.	
7.15 Škola v galérii- galéria v škole	Slovo a obraz.	Žiak sa vie správať vo výstavných priestoroch, stretne sa s originálnym výtvarným umením, analyzuje, vníma, hodnotí vystavené diela. Zapamätá si mená aspoň dvoch vystavovaných umelcov. Žiak vie zaujať kritický postoj k informáciám poskytovaným reklamou.	FG
7.10 Podnety tradičných remesiel	Podnety krajčírstva	Žiak vie strihať, skladať, prelepovať, stáčať, lepiť a kombinovať rôznorodý materiál. Realizuje návrh do materiálnej podoby.	
7.7 Podnety filmu a videa	Scenár. Spracovanie jednoduchého námetu na scenár k filmu.	Žiak dokáže ilustrovať svoje myšlienky, vie spojiť obraz a slovo. Vie vytvoriť situačný príbeh.	
7.14 Tradícia a identita	Povešť – spracovanie námetu výtvarnou formou.	Žiak vie vybrať zaujímavú časť lit. útvaru a výtvarne zakomponovať v ploche.	
7.12 Podnety literatúry	Vizuálna poézia Vytvorenie obrazových prvkov pri recitácii textu.	Žiak vie zaujať publikum vizuálnym pokusom o recitáciu, zhotoví si prvky alebo kostým na upriamenie pozornosti poslucháča. Žiak pozná pojem rekvizity.	
7.12 Podnety literatúry	Vizuálna próza Vytvorenie obrazových prvkov pri prednese prózy.	Žiak vie zaujať publikum vizuálnym pokusom o prednes a využiť úryvok z prózy lit.7.ročník	

7.2 Možnosti zobrazovania videného sveta	Kreslenie priestoru/ perspektíva.	Žiak uplatňuje princípy zobrazovania osôb, proporcie i dejovú líniu. Námet spracuje technikou kresby.	
7.12 Podnety hudby	Vizuálna poézia.	Žiak vyjadrí a stvárni melódiu počutého, dokáže využiť farebnú symboliku farieb.	
7.2 Možnosti zobrazovania videného sveta	Kreslenie priestoru/ perspektíva.	Žiak dokáže zobraziť výsek krajiny na základe priameho pozorovania, rešpektovania perspektívnych zákonitostí.	
7.15 Škola v galérii/ galéria v škole	Slovo a obraz.	Žiak dokáže spojiť slovo a obraz. Vie zachytiť situáciu a pracovať na záverečnom projekte	

HUDOBNÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebauvýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a

národom. Utvára a rozvíja hudobnoestetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú orientáciu žiakov a rozvíja ich vkus, schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti) rozšírených o hudobnodramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby.

Ciele predmetu

Cieľom vzdelávacej oblasti umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.

Kognitívne ciele

Cieľom je, aby žiaci získali poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou. Na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností

- nadobudnú schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,
- uvedomia si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenských ľudových, regionálnych a národných piesní, významných diel slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu ku svojej kultúre,

- prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etníc,
- v kontexte s hudbou dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etická výchova, výtvarná výchova, literárna výchova, geografia, cudzí jazyk), - osvoja si správanie na koncertoch a kultúrnych podujatiach. **Socioafektívne ciele**

Cieľom vyučovania je naučiť žiakov:

- prostredníctvom precítenia a pochopenia hudobného diela prekonávať svoj egocentrizmus, chápať citový a myšlienkový svet iného človeka (autora) s určitou mierou stotožnenia sa (výchova k empatii),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadrovať svoje estetické zážitky,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život, rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), - oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

Cieľom vyučovania je naučiť žiakov:

- správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a využívať ich pri realizácii hudobno-dramatických činnosti,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti využívať pri svojich hudobných činnostiach, na primeranej úrovni využívať nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Prierezové témy predmetu

V predmete Hudobná výchova budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy: (Na tomto mieste uvádzame názvy TC, v ktorých budeme prierezové témy rozvíjať, konkrétne učivo aj s prierezovými témami je uvedené v podrobných TVVP jednotlivých ročníkov).

Environmentálna výchova: 5. ročník - Ako sa nám prihovára hudba, 6. ročník - Hudba minulosti a súčasnosť, 7. ročník - Pestrá paleta populárnej hudby, Prieniky hudobných štýlov 1 **Multikultúrna výchova:** 5. ročník - Ako sa nám prihovára hudba, Prostredníctvom hudby poznávame kultúru

národov, 6. ročník - Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov, 7. ročník - Moderná hudba - hudba 20. a 21. storočia, Štyri prechádzky a štyri návraty, Pestrá paleta populárnej hudby,

Rock and roll, Prieniky hudobných štýlov 2

Mediálna výchova: 5. ročník - Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov, 6. ročník - Hudba minulosti a súčasnosť, 7. ročník - Štyri prechádzky a štyri návraty, Pestrá paleta populárnej hudby, Prieniky hudobných štýlov 1, Rock and roll

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5. ročník - Zahrajme sa s hudbou, Ako sa nám prihovára hudba, Hudba spojená s inými druhmi umenia, 6. ročník - Hudba minulosti a súčasnosť, Hudba minulosti a súčasnosť, 7. ročník - Moderná hudba - hudba 20. a 21. storočia, Pestrá paleta populárnej hudby **Dopravná výchova:** 5. ročník - Ako sa nám prihovára hudba, 7. ročník - Štyri prechádzky a štyri návraty

Ochrana života a zdravia: 5. ročník - Ako sa nám prihovára hudba, 6. ročník - Hudba minulosti a súčasnosť, 7. ročník - Štyri prechádzky a štyri návraty

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: 5. ročník - Hrajme sa na umelcov, 6. ročník - Obdobie, v ktorom by som chcel/chcela žiť - hudba, ktorú by som chcel/chcela počúvať, 7. ročník - Štyri prechádzky a štyri návraty

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 5. ročník - Čo už vieme? Zahrajme sa s hudbou, Ako sa nám prihovára hudba, Hudba spojená s inými druhmi umenia, 6. ročník - Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov, 7. ročník - Hudobné prechádzky storočiami

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5. ročník - Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov, Zahrajme si divadlo, 6. ročník - Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov 7. ročník - Štyri prechádzky a štyri návraty.

Organizačné formy a metódy A. Organizačné formy:

- klasická hodina
- práca vo dvojiciach
- práca v skupinách
- hranie rolí (dramatizácia)
- práca s internetom
- projektová práca
- beseda, návšteva hudobného podujatia, hudobného oddelenia knižnice

B. Metódy vyučovania

- a) **motivačné metódy** – rozprávanie, rozhovor, pojmová mapa (mapa mysle), poslech nahrávky, rozbor citátov
- b) **expozičné metódy** – výklad, rozhovor, diskusia, dialóg, pozorovanie, porovnávanie, inštruktáž, demonštračná metóda, práca s knihou, textom, improvizácia, informačno-receptívna metóda, riadené objavovanie hudby, používanie relatívnej solmizácie, imitačná metóda osvojovania piesní
- c) **aktivizujúce metódy** – diskusia, zážitkové učenie, párová a skupinová práca, didaktické hry, rébusy, hádanky, krížovky, práca s internetom, ilustrácia skladby, vizualizácia textu, problémové úlohy
- d) **fixačné metódy** - precvičovanie, opakovanie, systematizácia poznatkov

Učebné zdroje Na podporu a aktivizáciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledujúce učebné zdroje:

5. ročník

Hudobná výchova pre 5. ročník ZŠ – prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., prof. Mgr. Belo Felix, PhD., Mladé letá, s. r. o., Bratislava 2009

6. ročník

Hudobná výchova pre 6. ročník ZŠ – prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., prof. Mgr. Belo Felix, PhD., Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, s. r. o., Bratislava 2011

7. ročník

Hudobná výchova pre 7. ročník ZŠ – prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix, PhD., Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, Bratislava 2011

Ďalšími učebnými pomôckami sú encyklopédie, internet, knižnica, CD nahrávky, videofilmy, denná tlač, portréty hudobných skladateľov, pracovné listy.

Učebné osnovy pre predmet

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina	Obsah učiva v 7. ročníku, organizácia hodín HUV, opakovanie piesní zo 6. ročníka	Žiak si osvojí organizáciu predmetu v 7. ročníku, zoznámi sa s obsahom učiva. So sprievodom klavíra dokáže zaspievať vybrané piesne zo 6. ročníka, pričom dbá na kultivovaný prejav.	
Moderná hudba - hudba 20. a 21. storočia	Hudobné smery, atonálna hudba, neoklasicizmus, neofolklorizmus, elektroakustická hudba, diela I. Stravinského, A. Schonberg, S. Prokofjev, piesne	Žiak pozná hudobné smery umenia 20. a 21. storočia, ich predstaviteľov a základné hudobné diela, pozná a dokáže vysvetliť pojmy: atonálna hudba, neoklasicizmus, neofolklorizmus, elektroakustická hudba, dokáže kultivovane zaspievať naučené piesne.	
Štyri prechádzky a štyri návraty	Od klasicizmu k neoklasicizmu - S. Prokofjev: Klasická symfónia, B. Britten. Neofolklorizmus – L. Janáček: Pilky z Lašských tancov, B. Bartók: Štyri slovenské piesne,	Žiak chápe pojem neoklasicizmus, pozná jeho predstaviteľov, vie vysvetliť pojmy sonátová forma, symfónia. Žiak dokáže vnímať hudobnovyjadrovacie prostriedky, pochopiť pojem inšpirácia, úprava, vysvetliť pojem	

	E. Suchoň: Obrázky zo Slovenska, Beatles: Norwegien Wood Od gregoriánskeho chorálu k súčasnej duchovnej hudbe - ukážky gregoriánskeho chorálu, organová skladba J. S. Bacha podľa výberu, Matúšove pašie PEL- MEL hudby 20. storočia A. Chačaturjan, I. Stravinskij, C. Orff, A. Honegger, A. Copland Projektová práca – Prechádzky storočiami	neofolklorizmus, pozná jeho predstaviteľov, vie uviesť príklady hudobných diel, vie vysvetliť pojem pentatonika. Žiak dokáže zaspievať naučené slovenské ľudové i české upravené piesne so sprievodom hudobného nástroja i a capella. Žiak vie vysvetliť podstatu gregoriánskeho chorálu, pozná pojem viachlas, pašie, omša, chápe dôležitosť organu pre duchovnú hudbu, pozná duchovné piesne – vie uviesť príklady na autorov hudby 20. storočia a chápe rozmanitosť používaných hudobných žánrov. Žiak vie vysvetliť pojem da capo al fine, pozná vybrané hudobné ukážky. Žiak dokáže pripraviť projektovú prácu, vyjadriť svoj názor na hudbu, prezentovať vlastnú prácu.	
Moderná slovenská hudba	Míľniky slovenskej hudobnej kultúry - diela z tvorby A. Moyzesa, E. Suchoňa, J. Cikkeru podľa výberu, J. Hatrik	Žiak pozná predstaviteľov slovenskej hudobnej moderny, pozná historické súvislosti, ktoré ovplyvnili jej vývoj a dokáže zaspievať naučenú pieseň s použitím detských hudobných nástrojov.	

Pestrá paleta populárnej hudby	Charakteristika populárnej hudby, jej žánre, džez, blues, swing, spirituál, džez na Slovensku a v Čechách, , džezové festivaly – ukážky B. Smithová, E. Fitzgeraldová, L. Armstrong, S. Joplin, D. Ellington, F. Sinatra, A. Franklin, R. Charles, S. Wonder, F. Krištof – Veselý, M. Lasica, Bratislava Hot Serenaders, G. Dusík, J. Ježek, orechester K. Vlacha, P. Lipa Country and western – charakteristika a ukážky z repertoáru : J. Cash, O. Newton-John, W. Matuška Šansón – charakteristika a ukážky z repertoáru: E. Piaf, Ch. Aznavour, G. Bécaud Folk – charakteristika, B. Dylan - Blowin in the Wind, ukážky slovenského folku: P. Nagy, skupina Lojzo, P. Hammel	Žiak vie vysvetliť podstatu populárnej hudby, existenciu rôznych žánrov, vysvetliť spoločenské podmienky vzniku džezu, jeho znaky a vplyv na populárne hudbu, pozná predstaviteľov slovenského džezu, dokáže vysvetliť pojem spirituál, ragtime, dixieland. Žiak pozná najvýznamnejších predstaviteľov svetovej džezovej hudby, vie vysvetliť znaky jednotlivých džezových žánrov swing, be pop, chápe prekračovanie žánrových i geografických hraníc v oblasti hudby, pozná predstaviteľov džezovej hudby v Čechách a na Slovensku a ich tvorbu. Žiak pozná vývoj džezových festivalov, spoznať hudobný žáner podľa typických hudobnovyjadrovacích prostriedkov. Žiak dokáže kultivovane zaspievať naučené piesne so sprievodom klavíra a s využitím detských hudobných nástrojov. Vie vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny. Dokáže uviesť príklad, ako záujmy, poznatky a schopnosti môžu ovplyvniť výber povolania a príjem počas života.	FG
Prieniky hudobných štýlov 1	Prekračovanie hraníc G. Gershwin, B. Darin, M. Bublě, B. Streisand, B. McFerrin, I. Bittová, P. Breiner Opereta J. Offenbach, J. Strauss, G. Dusík Kabaret – pesničky zo Semaforu - tvorba J. Suchého a J. Šlitra Muzikál My fair lady, Na skle maľované, Cyrano z predmestia	Žiak chápe prekračovanie žánrových i geografických hraníc v oblasti hudby dokáže porovnať staršiu a novšiu podobu piesne. Žiak pozná rôzne formy nového spracovania hudobných skladieb, dokáže vymenovať znaky operety, pozná hlavných predstaviteľov operetnej hudby. Žiak vie vysvetliť podstatu a spoločenskú funkciu divadiel malých foriem, dokáže vymenovať znaky muzikálovej hudby Žiak dokáže zaspievať naučené piesne so sprievodom nástroja, vytvoriť jednoduchý rytmický sprievod.	
Rock and roll	Rock and roll – charakteristika žánru, festivaly, najvýznamnejší speváci a skupiny: E. Presley, Beatles, Rolling Stones	Žiak vie vysvetliť podmienky vzniku a funkciu rocku, zvládne jednoduchý tanečný prejav, pozná rockových hudobníkov a najznámejšie festivaly. Žiak dokáže zaspievať piesne s nahrávkou alebo s hudobným sprievodom.	
Prieniky hudobných štýlov 2	Od folku k hudbe sveta Hava nagilal, Banana Boat, Miriam Makeba, Ravi Shankar	Žiak pozná súvislosti medzi jednotlivými hudobnými žánrami a chápe ich výskyt v rôznych častiach sveta. Žiak dokáže zaspievať naučené piesne rytmicky a intonačne čisto.	

Zhrnutie celoročného učiva	Systematizácia získaných vedomostí, hudobné hry, opakovanie piesní	Žiak vie uplatniť nadobudnuté vedomosti a hudobné zručnosti v zadaných úlohách, kultivovanie zaspievať piesne so sprievodom klavíra i a capella.	
----------------------------	--	--	--

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do **štyroch modulov**:

1. Zdravie a jeho poruchy
2. Zdravý životný štýl
3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť
4. Športové činnosti pohybového režimu

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.
- Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie - zdravia.
- Žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- Žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.
- Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie. - Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- Žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľno -časových aktivít.

Učebné kompetencie

- Žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
- Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením. **Interpersonálne kompetencie**
- Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- Žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.
- Žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Postojové kompetencie

- Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.
- Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápole i v živote, uznať kvality súpera.
- Žiak dodržiava princípy fair-play.
- Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.
- Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

Prierezové témy predmetu

V predmete telesná a športová výchova budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova: 5. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Úprava školského areálu,

Atletika, 6. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Úprava školského areálu, Atletika, 7. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Úprava školského areálu, Atletika, Sezónne činnosti /Lyžiarsky výcvik/, 8. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Úprava školského areálu, Atletika, 9. ročník -

Poznatky z telesnej výchovy a športu, Úprava školského areálu, Atletika

Multikultúrna výchova: 5. - 9. ročník - Priebežne v priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu

Mediálna výchova: 5. - 9. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu

Osobnostný a sociálny rozvoj: 5. - 9. ročník - Priebežne v priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu **Dopravná výchova:** 5. ročník - Plávanie, Športové súťaže, 6. ročník - Športové súťaže, 7. ročník - Sezónne činnosti /Lyžiarsky výcvik/, Športové súťaže, 8. ročník - Športové súťaže, 9. ročník - Športové súťaže

Ochrana života a zdravia: 5. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Všeobecná gymnastika, Atletika, Športové hry, Základy gymnastických športov, Testovanie, Plávanie, 6. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Všeobecná gymnastika, Atletika, Športové hry, Základy gymnastických športov, Testovanie, 7. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Všeobecná gymnastika, Atletika, Športové hry, Základy gymnastických športov, Testovanie, Cvičenie v posilňovni, Sezónne činnosti /Lyžovanie/, 8. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Všeobecná gymnastika, Atletika, Športové hry, Základy gymnastických športov, Testovanie, Cvičenie v posilňovni, 9. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, Všeobecná gymnastika, Atletika, Športové hry, Základy gymnastických športov, Testovanie, Cvičenie v posilňovni

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: 5. - 9. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 5. - 9. ročník - Poznatky z telesnej výchovy a športu, 7. ročník - Sezónne činnosti /Lyžiarsky výcvik/.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Pri vyučovaní telesnej výchovy budeme využívať tieto **formy práce**:

- vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma)
- záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním (výberová forma aktivít)
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové
- základný a zdokonaľovací plavecký výcvik
- základný a zdokonaľovací lyžiarsky výcvik
- účelové cvičenia

ktoré sa budú realizovať – **miesto realizácie**: v telocvični školy, na školskom ihrisku, na mestských športoviskách a verejných priestranstvách, v telocvičniach iných škôl, v mestskej plavárni, v lyžiarskom stredisku Jasenská dolina a nasledovné **metódy vyučovania**: -

motivačné metódy: motivačný rozhovor, motivačný výklad, motivačné rozprávanie, besedy, motivačné demonštrácie

- expozičné metódy: výklad, vysvetľovanie, opis, demonštrácia, metóda ukážky, metóda pozorovania, napodobňovania, metóda hry, metódy s heuristickou funkciou, samostatná práca žiakov
- fixačné metódy: napodobňovanie, opakovanie, metódy pasívneho pohybu a pohybové kontrastu, tiež herné a súťaživé metódy
- diagnostické metódy: metódy pozorovania, testy, metódy rozhovoru

Učebné zdroje

Aj vo vyučovaní telesnej výchovy je dôležité pre žiakov mať zdroje odkiaľ môžu čerpať teoretické vedomosti, ktoré im môžu pomôcť lepšie pochopiť pravidlá, techniku športov, poznať olympijské ideály, princípy fair-play, v prvom rade však vytvárať trvalý vzťah žiakov k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu, čo vedie k naplneniu hlavného cieľa TSV ako vyučovacieho predmetu. Odporúčané zdroje:

- médiá – televízia, rozhlas, tlač, internet (OH letné a zimné, MS a ME v jednotlivých športoch, významné atletické mítingy, domáce súťaže v najrozšírenejších športoch)
- nástenky
- evidenčné listy žiakov

- tabuľky testov všeobecnej pohybovej výkonnosti (Moravec,1990)
- rôzne metodiky a metodické príručky
- pravidiel jednotlivých športov (aj cez internet)
- ďalšie rôzne materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii (DVD, CD, videokazety, kinogramy, odborná literatúra a časopisy, iné)

Obsah

Základom obsahu telesnej výchovy v škole je učivo. Štruktúru učiva tvoria **tematické celky** (ďalej len TC), ktoré sú rozdelené na základné a výberové. Obsah základných TC je koncipovaný tak, aby si ho mohla a zároveň i mala osvojiť väčšina žiakov.

V ročnom pláne učiva sa základné tematické celky **Poznatky z telesnej výchovy a športu a Všeobecná gymnastika vyučujú ako súčasť každej vyučovacej hodiny telesnej výchovy (priebežne)** a sú dotované cca 15 % času vyučovacej hodiny. Ostatné základné tematické celky sa odúčajú v jednotlivých ročníkoch podľa priložených tabuliek.

Výberové TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky našej školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie výberových TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah výberových TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy.

V 5. ročníku je zaradený tematický celok Plávanie a v 7. ročníku tematický celok Sezónne činnosti – zjazdové lyžovanie. **Prehľad**

tematických celkov:

1. Základné tematické celky:

- 1.1. Poznatky z telesnej výchovy a športu
- 1.2. Všeobecná gymnastika
- 1.3. Atletika
- 1.4. Základy gymnastických športov
- 1.5. Športové hry
- 1.6. Plávanie
- 1.7. Sezónne činnosti – zjazdové lyžovanie
- 1.8. Testovanie

2. Výberové tematické celky:

2.1. Športové hry – učivo rozširujúce základné tematické celky (atletika, ŠH, ŠG)

2.2. Športové hry – minifutbal (malý futbal)

2.3. Športové hry – florbal

2.4. Cvičenie v posilňovni

Učebné osnovy pre predmet TESH pre 7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina (1)	BOZ, pravidlá práce na hodinách TSV	Žiak dodržiava základné zásady bezpečnosti pri vykonávaní pohybovej aktivity, vie poskytnúť základnú 1. pomoc pri úraze v rôznom prostredí	
Vyhodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov (1)	Vyhodnotenie výchovnovyučovacích výsledkov počas školského roka jednotlivých žiakov i kolektívu triedy ako celku	Žiak vie reálne posúdiť a zhodnotiť úroveň svojich pohybových schopností a úroveň zvládnutia pohybových zručností v rámci TC i všeobecne aj v porovnaní so spolužiakmi	
Testovanie (3)	Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti (Testy podľa Moravca 1990), telesný vývin (hmotnosť, výška), koniec školského roka	Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem. Pozná disciplíny testu všeobecnej pohybovej výkonnosti. Podieľa sa na testovaní ako pomocný rozhodca.	
Atletika (ch15, d16)	Technika behu Bežecká abeceda Nízky a polovysoký štart Beh na 60m Beh na 800m Skok do diaľky skrčmo Hod loptičkou Skok do výšky flopm Štafetový beh	Žiak sa vie orientovať v základných atletických disciplínach, charakterizovať ich a prakticky demonštrovať. Pozná význam a vplyv základných prostriedkov kondičnej prípravy v atletike na zdravý rozvoj organizmu a využíva ich vo svojej spontánnej pohybovej aktivite. Pozná základné pravidlá atletických disciplín a pod dohľadom pedagóga je schopný pomáhať pri organizácii a rozhodovaní atletických súťaží. Vie vysvetliť a v súťaži uplatniť zásady fairplay ako pretekár, rozhodca či divák.	

Cvičenie v posilňovni (5)	Zásady cvičenia v posilňovni BOZ pri cvičení Technika cvičenia na jednotlivých zariadeniach Kruhový tréning	Žiak pozná pravidlá BOZ pri cvičení v posilňovni a uplatní ich v praxi pri cvičení na hodinách i v živote. Pozná účinok jednotlivých cvičení na jednotlivé svalové skupiny. Vie odhadnúť a prispôsobiť záťaž pri cvičení svojim možnostiam a schopnostiam.	
Základy gymnastických h športov - športová gymnastika (ch15, d14)	<u>Prostné (akrobacia, skoky a obraty, rovnovážne cvičenia):</u> kotúľ vpred, kotúľ vzad a ich obmeny, stojka na ramenách, stojka na hlave, stojka na rukách, väzby cvičebných tvarov, rovnovážne cvičenia, premet bokom, skoky a obraty, pomoc a záchrana <u>Hrazda:</u> výmyk jednonož, náskok do vzporu, vzpor, toč vpred, zoskok zákmihom, zostava <u>Preskok:</u> koza na šírku a na dĺžku, nácvik	Žiak ovláda zásady bezpečného správania, pomoc a záchranu pri cvičení. Pozná gymnastické športy, ovláda základnú terminológiu, vie správne pomenovať polohy, pohyby a tvary pri cvičení. Vie zostaviť a viesť rozcvičenie so zameraním na vybraný gymnastický šport. Vie uplatňovať optimálnu techniku pri vykonávaní gymnastických polôh, lokomočných pohyboch, cvičebných tvaroch. Dokáže prakticky ukázať imitačné, prípravné cvičenia. Vie zaradiť a predviesť pohybové kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny, ohodnotiť estetiku cvičenia a vie reálne posúdiť svoju športovú úroveň.	
	jednotlivých fáz preskoku, prípravné a imitačné cvičenia, roznožka, skrčka		
Základy gymnastických h športov - moderná gymnastika (len dievčatá, 3)	Špeciálne cvičenia Cvičenia so švihadlom a s loptou Zostava so špeciálnym náčiním	Vid'. Športová gymnastika a vie vysvetliť a popísať význam hudby v telocvičnej aktivite, prispôsobiť cvičenie hudobnému doprovodu.	

Športové hry (ch26, d23)	<u>Basketbal:</u> Dribling na mieste a v pohybe Prihrávky na mieste a v pohybe Strelba z miesta a po dvojtake Dvojtakt po prihrávke a po driblingu Útočné kombinácie Bránenie hráča s loptou a bez lopty Obranný herný systém - osobná obrana, zónová obrana Útočný herný systém 2-1-2 (2-2) Hra – turnaj <u>Volejbal:</u> Prihrávka obojruč zhora a zdola Spodné podanie (d) Vrchné podanie Hra vo dvojiciach ponad sieť Nahrávka na nahrávača (pod uhlom) Hra 2:2, 3:3 na malom ihrisku Hra 6:6 <u>Futbal – minifutbal:</u> vedenie lopty, prihrávky, strelba, herné kombinácie, hra <u>Florbal:</u> Herné činnosti jednotlivca (vedenie lopty, prihrávka, strelba) Útočné kombinácie Hra 3:3 podľa zjednodušených pravidiel	Žiak vie správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie a systémy. Vie pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku, vysvetliť základné pravidlá konkrétnej športovej hry. Je schopný hrať podľa určených pravidiel. Vie zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie (vlastné, aj skupiny spolužiakov) pred hrou, resp. stretnutím. Vie vykonávať funkciu rozhodcu (pomocného rozhodcu), zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru (stretnutie) a v záujmovej forme športových hier resp. pri školských súťažiach a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva.	
Sezónne činnosti – zjazdové lyžovanie (5 dní nad rámec ročnej dotácie)	Ako samostatný 5-dňový výcvik (4 hodiny denne), základný resp. zdokonaľovací lyžiarsky výcvik na základe úrovne zvládnutia zručností a schopností žiakov. Základné lyžiarske zručnosti Základné pojmy, názvoslovie „Biely kódex“ Technika lyžovania, lyžiarsky výstroj, sneh, voskovanie Základné pravidla zjazdových disciplín Základy didaktiky lyžovania, didaktické postupy „klasická technika“, karvingová technika Zásady pobytu v zimnej prírode	Žiak vie vysvetliť význam lyžovania pre pravidelnú športovú aktivitu. Vie popísať a vysvetliť základné pojmy, techniku a lyžiarsky výstroj. Vie vymenovať lyžiarske disciplíny. Vie popísať, ukázať a v teréne uplatniť základy správnej lyžiarskej techniky tak, že je schopný zísť stredne strmý svah (červená zjazdovka) pomocou oblúkov a na konci zastaviť (oblúky v pluhu, alebo z prívratu – základný výcvik, základný karvingový oblúk – zdokonaľovací výcvik). Je si vedomý a vie vymenovať základné nebezpečenstvá pri pobyte na horách a základné pravidlá ako sa im vyhnúť, alebo ich čo najviac ich eliminovať. Pozná, uvedomuje si a chápe rešpektovanie pravidiel správania sa lyžiara na zjazdovkách. Má trvalý pozitívny vzťah k lyžovaniu a k pobytu v zimnej prírode.	FG

8. ROČNÍK

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Učebné osnovy predmetu SJL pre 8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Opakovanie učiva zo 7. ročníka 1. TC	Obsah učiva v 8. ročníku, ciele, rozdelenie predmetu na jazykovú časť a literatúru. Aktivizácia vedomostí zo 7. ročníka. Diktát č. 1 – opakovanie učiva zo 7. ročníka	Žiak si osvojí organizáciu vyučovacieho predmetu v 8. ročníku, ovláda pravidlá komunikácie, vie pracovať s textom, Vie charakterizovať a vytvoriť opis, použiť teoretické vedomosti pri práci s cvičeniami. Žiak dokáže gramaticky správne písať jednotlivé slovné druhy. Vie teoretické vedomosti aplikovať pri písaní diktátu, opraviť chyby.	
Tvaroslovie (Debatujeme na úrovni, Budte asertívni, Kto prednesie prejav?) 2.- 4. TC	Čítanie s porozumením, komunikácia, opakovanie podstatných mien, rozdelenie, pravopis, gramatické kategórie, vzory, ohýbanie, zvieracie podstatné mená mužského rodu, dvojtvary Diktát č.2 – podstatné mená mužského rodu-zvieracie Neživotné podstatné mená zakončené na –r, -l, cudzie nesklonné podstatné mená, skloňovanie slova pani , reklama Diktát č. 3 – neživotné podstatné mená zakončené na –r, -l Prídavné mená – opakovanie, osobné zámená základné a prívlastňovacie, opytovacie	Žiak dokáže čítať text s porozumením, komunikovať na primeranej úrovni, ovláda znaky diskusie. Žiak vie charakterizovať podstatné mená, identifikovať ich v texte, ovláda ich pravopis, ohýbanie, dokáže vytvoriť reklamu. Žiak ovláda skloňovanie zvieracích podstatných mien v mužskom rode, pozná dvojtvary slov pes, vlk, vták, ovláda ich pravopis. Žiak ovláda skloňovanie neživotných podstatných mien mužského rodu zakončených na –r, -l, pravopis, pozná nesklonné podstatné mená cudzieho pôvodu, ovláda skloňovanie a pozná prípady nesklonnosti slova pani. Žiak ovláda charakteristiku a rozdelenie prídavných mien, dokáže komunikovať na primeranej úrovni. Žiak pozná zámená,	

Slovná zásoba (Slová z prejavu mi ešte znejú v ušiach) 5. TC	zámená, ukazovacie zámená, skloňovanie a pravopis zámen, neohybné zámená, krátke a dlhé tvary zámen Číslovky, základné, radové a násobné číslovky, pravopis, nesklonnosť násobných čísloviek, tvorivé písanie, slávnostný prejav – podstata, cieľ a kompozícia, slávnostný príhovor, 1. písomná slohová práca – slávnostný príhovor/prejav Slovesá – opakovanie Polročná previerka Príslovky, pravopis, odlišenie od iných slovných druhov, stupňovanie prísloviek, predložky, charakteristika, vokalizácia, dopĺňanie do viet, spojky, ich podstata a funkcia, písanie čiarky, častice, ich podstata a funkcia, citoslovčia – charakteristika, pravopis, funkcia v prejavoch Priame a nepriame pomenovania, prirovnanie, metafora, personifikácia, metonymia, frazeologizmy, príslovia, porekadlá, prirovnania, pranostiky, iné frazeologizmy, práca so slovníkmi, združené pomenovania, jednoslovné a viacslovné pomenovania, informačný slohový postup, správa, pozvánka, spôsoby obohacovania slovnej zásoby, odvodzovanie, skracovanie, spájanie do viacslovných pomenovaní, preberanie slov cudzieho pôvodu.	dokáže ich identifikovať v texte, pozná krátke a dlhé tvary zámen, neohybnosť zámen jeho, jej, ich. Žiak ovláda základné vedomosti o číslovkách, ovláda pravopis a skloňovanie základných, radových a násobných čísloviek. Vie vytvoriť krátke štvorveršie s využitím poznatkov o slovných druhoch. Žiak pozná cieľ a podstatu slávnostného prejavu a príhovoru, vie vytvoriť slávnostný príhovor/prejav, získané vedomosti dokáže využiť pri písaní slohovej práce, jej oprave a analýze chýb. Žiak ovláda charakteristiku sloves, vie ich identifikovať v texte, dokáže určiť gramatické kategórie, pozná tvary slovesa byť, dokáže rozlíšiť plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá. Žiak pozná charakteristiku a rozdelenie prísloviek, ovláda ich pravopis. Pozná podstatu predložiek, ovláda pojem vokalizácia. Žiak pozná podstatu a funkciu spojok, spájacích výrazov, častíc, dokáže nájsť častice v texte. Žiak ovláda charakteristiku a pravopis citoslovieč, pozná ich funkciu v texte a dokáže ich použiť pri písaní vlastných textov. Žiak dokáže vytvoriť text podľa obrázkov s využitím poznatkov o slovesách a neohybných slovných druhoch. Žiak dokáže naučené vedomosti využiť pri práci na zadaných úlohách. <i>Žiak vie vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.</i> <i>Pozná hodnotu vecí ako výsledku práce, vie identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov. Dokáže uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe. Dokáže diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu (príjmy, výdavky, úspory).</i> Žiak pozná priame a nepriame pomenovania, rozpozná ich v texte, vie ich utvoriť. Žiak pozná pojem frazeologizmus, dokáže pracovať s frazeologickým slovníkom, vie FJ využiť v umeleckej i bežnej reči. Žiak pozná jednoslovné a viacslovné pomenovania, združené pomenovania, vie ich rozpoznať v bežnej reči, vie uviesť príklady, vytvoriť správu a pozvánku. Žiak pozná spôsoby obohacovania slovnej zásoby. <i>Žiak vie uviesť spôsoby, ktorými zlodeji môžu získať osobné údaje a informácie.</i>	FG
---	--	---	-----------

			FG
--	--	--	----

Skladba (Uvažujeme nielen o bežných veciach, Nezabudniť e sa prihlásiť včas, Úspešnú plavbu v mori informácií) 6. – 8. TC	Výkladový slohový postup, úvaha, 2. písomná slohová práca – úvaha Podmet, prísudok a vetný základ, dvojčlenná veta, prísudzovací sklad, viacnásobné vetné členy, predmet, prívlastok, zhodný a nezhodný prívlastok, viacnásobný a postupne rozvíjajúci prívlastok, príslovkové určenie miesta a času, spôsobu a príčiny. Projektová práca – prezentácia o niektorej z regionálnych pamiatok Informačný slohový postup, prihláška, jej znaky a kompozícia, prístavok, výťah, jeho znaky a kompozícia, konspekt, čítanie s porozumením, práca s textom,	Žiak pozná znaky výkladového slohového postupu, vie použiť vhodné jazykové prostriedky, dokáže vytvoriť úvahu. Žiak vie určovať vetné členy, rozozná jednočlennú a dvojčlennú vetu, ovláda podstatu prístavku, rozpozná ho vo vete. Žiak pozná, akým slovným druhom je vetný člen vyjadrený. Žiak dokáže vytvoriť prezentáciu o niektorej z regionálnych pamiatok. Žiak vie zostaviť formulár prihlášky. Žiak vie spracovať informácie z textu formou výťahu, dokáže čítať text s porozumením, rozpoznať jednoduchú vetu a jednoduché súvetie. Žiak ovláda	
	jednoduchá veta a jednoduché súvetie, interpunkcia v jednoduchom súvetí, cvičenia na písanie čiarky v textoch, rozdelenie viet podľa členitosti a zloženia.	základné pravidlá o písaní čiarky v jednoduchej vete a v jednoduchom súvetí, členenie viet podľa členitosti a zloženia. <i>Žiak vie uviesť príklad, ako marketing môže ovplyvniť rozhodnutie človeka, na čo minúť peniaze. Dokáže diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.</i>	FG
Rozprávanie (Rozprávanie pre poslucháčov i čitateľov) 9. TC	Pointa, tvorba vlastných príbehov s pointou formou krátkeho komiksu, dialogizované čítanie, rozprávanie a jeho vnútorná kompozícia, jarožprávanie, on-rozprávanie, grafický návrh obalu na CD s vlastným príbehom	Žiak dokáže vytvoriť vlastný príbeh s pointou, ovláda vnútornú kompozíciu príbehu. Žiak dokáže navrhnúť obal na CD pre svoj príbeh.	
Opakovanie učiva z 8. ročníka Veľké opakovanie 10. TC	Precvičovanie a upevňovanie pravopisných princípov Systematizácia a fixácia získaných vedomostí Diktát č. 4 – zhrnutie učiva 8. ročníka Výstupná previerka Jazykové hry Vyhodnotenie práce	Žiak pozná pravopisné princípy a vie ich použiť v písomnom prejave. Vie uplatniť nadobudnuté vedomosti v zadaných úlohách a cvičeniach, analyzovať a opraviť svoje chyby, vie pracovať so slovníkmi, komunikovať primerane veku. Vie teoretické vedomosti aplikovať pri písaní diktátu a pri riešení úloh vo výstupnej previerke.	

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
-----------------	-------------------	-------------------	---------------------

Úvodná hodina	Obsah učiva literatúry v 8. ročníku, ciele, aktivizácia vedomostí zo 7. ročníka	Žiak dokáže vysvetliť pojmy a definície, uviesť príklady, identifikovať rozdiely medzi poéziou a prózou.	
Poézia	Lyrická poézia Ľúbostná poézia, ľudová pieseň, pololudová pieseň, prírodná poézia, modlitba, epická poézia Kódex, lyrická báseň, biblia, lyrický hrdina, básnická skladba, myšlienky humanity a všeslovanskej vzájomnosti, symbol, elégia, básnická otázka, zápor vo verši, ponáška na ľudovú slovesnosť, sylabický veršový systém, romantizmus, spirituálne básne, veršový presah, voľný verš, umelecké jazykové prostriedky, lyrickoepická básnická skladba, kolektívny hrdina, vonkajšia a vnútorná charakteristika, kladný a záporný hrdina, umelecké jazykové prostriedky Diela J. Kollára, Ľ. Štúra, A. Sládkoviča, J. Kráľa, A. S. Puškina, S. Petőfiho, R. M. Rilkeho, J. Smreka, M. Rúfusa, V. Mihálíka, P. O. Hviezdoslava, M. Haľamovej, A. de SaintExupéryho, S. Chalupku	Žiak dokáže vysvetliť pojmy a definície, uviesť príklady, sformulovať vlastné hodnotenie prečítaného textu a argumentovať, identifikovať rozdiely medzi poéziou a prózou, definovať lyriku, zaradiť text k ľúbostnej lyrike. Žiak vie vysvetliť pojem pololudová pieseň, sformulovať hlavnú myšlienku, plynulo čítať lyrický text, frázovať ho v súlade s osobným vnímaním, vysvetliť pojem lyrický hrdina, vie vyjadriť subjektívne pocity z textu, pri interpretácii správne používa literárne pojmy. Žiak dokáže vyhľadať a spracovať informácie o Ľudovítovi Štúrovi, významných štúrovských básnikoch a ich vzťahu k ľudovej slovesnosti, chápe vplyv štúrovskej poézie na národné povedomie a tvorbu národnej literatúry. Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne, chápe pojem symbol, dokáže identifikovať výrazové umelecké prostriedky. Žiak dokáže verbálne vyjadriť vlastný zážitok a podporiť ho príkladmi z textu, vie vysvetliť definíciu sylabického verša, vie zaujať hodnotiace stanovisko k prečítanému textu a vyjadriť ho slovami, pochopiť hlavný motív básne a stotožnenie autora s lyrickým hrdinom. Žiak dokáže identifikovať voľný verš a odlíšiť ho od viazaného, charakterizovať vonkajšiu kompozíciu poézie (grafické členenie, verš, strofa). Žiak vie zaradiť lyrický text ku konkrétnemu druhu lyriky, pomenovať umelecké štylistické prostriedky. Žiak dokáže vysvetliť pojem modlitba ako výrazovú formu náboženskej viery, chápe potrebu modlitby a individuálneho zamyslenia sa, odlíšiť modlitbu od lyrického textu, identifikovať kompozičné znaky modlitby: oslovenie, text, záverečné slovo – amen. Žiak pozná aspoň 3 autorov slovenskej a svetovej lyrickej poézie, 2 autorov epickej poézie a ich diela, dokáže vytvoriť vlastné krátke dielo alebo vyjadriť myšlienky básne kresbou Žiak dokáže vysvetliť pojem epická báseň, vytvoriť dejovú osnovu, vyhľadať kľúčové slová, charakterizovať hlavnú postavu, dotvoriť príbeh podľa vlastnej fantázie, interpretovať prečítané dielo na primeranej úrovni a vyjadriť svoj názor, predniesť vybrané ukážky naspamäť s dôrazom na správnu artikuláciu, výslovnosť, intonáciu..	

MATEMATIKA

Učebné osnovy pre predmet Matematika v 8. ročníku1. Pripomínajte si a niečo aj pridávame 22h	Zlomok ako časť celku Zlomky a ich znázornenie Rovnosť zlomkov, ich rozširovanie a krátenie Racionálne čísla Čo je racionálne číslo Číselná os a porovnávanie racionálnych čísel Sčítanie a odčítanie zlomkov Násobenie a delenie zlomkov Výpočty so zlomkami na kalkulačke Časti celku, percentá a promile Jedno percento, jedno promile Aký je celok? Aká časť celku to je ? Koľko je to %,‰,‰o.? Rôzne základy Kocky a kvádre Znázorňovanie kocky , kvádra a ďalších telies Nárys, bokorys a pôdorys Sieť a povrch kocky a kvádra Jednotky objemu a objem kvádra a kocky Kombinatorika Priama a nepriama úmernosť Priama úmernosť Nepriama úmernosť Priama či nepriama úmernosť ? Alebo niečo celkom iné ? Diagramy Finančná matematika Dane Úroky Pomer a mierka Jednoduché konštrukcie Počítame poschodia Nadmorská výška Účtovné knihy	Správne chápať pojem celok, zlomok -vedieť rozdeliť celok na rovnaké časti -vedieť určiť časť celku -vedieť znázorniť zlomok -sčítovať zlomky s rovnakými a s rôznymi menovateľmi -písomne násobiť a deliť zlomok -vedieť vypočítať hodnotu časti prislúchajúcej k počtu percent -vedieť vypočítať počet percent -vedieť vypočítať 1‰ ako tisícinu základu -riešiť primerané úlohy na povrch kocky a kvádra -riešiť primerané úlohy na objem kocky a kvádra -kresliť nárys, bokorys a pôdorys zostavených telies -vedieť použiť príslušné vzorce -zhromažďovať triediť a systematicky vytvárať všetky možné riešenia -riešiť úlohy z praxe na priamu úmernosť -riešiť úlohy z praxe na nepriamu úmernosť -použiť trojčlenku pri riešení úloh -dokáže čítať údaje z grafu - vie znázorňovať kruhovým diagramom a stĺpcovým grafom -vypočítať úrok z istiny za určité obdobie pri danej úrokovej miere -vypočítať dane -riešiť primerané jednoduché slovné úlohy na pomer rôzneho typu a praktické úlohy s použitím mierky plánu a mapy -dokáže poznať vlastnosti kladných a záporných čísel v praxi	FG FG
--	---	--	---------------------

2. Číslo s mínusom 6h			
---	--	--	--

3. Konštrukčné úlohy 6h	Jednoduché konštrukcie Rysujeme rovnaké obrázky Objav trojuholníkovej nerovnosti Meriame krivé čiary Vzdialenosť Trojuholníková nerovnosť Pokračujeme v konštrukciách	-poznať vetu o trojuholníkovej nerovnosti pri konštrukcii trojuholníkov -poznať vetu o súčte vnútorných uhlov trojuholníka	
4. Závislosti a písmená 10h	O niekoľko viac, o niekoľko menej Niekoľkokrát viac, niekoľko krát menej Časť celku Porovnávanie častou celku, percentami Krížom-krážom s výrazmi Zmrzlina. Rýľovanie záhrady Kŕmenie koní. Rýchlosť Kurz eura a českej koruny	-vedieť jednoducho zapísať postup riešenia slovnej úlohy, výpočet a odpoveď	FG
5. Celé čísla 14h	Usporiadanie a porovnávanie celých čísel Meranie teploty a číselná os Sčítanie celých čísel Odčítanie celých čísel Násobenie celých čísel Hráme sa s robotom Samom	-poznať vlastnosti celých čísel -porovnávať a usporiadať ich podľa veľkosti -zobraziť na číselnej osi -sčítovať, odčítovať a násobiť	
6. Hranoly I 4h	Sieť hranola	-dokáže načrtnúť kocku, kváder, hranol vo voľnom rovnobežnom premietaní	

7. Trojuholníky 8h	Vety o zhodnosti trojuholníkov Rovnoramenný trojuholník Rovnostranný trojuholník Kombinatorická odbočka Strany a uhly v trojuholníku	-vedieť zostrojiť trojuholník s použitím vety sss, sus, usu -popísať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník a ich vlastnosti	
8. Kružnica a kruh I 8h	Vlastnosti kružnice Vzájomná poloha priamky a kružnice Vzájomná poloha dvoch kružníc Tálesova kružnica	-dokáže zostrojiť a zapísať kružnicu k a kruh K -vie zostrojiť dotyčnicu ku kružnici z bodu , ktorý leží mimo kružnice	
9. Racionálne čísla 8h	Celé čísla –pokračovanie Násobenie a delenie celých čísel Racionálne čísla Účtovné knihy a farebné čísla ešte raz Kladné a záporné racionálne čísla a výpočty s nimi Krížom-krážom s racionálnymi číslami	-vedieť spamäti i písomne násobiť a deliť celé čísla -sčítovať, odčítovať , násobiť a deliť celé a desatinné čísla -vedieť rozhodnúť či výsledok riešenia bude kladný alebo záporný	FG
10. Rovnobežnosť a štvoruholníky 13h	Štvoruholníky Malý návrat k uhlom Striedavé a súhlasné uhly Rovnobežníky Rozdelenie rovnobežníkov Lichobežník Tangram a iné skladačky	-vedieť zostrojiť dve rovnobežné priamky a ,b preťaté priečkou -vymenovať súhlasné a striedavé uhly, poznať ich vlastnosti načrtnúť a pomenovať rovnobežníky, poznať ich základné vlastnosti, rozlišovať pravouhlé a kosouhlé -načrtnúť lichobežník, pomenovať a opísať jeho základné prvky, vedieť zostrojiť	

16. Výrazy, vzorce a rovnice II 14h	Rovnice na súčin a podiel Rovnice, kde neznáma je jeden z činiteľov Rovnice, kde neznáma je deliteľ Rovnice, kde neznáma je delenec Druhá Marcelova pomôcka Zložitejšie rovnice Ďalšie slovné úlohy Slovné úlohy a kontrola ich riešení	-vedieť riešiť rovnice so zlomkami , s desatinnými aj so zápornými číslami, pomocou vhodného „prenášania“ -riešiť slovné úlohy vedúce k lineárnej rovnici -vedieť overiť skúškou správnosti, či dané číslo je riešením slovnej úlohy	
17. Konštrukcie mnohoúhelníkov 6h	Rysujeme podľa návodu Dokončujeme konštrukcie Rysujeme po častiach	-žiak vie rysovať podľa návodu, dokončiť začatú konštrukciu a rysovať konštrukčnú úlohu po častiach	
Záverečné opakovanie 5h			
Školské úlohy a ich analýza 8 h			

INFORMATIKA

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvod (1)	Bezpečnosť pri práci, zopakovanie pravidiel práce v učebni informatiky	Žiak si osvojí pravidlá bezpečného správania v odbornej učebni.	

Opakovanie učiva (1)	Obsah učiva v 8. ročníku, ciele predmetu, Opakovanie učiva – spracovanie obrázkov, PowerPoint, spracovanie zvuku, komunikácia interaktívna a neinteraktívna	Žiak si osvojí ciele predmetu, žiak vie vysvetliť základné pojmy potrebné pre aktívne využívanie IKT a dokáže ich použiť pri práci na daných úlohách.	
Komunikácia prostredníctvom IKT (1)	On-line služby, e-spoločnosti, internetový obchod, rezervácia vstupeniek, cestovných lístkov a pod.	Žiak vie použiť v praxi služby internetových obchodov, vie kde a ako si objednať vstupenky, resp. cestovné lístky u rôznych spoločností	FG
Číselná informácia, spracovanie a vyhodnocovanie (5)	Tabuľkový procesor Excel, tvorba a úprava tabuliek, formátovanie buniek, projektová práca- vypracovanie jednoduchšej tabuľky /rozvrh a pod./ Jednoduché vzorce, grafy, vytvorenie zložitejšej tabuľky aj s využitím vzorcov, súčet, priemer	Žiak vie pracovať s tabuľkami, nastaviť formát bunky, presúvať obsah bunky. Vie vytvoriť jednoduchý graf, použiť jednoduché vzorce v tabuľke.	FG
Spracovanie grafickej informácie (1)	Fotomontáž, koláž	Žiak vie pracovať s fotografiou v programe na úpravu fotografií, vie vytvoriť pomocou tohto programu koláž z viacerých fotografií.	FG
Programovací jazyk (2)	Programovací jazyk (podľa možnosti), postupy, riešenie problémov, algoritmus, opakovanie príkazov, jednoduchá animácia	Žiak dokáže správne zapísať postupnosť krokov, vie vysvetliť pojem algoritmus, demonštrovať v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním činnosti, pripraviť jednoduchú animáciu.	FG
Princípy fungovania IKT (2)	Lokálna sieť, LAN, WLAN, sieťové periférie, zdieľanie súborov, ochrana údajov Kompresia a zálohovanie údajov, porovnávanie kapacity rôznych médií, bit, bajt	Žiak chápe a vie vysvetliť čo to je lokálna sieť, vie vysvetliť rozdiel medzi LAN a WLAN, rozumie prečo a ako je možné chrániť v rámci sietí údaje. Vie čo to je kompresia a dekompresia, pozná médiá na ktoré je možné robiť zálohy údajov a vie to využiť v praxi.	FG
Informačná spoločnosť (1)	Ochrana počítača, antivírusové programy, firewall, zásady ochrany počítača, zásady bezpečnosti pri práci na internete	Žiak chápe aké nástrahy ho čakajú pri práci s internetom a pozná základné zásady ako je možné sa proti nim brániť	FG
Informácie okolo nás (1)	Počítač ako nástroj na vzdelávanie, edukačné prostredia pre rôzne predmety, práca s mapami, výučba cudzích jazykov, fyzikálne experimenty a pod.	Žiak vie, že pomocou počítača je možné vzdelávanie v rôznych oblastiach, pozná ukážky programov, popripade www – stránok na vzdelávanie	FG
Záverečné zhrnutie (1)	Vyhodnotenie celoročnej práce	Spätná väzba žiak-učiteľ, učiteľ-žiak	

FYZIKA

Učebné osnovy pre predmet Fyzika pre 8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvod 1h	Plán práce, aktivity, spôsob hodnotenia, BOZ Čo sa budeme učiť	-opísať priebeh experimentu	

1.Svetlo 17h	Skúmanie vlastností svetla 1.1 Slnčné svetlo a teplo 1. 2 Zdroje svetla 1.3 Rozklad svetla 1.4 Skladanie farebných svetelných lúčov 1.5 Absorpcia svetla Projekt 1 Čo sme sa naučili Test 1 Odraz a lom svetla 1.6 Odraz svetla 1.7 Lom svetla 1.8 Šošovky 1.9 Prechod význačných lúčov šošovkami 1.10 Zobrazenie spojnou a rozptylnou šošovkou 1.11 Optické vlastnosti oka 1.12 Využitie šošoviek Projekt 2 Čo sme sa naučili Test 2	-zostrojenie jednoduchej aparatury podľa vlastného návrhu, meranie teploty -meranie veľkosti plochy osvetlenej žiarovkou a Slnkom -rozklad svetla hranolom -praktické skladanie farieb: modrej, červenej, zelenej -pozorovanie absorpcie farieb spektra pri dopade na farebné plochy -vytváranie štruktúry poznatkov -kontrola a klasifikácia vedomostí -objavenie zákona odrazu -objavenie zákona lomu -zobrazenie spojkou -zobrazenie rozptylkou -optické vlastnosti oka -prezentácia práce žiakov -vytváranie štruktúry poznatkov -používanie správnej terminológie -kontrola a klasifikácia vedomostí žiaka	FG
------------------------	--	--	----

2.Sila a pohyb Práca Energia 48h	Skúmanie sily 2.1 Telesá pôsobiace na seba silou .Účinky sily 2.2 Gravitačná sila a hmotnosť telesa 2.3 Meranie sily. Znázornenie sily 2.4 Skladanie síl. Rovnováha síl 2.5 Otáčavé účinky sily 2.6 Ťažisko telesa a jeho určenie 2.7 Tlaková sila. Tlak 2.8 Sily pôsobiace na teleso v kvapalinách 2.9 Tlak v kvapalinách 2.10 Atmosférický tlak 2.11 Trenie. Trecia sila a jej meranie 2.12 Škodlivé a užitočné trenie Projekt 3 Čo sme sa naučili Test 3 Pohyb telesa 2.13 Opis a pohyb telesa 2.14 Pohyb rovnomerný a nerovnomerný 2.15 Rýchlosť pohybu 2.16 Dráha pohybu	-uvedomenie si reálneho vzájomného pôsobenia -, meranie laboratórnym silomerom -precvičenie vzťahu na výpočet sily -grafické znázornenie, precvičenie skladania síl -praktická ukážka otáčavých účinkov sily -praktická ukážka ťažiska telesa -precvičovanie vzťahu , meranie atmosférického tlaku -Archimedov zákon a jeho demonštrácia zostrojenie silomera -vytváranie štruktúry poznatkov -kontrola a klasifikácia vedomostí žiaka -pohyb telies v praktických situáciách -grafické zobrazenie závislosti dráhy od času -určovanie rýchlosti pohybu telesa v praktických situáciách -klasifikácia pohybov telies z reálnych situácií -výpočtové úlohy na priemernú rýchlosť -zistenie informácií zameraných na prehľad rýchlostí pohybu alebo silových pôsobení telies -prezentácia práce žiakov v skupinách -vytváranie štruktúry poznatkov -kontrola a klasifikácia vedomostí žiaka	FG
---	---	---	-----------

	Práca. Výkon. Energia 2.17 Mechanická práca 2.18 Práca na naklonenej rovine a kladke 2.19 Výkon 2.20 Pohybová a polohová energia telesa 2.21 Vzájomná premena polohovej a pohybovej energie telesa Zákon zachovania energie Čo sme sa naučili Test 4 Energia v prírode 2.22 Energia zo Slnka 2.23 Energia, ktorú nevieme využiť a ovládnuť Projekt 4 Záverečné opakovanie	-zavedenie vzťahu na výpočet práce, precvičovanie pri riešení úloh -praktické určovanie, porovnanie s prácou bez naklonenej roviny - zavedenie vzťahu a jeho precvičovanie -praktické overenie pri pohybe rôznych podložkách -definovanie a vzťah k rýchlosti telesa -definovanie a vzťah na výpočet -praktické ukážky, výpočet úloh vzájomnej premeny foriem energie telesa -historické aspekty zákona -klasifikácia zdrojov energie s dôrazom na zdroje využívané na Slovensku -budovanie predstavy výhrevnosti paliva -druhy elektrární a ich princíp s dôrazom na Slovensko -referáty žiakov -čítanie s porozumením o šetrení s energiou -využitie slnečnej energie -prezentácie práce žiakov -kontrola a klasifikácia vedomostí žiaka -štruktúra pojmov a zručností	FG FG
--	---	--	---------------------

CHÉMIA

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Opakovanie 1 h	Chemicky čisté látky a zmesi Chemické reakcie	poznať zloženie chemicky čistých látok a zmesí, rozlíšiť rovnorodú a rôznorodú zmes chápať chemickú reakciu ako dej, pri ktorom sa látky menia, uviesť príklady chemických reakcií z bežného života rozlíšiť reaktanty a produkty v príkladoch chemických reakcií	
Zloženie látok 8 h Chemické prvky 7 h	Chemické prvky a zlúčeniny Atómy a chemické prvky Názvy a značky chemických prvkov Molekuly a chemické zlúčeniny Ióny Chemické vzorce a oxidačné číslo Chemická väzba Periodická tabuľka prvkov Kovy, polokovy a nekovy Vodík Kyslík Kovy Železo – najvýznamnejší kov Sodík a draslík – alkalické kovy	vysvetliť zloženie látok, rozlíšiť prvky a zlúčeniny, opísať stavbu atómu, poznať označenie elektrického náboja protónov, elektrónov, neutrónov, zapísať protónové číslo atómov, určiť počet elektrónov v atóme z hodnoty protónového čísla poznať význam chemických značiek prvkov a chemického vzorca, poznať slovenské názvy a značky chemických prvkov: Ag, Al, Au, C, Ca, Cl, Cu, F, Fe, H, He, Hg, I, K, Mg, Mn, N, Na, O, P, Pb, S, Se, Si, Zn, zapísať a vysvetliť vznik iónov z atómov, vysvetliť vznik chemickej väzby v látkach H ₂ , NaCl, zapísať a prečítať vzorce dvojatómových a viacatómových molekúl (napr. H ₂ , O ₂ , Cl ₂ , CO ₂ , H ₂ O), určiť druh a počet atómov v konkrétnom prípade molekuly poznať význam objavu periodickej sústavy prvkov a meno autora (D. I. Mendelejev), určiť počet radov a stĺpcov v periodickej tabuľke prvkov (1. – 18.), vedieť určiť umiestnenie (perióda a skupina) konkrétneho prvku na základe hodnoty protónového čísla, uviesť význam kationtov sodíka, draslíka, horčíka, vápnika a železa pre ľudský organizmus a ich potravinové zdroje vymenovať základné vlastnosti (skupenstvo, farba, reaktivita, atď.) a použitie vodíka a kyslíka,	

Chemické zlúčeniny 10 h	Voda Oxidy Kyseliny Hydroxidy Soli	určiť oxidačné čísla atómov prvkov v oxidoch, vedieť aplikovať pravidlá tvorby vzorcov a názvov oxidov, kyselín a hydroxidov, vedieť názvy a vzorce CO, CO ₂ , N ₂ O ₅ , SO ₂ , SO ₃ , CaO, HCl, HNO ₃ , H ₂ SO ₄ , H ₂ CO ₃ , NaOH, KOH, Ca(OH) ₂ , NaCl, NaNO ₃ , CuSO ₄ , CaCO ₃ pomenovať ióny, ktoré vzniknú reakciou HCl, NaOH s vodou, poznať oxidy, ktoré reakciou s vodou spôsobujú kyslé dažde a príčiny vzniku uvedených oxidov (oxidy síry a dusíka) poznať vplyv kyslých dažďov na životné prostredie, možnosti obmedzenia ich vzniku, určiť pomocou univerzálneho indikátorového papierika pH rôznych roztokov (kyslý, neutrálny, zásaditý), poznať výskyt a funkciu kyseliny chlorovodíkovej v ľudskom organizme, zdôvodniť negatívny vplyv nadbytku NaCl v potrave pre ľudský organizmus	
Chemické reakcie 4 h	Chemické reakcie a chemické rovnice Neutralizácia Redoxné reakcie	chápať chemickú reakciu ako dej, pri ktorom sa látky menia, poznať zápis chemickej reakcie – chemickú rovnicu ako dôsledok platnosti zákona zachovania hmotnosti, opísať neutralizáciu ako chemickú reakciu kyseliny chlorovodíkovej s hydroxidom sodným a zapísať chemickou rovnicou pomenovať dej, pri ktorom sa oxidačné číslo atómu zvyšuje, pri ktorom sa oxidačné číslo atómu znižuje, uviesť príklady priebehu oxidačno-redukčných reakcií v bežnom živote,	
Laboratórne práce 3 h	Meranie pH rôznych látok Pozorovanie zmeny sfarbenia prírodných farbív v závislosti od kyslosti a zásaditosti roztoku Neutralizácia Reakcia kyseliny s kovom Príprava síranu vápenatého Príprava oxidu meďnatého	vedieť prakticky určiť, či je roztok kyslý, neutrálny alebo zásaditý, vedieť pracovať s roztokmi indikátorov a indikátorovými papierikmi, vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich, zaznamenať výsledok pokusu, vyhľadať, spracovať a prezentovať požadované údaje a informácie	

BIOLÓGIA

Učebné osnovy pre predmet Biológia pre 8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Neživá príroda a jej poznávanie 2 h	Neživá a živá príroda. Závislosť organizmov, človeka od neživej prírody. Význam vied o Zemi a poznávania neživej prírody.	Preukázať na príklade závislosť organizmov od neživej prírody. Opísať príklad vplyvu organizmov na neživú prírodu. Dokumentovať význam vied o Zemi na príklade. Uviesť význam nerastných surovín pre život človeka.	FG
Zem a jej stavba 4 h	Stavba Zeme. Sféry zemského telesa. Základná stavba zemskej kôry pevnín a dna oceánov.	Určiť a pomenovať podľa ukážky stavbu zemského telesa. Rozlíšiť na ukážke typy zemskej kôry.	
	Pohyby zemskej kôry.	Uviesť hlavnú príčinu pohybu litosférických platní. Uviesť dôsledky vzdďľovania litosférických platní. Uviesť dôsledky približovania a podsúvania litosférických platní.	
Stavebné jednotky zemskej kôry 9 h	Minerály a horniny. Charakteristika a vznik.	Charakterizovať minerál a uviesť konkrétny príklad. Charakterizovať horninu a uviesť konkrétny príklad. Rozlíšiť na ukážke minerál a horninu. Uviesť aspoň jeden spôsob vzniku hornín.	
	Minerály. Vnútorňá stavba, tvar, vlastnosti, význam a ochrana.	Pomenovať priestorový útvar, od ktorého závisí tvar a vlastnosti kryštálov. Vymenovať tri mechanické vlastnosti minerálov s významom pre človeka. Vymenovať tri optické vlastnosti minerálov s významom pre človeka. Uviesť príklad využitia mechanickej a optickej vlastnosti minerálu	
Geologické procesy a dejiny Zeme	Geologické procesy a ich zdroje. Katastrofické geologické procesy a dôsledky pre človeka.	Uviesť príklad zdroja a energie geologického procesu. Rozlíšiť na príklade vonkajší a vnútorný geologický proces. Dokumentovať na príklade katastrofický geologický proces a jeho následky.	FG

34 h	Magmatická a sopečná činnosť. Sopky a prejavy ich činnosti.	Charakterizovať magmatickú činnosť. Odlíšiť magmu a lávu podľa miesta vzniku. Opísať podľa ukážky (schémy) časti sopky. Uviesť príklad prejavov sopečnej činnosti. Uviesť príklad prospešnosti sopečnej činnosti pre človeka.	
	Vyvetré horniny. Vlastnosti, význam a výskyt na Slovensku.	Opísať podstatu vzniku vyvetrých hornín. Rozlíšiť na ukážke hlbinnú a výlevnú vyvetú horninu. Zdôvodniť štruktúru žuly a čadiča. Uviesť príklad využitia hlbinej a výlevnej vyvretej horniny. Zistiť na geologickej mape Slovenska výskyt vyvetrých hornín.	FG
	Horotvorná činnosť a poruchy zemskej kôry. Vrásky a vrásnenie, zlomy, príkrovy.	Charakterizovať horotvornú činnosť. Rozlíšiť na ukážke (alebo načrtnúť) príklad poruchy zemskej kôry. Rozlíšiť vrásku a zlom podľa charakteristických znakov a ich vzniku.	
	Zemetrasenie. Výskyt, príčiny, sprievodné javy, dôsledky pre človeka. Zemetrasenie na Slovensku.	Vysvetliť príčiny zemetrasenia. Uviesť príklad druhu zemetrasenia a jeho dôsledkov. Opísať rozdiel medzi ohniskom a epicentrom zemetrasenia. Poznať možnosti ochrany ľudí a budov pred dôsledkami zemetrasenia.	
	Premena hornín a premenené horniny. Vlastnosti a význam.	Uviesť hlavné činitele premeny hornín. Opísať na ukážke typickú vlastnosť premenených hornín. Uviesť príklad premenenej horniny, typickú vlastnosť a praktické využitie.	FG
	Vonkajšie geologické procesy. Činitele vonkajších procesov. Zvetrávanie, príčiny a dôsledky.	Uviesť príklad vonkajšieho geologického činiteľa. Opísať podstatu mechanického zvetrávania a jeho dôsledok. Opísať podstatu chemického procesu zvetrávania a jeho dôsledok. Opísať dôsledky zemskej príťažlivosti na svahu. Uviesť dôsledok činnosti toku rieky a morskej vody. Zdôvodniť ochranu podzemných vôd. Opísať dôsledok činnosti horského ľadovca. Porovnať tvar doliny vytvorenej povrchovou vodou a ľadovcom. Opísať dôsledky vetra na príklade geologického útvaru.	

	Usadené horniny. Úlomkovité, organické a chemické usadené horniny – vznik, vlastnosti, význam pre človeka.	Pomenovať útvary, do ktorých sa usporadúvajú usadené horniny. Uviesť príklad využitia nespvnenej a spevnenej usadenej horniny. Opísať podstatu vzniku organických usadených hornín. Uviesť príklad využitia organickej usadenej horniny. Opísať podstatu vzniku chemických usadených hornín. Uviesť príklad využitia chemickej usadenej horniny.	FG
	Krasové procesy. Krasové útvary. Jaskyne ako životný	Opísať podstatu krasového procesu. Uviesť príklad povrchového a podzemného krasového útvaru. Rozlíšiť	
	priestor organizmov. Význam pre človeka.	kvapľovú a ťadovú jaskyňu podľa výzdoby. Uviesť príklad kvapľovej a ťadovej jaskyne na Slovensku.	
	Skameneliny a vek Zeme.	Charakterizovať skamenelinu, uviesť príklad skameneliny. Opísať proces vzniku skameneliny. Uviesť príklad určovania veku hornín.	
	Dejiny Zeme. Prahory, starohory, prvohory, druhohory, treťohory a štvrťohory.	Uviesť významné geologické procesy v jednotlivých érach vývoja Zeme. Poznať na ukážke príklad vedúcej skameneliny prvohôr, druhohôr, treťohôr a štvrťohôr. Uviesť význam prvohorných papradí a prasličiek v súčasnosti pre človeka.	
	Geologické jednotky Západných Karpát.	Vymenovať podľa ukážky geologické jednotky Západných Karpát. Uviesť príklad typickej horniny geologických jednotiek Západných Karpát.	
Podmienky života a vzťahy organizmov 17 h	Látkové zloženie organizmov. Vzťah organizmov k prostrediu. Prispôsobivosť a znášanlivosť organizmov.	Uviesť štyri chemické látky, ktoré sú súčasťou živých organizmov aj neživej prírody. Vymenovať organické látky, ktoré tvoria telá živých organizmov. Uviesť príklad závislosti organizmu od prostredia a vzájomného vzťahu medzi organizmami. Demonštrovať na príklade prispôsobenie organizmov životu vo vode, na zemi, v pôde, vo vzduchu. Charakterizovať znášanlivosť organizmov voči podmienkam prostredia.	

	Neživé zložky prostredia. Svetlo, teplo, vzduch, voda, pôda a ich vplyv na životné podmienky a procesy organizmov.	Zdôvodniť význam slnečného žiarenia pre fotosyntézu. Uviesť význam tepla pre život rastlín. Uviesť príklad vplyvu telesnej teploty na život živočíchov. Uviesť význam zložiek vzduchu pre život rastlín a živočíchov. Uviesť význam vody pre život organizmov. Demonštrovať na príklade prispôsobenie organizmov množstvu vody v prostredí. Uviesť význam minerálnych látok, biogénnych a stopových prvkov, humusu v pôde pre život rastlín.	
	Negatívne vplyvy znečisťovania neživých faktorov prostredia.	Uviesť príklad znečistenia prostredia a dôsledkov pre život rastlín. Uviesť príklad znečistenia prostredia a dôsledkov pre život živočíchov.	
	Populácia. Vlastnosti, vnútorné a vonkajšie vzťahy, ohrozenie populácie.	Rozlíšiť na ukážke jedinca, populáciu rastlín a populáciu živočíchov. Vysvetliť podmienky rastu populácie. Uviesť príklad početne malej a veľkej populácie. Rozlíšiť na príklade konkurenciu, predáciu, parazitizmus, symbiózu.	
	Spoločenstvo organizmov. Druhovú rozmanitosť, priestorové členenie a zloženie spoločenstva. Prírodné a umelé spoločenstvá.	Uviesť príklad spoločenstva organizmov. Porovnať druhovú rozmanitosť v lese a na poli. Opísať na ukážke priestorové rozmiestnenie organizmov vo vrstvách lesa. Rozlíšiť prírodné a umelé spoločenstvo podľa vplyvu človeka na ich zloženie. Uviesť príklady organizmov prírodného a umelého spoločenstva.	
	Ekosystém. Zložky, typy ekosystémov. Obeh látok a tok energie v ekosystéme. Vplyv činností človeka na život v ekosystémoch.	Rozlíšiť na ukážke živé a neživé zložky ekosystému. Uviesť príklady ekosystémov. Uviesť príklad producenta, konzumenta, rozkladača. Uviesť príklad hmyzu, ktorý po premnožení škodí v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a zdraviu človeka. Zostaviť potravný reťazec organizmov. Opísať proces obnovy ekosystému. Uviesť príklad hmyzu, ktorý sa môže rozšíriť po postihnutí ekosystému povodňou, veternou smršťou. Uviesť príklad vplyvu činnosti človeka na zmeny v ekosystéme.	
	Biosféra. Zložky a časti biosféry, obeh látok a tok energie, obnova a vývoj ekosystémov v biosfére.	Uviesť príklad neživých a živých zložiek biosféry. Rozlíšiť na ukážke tri ekosystémy v biosfére. Vysvetliť na príklade obeh látok v biosfére. Vysvetliť význam toku energie v biosfére.	
	Biologická a ekologická rovnováha. Podmienky zachovania biologickej diverzity.	Charakterizovať stav biologickej rovnováhy. Uviesť príklad narušenia biologickej rovnováhy. Porovnať podmienky sta- bilného a nestabilného ekosystému. Uviesť tri príklady ekologického prístupu v krajine. Uviesť tri príklady narušenia ekologickej rovnováhy.	

	Globálne ekologické problémy. Hromadenie odpadov, ničenie dažďových pralesov, výroba a spotreba energie. Príčiny a dopady na ekosystémy, možnosti riešenia.	Uviest' príčiny a dopady stenčovania ozónovej vrstvy, vzniku smogu, skleníkového efektu, vzniku kyslých dažďov. Uviest' príklad zabránenia vzniku smogu, skleníkového efektu, kyslých dažďov alebo ničenia dažďových pralesov. Uviest' príklad príčiny hromadenia odpadov. Uviest' význam recyklácie druhotných surovín. Demonštrovať na príklade alternatívny zdroj energie a jeho prínos.	FG
--	---	---	----

DEJEPIS

Učebné osnovy pre predmet dejepis pre 8. ročník

Tematický Celok	Obsahový Štandard	Výkonový Štandard	Finančná gramotnosť
Na ceste k moderným národom	Francúzska revolúcia (1789 – 1799)	Žiaci sú schopní: - analyzovať príčiny, priebeh a význam francúzskej revolúcie - poznať význam Deklarácie ľudských a občianskych práv - uviest' príčiny úteku kráľa, popísať obdobie republiky a vládu jakobínov vo Francúzsku a v Uhorsku - opísať obdobie direktória a príčiny nástupu Napoleona k moci	

	Napoleon Bonaparte a napoleonské vojny	Žiaci sú schopní: - analyzovať príčiny a dôsledky vzniku cisárstva vo Francúzsku - opísať osobnosť Napoleona, - vymenovať najvýznamnejšie výboje Napoleona - vysvetliť význam občianskeho zákonníka - analyzovať pomery v Európe po páde Napoleona - na historickej mape vyhľadať a opísať politickú situáciu Európy po Viedenskom kongrese - charakterizovať Viedenský kongres, Svätú alianciu - opísať vládu Františka II., boje Napoleona vo vzťahu k Slovensku, uviesť príklady bojov	
	Cárske Rusko	Žiaci sú schopní: - opísať situáciu v Rusku na konci 18. storočia – vládu Mikuláša I., uviesť znaky jeho vlády - charakterizovať Krymskú vojnu – príčiny, význam a dôsledky - opísať vládu Alexandra II. – uviesť uskutočnené reformy	
	Vo víre revolúcií a nacionalizmu (1830 a 1848/49)	Žiaci sú schopní: - uviesť ohniská revolučných vzbúr v Európe a ich ciele so zameraním na rok 1830 - charakterizovať situáciu vo Francúzsku po vypuknutí revolúcie 1848/49 - opísať osobnosť Ľudovíta Napoleona - opísať priebeh revolúcie 1848/49 v jednotlivých krajinách Európy - definovať pojmy nacionalizmus a liberalizmus	
	Vznik národných štátov - Zjednotenie Nemecka a Talianska	Žiaci sú schopní: - odhaliť dôvody zjednotenia Talianska - analyzovať príčiny a zdôvodniť význam zjednotenia Talianska - odhaliť dôvody zjednotenia Nemecka - analyzovať príčiny a zdôvodniť význam zjednotenia Nemecka	

	Zaslúbená zem – Amerika	Žiaci sú schopní: - opísať vzťah amerických kolonistov a anglickej vlády pred vojnou o nezávislosť - uviesť príčiny, priebeh a význam americkej vojny za nezávislosť - vysvetliť pojem bostonské pitie čaju - charakterizovať príčiny, priebeh a význam občianskej vojny v USA - vyjadriť názory na usporiadanie USA – ich porovnanie - opísať postavenie otrokov a indiánov	
	Priemyselná revolúcia a modernizácia	Žiaci sú schopní: - identifikovať znaky priemyselnej revolúcie a jej vplyv na modernizáciu - porovnať dopravné prostriedky a moderné lode, konský záprah a železnice a automobil - opísať vedu a techniku v 19. storočí, uviesť hlavné vynálezy a ich objaviteľov - poznať hodnotu vecí ako výsledkov práce	FG
	Kultúra a umenie	Žiaci sú schopní: - charakterizovať umelecké smery 19. storočia - analyzovať maliarstvo v 19. Storočí	
Moderný slovenský národ	Slovenské národné hnutie	Žiaci sú schopní: - charakterizovať osvietenstvo a romantizmus - uviesť ich znaky, význam, predstaviteľov - vysvetliť proces formovania moderných národov, pojmy národ, etnikum - opísať generácie slovenských národovcov - charakterizovať fázy slovenského národného hnutia	
	Anton Bernolák	Žiaci sú schopní: - charakterizovať jeho život a dielo - uviesť význam uzákonenia spisovnej slovenčiny a ciele národných buditeľov	
	Slovanská vzájomnosť	Žiaci sú schopní: - vyjadriť podstatu slovanskej vzájomnosti, uviesť jej predstaviteľov a ich prínos	

	Štúrovská generácia	Žiaci sú schopní: - charakterizovať život a dielo Ľudovíta Štúra - opísať dôvody a význam uzákonenia spisovnej slovenčiny, uviesť miesto a rok kodifikácie	
	Slováci a revolučný rok 1848/49	Žiaci sú schopní: - uviesť príčiny, ciele a význam revolúcie - charakterizovať prvý politický program Slovákov, uviesť miesto, rok jeho prijatia, ciele a význam - uviesť ciele, priebeh a význam dobrovoľníckych výprav - charakterizovať SNR	
	Od Memoranda k Matici slovenskej	Žiaci sú schopní: - vysvetliť pojem neoabsolutizmus - analyzovať požiadavky v dokumente Memorandum národa slovenského - uviesť tri slovenské gymnázia - opísať činnosť Matice slovenskej	
	Čo sme sa naučili; Projekt, zhrnutie	Žiaci sú schopní: - samostatne zhrnúť a systematizovať nadobudnuté vedomosti	
Rakúsko-Uhorsko	Rakúskouhorské vyrovnanie	Žiaci sú schopní: - uviesť príčiny, ktoré viedli k rozdeleniu habsburskej monarchie - porovnať obe časti rozdeleného štátu - charakterizovať dualizmus – znaky, príčiny, dôsledky - špecifikovať postavenie Slovákov v Uhorsku po vyrovnaní - uviesť národy žijúce v oboch častiach monarchie - zaujať kritický postoj k maďarizácii - chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych	FG
	Aktivity Slovákov na svoju obranu	Žiaci sú schopní: - opísať situáciu pre Slovákov počas dualizmu, -charakterizovať Československú jednotu a hlasistov - vysvetliť súvislosť Andreja Hlinku s tragédiou v Černovej - opísať tragédiu v Černovej	

	Slovenské vystahovalectvo	Žiaci sú schopní: - opísať dôsledky industrializácie - vymenovať významné moderné podniky - kriticky zdôvodniť príčiny a dôsledky vystahovalectva Slovákov - chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych - vymenovať aktivity amerických Slovákov	FG
	V predvečer svetovej vojny	Žiaci sú schopní: - opísať rozdelenie Európy do dvoch mocenských blokov - analyzovať príčiny vzniku a ciele Dohody a Trojspolku - opísať situáciu na Balkáne pred prvou svetovou vojnou - charakterizovať prvú a druhú balkánsku vojnu - vymenovať koloniálne mocnosti na konci 19. storočia	
	Život počas 1. svetovej vojny	Žiaci sú schopní: - uviesť bezprostredné príčiny 1. svetovej vojny, druhy zbraní - ukázať na dejepisnej mape významné fronty a bitky - charakterizovať vojnu na východnom fronte a na Balkáne - opísať vládu bolševikov v Rusku a myšlienky, ktoré presadzovali - uviesť dôsledky prvej svetovej vojny - vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky	FG
Prvá svetová vojna	Slovenskí vojaci na frontoch	Žiaci sú schopní: - charakterizovať postoj Slovákov k vypuknutiu prvej svetovej vojny a ich účasť pri formovaní ČSR - uviesť lokality Slovenska, kde sa bojovalo - opísať každodenný život počas prvej svetovej vojny - vysvetliť výnimočný stav v krajine, umenie pred 1. svetovou vojnou	
	Odboj Slovákov a Čechov	Žiaci sú schopní: - opísať pôsobenie česko-slovenských légii	
	Na ceste k spoločnému štátu Slovákov a Čechov	Žiaci sú schopní: - vymenovať politické strany a predstaviteľov na Slovensku - opísať stretnutia slovenských politikov v Turčianskom sv. Martine z mája 1918 - porovnať udalosti z Prahy 28. 10. 1918 a z Turčianskeho sv. Martina 30. 10. 1918	

	Milan Rastislav Štefánik a Tomáš Garrigue Masaryk	Žiaci sú schopní: - poznať ich život, dielo a uviesť ich význam pre Slovensko	
	Čo sme sa naučili; Projekt, zhrnutie	Žiaci sú schopní: -samostatne zhrnúť a systematizovať nadobudnuté vedomosti	

GEOGRAFIA

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina 1hod.	Plán práce, aktivity, spôsob hodnotenia, oboznámenie s projektmi	Osvojiť si systém a organizáciu vyučovacieho procesu	
Opakovanie 2hod.	Ázia Afrika		

Prírodné pomery a obyvateľstvo Európy 12hod.	Rozloha, poloha a ohraničenie Európy	- pozná rozlohu Európy, vie určiť hranicu medzi Európou a Áziou; - vie porovnať rozlohu Európy s ostatnými svetadielmi - vie určiť polohu svetadiela geografickými súradnicami - vie určiť polohu svetadiela vzhľadom na rovník, nultý poludník, severnú polárnu kružnicu - vie určiť polohu Európy vzhľadom na ostatné svetadiely - vie pomocou mapy opísať členitosť : ostrovy, polostrovy, zálivy, prielivy, prieplavy a moria obmývajúc Európu	FG
	Členitosť pobrežia	- pozná rozdiel medzi ostrovom a polostrovom, prielivom a prieplavom - vie určiť na mape vybrané povrchové celky, opísať ich polohu - pozná názov najvyššieho vrchu Európy a jeho nadmorskú výšku - vie určiť na mape sopečné oblasti v Európe, pozná najznámejšie sopky - analyzuje činitele ovplyvňujúce podnebie Európy - určí podľa mapy rozloženie podnebných pásem v Európe a ich stručnú charakteristiku	
	Povrch	- vysvetlí ako súvisí podnebie s polohou oblasti - pozná vplyv Golfského prúdu na podnebie priľahlých pevnín - vie ukázať na mape, cez ktoré štáty pretekajú najväčšie rieky - vie určiť bezodtokovú oblasť - vie určiť na mape toky riek, polohu jazier - určí podľa mapy rozloženie typov krajín v Európe a vysvetlí ich súvislosť s podnebnými pásmami - opíše zásahy človeka do prírody	
	Podnebie	- vie uviesť príklady národných parkov v Európe - charakterizuje rozmiestnenie obyvateľstva v Európe - určí oblasti najväčšieho zaľudnenia a riedkeho osídlenia - vysvetlí ako prírodné pomery ovplyvňujú život obyvateľstva - pozná hlavné národy sústredené v Európe - určí, ku ktorej rase patrí obyv.	
	Vodstvo	Európy - vymenuje najpočetnejšie jazykové skupiny - určí prevládajúce náboženstvá a oblasti ich rozšírenia - vie na mape ukázať najväčšie sídla Európy	
	Typy krajín – rastlinstvo, živočíšstvo, pôdy Obyvateľstvo a sídla	- pozná názvy všetkých štátov v Európe, vie ich určiť na mape - pozná názvy hlavných miest štátov a najväčších miest - analyzuje pomocou mapy fyzickogeografické prvky Strednej Európy a stručne opíše socioekonomické prvky	
	Oblasti a štáty Európy Stredná Európa - fyzicko geografická a socioekonomická charakteristika	- opíše štáty podľa polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva, úrovne hospodárstva a kultúrnych tradícií -opíše oblasti vhodné pre poľnohospodársku výrobu, najvýznamnejšie strediská priemyselnej výroby,	

Oblasti a štáty Európy 44hod.	Slovensko		FG FG
---	------------------	--	---------------------

		- najdôležitejšie výrobky a zaujímavosti typické pre jednotlivé	
--	--	---	--

	Česko Poľsko Maďarsko Rakúsko Švajčiarsko, Lichtenštajnsko Nemecko <u>Západná Európa</u> - fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika Francúzsko, Monako Benelux: Belgicko, Holandsko, Luxembursko Veľká Británia Írsko <u>Severná Európa</u> - fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika Dánsko, Island Nórsko Švédsko Fínsko Pobaltské štáty: Estónsko, Lotyšsko, Litva	štáty - pomocou mapy získa údaje o ťažbe nerastných surovín - charakterizuje dopravu v jednotlivých štátoch a vymenuje najväčšie letiská a prístavy - určí možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe pre rozvoj cestovného ruchu - určí štáty patriace do EÚ a štáty snažiace sa o vstup do EÚ - uvedie, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby alebo kultúrne pamiatky - analyzuje pomocou mapy fyzickogeografické prvky Západnej Európy a stručne opíše socioekonomické prvky - opíše štáty podľa polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva, úrovne hospodárstva a kultúrnych tradícií -opíše oblasti vhodné pre poľnohospodársku výrobu, najvýznamnejšie strediská priemyselnej výroby, najdôležitejšie výrobky a zaujímavosti typické pre jednotlivé štáty - pomocou mapy získa údaje o ťažbe nerastných surovín - charakterizuje dopravu v jednotlivých štátoch a vymenuje najväčšie letiská a prístavy - určí možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe pre rozvoj cestovného ruchu - určí štáty patriace do EÚ a štáty snažiace sa o vstup do EÚ - uvedie, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby alebo kultúrne pamiatky - analyzuje pomocou mapy fyzickogeografické prvky Severnej Európy a stručne opíše socioekonomické prvky - opíše štáty podľa polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva, úrovne hospodárstva a kultúrnych tradícií -opíše oblasti vhodné pre poľnohospodársku výrobu, najvýznamnejšie strediská priemyselnej výroby, najdôležitejšie výrobky a zaujímavosti typické pre jednotlivé štáty - pomocou mapy získa údaje o ťažbe nerastných surovín - charakterizuje dopravu v jednotlivých štátoch a vymenuje najväčšie letiská a prístavy - určí možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe pre rozvoj cestovného ruchu - určí štáty patriace do EÚ a štáty snažiace sa o vstup do EÚ - uvedie, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby alebo kultúrne pamiatky - analyzuje pomocou mapy fyzickogeografické prvky Južnej Európy a stručne opíše socioekonomické prvky - opíše štáty podľa polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva, úrovne hospodárstva a kultúrnych tradícií -opíše oblasti vhodné pre poľnohospodársku výrobu, najvýznamnejšie strediská priemyselnej výroby, najdôležitejšie výrobky a zaujímavosti typické pre jednotlivé štáty - pomocou mapy získa údaje o ťažbe nerastných surovín - charakterizuje dopravu v jednotlivých štátoch a vymenuje najväčšie letiská a prístavy - určí možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe pre rozvoj cestovného ruchu - určí štáty patriace do EÚ a štáty snažiace sa o vstup do EÚ - uvedie, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby alebo kultúrne pamiatky - analyzuje pomocou mapy fyzickogeografické prvky Juhovýchodnej Európy a stručne opíše socioekonomické prvky	FG FG
--	--	---	---------------------

--	--	--	--

Projekt 4hod. <u>Cestujeme po Európe</u>	Južná Európa - fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika Španielsko Portugalsko Taliansko, Vatikán, San Marino, Malta Grécko Juhovýchodná Európa - fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika Albánsko, Macedónsko Srbsko, Čierna Hora, Bosna a Hercegovina Chorvátsko, Slovinsko Bulharsko Rumunsko Východná Európa – fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika Ukrajina Bielorusko, Moldavsko Rusko	- opíše štáty podľa polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva, úrovne hospodárstva a kultúrnych tradícií -opíše oblasti vhodné pre poľnohospodársku výrobu, najvýznamnejšie strediská priemyselnej výroby, najdôležitejšie výrobky a zaujímavosti typické pre jednotlivé štáty - pomocou mapy získa údaje o ťažbe nerastných surovín - charakterizuje dopravu v jednotlivých štátoch a vymenuje najväčšie letiská a prístavy - určí možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe pre rozvoj cestovného ruchu - určí štáty patriace do EÚ a štáty snažiace sa o vstup do EÚ - uvedie, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby alebo kultúrne pamiatky - analyzuje pomocou mapy fyzickogeografické prvky	FG
		Východnej Európy a stručne opíše socioekonomické prvky	FG
		- opíše štáty podľa polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva, úrovne hospodárstva a kultúrnych tradícií -opíše oblasti vhodné pre poľnohospodársku výrobu, najvýznamnejšie strediská priemyselnej výroby, najdôležitejšie výrobky a zaujímavosti typické pre jednotlivé štáty - pomocou mapy získa údaje o ťažbe nerastných surovín - charakterizuje dopravu v jednotlivých štátoch a vymenuje najväčšie letiská a prístavy - určí možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe pre rozvoj cestovného ruchu - určí štáty patriace do EÚ a štáty snažiace sa o vstup do EÚ - uvedie, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby alebo kultúrne pamiatky	FG
		- vytvorením a od prezentovaním projektu o zaujímavých miestach Európy aplikuje nadobudnuté vedomosti - záverečné opakovanie, v písomnej práci preukázať získané vedomosti	FG

Opakovanie 3hod			
---------------------------	--	--	--

OBČIANSKA NÁUKA

Učebné osnovy pre predmet OBN pre 8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina	Oboznámenie s obsahom učiva v 8. ročníku	Oboznámi sa s organizáciou vyučovacích hodín, spôsobom hodnotenia, zameraním projektu	
Štát a právo	Štát a jeho podstata, znaky štátu	Žiak sa oboznámi s predpokladanými príčinami vzniku štátu, vie charakterizovať znaky štátu, pozná štátne symboly, vie im vzdať úctu	
	Funkcie štátu: vonkajšie, vnútorné	Vie uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu, vie vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií, vie charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi <i>Vie v tlači vyhľadať informácie, ktoré sa týkajú ekonomickej funkcie štátu.</i>	FG
	Formy vlády: monarchia, republika, diktatúra, demokracia	Pozná rozdiely medzi absolutistickou a parlamentnou formou monarchie. Vie uviesť príklady na typy diktatúr v minulosti aj súčasnosti. Chápe podstatu demokracie	
	Zložky štátnej moci: zákonodarná, výkonná, súdna moc	Chápe príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky	
	Zákonodarná moc: NR SR, zákon, zákonodarný proces, platnosť a účinnosť zákona, Zbierka zákonov	Vie charakterizovať NR SR ako najvyšší orgán moci a zákonodarný zbor, dokáže rozlišovať medzi platnosťou a účinnosťou zákona. Pozná úlohu prezidenta v zákonodarnom procese	
	Právne normy norma, právna norma, morálna norma, náboženská norma, estetická norma	Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem, dokáže uviesť konkrétne príklady na tieto druhy noriem <i>Vie diskutovať o vzťahu morálky a peňazí.</i>	FG
	Vzťah štátu a práva: právo, právny štát, právna istota, právne vedomie	Vie zdôvodniť spätosť štátu a práva, rozumie pojmu právo, dokáže uviesť príklady z bežného života na nadosobnú moc zákona	

	Právny poriadok (systém) SR: právne predpisy, odvetvia práva, verejné právo, súkromné právo	Vie definovať pojem právne predpisy, hierarchizovať pojmy právneho systému SR, opísať dve vybrané odvetvia verejného práva a tri odvetvia súkromného práva. <i>Vie v tlači vyhľadať články, ktoré podľa obsahu možno zaradiť do finančného práva.</i>	FG
	Občianske právo, ochrana spotrebiteľa	Vie vysvetliť pojmy spotrebiteľ, spotrebiteľské práva, reklamácia tovaru, záručná doba. <i>Pozná výhody a nevýhody nákupu cez internet, vie zhodnotiť výsledky svojho finančného rozhodnutia. Vie vyhľadať príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu.</i>	FG
	Rodinné právo Zákon o rodine, manželstvo, rodina, rozvod	Vie vysvetliť poslanie zákona o rodine, jeho úlohy. <i>Vie vysvetliť vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.</i> <i>Vie popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine.</i>	FG
	Trestné právo: Trestný zákon, trestný čin,	Vie vysvetliť všetky uvedené pojmy, zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov	FG
	trestná zodpovednosť, prezumpcia nevinu, predbežné zadržanie, obvinený, obžalovaný, odsúdený, trest	<i>Vie popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine. (ochrana pred krádežou).</i>	
	Právne inštitúcie SR: súdy, prokuratúra, advokácia, polícia, notárstvo	Vie popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR, dokáže rozlíšiť služby advokáta a notára.	

ETICKÁ VÝCHOVA

Učebné osnovy pre predmet ETV pre 8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť

Úvodná hodina	Plán práce, aktivity, spôsob hodnotenia	Žiak pozná obsah učiva v 8. roč., pozná spôsob hodnotenia, pozná zlaté pravidlo etiky	
Zdroje etického poznania ľudstva	Mravné normy, ich vývoj. Svedomie a verejná mienka. Pozitívne vzory. Ľudová slovesnosť. Etika a náboženstvo.	Žiak vie vysvetliť pojem mravná norma a uviesť príklady zo života. Chápe vývoj hodnotovej orientácie. Uvedomuje si význam pozitívnych vzorov pri vytváraní životných cieľov mladých ľudí. Dokáže nájsť morálne hodnoty v ľudovej tvorbe. Vie porovnať mravné normy v etike a náboženstve. Chápe vplyv morálnych noriem na vývoj svetonázoru človeka.	
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	Život človeka. Ochrana života. Starostlivosť o zdravie. Základy duševnej hygieny. Lekárska etika: eutanázia, génová manipulácia, interrupcia. Vzťah k ľuďom so ZP. Prevencia rôznych foriem závislostí.	Žiak si uvedomuje hodnotu ľudského života, pozná spôsoby ochrany zdravia aj následky rôznych foriem závislostí, učí sa odbúrať strach, stres, depresie, rozširuje si poznatky o cudzie pojmy súvisiace s lekárskou etikou, rozvíja si empatický prístup k ľuďom so ZP <i>Chápe postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych.</i>	FG
Rodina, manželstvo, sexuálny život	Priateľstvo, zamilovanosť, známosť. Etické aspekty manželstva. Plánované rodičovstvo, antikoncepcia.	Žiak chápe prirodzenú ľudskú potrebu priateľstva a lásky. Vie vysvetliť význam tolerancie, úcty, zodpovednosti v manželstve a potrebu zodpovedného prístupu k rodičovstvu. <i>Chápe funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.</i>	FG
Ekonomické hodnoty a etika	Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a cieľ. Dešifrovanie manipulácií, konzumizmu, orientácia na rozvoj celej osobnosti človeka. Ekonomické cnosti: sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť. Svojpomoc, solidarita, charita. Poctivosť v ekonomike, ochrana spotrebiteľa.	Žiak si formuje správny vzťah k peniazom, majetku, uvedomuje si negatívne stránky konzumného spôsobu života, učí sa správať rozvážne v materiálnej oblasti, chápe potrebu pomoci sociálne slabším, rozvíja si prosociálne správanie. Pozná možnosti a úlohy reklamy, vie uplatňovať práva spotrebiteľa. <i>Vie identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov. Vie si vyhľadať príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov.</i>	FG
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	Sila osobnosti. Pravda, lož, tajomstvo. Česť, dobré meno, ublíženie na cti.	Žiak vie povedať a prijať pravdu aj reagovať na klamstvo ľudí, chápe miesto tajomstva v živote človeka. Pozná hodnotu ospravedlnenia a vie ho v živote uplatniť.	
Tvorivosť	Tvorivosť v medziľudských vzťahoch. Tvorivosť v povolani, zamestnaní aj v iných oblastiach ľudskej činnosti.	Žiak si uvedomuje podstatu tvorivosti, jej prínos k vývoju ľudskej spoločnosti a pri rozvoji osobnosti človeka, pokladá tvorivých ľudí za svoj vzor.	

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
I. DOSTOJNOSŤ ČLOVEKA 3 h. Sebapoznanie Zodpovednosť Sebaprijatie, komplexy. Sebaúcta	- Sebapoznanie (jedinečnosť, objavenie svojej veľkosti) - Zodpovednosť za prijaté dary - Sebaprijatie, komplexy - Sebaúcta	- vysvetliť pojmy sebaúcta, sebaprijatie a komplexy - uvedomiť si zodpovednosť za rozvíjanie svojich talentov vyjadriť vlastný názor. rozvíjať návyk vonkajších prejavov sebaúcty eliminovať svoje komplexy trénovať v pozitívnom sebahodnotení -	
II. KTO JE ČLOVEK? 7 h.	- Ľudská dôstojnosť - Človek ako muž a žena (úcta	- vysvetliť pôvod ľudských práv v židovskokresťanskej viere v jedného Boha - sformulovať pojem dôstojnosť človeka vo	

Kto je človek? Úcta k človekovi Ľudská dôstojnosť Pohľad na človeka v dejinách Človek ako muž a žena Kresťanský pohľad na dôstojnosť človeka Návšteva cintorína III. ĽUDSKOSŤ 9 h. Odvrátená tvár Ľudskosti Vojna v minulosti a dnes Zmysel utrpenia Boh ukrytý v biede sveta Božie kráľovstvo Ľudskosť, tolerancia Ježišov postoj k ľuďom na okraji Objavenie ľudskosti	k človekovi) - Dôstojnosť muža a ženy, matriarchát, patriarchát - Kresťanské chápanie rovnakej dôstojnosti muža a ženy pred Bohom - Odvrátená tvár ľudskosti (zneužívanie, manipulácia, vojna – v minulosti a dnes, problém „spravodlivých“ vojen) - Otázky o zmysle utrpenia, pochybnosť ako miesto komunikácie, Boh ukrytý v biede sveta (bol som hladný) - Božie kráľovstvo ako kráľovstvo pokoja - Ľudskosť (búranie predsudkov, tolerancia, Ježišov postoj k ľuďom na okraji Objavenie ľudskosti (vykúpenie – pozdvihnutie človeka)	svetle viery a Svätého písma oceniť kresťanský pohľad pri hľadaní a akceptovaní dôstojnosti človeka prispieť k budovaniu dobrých vzťahov - prejavom úcty každému človekovi opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a rôznych historických kontextoch a porovnať ho s kresťanským pohľadom - oceniť uskutočňovanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu - rozvíjať návyk vonkajších prejavov ohľaduplnosti a zdvorilosti voči opačnému pohlaviu položiť si otázky o príčinách a zmysle ľudského utrpenia a hľadať na ne odpoveď - na základe poznania dejinných súvislostí hľadať príčiny odvrátenej tváre ľudskosti - vnímať nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania - prejavovať vonkajší skutok empatie voči iným - spoznať a odmietnuť manipuláciu -	
		-	

IV. DOSTOJNOSŤ A VÝKON 6 h. Mať alebo byť Hodnota práce Veľkonočné obdobie Cirkev slabých Sv. pomazania chorých Matka Tereza	- „Mať“ alebo „býť“ - Hodnota práce a dôstojnosť človeka - Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v Cirkvi, sociálne učenie Cirkvi) - Utrpenie – sviatosť pomazania chorých	- vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka na základe iba jeho výkonu porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti integrovať hodnoty milosrdenstva do sústavy hodnôt sociálneho cítenia spoločnosti i jednotlivca nadchnúť sa pozitívnymi vzormi z dejín Cirkvi vytvoriť zákony „svedectva lásky“ obohacujúce spoločnosť (štát, mesto, školu, triedu)	- FG
V. KULTÚRA ŽIVOTA 7 h. Kultúra – rozvoj človeka Kultúra – rozvoj spoločnosti Hodnoty kultúry života a smrti Ochrana hodnôt Ľudskosť – kresťanský ideál Kresťanské vzory I. Kresťanské vzory II.	- Kultúra – rozvoj človeka, rozvoj ľudskej spoločnosti - Hodnoty kultúry života a kultúry smrti (liberalizmus – relativizmus hodnôt, konzervativizmus – ochrana hodnôt) - Ľudskosť – kresťanský ideál (kresťanské vzory)	- zdôvodniť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru - na podklade Svätého písma posúdiť hodnotu človeka od počatia po prirodzenú smrť - uvedomiť si kresťanské hodnoty integrované v spoločnosti akceptovať a preferovať život ako hodnotu - zostaviť škálu osobných hodnôt (môj rebríček hodnôt)	-

TECHNIKA

Učebné osnovy pre predmet TECH pre 8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
-----------------	-------------------	-------------------	---------------------

Elektrická energia (9)	Tematický celok je svojim obsahom zameraný na oblasť elektrickej energie tak, aby žiaci v primeranej forme získali dostatočné množstvo poznatkov o zdrojoch elektrickej energie, o ich využití poznajúc pritom zásady bezpečnosti práce na elektrických zariadeniach a účinky elektrického prúdu na ľudský organizmus. Obsahom tohto celku sú schémy elektrických zapojení a jednoduché elektrotechnické práce. Práca s elektrotechnickou stavebnicou pre základné školy a práce súvisiace s technológiou montáže v elektrotechnike, pričom spoznajú a pracujú s elektromontážnym materiálom. Pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a poskytovanie prvej pomoci. Výroba, rozvod a zdroje elektrickej energie. Základný elektroinštalačný materiál. Jednoduché elektrické obvody. Práca s elektromontážnym materiálom a stavebnicou. Základné elektrické spotrebiče. Domová inštalácia elektrického prúdu. Výpočet spotreby elektrickej energie. Moderné elektrické spotrebiče.	Poznať základné batériové zdroje elektrickej energie a akumulátory (primárne a sekundárne, elektromechanické - suché a mokré, elektrické - kyslé a alkalické). Vedieť čítať jednoduché elektrické značky schémy a zapojenia) a vedieť na elektrotechnickej stavebnici pre ZŠ zapájať jednoduché elektrické obvody. Poznať základný elektroinštalačný materiál, jeho funkciu a použitie (spínače, vidlice, zásuvky, žiarovkové objímky, poistky a ističe). Oboznámiť sa s používaním žiarovkovej skúšačky. Poznať funkciu a oboznámiť sa s hlavnými parametrami a so správnym používaním základných elektrických spotrebičov pre domácnosť. Vedieť opísať výrobu a rozvod elektrickej energie a poznať ekologické aspekty výroby elektrickej energie. Poznať význam elektromeru a oboznámiť sa s príkladmi výpočtu spotreby elektrickej energie. Oboznámiť sa s modernými elektrickými spotrebičmi v domácnosti. Poznať pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom.	FG
Technika – domácnosť- bezpečnosť (8)	V tomto tematickom celku je obsah učiva zameraný na základné informácie v oblasti bytovej inštalácie - kúrenie, rozvod studenej a teplej vody, celkove na domácnosť a úsporu energie, ekologické aspekty a malú údržbu v domácnosti. Žiaci sa oboznámia so systémom, základmi konštrukcie a údržby jednotlivých prvkov bytovej inštalácie. Naučia sa ekonomicky a ekologicky hodnotiť jednotlivé systémy. Kúrenie v domácnosti, centrálné, ústredné,	Oboznámiť sa so systémom ústredného kúrenia v bytoch a jeho funkciou. Vedieť popísať systém rozvodu studenej a teplej vody v byte. Poznať zloženie a funkciu vodovodného kohútika a jednoduchej vodovodnej batérie. Oboznámiť sa s opravou splachovača WC. Poznať možnosti šetrenia teplotou a teplou vodou a zároveň spôsoby. zamedzenia úniku tepla - spôsoby zateplenia okien a dverí. Vedieť popísať princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach – ústredného kúrenia. Poznať výpočet spotreby	FG
	lokálne. Rozvod studenej a teplej vody. Šetrenie vodou a teplom v domácnosti. Konštrukcia kotla a princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach. Výpočet spotreby energie na kúrenie. Konštrukcia vodovodného kohútika alebo batérie - demontáž, oprava, montáž.	energie na kúrenie. Ovládať opravu netesnosti vodovodného kohútika (batérie) výmenou tesnenia alebo výmenou vložiek ventilov.	

VÝCHOVA UMENÍM

Charakteristika predmetu

Predmet výchova umením nadväzuje na predmety výtvarná výchova a hudobná výchova, cieľom je prepojenie týchto dvoch umenovedných predmetov, aby žiaci získali komplexný pohľad na výtvarnú aj hudobnú výchovu. Prierezovo obsahuje prvky literárneho a dramatického umenia. Predmet má žiakom sprostredkovať živú skúsenosť so svetovým umením a s národným kultúrnym dedičstvom. Ťažisko predmetu je v hudobnom umení a vo vizuálnom umení: výtvarné umenie, umenie architektúry, dizajnu a filmu.

Zámerom tohto predmetu je optimálne formovať osobnosť, emocionalitu a intelekt žiakov tak, aby si prostredníctvom tvorivých činností a komunikácie s umením vytvárali svoj autentický spôsob bytia. Prostredníctvom činnostného vyučovania, vzájomným prepojením tvorivého a objaviteľského princípu môže vytvárať predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov a znalostí ak, aby sa umenie stalo imanentnou súčasťou života žiakov. Úlohou predmetu je vyvážené rozvíjať intuitívnu, citovú aj racionálnu stránku osobnosti žiakov, zdokonaľovať zručnosti, vedomosti a postoje získané v rámci výtvarnej a hudobnej výchovy, rozvíjať ich tvorivosť, komplexný pohľad na umenie, naučiť ich orientovať sa v komunikačnom prostredí kultúry, získavať a vyhodnocovať informácie z rôznych kultúrnych zdrojov (koncerty, festivaly, výstavy, prehliadky, internet, literatúra, reklama, masmédiá, ...), umožňovať alternatívne metódy práce (skupinové vyučovanie, projektové vyučovanie, ateliéry, ...).

Ciele predmetu

Cieľom vzdelávacej oblasti umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.

Kognitívne ciele

Na základe vedomostí o rôznych druhoch umenia, ktoré žiaci získajú predovšetkým vlastnou činnosťou, - nadobudnú schopnosť uplatňovať svoje poznatky pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel,

- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových tvorcov diel rôznych umeleckých druhov a ich interpretov, diela typické pre kľúčové tendencie súčasného umenia, diela charakterizujúce štýlové znaky historických epoch,
- spoznajú najdôležitejšie vlastnosti vyjadrovacích prostriedkov rôznych umení, technické postupy, nástroje, médiá,

- získavajú úctu ku tvorcom a dielam svojej krajiny na základe spoznávania a osvojovania si umeleckej výpovede domácich diel v kontexte s európskou kultúrou
- získavajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje pomocou umeleckých prostriedkov - nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a oceňovať umelecké diela a umelecké prejavy nielen vlastného národa, ale aj iných národov a etníc,
- dokážu vysvetliť vplyv iných vied (geografie, histórie, etiky, literatúry, cudzích jazykov) na umenie, - dokážu vytvárať projekty, v ktorých budú syntetizovať vlastné i prevzaté nápady z jednotlivých umeleckých oblastí . **Socioafektívne ciele**

Cieľom vyučovania je naučiť žiakov:- prostredníctvom precítania a pochopenia umeleckých diel prekonať svoj egocentrizmus a stotožniť sa do istej miery s autormi týchto diel (empatia) pri zachovaní svojich vlastných názorov a postojov (asertivita),

- uprednostňovať autentické tvorivé riešenia vo vlastnom vyjadrovaní prostriedkami umenia a pri vnímaní umeleckých diel,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr, - prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností, hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život,
- spolupracovať v tíme, prevziať zodpovednosť za plánovanie, propagáciu, realizáciu i prezentáciu vlastnej práce i skupinových projektov,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života

Psychomotorické ciele

Cieľom vyučovania je naučiť žiakov:

- realizovať na primeranej úrovni svoje hudobné, výtvarné, pohybové a literárne predstavy,
- využívať získané zručnosti v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky do celkov tak, aby prostredníctvom nich vedeli vyjadriť svoje myšlienky, predstavy, postoje,
- zvládnuť technické postupy potrebné na spracovanie materiálu (nahrávanie, montáž, strih, úprava akustického signálu, vyhľadávanie umeleckých podnetov na internete a podobne.

Prierezové témy predmetu

V predmete Výchova umením budeme rozvíjať nasledovné prierezové témy:

(Na tomto mieste uvádzame názvy TC, v ktorých budeme prierezové témy rozvíjať, konkrétne učivo aj s prierezovými témami je uvedené v podrobných TVVP jednotlivých ročníkov).

Environmentálna výchova: 9. ročník - Prieniky umenia a vedy

Osobnostný a sociálny rozvoj: 8. ročník - Zvuk a obraz - jazyk umenia, Tradícia a identita, 9. ročník - Prieniky umení, Podnety umenia, Populárna kultúra, Komplexné projekty

Mediálna výchova: 8. ročník - Zvuk a obraz - jazyk umenia, 9. ročník - Populárna kultúra

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: 8. ročník - Zvuk a obraz - jazyk umenia, Tradícia a identita, 9. ročník - Podnety umenia, komplexné projekty

Ochrana života a zdravia: 8. ročník - Zvuk a obraz - jazyk umenia, 9. ročník - Prieniky umenia a vedy, Populárna kultúra

Multikultúrna výchova: 8. ročník - Zvuk a obraz - jazyk umenia, 9. ročník - Prieniky umenia a vedy **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:** 8. ročník - Tradícia a identita, 9. ročník - Prieniky umení, Komplexné projekty.

Organizačné formy a metódy A. Organizačné formy: - klasická hodina

- práca vo dvojiciach

- práca v skupinách

- hranie rolí (dramatizácia)

- práca s internetom - projektová práca

- beseda, návšteva kultúrneho podujatia, hudobného oddelenia knižnice, galérie a múzeí **B. Metódy vyučovania**

a) motivačné metódy – rozprávanie, rozhovor, pojmová mapa (mapa mysle), posluh nahrávky, rozbor citátov

b) expozičné metódy – výklad, rozhovor, diskusia, dialóg, pozorovanie, porovnávanie, inštruktáž, demonštračná metóda, práca s knihou, textom, improvizácia, informačno-receptívna metóda, riadené objavovanie hudby, používanie relatívnej solmizácie, imitačná metóda osvojovania piesní, manuálna činnosť s výtvarným materiálom a pomôckami, strihanie, lepenie, dotváranie, komponovanie

c) aktivizujúce metódy – diskusia, zážitkové učenie, párová a skupinová práca, didaktické hry, rébusy, hádanky, krížovky, práca s internetom, ilustrácia skladby, vizualizácia textu, problémové úlohy

d) fixačné metódy - precvičovanie, opakovanie, systematizácia poznatkov, vytváranie prác s výtvarnou tematikou

Učebné zdroje

Na podporu a aktivizáciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledujúce učebné zdroje:

8. ročník - Výtvarná výchova pre 5. ročník základných škôl – prof., akad. mal. Ladislav Čarný, EXPOL PEDAGOGIKA, s. r. o., Bratislava 2009, 1. vydanie

Výtvarná výchova pre 6. ročník základných škôl – prof., akad. mal. Ladislav Čarný, Združenie EDUCO, Prievidza 2010

Hudobná výchova pre 8. ročník základných škôl a pre osemročné gymnáziá – prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix, PhDr. Ľubica Kopinová, Mgr. Terézia Ružičková, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 2001, 2. vydanie

Hudobná výchova pre 9. ročník základných škôl a pre osemročné gymnáziá – prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix, PhDr. Ľubica Kopinová, Mgr. Terézia Ružičková, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava 2001, 2. vydanie

Výchova umením pre 8. Ročník základných škôl (metodické materiály pre učiteľov a pracovné materiály pre žiakov) – Jana Schubertová a kol., vydavateľstvo GEORG, Žilina 2011

9. ročník - Výtvarná výchova pre 7. ročník základných škôl – prof. akad. mal. Ladislav Čarný, Združenie EDUCO, Prievidza 2011

Výchova umením pre 9. ročník základných škôl (metodické materiály pre učiteľov a pracovné materiály pre žiakov) - Jana Schubertová a kol., vydavateľstvo GEORG, Žilina 2012

Hudobná výchova pre 8. ročník základných škôl a pre osemročné gymnáziá – prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix, PhDr. Ľubica Kopinová, Mgr. Terézia Ružičková, SPN, Bratislava 2001

Hudobná výchova pre 9. ročník základných škôl a pre osemročné gymnáziá – prof. PhDr. Eva Langsteinová, CSc., doc. Mgr. Belo Felix, PhDr. Ľubica Kopinová, Mgr. Terézia Ružičková, SPN, Bratislava 2001

Ďalšími učebnými pomôckami sú encyklopédie, internet, knižnica, CD nahrávky, videofilmy, denná tlač, portréty hudobných skladateľov a výtvarníkov, pracovné listy, reprodukcie obrazov

Učebné osnovy pre predmet VYU pre 8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina	Obsah učiva predmetu v 8. ročníku, organizácia hodín, opakovanie piesní z 5. - 7. ročníka	Žiak si osvojí organizáciu predmetu, zoznámi sa s obsahom učiva. So sprievodom klavíra dokáže zaspievať vybrané piesne z 5. - 7. ročníka, pričom dbá na kultivovaný prejav.	

Zvuk a obraz – jazyk umenia	Obraz v hudbe, hudba v obraze - hľadanie vzťahov medzi hudobným a výtvarným vyjadrovaním, hľadanie hudobných a výtvarných ekvivalentov, diela Musorgského, Suchoňa, Debussyho, Renoira, Gogha, Gauguina, Benku, Bazovského, Fullu Výtvarné stvárnenie hudobných foriem, diela Bacha, fúga, humoreska, kánon, valčík, tango, rock and roll Vyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe - motív, štylizácia tvaru vo výtvarnom umení, surrealizmus, kubizmus, impresionizmus, geometrizácia, diela Ravela, Debussyho, Čajkovského, Prokofjeva Multimédiá – pohyb a dej prostredníctvom obrazu a zvuku, technika – tretia ruka človeka filmové a hudobné žánre, film, strihanie zvukov a filmových záberov, elektronická hudba, hudba na internete Ľudové a umelé piesne	Žiak dokáže vybrať hudobné skladby k výtvarným dielam na základe myšlienkového podobnosti, dokáže zdôvodniť svoj výber, diskutovať o umeleckých dielach, hodnotiť a porovnávať hudobné a výtvarné diela. Žiak pozná piatich autorov svetového a slovenského umenia, dokáže výtvarne vyjadriť rôzne hudobné formy, ovláda základy narábania s rôznymi výtvarnými nástrojmi (ceruza, štetec, pero, farba). Žiak pozná charakteristické diela a štýly európskeho umenia, dokáže vytvárať série z jedného obrazu a jednoduché variácie motívu, dokáže tvorivo využívať vybrané výtvarné techniky (kresba, kolorovaná kresba, maľba). Žiak dokáže intonačne čisto a kultivovane zaspievať vybrané ľudové, umelé a populárne piesne, vytvoriť inštrumentálny sprievod k piesňam, dokáže vnímať prvky ľudovej architektúry a odevu. Žiak pozná filmové žánre, ovláda základné technické postupy a zákonitosti fotografovania. Vie uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.	FG
Tradícia a identita Záverečné opakovanie učiva	Umenie a náboženstvo, umenie baroka -vyjadrenie posvätného a transcendentálneho v hudbe, sakrálna skladba (omša, rekviem, chorál, pašie), diela Bacha Händela, Mozarta, spirituál, gospel Baroková architektúra, maliarstvo a sochárstvo, biblické motívy, postava Krista, púte, kalvárie, kolónada, priečelie, kopula Prostredie a situácia - mestské a vidiecke korene umenia, Čechomor, Hradištan, slovenský folk, Bratislava Hot Serenaders, Funny Fellows, etno Projektová práca – Mestské a vidiecke korene umenia Systematizácia získaných vedomostí, hudobné hry, opakovanie piesní a učiva	Žiak pozná charakteristické diela európskeho umenia, dokáže vnímať a porovnávať hudobné skladby, ovláda základy narábania s rôznymi výtvarnými nástrojmi (ceruza, pero, uhlík). Žiak dokáže vnímať a porovnávať charakter okolitej krajiny a charakter hudobných tradícií s inými typmi kultúr (charakteristické prvky mesta, dediny, pamiatky, folklór), je schopný vyjadriť hudobný zážitok slovami. Žiak dokáže spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce, mesta alebo regiónu a výtvarne vyjadriť vlastné nápady alebo vybrať vhodnú hudbu a vytvoriť scenár k udalostiam v meste alebo na vidieku. Vie uviesť príklad finančne úspešného človeka, vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Žiak vie uplatniť nadobudnuté vedomosti, výtvarné a hudobné zručnosti v zadaných úlohách.	FG

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Tematický Celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Finančná gramotnosť
Úvodná hodina (1)	BOZ, pravidlá práce na hodinách TSV	Žiak dodržiava základné zásady bezpečnosti pri vykonávaní pohybovej aktivity, vie poskytnúť základnú 1. pomoc pri úraze v rôznom prostredí	
Vyhodnotenie	Vyhodnotenie výchovno-vyučovacích	Žiak vie reálne posúdiť a zhodnotiť	

výchovno- vzdelávacích výsledkov (1)	výsledkov počas školského roka jednotlivých žiakov i kolektívu triedy ako celku	úroveň svojich pohybových schopností a úroveň zvládnutia pohybových zručností v rámci TC i všeobecne aj v porovnaní so spolužiakmi	
Testovanie (3)	Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti (Testy podľa Moravca 1990), telesný vývin (hmotnosť, výška), koniec školského roka	Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem. Pozná disciplíny testu všeobecnej pohybovej výkonnosti. Podieľa sa na testovaní ako pomocný rozhodca. Vie s pomocou tabuliek zistiť úroveň svojej pohybovej výkonnosti.	
Atletika (ch14, d16)	Technika behu Bežecká abeceda Nízky a polovysoký štart Beh na 60m Beh na 800m Beh na 1500m Skok do diaľky skrčmo Hod loptičkou Vrh guľou Skok do výšky flopom Štafetový beh	Žiak sa vie orientovať v základných atletických disciplínach, charakterizovať ich a prakticky demonštrovať. Pozná význam a vplyv základných prostriedkov kondičnej prípravy v atletike na zdravý rozvoj organizmu a využíva ich vo svojej spontánnej pohybovej aktivite. Pozná základné pravidlá atletických disciplín a pod dohľadom pedagóga je schopný pomáhať pri organizácii a rozhodovaní atletických súťaží. Vie vysvetliť a v súťaži uplatniť zásady fair-play ako pretekár, rozhodca či divák.	

Cvičenie v posilňovni (ch9, d5)	Zásady cvičenia v posilňovni BOZ pri cvičení Cvičenia s vlastnou hmotnosťou a s ľahkou záťažou Technika cvičenia na jednotlivých zariadeniach Kruhový tréning Cvičenie na počet opakovaní a cvičenie na čas	Žiak pozná pravidlá BOZ pri cvičení v posilňovni a uplatní ich v praxi pri cvičení na hodinách i v živote. Pozná účinok jednotlivých cvičení na jednotlivé svalové skupiny. Vie odhadnúť a prispôbiť záťaž pri cvičení svojim možnostiam a schopnostiam. Vie dať pomoc pri špecifických cvičeniach.	
Základy gymnastických športov - športová gymnastika (ch12, d15)	<u>Prostné (akrobacia, skoky a obraty, rovnovážne cvičenia):</u> kotúľ vpred, kotúľ vzad a ich obmeny, stojka na ramenách, stojka na hlave, stojka na rukách, väzby cvičebných tvarov, rovnovážne cvičenia, premet bokom, skoky a obraty, pomoc a záchrana, povinná zostava zo známych cvičebných tvarov a väzieb <u>Hrazda:</u> výmyk jednoňož, náskok do vzporu, vzpor, toč vpred, zoskok zákmihom, zostava, zhyby na hrazde <u>Preskok:</u> koza na šírku a na dĺžku, roznožka a skrčka za sťažených podmienok – vzdialenosť mostíka a vyššia koza	Žiak ovláda zásady bezpečného správania, pomoc a záchranu pri cvičení. Pozná gymnastické športy, ovláda základnú terminológiu, vie správne pomenovať polohy, pohyby a tvary pri cvičení. Vie zostaviť a viesť rozcvičenie so zameraním na vybraný gymnastický šport. Vie uplatňovať optimálnu techniku pri vykonávaní gymnastických polôh, lokomočných pohyboch, cvičebných tvaroch. Dokáže prakticky ukázať imitačné, prípravné cvičenia. Vie zaradiť a predviesť pohybové kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny, ohodnotiť estetiku cvičenia a vie reálne posúdiť svoju športovú úroveň.	
Základy gymnastických športov - moderná gymnastika (len dievčatá, 3)	Špeciálne cvičenia Cvičenia so švihadlom a s loptou Cvičenie so stuhou Zostava so špeciálnym náčiním	Vid'. Športová gymnastika a vie vysvetliť a popísať význam hudby v telocvičnej aktivite, prispôbiť cvičenie hudobnému doprovodu.	
Športové hry (ch26, d22)	<u>Basketbal:</u> Dribling na mieste a v pohybe Prihrávky na mieste a v pohybe Strelba z miesta a po dvojťakte Dvojťakt po prihrávke a po driblingu Útočné kombinácie Bránenie hráča s loptou a bez lopty Obranný herný systém - osobná obrana, zónová obrana 2-1-2 (2-2-1;2-2) Útočný herný systém 2-1-2 (1-2-2;2-2) Hra – turnaj	Žiak vie správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie a systémy. Vie pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku, vysvetliť základné pravidlá konkrétnej športovej hry. Je schopný hrať podľa určených pravidiel. Vie zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie (vlastné, aj skupiny spolužiakov) pred hrou, resp. stretnutím. Vie vykonávať funkciu rozhodcu	

	<u>Volejbal:</u> Prihrávka obojruč zhora a zdola Spodné podanie (d) Vrchné podanie Hra vo dvojiciach ponad sieť Nahrávka na nahrávača (pod uhlom) Hra 2:2, 3:3 na malom ihrisku Hra 6:6 <u>Futbal – minifutbal:</u> vedenie lopty, prihrávky, strelba, herné kombinácie, hra Florbal: <u>Herné činnosti</u> jednotlivca (vedenie lopty, prihrávka, strelba) Útočné kombinácie Hra 3:3 podľa zjednodušených pravidiel	(pomocného rozhodcu), zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru (stretnutie, turnaj) a v záujmovej forme športových hier resp. pri školských súťažiach a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva. Žiak vie urobiť zápis o stretnutí. Naučené činnosti a získané vedomosti dokáže uplatniť pri rekreačných športových aktivitách.	
--	--	--	--